

๙๙๙.๐๑๓

ด. ๑๔ ๑

๖. ๖

วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกในนวนิยายแนวจิตวิทยาของโสภาค สุวรรณ

ปริญญานิพนธ์

ของ

สฤตวัณน์ แซ่กาน

๑๖ เม.ย. ๒๕๖๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม ๒๕๖๕

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177187

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์
จากอาจารย์พฤษดิ์ ศุภเศรษฐศิริ ประธานกรรมการ ผศ.ดร.ปรีชา ชวรา
กรรมการ และรศ. สุนันทา โสรัจจ์ กรรมการสอบปากเปล่า ในการตรวจแก้ไข
ให้คำปรึกษา และสนับสนุนให้กำลังใจ แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้ง
อย่างหาที่เปรียบมิได้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ผศ.นิยม เรืองจันทร์ ผศ.วรรณิ ชาติ
ผศ.เสาวรัตน์ การวณิช อาจารย์นวลละออ สุภาพล ซึ่งทุกท่านได้ให้
ความเมตตาช่วยเหลือผู้ศึกษามาอย่างดี

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน อันได้แก่ คุณพันทิพา สังข์เจริญ
คุณสันติ อาบัวรัตน์ คุณศิริกุล ทันกุล คุณวดีรัตน์ สิงหรา คุณฐิติมา นิยมวงศ์ศิริ
คุณบุญเรือน จันทร์ชุมล ถวายความซาบซึ้งในไมตรีจิตที่ทุกท่านได้หยิบยื่นให้ตลอดระยะ
ที่ศึกษาร่วมกัน

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดาและพี่ ๆ ซึ่งได้ให้ความรัก
ความเอาใจใส่ ทั้งยังช่วยเหลือเป็นแรงใจให้แก่ผู้ศึกษา จนปริญญานิพนธ์นี้
สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
	ข้อตกลงเบื้องต้น	8
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	9
2	เอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้า	11
3	เรื่องย่อนวนิยายแนวจิตวิทยาของโสภาค สุวรรณ ...	22
	เรื่องปลูลากง	22
	เรื่องเงาราคู	24
	เรื่องรักในสายหมอก	26
	เรื่องลมหนาว	28
	เรื่องเงาพระจันทร์	31
	เรื่องปมพิศवास	33
4	วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ	36
	ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต	37

มัลลิกา	37
ภูมิหลังและ เหตุการณ์ทั่วไป	37
วิเคราะห์ลักษณะของมัลลิกา	40
ลักษณะทางร่างกาย	40
สติปัญญา	41
ลักษณะนิสัย	42
ทัศนคติ	43
ลักษณะทางอารมณ์	46
ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท	53
ชนพ	53
ภูมิหลังและ เหตุการณ์ทั่วไป	53
วิเคราะห์ลักษณะของชนพ	54
ลักษณะทางร่างกาย	54
สติปัญญา	55
ลักษณะนิสัย	55
ทัศนคติ	58
ลักษณะทางอารมณ์	60
นงา	66
ภูมิหลังและ เหตุการณ์ทั่วไป	66
วิเคราะห์ลักษณะของนงา	68
ลักษณะทางร่างกาย	68
สติปัญญา	69

ลักษณะนิสัย	70
ทัศนคติ	72
ลักษณะทางอารมณ์	73
ตัวละครที่ศึกษาเสพติด	84
กวาง	84
ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป	84
วิเคราะห์ลักษณะของกวาง	85
ลักษณะทางร่างกาย	85
สติปัญญา	86
ลักษณะนิสัย	87
ทัศนคติ	88
ลักษณะทางอารมณ์	88
ทิว	93
ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป	93
วิเคราะห์ลักษณะของทิว	94
ลักษณะทางร่างกาย	94
สติปัญญา	95
ลักษณะนิสัย	96
ทัศนคติ	97
ลักษณะทางอารมณ์	97

นัลวัจน์	104
ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป	104
วิเคราะห์ลักษณะของนัลวัจน์	105
ลักษณะทางร่างกาย	105
สติปัญญา	106
ลักษณะนิสัย	107
ทัศนคติ	108
ลักษณะทางอารมณ์	110
ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว	117
แอนดรู แบรคเลย์	117
ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป	117
วิเคราะห์ลักษณะของแอนดรู แบรคเลย์	119
ลักษณะทางร่างกาย	119
สติปัญญา	120
ลักษณะนิสัย	121
ทัศนคติ	122
ลักษณะทางอารมณ์	123
ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ	130
พาดิ	130
ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป	130
วิเคราะห์ลักษณะของพาดิ	132

ลักษณะทางร่างกาย	132
สติปัญญา	133
ลักษณะนิสัย	133
ทัศนคติ	135
ลักษณะทางอารมณ์	136
คำแก้ง	141
ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป	141
วิเคราะห์ลักษณะของคำแก้ง	142
ลักษณะทางร่างกาย	142
สติปัญญา	143
ลักษณะนิสัย	144
ทัศนคติ	145
ลักษณะทางอารมณ์	146
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	158
สรุปผลการศึกษา	158
อภิปรายผลการศึกษา	166
ข้อเสนอแนะ	167
บรรณานุกรม	168

ภูมิหลัง

นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันทึกรูปแบบหนึ่ง ถือกำเนิดจากกลุ่มนักเขียน
ผู้ต้องการเสนอเรื่องให้มีลักษณะสมจริง โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวกับพฤติกรรม
ธรรมชาติ ตลอดจนภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ แม้เรื่องราวหรือตัวละครใน
นวนิยายจะเป็นเพียงสิ่งสมมุติที่นักเขียนสร้างขึ้น แต่ก็ถือว่าเป็นไปอย่างไรเหตุผล
ถึงที่ วิทย์ คิวะศิริยานนท์ กล่าวไว้

...บุคคลและเหตุการณ์ในนิยายร้อยแก้ว (นวนิยาย) จะเป็นสิ่งที่วิ
จิตรในความคิดสร้างขึ้นก็จริง แต่หาไม่ได้สร้างขึ้นอย่างปากกาพาไป หาก
สร้างขึ้นตามเค้าความจริงหรืออย่างน้อยก็ถูกต้องตามหลักจิตวิทยา กล่าวคือ
ต้องเป็นมนุษย์ผู้น้อยที่เราท่านถึงจะคิดเลิศ หรือเลวประดาเสียอย่างไร
ก็ต้องมีความเป็นมนุษย์อยู่

(วิทย์ คิวะศิริยานนท์ 2518 : 86)

ก๊วยเห่กุนนวนิยาย จึงได้รับการเปรียบให้เป็นเสมือนภาพจำลองชีวิตมนุษย์
โดยมีนักเขียนเป็นผู้บันทึกภาพเหล่านั้นด้วยภาษาอักษร นักเขียนส่วนใหญ่จึงเป็นนักสังเก
ตรธรรมชาติ และลึกซึ้งต่อความเข้าใจในจิตใจมนุษย์ทั่วไป หากกระนั้นก็ตาม ในสมัยที่
การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ยังไม่ได้รับการค้นคว้าตรวจสอบด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์
นักเขียนมักเพ่งเล็งพร้อมทั้งอธิบายเหตุจริงใจแห่งพฤติกรรมตัวละครจากปรัชญาความเชื่อ
ของตนเป็นหลัก อาทิเช่น การอ้างถึงกรรมเก่า หรืออำนาจลี้ลับต่าง ๆ บันดาลให้
เป็นไป เป็นต้น การกระทำทั้งจิตวิทยาได้แยกออกมาตั้งตัวขึ้นเป็นศาสตร์โดยเอกเทศ
เมื่อราวศตวรรษที่ 19 ความรู้ความลึกจากการศึกษาวิชาดังกล่าวจึงขยายตัวกว้างขวาง
เป็นพลังผลักดันให้นักเขียนนวนิยายกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ ดี.เอช.ลอเรนซ์ (D.H. Lawrence)

เจมส์ จอยซ์ (James Joyce) และเกรแฮม กรีน (Graham Greene) นำแนวคิดจิตวิทยามาประยุกต์ในงานเขียนของตน (ชลธิรา สัตยารัตนา 2513 : 42) เป็นการนำจิตวิทยาเข้าไปวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร ช่วยให้เห็นเหตุที่มาแห่งพฤติกรรมนั้น ๆ ใจแจ่มชัด และลึกซึ้งกว่าเดิม

การนำจิตวิทยามาประยุกต์ใช้กับนวนิยาย อาจกล่าวได้ว่า เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แนวคิดของนวนิยายขยายตัว มีใช้สะท้อนภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือความสลับซับซ้อนในมนุษย์แต่เพียงเท่านั้น หากเรายังได้มีโอกาสสัมผัสพฤติกรรมบุคคลบางพวกอย่างใกล้ชิด ได้เห็นกลไกทางจิต ทั้งในส่วนที่รู้และไร้สำนึก อันมีผลลงไปถึง การประกอบพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งนวนิยายในลักษณะดังกล่าวนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไปแก่ นวนิยายความคิด นวนิยายแสดงพฤติกรรม และที่เรียกกันอย่างแพร่หลายในขณะนี้ก็คือ นวนิยายแนวจิตวิทยา (เจือ สตะเวทิน 2518 : 92)

นวนิยายแนวจิตวิทยา (Psychological Novel) เป็นคำที่เรียกกันมาก่อนในประเทศทางตะวันตก ว่าโดยองค์ประกอบแล้ว ไม่แตกต่างจากนวนิยายแนวอื่น ๆ แต่อย่างใด หากพิจารณาในแง่ของสารัตถะ จะพบว่ามันมีลักษณะเฉพาะตนเอง ซึ่งในเรื่องนี้มีผู้หลายท่านให้คำอธิบายไว้อย่างต่าง ๆ กัน อาทิ เปลื้อง ณ นคร กล่าวไว้ในตอนหนึ่งของการบรรยายเรื่องนวนิยายแนวจิตวิทยาว่า

นวนิยายชนิดนี้ไม่ค่อยมีแอคชั่น (action) หรือพฤติกรรมที่น่าตื่นเต้น แต่เราจะแลเห็นการบรรยายจิตใจของตัวละครให้เราเห็นว่า เขามีความทุกข์ทรมานอย่างไร มีความกลัว ความไฝ่ฝัน ความหวัง ความแปรปรวนไปตามวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง ตัวละครจะพบกับชีวิตในแง่ต่าง ๆ พฤติการณ์นั้น ๆ กระทบกระเทือนความรู้สึกของเขา ความรู้สึกนั้นระบายออกมาดูเหมือนว่า ตัวละครอาจทำอะไรที่น่าตื่นเต้นสักอย่างหนึ่ง แต่การกระทำอันนั้น มิได้เกิดขึ้น มันเป็นเพียงสิ่งที่ภายในหัวใจ ซึ่งเปิดออกมาให้เห็น

(เปลื้อง ณ นคร 2507 : 97 - 98)

ส่วน เจือ สตะเวทิน ได้กล่าวถึงลักษณะของนวนิยายแนวจิตวิทยาในอีก
แง่มุมหนึ่งว่า

เป็นนวนิยายที่มุ่งวิเคราะห์ตัวละครในแง่ที่ต้องการให้อ่านเห็นหลัก
จิตวิทยาโดยให้ตัวละคร แสดงหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ซึ่งจะ
เปิดเผยออกมาให้เห็นซึ่งกระแสจิตแห่งการสำนึก (Stream of Consciousness)
... เรื่องประเภทนี้ผู้ประพันธ์มักจะใช้บทวิเคราะห์ กล่าวคือ ให้
ตัวละคร แสดง หรือกระทำออกมาในแง่แปลก ๆ

(เจือ สตะเวทิน 2518 : 92)

นอกจากนี้ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับนวนิยายประเภทนี้ว่า

การเขียนในแนวนี้ เพิ่งจะเริ่มมีขึ้นโดยได้รับอิทธิพลมาจากการศึกษา
ในเรื่องจิตวิทยา จิตวิเคราะห์ คือการศึกษากลไกการทำงานของจิต
ที่ส่งผลไปถึงพฤติกรรมของบุคคล หรือกล่าวง่าย ๆ ว่าพฤติกรรมของ
มนุษย์เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพความกดดันทางอารมณ์ที่บุคคลนั้นได้
รับมาแต่เด็ก ความกดดันนี้มีระดับต่างกัน พฤติกรรมที่แสดงออกมา
ก็มีระดับต่าง ๆ กันด้วย พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นต้องนำมาวิเคราะห์
คือพฤติกรรมที่แสดงออกมามากจนผิดปกติ นวนิยายในแนวนี้นักเขียน
จะพยายามค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้น ๆ ของตัวละคร โดยแสดง
ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทางจิตใจ และพฤติกรรมของตัวละคร

(รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ 2521 :

เท่าที่กล่าวมานี้ อาจสรุปได้ว่า ในทัศนะของ เป็ลลิ่ง ณ นคร
การบรรยายความรู้สึกนึกคิดในด้านต่าง ๆ ที่ตัวละครมีต่อสภาวะแวดล้อม ส่วน
เจือ สตะเวทิน และรื่นฤทัย สัจจพันธุ์ จะเน้นการนำจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์

มาวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร โดยจะเชื่อมโยง ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทางจิตกับพฤติกรรมของตัวละครนั้น อย่างไรก็ตาม จากทัศนะที่หยิบยกมานี้สะท้อนให้เห็นลักษณะเด่นของนวนิยายแนวจิตวิทยาได้ว่า เป็นนวนิยายที่นำความรู้ทางจิตวิทยามาคัดแปลงเพื่อใช้สร้างเรื่องและตัวละคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรยายความรู้สึกนึกคิดหรือแสดงให้เห็นปัญหาที่นำไปสู่การประกอบพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ของตัวละครซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากปกติ ทั้งนี้เป็นไปโดยเงื่อนไขทางจิตวิทยาเป็นสำคัญ การเขียนนวนิยายในแนวนี้จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบรรยายทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและอารมณ์ของตัวละครได้แจ่มชัด ฉะนั้นนักเขียนนอกจากจะต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำบรรยายให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ และอารมณ์คล้อยตามอีกด้วย ดังที่ เปลื้อง ณ นคร ได้ยกเอาคำพูดของเปอร์ซี มาร์กส์ มาเปรียบเทียบให้เห็นจริงว่า

การเขียนนวนิยายชนิดนี้ ถ้าจะเทียบก็เหมือนแพทย์ จะเจาะหัวกะโหลกคนไข้ เขาจะต้องรู้ว่าเขากำลังทำอะไร ทำไมเขาจึงทำเช่นนั้น และจะทำอย่างไรการเจาะกะโหลกคนไข้ ไม่ใช่เป็นการผ่าตัดธรรมดา นายแพทย์ต้องเข้าใจดีว่างานที่เขาทำนั้นมีความสำคัญเพียงใด นักเขียนนวนิยายแนวจิตวิทยาก็เช่นเดียวกันต้องอาศัยฝีมือและอารมณ์ความรู้สึกอยู่เป็นอันมาก และต้องเข้าใจว่ากำลังเขียนเรื่องที่จะทำให้น่าอ่านได้มากที่สุด...ผู้เขียนต้องมีฝีมือจริง ๆ

(เปลื้อง ณ นคร 2507 : 98)

ทว่าเหตุนี้เอง แม้ศาสตร์ทางจิตวิทยาแบบตะวันตก จะได้แพร่เข้ามาในประเทศไทยนานถึง 60 ปีเศษแล้วก็ตาม หากเมื่อพิจารณานวนิยายแนวจิตวิทยาโดยแท้จริงแล้ว กลับพบว่ามียุขจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเทียบกับนวนิยายแนวอื่น ๆ อาจเอ่ยนามนักเขียนผู้มีผลงานทางด้านนี้ปรากฏได้บ้าง เช่น ศิระ ส., ว.วินิจัยกุล

โบตัน และโสภาค สุวรรณ โดยเฉพาะโสภาค สุวรรณ นั้นอาจกล่าวได้ว่า เป็นนักเขียนที่สร้างนวนิยายแนวคังกล่าวให้เป็นที่รู้จักและน่าสนใจมากที่สุดในปัจจุบันนี้

เมื่อเอ่ยนาม โสภาค สุวรรณ ย่อมเป็นที่ทราบกันในหมู่นวนิยายโดยทั่วไปว่า เป็นนักเขียนที่นิยมมาจากต่างประเทศ และตัวละครทางชาติทางภาษา มาสร้างเรื่องไคล่สนุกสนาน นำติดตามควยภาษาที่ใช้เรียบ ง่าย มีโครงเรื่องแปลก ที่น่าสังเกตก็คือ การนำจิตวิทยาเข้าไปประยุกต์ให้ผสมกลมกลืนกับเรื่องไคล่อย่างแนบคาย ควยเหตุนี้แม่ โสภาค สุวรรณ จะเพิ่งเริ่มงานเขียนค่านวนิยายไคล่เพียง 10 ปี ถึงกระนั้น "นวนิยายเกือบทุกเรื่องก็ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านค่อนข้างอบอุ่น" (วิทยวน อินทรกำแหง 2521 : 132)

ว่าโดยประวัติส่วนตัว โสภาค สุวรรณ คือนามปากกาของนักเขียนสตรี มีนามจริงว่า ราวไพพรรณ ศรีโสภาค (สกุลเดิม สุวรรณสาร) เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2487 ผ่านการศึกษาจากสถานศึกษาทั้งในและนอกประเทศ เนื่องจากต้องติดตามบิดาซึ่งโยกย้ายไปดำรงตำแหน่งทางการทูต ณ ประเทศต่าง ๆ เป็นเวลานาน โสภาค สุวรรณ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (เกียรตินิยม) สาขา Music Therapy จากมหาวิทยาลัยการดนตรีและศิลปะ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย และกลับมาตั้งแผนกดนตรีบำบัดขึ้นที่โรงพยาบาลศรีอยุธยา เป็นเวลา 6 ปี ปัจจุบันได้ย้ายตามสามีคือนายแพทย์มงคล ศรีโสภาค ไปอยู่ที่อเมริกา

โสภาค สุวรรณ สนใจการประพันธ์มาตั้งแต่เด็ก ผลงานเรื่องแรกได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สารเสรี เมื่ออายุไคล่เพียง 12 ปี เท่านั้น จากนั้นไคล่เขียนเรื่องการท่องเที่ยวลงในอนุสาร อ.ส.ท. และเขียนเรื่องสั้นลงในสตรีสาร โสภาค สุวรรณ เริ่มเขียนนวนิยายเรื่องแรกคือ ตะวันลับฟ้า ลงพิมพ์ในนิตยสารสกุลไทย เมื่อปี พ.ศ. 2516 จากนั้นจนบัดนี้ ไคล่เขียนนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ตามมาอีกเป็นจำนวนมาก โสภาค สุวรรณ ยังมีอีกนามปากกาหนึ่งซึ่งใช้สลับในการเขียนนวนิยาย และเป็นที่รู้จักไม่แพ้กันคือ สิริราไพ

ผลงานด้านนวนิยายตั้งแต่เรื่องแรกจนปัจจุบัน (กันยายน 2526) ที่ได้รับ
การรวมเล่มแล้วมีดังนี้

เกนรี - มายรี
 ความลับบนแหลมไซไน
 คลื่นไต้มน้ำ
 จีวร่าย
 เงาพระจันทร์
 เงารามู
 จินตปาตี
 ญาคูกา
 ความรักและคิถิง
 ตะวันลับฟ้า
 ทานตะวันสีทอง
 บัวแก้ว
 ปลาหาง
 ปมพิศวาส
 ฟาจรคหราช
 พรานทะเล
 พระรถ - เมรี
 ยังมีรักที่ อัครการ
 รักในสายหมอก
 รักเร่
 ลมหนาว
 ศิขริน - เทวินตา

สายโลหิต

สรีรียา

เลียนคองจิว

หนังหน้าไฟ

หนามคอกรัก

หิมะสีแดง

กล่าวได้ว่ากรณีที่ โสภาค สุวรรณ ได้มีโอกาสเดินทางไปยังต่างประเทศ
 มากครั้งประกอบทั้งได้รับการศึกษาทางคานคณตรีบาศัก มีอาชีพที่เคยคลุกคลีกับคนป่วย
 ทางจิต และประสาท ประสบการณ์เหล่านี้เป็นประโยชน์ให้เขานำมาคิดแปลง
 ประสมประสานจินตนาการสร้างเป็นนวนิยาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวนิยายแนวจิตวิทยา
 เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งว่า นวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ มักจะมี
 ตัวละครประเภทหนึ่งซึ่งผู้เขียนเจตนาสร้างขึ้น โดยนำเข้าไปสอดแทรก หรือดำเนิน
 เรื่อง เพื่อแสดงสาระสำคัญเชิงจิตวิทยาอยู่ควบเสมอ ตัวละครเหล่านี้อาจเรียกให้
 สอดคล้องกับบุคลิกภาพว่าเป็นตัวละครผิดปกติ (The abnormal character) ซึ่งมี
 ลักษณะผิดแผกจากตัวละครอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด การสร้างตัวละครให้มีลักษณะแตกต่าง
 จากตัวละครอื่น ๆ เช่นนี้ นอกจากจะช่วยเสริมให้นวนิยายแนวจิตวิทยามีลักษณะเด่น
 เฉพาะตัวแล้ว ยังมีคุณค่าควรแก่การสนใจและศึกษาอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงกล่าว
 ผู้ศึกษาจึงพิจารณาเห็นว่า น่าจะได้ศึกษาลักษณะตัวละครผิดปกติ ในนวนิยายแนว
 จิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ อย่างลึกซึ้ง

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาลักษณะตัวละครผิดปกติในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ
 6 เรื่องได้แก่ ปุลาอง เถวราหู รักในสายหมอก ลมหนาว เงาพระจันทร์ และ
 ปมพิศวาส

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษา ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ต่อลักษณะตัวละคร
อปกติในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้านี้
ไปใช้เป็นแนวทางในการวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยในแง่การสร้างตัวละครให้สมจริง

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะเรื่องลักษณะตัวละครอปกติ คำนบุคลิกภาพ
ของตัวละครจากนวนิยายแนวจิตวิทยาของโสภาค สุวรรณ 6 เรื่อง ได้แก่ ปุลาอง
เงารากู รักในสายหมอก ลมหนาว เงาพระจันทร์ และปมพิศวาส เท่านั้น
เนื่องจากทั้ง 6 เรื่องนี้ เป็นนวนิยายแนวจิตวิทยาที่เด่น ตัวละครมีลักษณะที่น่าสนใจ
ศึกษาอย่างยิ่ง

ข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้า

นวนิยายแนวจิตวิทยาทั้ง 6 เรื่องที่นำมาศึกษา แม้ในบางเรื่องคือ
รักในสายหมอก ผู้เขียนจะใช้นามปากกาว่า ศิริว่าไฟ ก็ตามหากผู้ศึกษาถือว่า
เป็นของ โสภาค สุวรรณ เช่นเดียวกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

นวนิยายแนวจิตวิทยา หมายถึง นวนิยายที่ผู้เขียนได้นำความรู้ทางจิตวิทยา
แนวจิตวิเคราะห์มาประยุกต์ในการสร้างเรื่องและตัวละคร

ตัวละครอปกติ หมายถึง ตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้น เพื่อให้แสดงบุคลิกภาพ
ที่เบี่ยงเบนจากปกติ ทั้งนี้โดยมีสาเหตุทางจิตวิทยาเป็นสำคัญ ตัวละครอปกติที่ผู้เขียน
สร้างขึ้นได้แก่ ตัวละคร ดังนี้

1. ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต
2. ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท
3. ตัวละครที่ติดยาเสพติด
4. ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว
5. ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ

ลักษณะตัวละคร หมายถึง บุคลิกภาพ ที่ผู้เขียนกำหนดให้แก่ตัวละคร เพื่อให้มองเห็นภาพของตัวละครนั้น ๆ ได้ชัดเจน บุคลิกภาพของตัวละครประกอบด้วย ลักษณะทางร่างกาย สติปัญญา ความสามารถ ลักษณะนิสัยและพฤติกรรม ทัศนคติ และลักษณะทางอารมณ์

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำซึ่งเกิดจากแรงกระตุ้นของพลังจิต ทั้งในส่วนที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว มีทั้งอาการที่เห็นได้ง่าย เช่น หัวเราะ ยืน เดิน และอาการที่เห็นได้ยากต้องใช้ความสังเกตเป็นเครื่องช่วย เช่น ใฝ่ฝัน เป็นต้น

ความขัดแย้ง หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่ตัวละคร ทำให้ตัวละครไม่สามารถบรรลุผลตามความต้องการ ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ปมทางจิตวิทยา หมายถึง สภาวะความกดดันทางอารมณ์ที่มีผลส่งไปถึงการประกอบพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร

จิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์ หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์โดยวิธีวิเคราะห์จิต มีหลักความคิดที่สำคัญว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่มีสาเหตุจากจิตใต้สำนึก

วิธีดำเนินการในการศึกษาคนคว่ำ

ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาคนคว่ำ มีดังนี้

1. ศึกษาอธิบายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ ทั้ง 6 เรื่อง ได้แก่
ปลากง เเงาราหู รักในสายหมอก ลมหนาว เเงาพระจันทร์ และปมพิศวาส
2. ศึกษาจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์ จากเอกสารและตำราทางจิตวิทยา
3. เสนอเรื่องย่อ นวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ ทั้ง
6 เรื่อง ตามลำดับดังนี้

- 3.1 ปลากง
- 3.2 เเงาราหู
- 3.3 รักในสายหมอก
- 3.4 ลมหนาว
- 3.5 เเงาพระจันทร์
- 3.6 ปมพิศวาส

4. วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ
โสภาค สุวรรณ ทั้ง 6 เรื่อง ตามแนวที่วางไว้ ดังนี้

- 4.1 จำแนกประเภทตัวละครเอกตามที่ผู้เขียนสร้างขึ้น ได้แก่
 - 4.1.1 ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต
 - 4.1.2 ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท
 - 4.1.3 ตัวละครที่ติดยาเสพติด
 - 4.1.4 ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว
 - 4.1.5 ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ

- 4.2 วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอก ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นทีละประเภท
ตามที่จำแนกไว้

5. เสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้า

นับแต่ได้มีการค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับจิตวิทยา เมื่อราวต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา จิตวิทยาได้เข้าไปมีบทบาทในวรรณกรรมอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านการเขียนและการวิจารณ์ อาทิเช่น คี.เอช.ลอเรนซ์ (D.H. Lawrence) นำแนวคิดจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Approaches) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) มาประยุกต์สร้างนวนิยายเรื่อง Lady Chatterley's Lover และอื่น ๆ ส่วน ไอ.เอ.ริชาร์ด (I.A. Richard) นำหลักการค้นคว้าทางจิตวิเคราะห์เข้าไปศึกษาสุนทรียศาสตร์ในวรรณกรรมจนเป็นที่รู้จักแพร่หลาย อย่างไรก็ตาม นั้นเป็นเพียงบทบาทของจิตวิทยาที่มีต่อวรรณกรรมทางโลกตะวันตก ซึ่งได้เสื่อมความนิยมไปมากแล้วในปัจจุบัน หากคนไทยยังถือว่า เป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่อยู่ (เจตนา นาควัชร 2514 : 13) เพิ่งจะปรากฏหลักฐานว่าได้มีผู้นำหลักจิตวิทยาแบบตะวันตกมาใช้ในการศึกษาวรรณกรรมไทยเป็นครั้งแรกเมื่อราว 10 ปีเศษมานี้เอง (ชลธิรา สัตยารัตนา 2513 : 1 - 207) สำหรับวงการประพันธ์ได้มีการเคลื่อนไหวเกิดขึ้น เมื่อ ศิระ ส. นำปัญหาความกดดันทางอารมณ์เพศมาสร้างเป็นนวนิยายแนวจิตวิทยาเรื่องเหยื่ออารมณ์ (ศิระ ส. (นามแฝง) ม.ป.ป. : 2 เล่ม) ซึ่งให้ผู้อ่านเล็งเห็นภัยซึ่งเกิดกับบุคคลที่ได้รับประสบการณ์ทางเพศก่อนวัยสมควรตลอดทั้งเรื่อง ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นเหตุความผิดปกติทางอารมณ์เพศของตัวละคร ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นก็ยากจะยับยั้งและผลที่ตามมา คือความเศร้าสลดในขั้นปลาย

ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในนวนิยาย การศึกษาตัวละครก็เช่นเดียวกับการศึกษาสรรพสิ่ง ต้องรู้ธรรมชาติ ชื่อ สกุล เพศ เชื้อชาติ มุขลักษณะ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ความสัมพันธ์กับตัวละครอื่น

พฤติกรรม ตลอดจนสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านั้น (วิชา กงกะนันท์ 2522 : 67) ทัวละครที่มีชีวิตมักจะมีพัฒนาการทางความรู้ ความคิด อารมณ์ ไปตามประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และกาลเวลา (รีนุทัย สัจจพันธุ์ 2525 : 59) นอกจากนี้ รีนุทัย สัจจพันธุ์ ได้เน้นว่า ทัวละครที่จะดึงดูดความสนใจจากผู้ชมมากที่สุดก็คือ ทัวละครที่มีลักษณะแตกต่างจากตัวอื่น ๆ ในเรื่อง เช่น คำนบุคลิกภาพ เป็นต้น (รีนุทัย สัจจพันธุ์ 2521 : 202) อย่างไรก็ตามในทางจิตวิทยาได้แบ่งถึงลักษณะทางพฤติกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่แตกต่างและบ่อยครั้งจะพบในบุคคลส่วนใหญ่ว่าเป็นเรื่องผิดปกติ หรือที่บางแห่งใช้ว่า วิปلاส ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ อาจมีทั้งที่เป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ในปัจจุบันได้มีการจำแนกพฤติกรรมผิดปกติ (abnormal behavior) ออกเป็นระบบต่าง ๆ เช่น องค์การอนามัยโลก ใช้ชื่อย่อว่า I C D 9* (International Classification of Diseases, Ninth Revision) ได้แบ่งพฤติกรรมผิดปกติ สรุปเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มโรคจิต กลุ่มวิปลาสทางประสาท ความวิปลาสทางบุคลิกภาพทางจิตอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรคจิต และกลุ่มปัญญาอ่อน ส่วนสมาคมจิตเวชอเมริกันใช้ชื่อย่อว่า D S M - III** (Diagnostic and Statistical Manual) ได้แบ่งพฤติกรรมผิดปกติออกเป็น 17 ประเภท และทุกประเภทจะเรียกว่า ความวิปลาส (disorder) เป็นส่วนใหญ่ อาทิเช่น ความวิปลาสในการใช้สาร (เช่น ยาเสพติด) ความวิปลาสในการปรับตัว ความวิปลาสจิตเภท ความวิปลาสทางเพศ อารมณ์วิปลาส ความวิปลาสทางบุคลิกภาพ อาการทางกายซึ่งเกิดจากสภาพทางจิต และสภาพที่ไม่ใช่ความวิปลาสทางจิต ซึ่งไม่ต้องรับการรักษา เป็นต้น (ชัยพร วิชาวุธ 2525 : 377 - 386)

* ระบบการแบ่งนี้ได้มีการแก้ไขเป็นครั้งที่ 9 เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2522

** ระบบการแบ่งนี้ได้มีการแก้ไขเป็นครั้งที่ 3 เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2523

พฤติกรรมปกติได้ถูกนำเสนอให้เห็นเป็นปัญหาแก่นักในนวนิยายแนวจิตวิทยา ซึ่งสะท้อนไปถึงนักเขียนได้ว่า จะต้องเป็นผู้ผ่านพบประสบการณ์หรือศึกษาปัญหาเหล่านั้น มาเป็นอย่างดีแล้ว ความจริงในข้อนี้เห็นได้จาก ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค เมื่อกล่าวถึง นวนิยายของเธอว่า เรื่องทุกเรื่องล้วนแต่ได้เค้าโครงมาจากประสบการณ์ที่เคยพบเห็น มาแล้วทั้งสิ้น แม้แต่เรื่องเงาพระจันทร์ ซึ่งเป็นเรื่องของเลสเบี้ยน ผู้เขียนเน้นว่า กองศึกษาชีวิตผู้ป่วยอย่างจริงจังตั้งแต่เกิด การยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ การเจริญเติบโต และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกลไกทางจิต ทั้งนี้เพื่อให้โครงเรื่องสัมพันธ์ กับหลักวิชาอย่างแท้จริง (ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 47)

จากคำนำในนวนิยายเรื่องเงาราว ผู้เขียนได้กล่าวถึงที่มาของนวนิยาย เรื่องนี้ว่า

ข้าพเจ้าเขียนนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นก็ด้วยเหตุผลที่ว่า อันความผิดปกติทาง จิตใจของมนุษย์นั้น อาจจะเกิดขึ้นจากความไม่สมมูลกันระหว่างชาว ภายใในระบบสมองอันยังผลให้เกิดความแปรปรวนทางจิตใจ และ พฤติกรรมไปในทางที่ผิดปกติซึ่งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และจะป้องกัน ถิ่นยาก แต่อาจจะทำให้ทุเลาเบาบางได้ด้วยกรรมวิธีที่ก้าวหน้าทาง การแพทย์...นวนิยายเรื่องนี้ข้าพเจ้าได้นำมาจากเรื่องจริงซึ่งอาจ เกิดขึ้นแก่บุคคลไม่ว่าอยู่แห่งใดของโลก

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 1)

โสภาค สุวรรณ เป็นนักเขียนที่รู้จักสังเกตและเข้าใจนิยายปัญหาต่าง ๆ มาสร้างเป็นเรื่องราวได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจยิ่ง นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีเรื่องอื่น ๆ อีก อาทิเช่น ปลาบง ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวด หนังสือประเภทนวนิยายในงานครบรอบร้อยปีของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. 2520 แม้นวนิยายเรื่องนี้จะมีแนวคิดอื่นซับซ้อนอยู่หลายชั้น หากพิจารณาให้ลึก จะพบว่า แนวคิดหลักที่ผู้เขียนต้องการเสนอแก่ผู้อ่านก็คือ ช่องว่างระหว่างพ่อ แม่ ลูก ซึ่งก่อให้เกิดความห่างเหิน ขณะเดียวกันก็รอนรุ่ม ขุ่นขื่น และเคียดแค้น (วิญจนา อินทรกำแหง 2521 : 134)

ส่วนนวนิยายเรื่องรักในสายหมอก ซึ่งเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นโดยได้ความบันดาลใจจากดอกไม้ป่าชนิดหนึ่ง ชื่อ Love in a mist อันมีความหมายตรงกับเค้าโครงเรื่อง คือความรักที่ผู้เป็นเจ้าของไม่สามารถแยกแยะให้กระจ่างได้ ไม่ว่าจะเป็นความรักของผู้มีพระคุณของผู้ใกล้ชิด และของบุคคลที่รักที่สุดเป็นความรักที่เดือนกลางประหนึ่งรักในสายหมอก ก็เพราะสาเหตุบางประการในชีวิต สุภัทร สวัสดิรักษ์ กล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่า เป็นเรื่องที่ยุ้เขียนต้องการเน้นลักษณะ Hysterical Personality ซึ่งโรคนี้ได้มีการศึกษาเป็นครั้งแรกในสมัยของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ อันเป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับ sex หรือความกดดันทางเพศ หากในสมัยปัจจุบันที่ผู้คนมีการติดต่อกับโลกภายนอกมากขึ้น สาเหตุของฮิสทีเรียจึงเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศ ทุกฐานะ ซึ่งมีการแสดงออกต่าง ๆ กันโดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ระหว่างหญิงชายเลย (สุภัทร สวัสดิรักษ์ 2519 : 9)

สาระสำคัญของนวนิยายแนวจิตวิทยา ส่วนใหญ่สืบความคติมาจากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์แทบทั้งสิ้น ทฤษฎีนี้มีหลักความเชื่อที่สำคัญที่สุดว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากจิตใต้สำนึก นักจิตวิเคราะห์ได้อธิบายแนวคิดดังกล่าวโดยเปรียบเทียบจิตทั้งส่วนสำนึกและจิตใต้สำนึกว่า เหมือนภูเขาน้ำแข็งลอยในมหาสมุทร ส่วนลอยเหนือน้ำต้องแสงสว่างและอากาศ ปรากฏแก่สายตาโลก คือจิต หรือพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุมของความรู้สำนึก ส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำซึ่งมีปริมาณมากกว่าอยู่ในความมืดกว่าไม่ปรากฏแก่สายตาโลก คือ จิตใต้สำนึกอันเป็นภาคสะสมประสบการณ์ในอดีตมากมาย ถูกบีบอัดเก็บกด หรือคอยเพื่อให้สมปรารถนา เพื่อให้ได้จังหวะเหมาะสำหรับตอบสนองสิ่งเร้า ซึ่งยังไม่ได้ทำ หรือทำไม่ได้ในภาวะปกติ

ในเวลาปกติ จู่ๆก็เกี่ยวกับยามคลั่งลมสงบ บุคคลย่อมรู้สึกสบาย สงบ มีสติพลังจิตสำนึก ควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่เขาเห็นว่าถูกต้องสมควรทำโดยเคารพกฎหมายและระเบียบของสังคม

ส่วนเวลาผิดปกติ เสมือนลมฟ้าอากาศแปรปรวน มหาสมุทรมืดลึกลับ ภูเขาน้ำแข็งโคลงเคลง ส่วนที่เคยจมอยู่ใต้น้ำโผล่ขึ้นเหนือน้ำให้มองเห็นได้ เช่นเดียวกับยาม

บุคคลมีอารมณ์ขันมี เครื่องเคียด ค้ายความโกรธ เกลียค อิจฉา พยาบาท กลัว ตื่นเต้น วิทก ฯลฯ จิตใต้สำนึกพลังขับเคลื่อนให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มากที่สุดในภาวะนี้

พลังจิตใต้สำนึกที่ไม่มีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมออกมา นั้น มักแปรรูปเป็น พฤติกรรมปกติ เช่น กามวิปริต รู้สึกกลัวตลอดเวลา ฯลฯ

พลังจิตใต้สำนึกมีหลายระดับ บางอย่างอยู่ในระดับต้น บางอย่างอยู่ในระดับลึก และยังแตกต่างกันในแง่พลังของการขับเคลื่อนด้วย คนแต่ละคนจึงแตกต่างกัน ในรูปของพลังจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก ฉะนั้นคนแต่ละคนจึงมีบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน

พลังจิตที่กระตุ้นให้มนุษย์ประกอบพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น อาจเป็นพลังจิตสำนึก หรือจิตสำนึกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างปะปนกัน เช่น การพูดอย่างระมัดระวัง เป็นพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยพลังจิตสำนึกอย่างเดียว การพลังปาก ความฉุน การกระทำอย่างเผอเรอไม่รู้จัก เป็นพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยพลังจิตใต้สำนึกอย่างเดียว หากโดยส่วนใหญ่พฤติกรรมมักเกิดจากพลังผลักดันของจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก ปะปนกัน เช่น บางคราวเผอเรอพูด คิด ทำ แล้วมีสติระลึกได้ทันทีว่า ควรหรือไม่ควรจึงเปลี่ยนคำพูด วิธีคิดและทำ (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2519 : 5 - 7)

เมื่อกล่าวถึงองค์ประกอบของจิต فروยด์ได้แบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) ซึ่งทั้ง 3 ระบบนี้จะทำงานร่วมกันเสมอ

ตามทัศนะของ فروยด์ มนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยสัญชาตญาณในรูปของพลังงาน ที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ส่วนหนึ่งผลักดันให้มีชีวิตอยู่เป็นสัญชาตญาณชีวิต อีกส่วนหนึ่งผลักดันให้ชีวิตดับ เป็นสัญชาตญาณความตาย พลังงานเหล่านี้ประกอบกันเป็นอิด ซึ่งเป็นจิตไร้สำนึก อิดจะผลักดันให้จิตอีกส่วนหนึ่ง คือ อีโก้ กระทำสิ่งต่าง ๆ ที่อิดต้องการ เพื่อให้เกิดความสุข ซึ่ง فروยด์เรียกว่า sex หรือกามารมณ์ ส่วนสัญชาตญาณความตายจะผลักดันให้ก้าวร้าว ทำลาย แรงผลักดันทั้งสองนี้จะหาทางออกอยู่เสมอ ทำให้อีโก้เกิดความลำบาก เพราะจะต้องคอยตอบสนองอิด แต่ในความ

เป็นจริงธรรมชาติจะจำกัดความสามารถของอีโก้ในการตอบสนอง นอกจากนี้อีโก้ยังต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของซูเปอร์อีโก้ ซึ่งเป็นมโนธรรม อันเกิดจากการอบรมสั่งสอนของสังคม ซูเปอร์อีโก้จะควบคุมอีโก้ และอีโก้ให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม พฤติกรรมส่วนใหญ่ของอีโก้ อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ เป็นไปตามจิตไร้สำนึกที่เราไม่รู้ตัวแทบทั้งสิ้น อาจเปรียบเทียบให้ชัดเจนได้ว่า อีโก้ คือส่วนประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพทางค่านิยมวิชา อีโก้ คือส่วนประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพ ทางด้านจิตใจและซูเปอร์อีโก้ คือส่วนประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพทางค่านิยมสังคม

อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งอีโก้จะผลักดันให้อีโก้ตอบสนองเพื่อลดความตึงเครียด หากอีโก้ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากขัดกับมโนธรรมในซูเปอร์อีโก้ ความขัดแย้งระหว่างอีโก้ และซูเปอร์อีโก้สร้างความวิตกกังวลให้เกิดขึ้น อีโก้จึงต้องพัฒนาพฤติกรรมป้องกันให้รอดพ้นจากภาวะดังกล่าว ซึ่งเรียกว่ากลวิธานป้องกันตัว (Defense Mechanism) โดยไม่รู้ตัว (ชัยพร วิชชาวุธ 2525 : 133)

กลวิธานป้องกันตัว เพื่อลดความตึงเครียด หรือความวิตกกังวลนี้มีอยู่หลายวิธี อาจสรุปเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ 3 ประการ (นวลละออ สุภาพล 2523 : 1 - 140) คือ

1. การหลอกลวงตัวเอง (Mechanism of deception) เป็นกลวิธีที่บุคคลป้องกันตนเอง โดยไม่ยอมรับสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลเข้ามาไว้ในความรู้สึกของตน หรืออาจสร้างความรู้สึกละเลยตนเอง จนเกิดความรู้สึกปลอดภัยกับกลวิธานการหลอกลวงตัวเองอาจกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเก็บกด เป็นต้น

กลวิธานเก็บกด (Repression) เป็นกลไกที่เกิดจากระบบอีโก้ พยายามขจัดพลังงานจากอีโก้ที่เข้าไปรบกวน คอยกระตุ้นให้สำนึกแก่ประสบการณ์ที่เจ็บปวดอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ต้องเจ็บปวดหรือกังวลเพราะสิ่งนั้น กลไกการเก็บกดจะมีผลทำให้ขบวนการทางร่างกายแปรปรวน เช่น ทำให้เกิดความผิดปกติในการทำงานของประสาทรับความรู้สึก ประสาทบังคับการเคลื่อนไหว ทำให้ขอบเขตความ

รู้สึกตัวแสบตง ซึ่งลักษณะเหล่านี้จัดอยู่ในอาการของคนที่เป็นฮีสทีเรีย (ฮิกมันค์ ฟรอยด์ แปลโดย กิติกร มีทรัพย์ 2524 : 129 - 132)

ฮีสทีเรีย (Hysteria) มักพบได้จากบุคคลที่มีการแสดงบุคลิกภาพแบบ Hysterical Personality ซึ่งเป็นโรคประสาทชนิดที่เป็นปัญหาในจิตใต้สำนึก เป็นอาการเจ็บป่วยทางใจอย่างหนึ่ง แล้วถูกแปรสภาพเป็นอาการทางกาย สาเหตุของการเป็นฮีสทีเรียนั้น เนื่องมาจากการขาดความรักพื้นฐานตั้งแต่วัยเด็ก (วิทยา นาควิธระ 2523 : 68 - 69) อาการของฮีสทีเรียจะปรากฏ 2 ลักษณะคือ

1.1 คอนเวอร์ชัน ฟิโนมีนา มีความผิดปกติทางกายเกิดขึ้น เนื่องมาจากจิตใจ เช่น สั่นไหวคล้ายอัมพาต ตามองไม่เห็น หูไม่ได้ยินเสียง (เป็นการชั่วคราว) หรือมีอาการชัก

1.2 คิสโซ ซิเอทิฟ ฟิโนมีนา อาการที่เด่นชัดคือ ความรู้สึกตัวแสบตง เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจที่ซ่อนอยู่ลึก ๆ อาการที่ร่วมด้วยเสมอ คือ ซิเลคทิฟ แอมนีเซีย คือ เลือกลืมเป็นอย่าง ๆ ไป

2. การทดแทน (Mechanism of substitution) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้บุคคลคลายความวิตกกังวล โดยเปลี่ยนจุดมุ่งหมายใหม่ การทดแทนนั้นมีหลายวิธี อาทิเช่น การทดแทน และการชดเชย เป็นต้น

3. การหลีกเลี่ยง (Mechanism of avoidance) คือ กลวิธีที่ช่วยให้คนหลบหนีจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล ด้วยการสร้างแบบแผนชีวิตของตนขึ้นใหม่ เป็นชีวิตที่ปราศจากความยุ่งยากสับสน กลไกการหลีกเลี่ยงนี้มีได้หลายวิธี เช่น การถดถอย การเลียนแบบการคิดยึด และการสร้างวิมานในอากาศ เป็นต้น

การถดถอย (Regression) เมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์คับขัน ต้องเผชิญปัญหาที่ไม่อาจต่อสู้ได้ ทำให้เกิดความตึงเครียด ความวิตกกังวล จิตใต้สำนึกจะบอกให้ถอยโดยไม่รู้ตัว อาการถอยมีหลายแบบ ในบางครั้งอาจถอยเลยวัยทารกไปจนวัยแห่งการอยู่ในครรภ์ก็มี การถอยชนิดนี้เป็นการถอยแบบสุกซึบ (ประมาญ คิคคินสัน 2511 : 14)

การเลียนแบบ (Identification) เป็นกระบวนการที่บุคคลได้รับความพอใจ โดยอาศัยความสำเร็จจากตัวแทนอื่น ๆ ภายนอก อันอาจเป็นคนหรือสิ่งของก็ได้ ในทัศนะของ فروยด์ การเลียนแบบเป็นพลังสำคัญของการวางแบบทางเพศสำหรับเด็ก หากการเลียนแบบนั้นผิดจากพื้นฐานที่สังคมวางไว้ อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในภายหลัง เช่น กรณีการรักร่วมเพศระหว่างหญิงกับหญิง เป็นต้น

การรักร่วมเพศในหญิง หรือเลสเบียน (Lesbien) ถือว่าเป็นความผิดปกติทางเพศอย่างหนึ่ง นักจิตวิเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญไว้ว่า เพราะพัฒนาการหรือการปรับตัวทางเพศของบุคคล ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอนนั้น เกิดการชะงักงันในขั้นใดขั้นหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยก่อนเข้าเรียน (3 - 5 ปี) ถือว่าเป็นระยะที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งจะให้เกิดยอมรับบทบาทหน้าที่เพศหญิง หรือเพศชาย ตลอดจนชีวิตคู่ในอนาคต หากสัมพันธ์ภาพในครอบครัวปราศจากปัญหาพ่อแม่ให้การสนับสนุนลูกการเลียนแบบเพื่อค่าเนร่อยตามก็จะเป็นไปได้โดยปกติ ตรงกันข้าม หากแม่ห่างเหินหรือเข้มงวดมากเกินไป เด็กหญิงที่ไม่อาจเลียนแบบตามได้ ก็จะกลับมาเลียนแบบพ่อแทน ทำให้มองความรักเป็นเพศเดียวกับตน กลายเป็นรักร่วมเพศในหญิงไป (ศรีประดา ชัยสินธพ 2523 : 6 - 8)

นอกจากสาเหตุดังกล่าว ประสมการณ์ที่พ่อแม่ถ่ายทอดให้กับลูกอย่างผิด ๆ หรือการที่มีพี่น้องมาก ๆ ซึ่งเป็นคนละเพศกับตน โดยที่ตนเป็นอีกเพศหนึ่งเพียงคนเดียวเท่านั้น ในสภาพแวดล้อมที่อยู่ในหมู่หรือสังคมซึ่งถูกแยกไว้แต่เพศเดียว เช่น โรงเรียนกินนอน หรือเรือนจำ เหล่านี้ล้วนมีส่วนผลักดันให้เกิดการรักร่วมเพศได้มาก (เทพนม เมืองแมน 2523 : 44)

เลสเบียน ก่อให้เกิดปัญหาสังคมหลายประการ เช่น อาชญากรรม เนื่องจากความหึงหวงระหว่างกัน เป็นเหยื่อของโรคจิต และโรคประสาทได้ง่าย ถึงแม้จะแต่งงานแล้วก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในครอบครัวกับสามีตามปกติ เว้นเสียแต่เพศเดียวกัน (ประสพ รัตนากร 2513 : 219)

หากพิจารณาบุคลิกลักษณะของเลสเบียน บางคนอาจมีลักษณะเป็นหญิงโดยสมบูรณ์แบบ ในขณะที่บางคนมีลักษณะทางร่างกายและจิตใจเปลี่ยนไปเหมือนเพศตรงข้าม เช่น หัวหนุงติ่งตั้ง แต่งตัวอย่างผู้ชาย (หลวงวิเชียรแพทยาคม 2505 : 159-160) เลสเบียนมักจะมีสัมพันธ์กับคนชางยาวนาน มีความรัก หึงหวง และอารมณ์ผูกพันลึกซึ้ง ถ้าพ่อแม่ญาติพี่น้องต่อต้านก็จะขัดขึ้นด้วยการใช้อารมณ์อย่างรุนแรง

การติดยึด (Fixation) ฟรอยด์ เชื่อว่า การตอบสนองความต้องการทางกามารมณ์ของคน เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เช่น ในขวบปีแรก ทารกสนองความต้องการทางกามารมณ์ โดยการดูดนิ้วปาก ในขวบปีที่สอง โดยการขบถ่ายทางทวารหนัก และในชั้นต่อมาระยะ 3 - 5 ปี แหล่งตอบสนองความต้องการทางกามารมณ์จะเลื่อนมาอยู่ที่อวัยวะเพศ การตอบสนองความต้องการในชั้นเหล่านี้ การติดยึดในชั้นใดชั้นหนึ่งก็จะเกิดขึ้น (ชัยพร วิชา

ในช่วง 3 - 5 ปี ซึ่งอยู่ในชั้นอวัยวะเพศ เป็นช่วงสำคัญต่อการพัฒนาการทางเพศเป็นอย่างยิ่ง เพศของตน แต่เมื่อถูกผู้ใหญ่ห้ามและต้องโดยขู่จะถูกลง (Castration fear) กลายเป็นปมยุ่งในจิต (Oedipus complex) ในระยะนี้เด็กจะหวงแหนเพศตรงข้ามเพศเดียวกัน โดยเฉพาะเด็กชายจะมีความรู้สึกเช่นนั้นรุนแรง เกิดความหวงแหนแม่ ขณะเดียวกันก็เกลียดชังพ่อ โดยคิดว่า เป็นคู่แข่งของพ่อไป ในระยะนี้หากท่าทีของพ่อแม่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาจะมีผลติดขัด (Fixation) ไม่สามารถผ่านปมออกได้สำเร็จ (ปฐม นิธิ 2521 : 29 - 30) เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในระยะนี้ การย้อนกลับไปสู่วัยเด็กอีกทำให้ถอยหนีและขาดวุฒิภาวะ แม้จะเติบโตเป็น

โดยส่วนใหญ่ บุคคลที่ใช้กลวิธีในการติดยึด ก็เพื่อต่อต้านความหวาดกลัว เนื่องจากความกลัวว่า ชีวิตข้างหน้าจะมีแต่ภัยอันตรายปราศจากความอบอุ่น ฉะนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความหวาดวิตกมากเกินไป เขาจึงต้องหันมาติดยึดอยู่กับแบบแผนชีวิตที่

คุ้นเคยมากกว่าการก้าวไปข้างหน้า เราจะพบลักษณะการคิดยึดได้จากบุคคลที่เรียกว่า
เจ้าระเบียบ พวกเขามั่นว่าไร และประเภทที่มักบ่งเพิกถอนเป็นลูกที่เลี้ยงไม่รู้จักโต

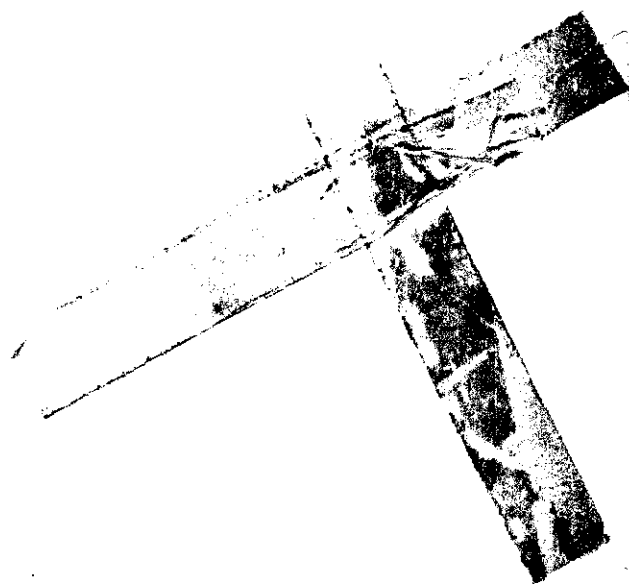
(ประมวล คิคินสัน 2523 : 237 - 238)

การสร้างวิมานในอากาศ (Fantasy) ความล้มเหลว ความคับข้องใจใน
ชีวิตประจำวัน บางครั้งก็ยากเกินกว่าจะทนได้ บุคคลจึงหาทางออกโดยการสร้างโลก
ใหม่ขึ้น ซึ่งอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อชีวิตโดยปกติ แต่ชีวิตที่สร้างขึ้นในความฝันก็นำความ
สุขสบายมาให้ยิ่งกว่าชีวิตจริง หลีกหนีจากความยุ่งยากที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลทั้งปวง
ในบุคคลบางพวกอาจหลีกหนีโดยการ เสพยาเสพติด หรือดื่มเหล้า เพื่อให้จิตใจสงบ
ลืมความทุกข์ต่าง ๆ (เดโซ สนวนนท์ 2512 : 277 - 288) อย่างไรก็ตาม
การใช้กลวิธีหลีกหนีมากเกินไป อาจมีผลทำให้บุคลิกภาพแปรปรวน ปรับตัวไม่ได้
ซึ่งนำไปสู่การ เป็นโรคประสาทหรือโรคจิตได้ในเวลาต่อไป

โรคจิต (Psychosis) เป็นความผิดปกติทางจิตใจขั้นรุนแรง ทำให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพด้านใดด้านหนึ่ง สาเหตุของการป่วยเป็นโรคจิตอาจมา
จากทางร่างกาย จิตใจ หรือสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะทางจิตใจนั้นเกิดจากความ
ขัดแย้งหลายประการ เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวบกพร่องขาดความอบอุ่น หรือ
ได้รับประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความสะเทือนใจอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากไม่เป็นที่
ต้องการของพ่อแม่ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก สาเหตุเหล่านี้ทำให้เกิดความวิตกกังวลเมื่อวัยเพิ่ม
ขึ้น การปรับตัวเป็นไปด้วยความยากลำบาก หากไม่สามารถลดความวิตกกังวลได้
ก็จะเสียความสมดุลทางอารมณ์ เกิดภาวะวิกฤติ จนป่วยเป็นโรคจิตในที่สุด
(สารี เสาวพรรณ 2525 : 67 - 68) ผู้ป่วยเป็นโรคจิต มักลืมความเป็นจริง
ของชีวิตโดยสร้างโลกส่วนตัวขึ้นใหม่ เป็นโลกที่เขารับรู้แต่เพียงผู้เดียว นอกจากนั้น
ผู้ป่วยด้วยโรคจิตจะมีการ เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ เช่น พฤติกรรม อารมณ์
ขบวนการคิด การรับรู้ การจำ และสติปัญญา

นักจิตวิเคราะห์ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับบุคลิกภาพของคนจะเป็นไปในรูปแบบใด
นั้น ย่อมเป็นผลมาจากพันธุกรรมและประสบการณ์ที่บุคคลได้รับมาตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้อาจ

พิจารณาจากลักษณะทางชีวภาพของบุคคลนั้น ตลอดจนขบวนการชักเถลาทางสังคมโดย
 เริ่มต้นจากครอบครัวเป็นหน่วยแรก จนถึงโรงเรียน และสถานที่ทำงาน ฯลฯ
 สถาบันเหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งถ่ายทอดประสบการณ์ เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพให้แก่บุคคล
 ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับจากนักจิตวิทยาโดยทั่วไปว่า ช่วงเวลาแห่งการ
 พัฒนาบุคลิกภาพที่สำคัญยิ่งคือวัยเด็กนั่นเอง ในวัยนี้หากขาดการอบรม หรือถูกทอดทิ้ง
 ให้อยู่โดดเดี่ยวเป็นระยะเวลานานย่อมมีผลสะท้อนไปถึงบุคลิกภาพ ให้เป็นไปในทาง
 เบี่ยงเบนจากปกติในภายหลัง (กรรณิการ อักษรกุล สุขเกษม 2524 : 214)

เรื่องย่อนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ

1. เรื่องปลาทอง

ศกรเป็นบุตรชายของนายอนรรฆ และนางแพงศรี เมื่อโตขึ้นศกรทราบว่า มารดาของเขามีฐานะเป็นเพียงอนุภรรยา เหตุนี้บิดาจึงมิได้ยกย่องมารดาของตน เท่ากับนางละอ่อนซึ่งเป็นภรรยาหลวง แม้แต่ศกรเองบิดาก็ยังปฏิบัติต่อเขาต่างไปจาก พี่น้องต่างมารดามาก ขณะที่พี่น้องทุกคนมีเครื่องแต่งกายดี ๆ สวมใส่ มีรถยนต์ขับ มีอาหารอย่างคึกกิน มีเงินใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ศกรกลับแต่งกายด้วยเสื้อผ้าเก่า ๆ บางครั้งก็ต้องออกอาหารกลางวัน ไม่มีเงินเป็นค่าเล่าเรียน เมื่อศกรเข้าไปขอ ความช่วยเหลือจากบิดาก็มักจะถูกต่อว่าและมักดุด่าเรื่อยมา เหตุการณ์ที่เป็นอยู่นี้สะท้อน ให้เห็นความเหลื่อมล้ำในหมู่พี่น้องอย่างมาก จนศกรเกิดความรู้สึกในทางลบต่อบิดา เมื่อ ความจำเป็นจะต้องใช้เงินบิดาก็มักมากขึ้น กวงเพื่อนสนิทจึงแนะนำให้ศกรแก้ปัญหาด้วยการ เล่นไพ่ ต่อมาเกิดเหตุยิงกันในบ่อน เจ้าหน้าที่ยกตัวศกรกลับบ้านในฐานะ ผู้ร่วมเล่น แต่บิดาช่วยเหลือไว้จึงรอดพ้นจากการถูกจับกุม อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ ครั้งนี้ทำให้ศกรกับบิดาโต้เถียงกันอย่างรุนแรงจนศกรหมดความรู้สึกผูกพันต่อบิดาอย่างสิ้นเชิง ต่อมาศกรเข้าเรียนต่อในโรงเรียนนายร้อยตำรวจต้องแยกตัวไปอยู่หอพัก นาน ๆ ครั้งจึง จะกลับมาเยี่ยมมารดาและกวงสักครั้ง ศกรทราบว่ากวงมีเรื่องชกแย้งกับมารดาด้วยเหตุที่ ถูกมารดาบังคับให้ดำเนินกิจการค้าขายจนไม่มีเวลาพักผ่อน กวงหาทางออกด้วยการ เสพยาเสพติด ศกรพยายามให้สติและพาไปรักษาจนหายเป็นปกติ หลังจากนั้นกวงก็ คึกตามศกรไปอยู่ระยะหนึ่งเพราะศกรมาเป็นนายตำรวจที่นั่น ด้วยเหตุที่ศกรมีนิสัยขี้อายและ มีความเพียงตรงในหน้าที่จึงทำให้ชาวบ้านรักเขามาก ศกรมักเดินทางไปเยี่ยมเยือน ชาวบ้านในท้องที่ต่าง ๆ แม้แต่ตำบลปลาทองซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปเสมอ ศกรได้พบกับ

ศุภราซึ่งย้ายมาเป็นพนักงานที่ปูลากง ทั้งสองเคยรู้จักกันมาตั้งแต่เด็กว่าความสัมพันธ์ในอึดใจไม่สู้จะดีนัก อย่างไรก็ตามศุกรก็ขึ้นชมศุภราที่เธอสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเข้มแข็ง การริ่หรือศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเคยเป็นพรคพวกของโจรสลัดมานป่วยเป็นไข้ป่าเพราะท้องหนีการตามฆ่าของสุไลมานควมมีเหตุขัดแย้งกัน วันหนึ่งนะฟีซึ่งเป็นศิษย์ของศุภราไปพบนะฟีจึงให้ความช่วยเหลือ ทำให้ศุภราต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเร็ม ต่อมาสุไลมานตามมาพบกาเร็มอยู่กับศุภรา สุไลมานใช้อาวุธบังคับให้ทั้งสองไปที่ริมน้ำเพื่อสังหารแต่ยังไม่ทันจะเกิดเหตุร้ายแรง ศุกรซึ่งติดตามความเคลื่อนไหวของกาเร็มมาตลอดก็ยกกำลังมาล้อมจับเกิดการปะทะกันขึ้น สุไลมานถูกยิงตาย ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิต 3 นาย ศุกรโกรธศุภราที่มีส่วนทำให้คนของเขาต้องเสียชีวิต กาเร็มพ้นข้อหาจึงอาสาเป็นผู้อยู่ช่วยของศุภรา เขาชวนเธอไปเที่ยวภูเก็บบ้านเดิมของเขา ศุภารับคำเชิญโดยชวนวีรุทย์และมัณญเนาะเพื่อนสนิทและผู้ร่วมงานไปด้วย ทำให้ศุภราคลาคลับกับศุกรซึ่งจะมามอกลาเพื่อไปปฏิบัติราชการลับที่ชายแดน ศุกรต้องจากไปด้วยความผิดหวัง เขาคิดว่าศุภราคงพอใจกาเร็มหลายเดือนผ่านไปวีรุทย์ถูกผู้ก่อการร้ายยิงตาย มัณญเนาะซึ่งเป็นภรรยาลับ ๆ ของวีรุทย์กำลังตั้งครรภ์เสียใจอย่างรุนแรงจนเกิดอาการประสาทหลอนเดินลงไปในแม่น้ำที่เชี่ยวกรากทำให้ต้องเสียชีวิตในเวลาต่อมา หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวศุภราต้องเผชิญหน้ากับโจรแบ่งแยกดินแดน เธอถูกขู่เชิญให้ออนตัวออกไปจากปูลากงแต่ศุภราก็ยังคงปฏิบัติงานของเธออยู่ที่นั่นจนถึงกำหนดย้ายกลับเข้ากรุงเทพฯ อัมพิกาพี่สาวทางมารดาของศุกรเล่าให้ศุภราฟังว่า ศุกรถูกยิงและกำลังรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ศุภราเข้าไปเยี่ยมขณะเขากำลังหลับ ต่อมาศุกรกลับมาพักฟื้นที่บ้าน ศุภราเห็นศุกรกับวิมลนางพยาบาลสนิทสนมกันจึงเข้าใจผิด เธอกลับไปปูลากงอีก ศุกรเริ่มแน่ใจว่าศุภรามีเชื้อสายของเธอ เธอจึงติดตามเธอไปที่ปูลากง ทั้งสองได้พบและปรับความเข้าใจกันเป็นอย่างดี เหตุการณ์สิ้นสุดลงด้วยการยอมรับของศุภราซึ่งพร้อมจะใช้ชีวิตร่วมกับศุกรตลอดไป

2. เรื่องเงาราว

มัลลิกาหรือมะลิเป็นเด็กกำพร้าที่ถูกทิ้งไว้ในสถานสงเคราะห์ เมื่ออายุได้ 6 ปี มีหญิงใจบุญมาขอไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม มัลลิกาได้รับการเลี้ยงดูเช่นเดียวกับบุตรซึ่ง เป็นบุตรสาวของมารดาบุญธรรมทุกประการ ต่อมามารดาบุญธรรมถึงแก่กรรม มัลลิกา เกิดความยุ่งยากใจเพราะจำได้ว่าบิดาบุญธรรมเคยคัดค้านไม่ยอมให้ให้นำเธอมาเลี้ยงดูตั้งแต่ แรก ทำให้เธอไม่ชอบเขาจึงพยายามคือถึงชักชวนคำสั่งสอนตลอดมา ยิ่งระยะหลังถึงกับ ละทิ้งการเรียนออกเที่ยวไปกับหนุ่มช่างบ้านจนเสียตัวและตั้งครภัก มัลลิกากลับมาและถูก ขับไล่ออกจากบ้าน ในช่วงนี้มัลลิกาทหาเลี้ยงชีพด้วยการรับจ้างตัดเล็บในร้านตัดผมผู้ชาย สภาพความเป็นอยู่แร้นแค้นอย่างหนักจนต้องแอบเข้าไปขอความช่วยเหลือจากบุตรทั้งหลายครั้ง ต่อมาเธอจึงแก้อาณการนด้วยการแต่งงานกับผู้ชายคนหนึ่งซึ่งรู้จักโดยการติดต่อกันทาง หนังสือนั่งลือพิมพ์แต่อยู่ด้วยกันไม่นานสามีก็ตาย มัลลิกาแต่งงานใหม่กับนายอุเทนนักธุรกิจ ผู้มั่งคั่งเธอได้รับความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อน อย่างไรก็ตามนายอุเทนมีชอบภรรยา อื่นที่มีภรรยาหลวงและอนุภรรยาอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้มัลลิกาไม่ไว้วางใจ เวลา เกียวกินนั้นบุตรก็ป่วยหนักและก่อนเสียชีวิตบุตรก็ได้ฝากฝังสไบทองบุตรสาววัย 11 ไว้ให้ มัลลิกาช่วยเลี้ยงดู มัลลิกาพาสไบทองมาบ้าน นายอุเทนเห็นก็ไม่พอใจ มัลลิกาจึงส่งสไบทอง เข้าโรงเรียนประจำ ต่อมานายอุเทนแนะนำมัลลิกาให้รู้จักกับนายทิว มัลลิกาเริ่มให้ ความสนใจนายทิว ยิ่งรู้ว่านายทิวมีฐานะมั่งคั่ง มัลลิกาก็ยิ่งต้องการได้เขาไว้เป็นที่พึ่งพิง ซึ่งดูจะมั่นคงกว่านายอุเทน มัลลิกาใช้ความสวยและเสน่ห์ของเธอหว่านล้อมให้นายทิว หลงจนถึงขั้นลักลอบได้เสียกันแต่ไม่อาจปกปิดนายอุเทนได้ ดังนั้นเมื่อนายอุเทนตายมัลลิกา จึงไม่ได้รับทรัพย์สินใด ๆ จากเขาเลยแม้แต่น้อย มัลลิกาพาสไบทองย้ายเข้าไปอยู่กับ นายทิวอย่างเปิดเผย ขณะที่นายทิวหมกมุ่นแต่การค้ำสุรา และวิภาสนุตรชายที่เกิดจาก ภรรยาคนก่อนของนายทิวย้ายไปอยู่หอพักเนื่องจากขัดแย้งกับบิดาเรื่องที่นำเธอเข้าบ้าน มัลลิกาก็ถือโอกาสเข้าไปควบคุมกิจการในบริษัทต่าง ๆ จนเกือบหมด ต่อมานายทิวพา ครอบครัวไปพักผ่อนที่ชะอำ เกิดอุบัติเหตุรถล้มศีรษะฟาดพื้นทำให้ต้อง กลายเป็นอัมพาต

ตลอดชีวิต มัลลิการ่วมมือกับนายความปลอมแปลงเอกสารยกเลิกประโยชน์ในกิจการ
ทั้งหมดให้ตัวเอง ทำให้วิภาสเข้าใจผิดจึงเข้าไปต่อว่าปิกาและแสดงความอาฆาต
มัลลิกากับสไบทอง จากนั้นเขาก็หนีออกจากบ้านไป มัลลิกามอบภาระการดูแลคนป่วย
ให้สไบทอง ส่วนตนเองคงวุ่นวายกับการขยายกิจการค้าต่อไป เธอชักน่านายคำเกิง
เจ้าของเหมืองแร่ให้เข้าไปร่วมธุรกิจด้วย ระยะแรกกิจการยังคงดำเนินด้วยดีแต่ต่อมา
เกิดการรั่วไหลขึ้นเนื่องจากมัลลิกาขยายงานออกไปมากจนไม่สามารถจะดูแลได้ทั่วถึง
นอกจากนี้เธอมักจะนำรายไค้ส่วนใหญ่ไปทุ่มเทให้กับการทำบุญตลอดเวลา ทำให้กิจการ
ต้องขาดทุนอย่างมาก นายคำเกิงเห็นว่ากิจการนั้นคงจะต้องล้มจึงถอนหุ้นคืนแต่ยังให้
ความช่วยเหลือในลักษณะการกู้ยืมต่อไป มัลลิกาทหาทางลบล้างหนี้สินจำนวนหนึ่งด้วยการ
ยกสไบทองให้เป็นภรรยา นายคำเกิง พาสไบทองกลับพังงา สไบทองได้
พบวิภาสซึ่งเข้ามาเป็นผู้จัดการในเหมืองแร่ของสามี เขาแสดงความอาฆาตด้วยเรื่องราว
ในอดีตเช่นเคย ต่อมาสไบทองทราบว่านายคำเกิงพิการ ไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์เหมือน
คนปกติ เขาพยายามนำวิธีโอบอุ้มและการโลมเล้าต่าง ๆ มาใช้กับเธอ สไบทอง
ชักขึ้น ครั้งต่อมานายคำเกิงก็ล้มเหลวเพิ่มความรุนแรงในค่านเพศสัมพันธ์จนสไบทองได้
รับความบาดเจ็บสาหัส เธอหนีนายคำเกิงออกมานอนสลบอยู่ตรงนั้นไต่บ้าน บังเอิญวิภาส
ซึ่งจะมาพบนายคำเกิงผ่านมาพบสไบทองสลบอยู่ เขาจึงพาเธอไปรักษาบาดแผลที่คลินิก
นายแพทย์บรรพตคำหานินายคำเกิงอย่างรุนแรงทำให้นายคำเกิงต้องห่างเหินจากสไบทอง
ชั่วคราว ทางค่านวิภาสเมื่อเห็นสภาพความเจ็บป่วยของสไบทองจึงเปลี่ยนใจกลับมาเป็น
ฝ่ายช่วยเหลือเธอ เขากลับไปเยี่ยมบิดาด้วยความสำนึกผิดและได้พบจิตแพทย์โดยบังเอิญ
วิภาสเพิ่งทราบแน่ชัดว่ามัลลิกาป่วยเป็นโรคจิตก่อนกลับพังงา เขาจึงส่งมัลลิกาเข้ารักษาตัว
ในโรงพยาบาล ส่วนนายคำเกิงนั้นยังคงพยายามเปลี่ยนใจสไบทองให้ยอมรับบทบาท
ทางเพศของเขาด้วยการนำเนื้อนวลหญิงรับใช้เข้าบ้านเพื่อให้สไบทองพึงหวง หลังจากนั้น
เขาก็ทำวิธีร่วมเพศหมู่มาใช้ทำให้สไบทองโกรธแค้นเธอคบหน้าเนื้อนวลจากนั้นก็หลบหนี
ออกจากห้องทัศนใจหย่าขาดจากนายคำเกิง นายคำเกิงตั้งยึกบ้านของนายทิวซึ่งมัลลิกานำมาจำนองไว้ วิภาสลาออกจากงานพร้อมกับพาปิกาและสไบทองย้ายไปอยู่ในเหมือง

แห่งใหม่ที่ราชบุรี หลังจากนั้นไม่นานจึงรับมัลลิกากลับมาอยู่ด้วย การนี้ซึ่งเป็นน้องภรรยา
ของประธานบริษัทเหมืองแร่แห่งใหม่นี้แสดงท่าทีสนใจสไบทอง วิภาสสนับสนุนให้คนทั้งสอง
ใช้ชีวิตร่วมกันแต่สไบทองกลับลังเล การนี้เตรียมการสร้างบ้านเพื่อเป็นเรือนหอ บังเอิญ
ขณะนั้นนายคำเก็งกับภรรยาคนใหม่จะเข้ามาเยี่ยมชมกิจการเหมืองแร่ เขาเปิดเผยเรื่องที่
สไบทองเคยเป็นภรรยาให้คนที่นั่นฟัง การนี้ล้มเลิกความคิดที่จะแต่งงานกับสไบทอง วิภาส
เสียใจเขาจึงพยายามปรับความเข้าใจกับสไบทอง ในที่สุดทั้งสองก็ตกลงใจใช้ชีวิตร่วมกัน

3. เรื่องรักในสายหมอก

นงาเป็นบุตรสาวของภัสราและร้อยเอกสุรวิทย์แต่เติบโตอยู่กับคุณอุดม และคุณหญิง
ประภา ซึ่งเป็นคุณตาและคุณยาย จนกระทั่งอายุ ๑๕ ปี นงากลับมาพำนักที่ประเทศไทย
พร้อมญาติผู้ใหญ่ทั้งสอง วันแรกที่นงาเดินทางมาถึงเธอเห็นคนที่จะได้พบกับบิดามารดาอย่างยิ่ง
แต่ทั้งสองกลับไม่ได้แสดงความยินดีที่พบเธอแต่อย่างใด ทั้งภัสราและสุรวิทย์มาร่วมรับประทานอาหาร
ค่ำกับนงา จากนั้นทั้งสองก็รีบออกไปพบกับคู่รักใหม่ของตนโดยไม่รู้ว่านงาแอบติดตาม
ดูอยู่ นงาเห็นภัสราโอบกอดขึ้นรถไปกับมิเอะ ส่วนสุรวิทย์ก็ออกไปกับหญิงอื่นในลักษณะ
อย่างเดียวกัน นงาเสียใจจึงขว้างของฝากที่ตั้งใจนำมาให้คนทั้งสองทิ้ง จากนั้นเธอก็
อาเจียนออกมาอย่างรุนแรง บังเอิญมีผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลนงาตามมาพบจึงเข้าไปช่วยเหลือ
และปลอบโยนจนสงบ รุ่งขึ้นคุณหญิงประภาพานงาไปฝากเข้าโรงเรียนสตรีแห่งหนึ่ง และ
เตรียมวางแผนงานสำหรับให้นงาทำในวันหยุดหลายอย่าง นงานับกับคิดว่าตนเองจะไม่มี
เวลาเล่น วันหนึ่งนงาว่างดูบอลออกไปนอกรั้วโดยไม่ตั้งใจ เด็กหนุ่มข้างบ้านผ่านมาพบ
จึงช่วยเก็บคืนให้ คุณหญิงประภาเห็นก็สั่งห้ามนงาไม่ให้ไปเล่นที่ตรงนั้นอีก มณีและคุณหญิง
ประภา ควบคุมนงาอย่างใกล้ชิด นงานับกับคิดว่า ไม่มีเพื่อนคนไหนอยากคบเธอเพราะ
เธอจะต้องอยู่ในสายตาของผู้คุมตลอดเวลา ต่อมานงาได้ทราบจากบิดาว่านางเสงี่ยม
ผู้เป็นย่าของเธอนั้นพำนักอยู่ใกล้ ๆ กัน เธอจึงหลบออกไปพบนางเสงี่ยม ขณะนั้น
นางเสงี่ยมกำลัง เล่นไพ่กับเพื่อนบ้าน ส่วนสุรวิทย์เป็นป้ามองดูเธออย่างเฉยเมย

นางเสี่ยมม้ออวกถึงสุรวุฒิ ที่ไกรรยารวย นภาโกรธจึงวิ่งหนีกลับบ้าน ตลอดเวลา
 ภัสรายังคงออกเที่ยวเตร่ค้างคืนกับบีแอรและชายอื่น ๆ เสมอ เมื่อสุรวุฒิซักถามเชอ
 ทวาคให้เขาเลิกเกี่ยวข้องกับ ส่วนสุรวุฒิก็ชักเพื่อนหญิงมาพักผ่อนด้วยกันเสมอสร้างความโกรธ
 เคืองให้นภาบ่อยครั้ง ต่อมาภัสราถือโอกาสที่มารดาไม่อยู่พานภาเข้าไปร่วมแสดงแบบเสื้อ
 ทางโทรทัศน์ มณีซักขวางแต่ไม่สำเร็จ หลังเสร็จงานแสดงแบบเสื้อ คณะผู้จัดงานก็พากัน
 ไปร่วมงานฉลองวันเกิดของเพื่อนชายคนหนึ่งคือ ภัสราถูกผู้ชายหลายคนเข้าไปโอบกอด
 อย่างใกล้ชิด นภาเห็นก็โกรธเธอประหลาดใจด้วยการดื่มเหล้าที่ใคร ๆ ยืนให้อย่าง
 ไม่ยั้ง ประทับใจโอกาสชวนลามจึงถูกนภาทรมช่วนและสาละสลวย เมื่อกลับมาบ้านนภา
 กระซอกมเกิดรับใช้ชื่อตุ้ และฉกรูภัสราตั้งเพื่อระบายอารมณ์โกรธ เหตุการณ์ในคืนนั้น
 ทำให้นภาไม่ยอมเข้าใกล้ภัสราอีกเลย คุณหญิงประภาชักนำอาทิตย์บุตรชายของคุณพิศवास
 มารู้จักกับนภาด้วยหวังจะให้แต่งงานกันต่อไป ทั้งสองเรียนดนตรีด้วยกัน อาทิตย์มักพูดข่ม
 และวางท่าเย็นชาจนนภาไม่กล้าใกล้ชิด ดูเห็นว่านภาขาดเพื่อนจึงแนะนำให้ลองหาเพื่อนทาง
 หนังสือพิมพ์ จนได้เพื่อนชายชื่อเทพสิทธิ์คอยเขียนจดหมายถึงกันเสมอ กระทั่งเทพสิทธิ์
 ขอพบตัว มณีจึงต้องเข้าไปช่วยเหลือทำให้เทพสิทธิ์ยุติการติดต่อกับนภาเพียงนั้น ในงานวันเกิด
 คุณอุคม มณีนำปณมบุตรชายของเธอมาช่วยงาน ปณมได้ยินเสียงนภาเล่นดนตรีจึงตามเข้าไปฟัง
 มณีมานพบเห็นท่าที่พิศมัยกันอย่างสนิทสนมก็กังวลเชอตกเคืองปณมไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับนภา
 อาทิตย์ไปเรียนต่อต่างประเทศ คุณพิศवासส่งลมัยซึ่งเป็นคนรับใช้ของเธอเข้าไป
 ควบคุมนภาในลักษณะเข้าไปช่วยงาน ลมัยมักจับผิดและก้าวร้าวว่านภาจะเป็นอย่างภัสรา
 นภาโกรธจึงคบหน้าและขว้างแจกันใส่ ต่อมาลมัยป่วยเป็นโรคระเพาะอาหารอย่างรุนแรง
 เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลที่ปณมกำลังศึกษาอยู่ นภาตามมาเฝ้าไข้จึงได้พบปณม ทั้งสอง
 คู่คุ้นเคยกันมากขึ้นเกิดความเห็นใจจนกลายเป็นความรัก ลมัยถึงแก่กรรมไปปรายงานให้
 คุณพิศवासทราบ มณีถูกต่อว่าต้องกรวไ้ใช้ปณมล่อลวงนภาเพื่อลบล้างหนี้สินที่ติดค้างคุณอุคม
 มณีปฏิเสธ เธอห้ามปณมติดต่ोनภาอย่างเด็ดขาด วันที่มณีกลับมาพักผ่อนที่บ้าน นภาถูก
 สุรวุฒิตามตัวไปพบข้าให้ดูข่าวการตายของภัสากับบีแอรในหน้าหนังสือพิมพ์ นภาวิ่งหนี
 ออกมาด้วยความไม่พอใจจนสะดุดล้มลงเข้าแทก ปณมช่วยเย็บบาดแผลให้ทำให้คุณพิศवास

ไม่พอใจมากขึ้น คุณหญิงประภาเดินทางไปจัดการเรื่องศพที่ต่างประเทศเพียงลำพัง เมื่ออาทิตย์กลับมาเยี่ยมบ้าน ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายจึงจัดงานหมั้นให้ญาติกับอาทิตย์ หลังจากงานหมั้นผ่านไปเพียงคืนเดียว นุญาก็เกิดอาการตามืดโดยไม่รู้สาเหตุ เธอไปปรึกษาอาการกับจักษุแพทย์ทั้งในและนอกประเทศ แต่ล้มเหลว คุณอุคมถอนหมั้นนุญาจากอาทิตย์ ก่อนเดินทางไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา ปณณเข้าพบคุณหญิงประภาเพื่อแนะนำให้ส่งนุญาไปพบจิตแพทย์ แต่กลับถูกล้อออกจากบ้าน บังเอิญคุณอุคมได้ยื่นคำสนทนาทั้งหมด จึงตกลงส่งนุญาไปพบจิตแพทย์มนตรี เพียงสองเดือนอาการก็เป็นปกติ นุญาแยกตัวไปช่วยซิสเตอร์เทเรซาเพื่อนของเธอสอนหนังสือที่ฟิลิปปินส์ แต่ไม่นานปณณก็ตามไปรับกลับมาอยู่ด้วยกันที่สหรัฐอเมริกา 2 ปีต่อมาหลังจากชกใช้หนี้สินแทนมารดาหมดแล้ว ปณณจึงส่งข่าวการแต่งงานของตนกับนุญาให้มิดีทราบ มิดีน่าจกหมาย มาให้คุณหญิงประภาอ่าน พร้อมกับแน้มมิดีไคทราบข่าวการเสียชีวิตของคุณอุคม รุ่งขึ้นคุณหญิงประภาและมิดีเดินทางไปสหรัฐอเมริกา ได้พบนุญาในสภาพคร่ำครวญกับปณณ กำลังจัดงานฉลองครบรอบวันเกิดให้บุตรสาวคนโต เมื่อแขกเหรื่อกลับหมดแล้ว ปณณพาบุตรสาวและชายเข้านอน คุณหญิงประภายอมรับความผิดพลาดในอดีตทั้งหมด ปณณจึงตกลงใจนำครอบครัวกลับไปพำนักที่บ้านของคุณหญิงประภาตามความต้องการของนุญาต่อไป

4. เรื่องลมหนาว

แอนดรู แบรกลีย์มีบิดาเป็นชาวอเมริกัน ส่วนมารดาชื่อลาคอนนา มีเชื้อสายอินเดียนแดง เผ่าชิปิวา หรือโอจีบเว แอนดรูเกิดในขณะที่มีพายุทอร์นาโดจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัคควายาเซ ซึ่งแปลว่า ลมหนาวหรือพายุหมุน เมื่ออายุได้ปีเศษบิดามารดาสิ้นชีวิตด้วยอุบัติเหตุเครื่องบินตก นายทอม เมอร์เรย์ ดุงเซย์ร่วมมือกับนายคิกชันหมอเถื่อน และนายบอว์เร็นอกิตคำรวจซึ่งถูกปลดเพราะความประพฤติเลว นำแอนดรูไปกักขังไว้ในแบรกลีย์ฮอลล์ ซึ่งเป็นสถานพยาบาลคนปัญญาอ่อนที่นายเมอร์เรย์สร้างขึ้นเพื่อให้แผนการดูสมจริง คิกชันมักจะฉึกยาระงับประสาทอย่างแรงให้แอนดรู

ทำให้มีอาการคลุ้มคลั่ง หัวเกร็ง ขากรรไกรค้าง และน้ำลายไหลตลอดเวลา จนคนภายนอกเข้าใจว่าแอนดรูว์ป่วยเป็นโรคปัญญาอ่อนแบบมองโกลสม์สมอาการทางจิตตามที่คนเหล่านั้นสร้างขึ้น แอนดรูว์ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถต้องอยู่ในความคุ้มครองของนายเมอเรย์ตลอดชีวิต นางมอนโรหญิงโง่เขลาซึ่งเป็นคนรับใช้ในแบรคเลย์แมนชั่น และมีความจงรักภักดีต่อแอนดรูว์อย่างลึกซึ้งได้รับทราบพฤติกรรมเลวร้ายของนายเมอเรย์ และพรูคพวกจากโจห์หญิงโง่เขลาซึ่งเป็นคนซักรีดอยู่ในแบรคเลย์ฮอลล์ นางมอนโรอาศัยความเชื่อทางไสยศาสตร์ร่วมมือกับหมอผีชาวอินเดียนแดง ทำพิธีสาปแช่งนายเมอเรย์ให้ประสบความพินาศมาตลอด วูล์ฟเซดหญิงโง่เขลาซึ่งอาศัยอยู่ในอเมริกา ซึ่งเป็นมารดานุชกรรมมาอยู่สหรัฐอเมริกา เธอได้รู้จักมาร์ค เกลเคอร์ทนายความประจำตระกูลแบรคเลย์จากการชักนำของแอนโชนีต่อมาโรสสันชีวิต มาร์คพา วูล์ฟเข้ามาสมัครงานในแบรคเลย์แมนชั่น ในตำแหน่งเลขานุการของทรอย ซึ่งเป็นบุตรชายคนโตของนายเมอเรย์ ทรอยไม่สนใจการงาน มักออกเที่ยวเตร่และทิ้งงานให้วูล์ฟทำแทนเสมอ นางมอนโรมีที่ทำไม่เป็นที่มิตรแต่วูล์ฟไม่ถือสา เธอพยายามให้ความช่วยเหลือจนอีกฝ่ายวางใจ วันหนึ่งวูล์ฟแอบเห็นนางมอนโรกับหมอผีทำพิธีในกระท่อมตึกเก่า วูล์ฟเกิดความสงสัยว่าจนสบโอกาสจึงซักถามโดยผ่านภาษามือ เธอได้รับทราบเรื่องราวของแอนดรูว์ซึ่งขณะนั้นมีอายุ 25 ปีแล้ว นางมอนโรขอความช่วยเหลือจากวูล์ฟ วูล์ฟนำม้ายาหยอกให้มาร์คฟังกลับถูกหัวเราะ เขาพาเธอไปเยี่ยมแอนดรูว์เพื่อแก้ความสงสัย วูล์ฟได้เห็นสภาพของแอนดรูว์เช่นที่ทุกคนเห็น เธอกลับมาปรับความเข้าใจกับนางมอนโร แต่อีกฝ่ายคงยืนกรานเช่นเดิม ทั้งยังแนะนำให้ไปพบนางมาเรียหญิงอินเดียนแดงซึ่งเคยเลี้ยงดูแอนดรูว์เมื่อตอนแรกเกิด วูล์ฟรับคำแต่ก่อนที่จะได้ไปพบนางมาเรียนั้น มาร์คก็แนะนำเธอให้รู้จักกับ สตีฟ เบซิด ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาจากแบรคเลย์ฮอลล์ สตีฟแสดงความสนใจต่อเรื่องราวของแอนดรูว์เช่นกัน เขาตามวูล์ฟไปพบนางมาเรีย และฟังคำบอกเล่าทั้งหลาย สตีฟเร่งหาทางพิสูจน์ความจริง โดยแอบใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยากับแอนดรูว์เพื่อวัดระดับเชาวน์ปัญญา และนำวิชาแพทย์มาใช้พิจารณารูปร่างลักษณะทางร่างกาย

ผลจากการทดสอบสามารถบอกได้อย่างค่อนข้างแน่ชัดว่าแอนดรูปกติ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผลการทดสอบนี้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน สตีฟจึงได้พยายามสืบค้นไปถึงแพทย์ผู้ทำคลอดเพื่อทราบประวัติตั้งแต่แรกเกิดของแอนดรู แต่ไม่ทันสำเร็จก็ถูกคนลอบสังหาร นายเมอเรย์เตรียมพาแอนดรูไปกักที่โรงกาแฟในโคลัมเบีย มาเรียวางเพลิงในแบรคเลย์ฮอลล์แล้วพาแอนดรูกับวูล์ฟหนีภัย มารค์ลอบมาพบ และพาคนทั้งสามไปซ่อนตัวที่กระท่อมริมทะเลสาบปิลิกเนน มารค์พยายามหาหลักฐานช่วยเหลือแอนดรู นายเมอเรย์ส่งคนออกตามล่าแอนดรูกับวูล์ฟอย่างไม่ลดละ มาเรียกับวูล์ฟเริ่มสอนแอนดรูให้รู้จักช่วยเหลือตัวเอง และหัดเขียนอ่านอย่างง่าย ๆ มารค์เงิบหายไปจนถูกหนาวมาถึงอาหารที่กักตุนไว้หมดลง มาเรียออกไปหาอาหารพบคนของนายเมอเรย์ตามมานางใช้กลอุบายหลอกล่อให้คนเหล่านั้นไปทางอื่น 2 วันต่อมา นางจึงส่งคนมารับแอนดรูกับวูล์ฟเพื่อย้ายไปอยู่เรคนาย ซึ่งเป็นเขตสงวนของอินเดียนแดง วูล์ฟแอบทิ้งรหัสไว้ให้มารค์ตามไป แอนดรูมีเพื่อนมากแต่เขาก็มักถูกคนเหล่านั้นล้อเลียนว่าโง่เขลาเสมอ จีกับญาติหนุ่มวัยเดียวกันพาแอนดรูไปเที่ยวที่โรงเบียร์ แอนดรูถูกพ่อค้าและจีกับชกต่อยด้วยเรื่องเงินเป็นสาเหตุ ต่อมาแอนดรูตกลงไปในทะเลสาบน้ำแข็งถึงวูล์ฟจะช่วยชีวิตไว้ทัน แต่ก็มีผลให้ทองลมป่วยด้วยไขปอดบวม แอนดรูถูกส่งตัวเข้าโรงพยาบาล ขณะนั้นเองมารค์ก็ตามหาวูล์ฟจนพบ นายเมอเรย์และพรรคพวกถูกคว่ำเนินคดีตามกฎหมาย ส่วนแอนดรูก็พบสภาพคนไร้ความสามารถตามคำสั่งศาล เขาคิดตามมารค์และวูล์ฟเข้าไปซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้า และเกิดมีเรื่องกับพนักงานทำให้เกิดความสับสนและหวาดกลัวอย่างมาก แอนดรูกลับไปพักในสถานพยาบาลแบรคเลย์ ฮอลล์อีก คราวนี้เขาเริ่มเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างคนปกติกับคนปัญญาอ่อน เขาหาทางติดต่อกับวูล์ฟเพื่อกลับบ้านแต่ใช้โทรศัพท์ไม่เป็นจึงเดินออกมากลางทางพบหญิงบริการนางเรียกความช่วยเหลือจากแอนดรูแต่ไม่ได้ จึงให้คนทำร้ายร่างกาย เกือบใกล้รุ่งเจ้าหน้าที่ย้ายมาเรียกตัววูล์ฟและมารค์มารับตัวกลับ แอนดรูไปพบจิตแพทย์และนักจิตวิทยาเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตเสมอ ๆ เขาเริ่มเข้าโรงเรียนผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ แอนดรูพัฒนาตัวเองได้มากขึ้น มารค์ได้รับข่าวจากเรือนจำว่านายเมอเรย์ฆ่าตัวตายแอนดรูรับจัดการศพ

ต่อมาแอนครูปาวกุลไปที่กระท่อมคุกตาเล่าความคิดฝันจะเป็นนักการเมืองและมีครอบครัว วันหนึ่งแอนครูปาวกุลไปงานเลี้ยงที่บ้านแอนนี่ เขาถูกเพื่อนชายของแอนนี่เหยียดเรื่องสี่นิ้วจนเกิดเรื่องชกต่อยทุลุมุน วกุลพาแอนครูปากลับและเตือนให้ใช้สติอดกลั้น เขาสารภาพรักกับเธอ วกุลบอกมีคหฤทัยเตรียมลาออกจากงานเพื่อกลับไปเรียนต่อ มารักพยายามเหนี่ยวรั้งแต่ไม่สำเร็จ แอนครูปาขอพบวกุลเพื่อปรับความเข้าใจกันใหม่ ในที่สุดวกุลก็ให้ความหวังว่า จะกลับมาแต่งงานด้วยทันทีที่สำเร็จการศึกษา

5. เรื่องเงาพระจันทร์

พิมพ์ิไลยเป็นบุตรสาวของนายพิสุทธ์และนางผ่องพรรณ วัยเด็กเรียนอยู่กับโรงเรียนบ้านซึ่งแต่เดิมเป็นโรงรถที่ครูประหยศเช่าช่วงมาอีกต่อหนึ่ง พิมพ์ิไลยมีเพื่อนชายชื่อคงหรือปวินสนิทสนมกันเป็นอย่างดี วันหนึ่งหลังพักเที่ยง แอนซึ่งเป็นลูกชายเจ้าของบ้านนำไอศกรีมมาขาย พอเห็นพิมพ์ิไลยก็อยากบุญมิตรด้วยเขาแถมขนมให้และร่วมเล่นอย่างสนุกสนาน เมื่อโศกขึ้นพิมพ์ิไลยย้ายเข้าไปเรียนต่อในโรงเรียนสตรีแห่งหนึ่งมีเพื่อนสนิทชื่อลำเกาซึ่งเป็นลูกตำรวจจรรยาฐานะยากจน พิมพ์ิไลยต้องแบ่งปันข้าวกลางวันให้กินเสมอ ลำเกาเรียนอ่อนตกซ้ำชั้นมีผลให้ต้องออกจากโรงเรียนกลางครัน ภายหลังจึงได้แต่งงานกับจายรรยงซึ่งเป็นตำรวจจรรยาเช่นเดียวกับบิดา ส่วนพิมพ์ิไลยเมื่อขึ้นชั้นมัธยมเธอก็มีเพื่อนใหม่ชื่อมยุราซึ่งเป็นคนที่ไม่มีใครอยากสนิทสนมด้วยเพราะรังเกียจที่มีแม่เป็นโสเภณี มยุรามีเพื่อนเป็นรุ่นพี่อีกคนชื่อพานซึ่งในที่สุดเธอก็ชักนำมาให้รู้จักกับพิมพ์ิไลย พานมักจะชวนพิมพ์ิไลยและมยุราไปไหน ๆ ด้วยกันเสมอจนถูกเพื่อน ๆ ทุบตีในทางไม่ดี ต่อมาในงานแสดงละครของโรงเรียน ทั้งสามได้รับเลือกให้เข้าไปร่วมแสดงละครด้วย ปวินซึ่งอยู่โรงเรียนฝ่ายชายเข้ามาช่วยจัดการและแกล้งเย้าแหย่พิมพ์ิไลย พานได้ยินก็เข้าไปบอกว่าควยท่าทางซึ่งซึ่งจนปวินที่ต้องเงยบเสียง ต่อมาพานก็เตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย เธอแนะเพื่อนสาวทั้งสอง

ให้สมัครสอบเทียบเพื่อจะได้มีสิทธิ์สอบเข้ามหาวิทยาลัยพร้อมกับอาสาสอนเพิ่มเติมให้ ผลการสอบสามารถสอบผ่านเข้าไปในมหาวิทยาลัยเดียวกันได้สองคนคือพาดิและพิมพ์ไพล ส่วนมยุราก็ต้องเปลี่ยนไปเข้าเรียนต่อในวิทยาลัยครูโดยอาศัยความช่วยเหลือด้านการเงินจากพาดิ พิมพ์ไพลพักในหอพักตามคำสั่งของบิดา ปล่อยให้สองคนนั้นเข้ามาอยู่ด้วยกัน พาดิยังคงแสดงตัวเป็นผู้คุมครองเช่นเคย เมื่อมีเพื่อนชายต่างคณะมาแสดงความสนใจพิมพ์ไพล พาดิก็จะคอยต้อนเป็นศัตรูอย่างเปิดเผยจนเพื่อนนักศึกษาเริ่มจับผิดพฤติกรรมของพาดิ แต่พิมพ์ไพลกลับมองเห็นเป็นความหวังดี ปวินท์และลำเภาอพยพเข้ามาอาศัยในท้องถิ่นเดียวกันกับปวินท์สนใจมยุรา เขาขอรองให้พิมพ์ไพลคอยช่วยเหลือ มยุราบนอยากได้จักรยานแต่พาดิไม่เห็นด้วย ส่วนปวินท์เมื่อทราบความต้องการของมยุราก็รีบนำจักรยานมาให้ แต่ไม่กี่วันก็มาถูกพาดิแกล้งใช้รถยนต์ขโมยไปจนใช้การไม่ได้ มยุราตัดสินใจหางาน เธอถูกพาดิคอยขัดขวางการคบคิดและทำลายสิ่งของเสียหาย ปวินท์มาพบหลังจากเหตุการณ์ส่งบลอสแตกเคาไว้ว่าลำเภาต้องมาจากพาดิอย่างแน่นอน เมื่อมยุราจากไปพิมพ์ไพลย้ายเข้าไปพักอยู่กับพาดิด้วยความสงสาร พาดิถือโอกาสขณะอยู่กันตามลำพังปลุกปล้ำจนพิมพ์ไพลต้องหลบไปซ่อนตัวที่บ้านลำเภา คอยมาจ้องไปอาศัยกับป้าละอที่บ้านพักชายทะเล เมื่อบิดามารดาตามมาพักผ่อนจึงพบกันและได้รับทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นในบ้านเช่า บังเอิญที่คณณพรรณเป็นเพื่อนกับคุณนพพร ซึ่งเป็นมารดาของพาดิ เธอจึงถือโอกาสเขียนจดหมายไปบอกกล่าว ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายมาเผชิญหน้ากัน คุณนพพรปกป้องพาดิและกล่าวหาพิมพ์ไพลว่าฟุ้งซ่าน พาดิถูกส่งไปเรียนต่อต่างประเทศและแต่งงานกับแผนซึ่งเดินทางไปทำงานที่ร้านตำรวจที่เดียวกัน คุณนพพรสิ้นชีวิต พาดิให้กำเนิดเด็กชาย กวางจวนนั้นก็หลบหนีไป ส่วนพิมพ์ไพลเมื่อสำเร็จการศึกษาก็เข้าทำงานในสถานีโทรทัศน์ กลายเป็นนักแสดงมีชื่อ มีชายหนุ่มหลายคนมาติดพันโดยเฉพาะ ร.ท. เอกพันธ์ได้แสดงที่ท่าแจ่มซัดที่สุด แต่พิมพ์ไพลยังลังเล จนกระทั่งพาดิกลับเข้ามาเกี่ยวข้องกับอีก เธอจึงตกลงใจที่จะแต่งงานกับร.ท. เอกพันธ์ พาดินำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในบ้านเช่า เมื่อสมัยเป็นนักศึกษาออกเปิดเผยให้มารดาและตัวร.ท. เอกพันธ์รับทราบทำให้โครงการแต่งงานต้องล้มเลิก แผนตามไปแสดงความเสียใจที่บ้านและรับปากจะจับกุมพาดิ

พิมพ์โดยทราบข่าวการเสียชีวิตของเก็กชวยคังเธอไปร่วมงานศพด้วย นิพนธ์เพื่อน
ร่วมงานเข้ามาตักพันอีกแต่พิมพ์โดยปฏิเสธ พานียพยายามดึงตัวพิมพ์โดยกลับไปอยู่กับ
เธอ คอยการมาตักพันที่หน้าสถานีโทรทัศน์และติดตามไปที่ต่าง ๆ ไม่ลดละ ปวินท์เห็น
ก็แกล้งตากถางพาน้อย่างรุนแรงทำให้พานี้โกรธแค้นถึงกับจับตัวพิมพ์โดยไปนอกเมืองเพื่อ
ปลุกปล้ำ แผนตามไปทันและจับกุมพานี้ทั้งสองหย่าขาดจากกันพานี้ถูกส่งตัวเข้าโรงพยาบาล
เพื่อรักษาสภาพจิต จนกระทั่งทราบว่าแผนกับพิมพ์โดยแต่งงาน จึงหลบออกมาจากงาน
ในงานแต่แผนเคาเหตุการณ์ไถ่ลวงหน้าจึงเตรียมป้องกันไว้อย่างดีจนอีกฝ่ายไม่มีโอกาส
เข้าถึงตัวพิมพ์โดย 2 ปีต่อมาแผนพาครอบครัวไปพักผ่อนที่ชายทะเล บังเอิญเก็กชวย
เม่นซึ่งเป็นบุตรชายคนโตเกิดชุกชนหลบออกไปข้างนอกจึงถูกพานี้กักตัวไว้ที่บ้านเขา
ใกล้กัน พิมพ์โดยออกไปตามจึงได้พบกับพานี้ พานี้พูดส่อเสียดและขู่ให้ขึ้นไปพบ แผน
ตามมาทันยื่นคำขาดให้เลิกยุ่งวุ่นวายกับครอบครัวของเขาอย่างเด็ดขาด พานียอมคืน
เก็กชวยเม่นเธอจากไปพร้อมหญิงสาวชื่อคิมควยหาที่ไม่ແ่แต่พิมพ์โดยอีกเลย

6. เรื่องปมพิศวาส

นีลวจันเป็นบุตรสาวคนรองของข้าราชการฝ่ายปกครองและนางน้ำทิพย์
หญิงไทยเชื้อสายมอญ เธอมีพี่สาวต่างมารดาชื่อคุณนีอายุห่างกันราว 20 ปี หลังจาก
บิดามารดาเสียชีวิต คุณนีนีลวจันก็แยกบ้าน ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกันในลักษณะต่างคน
ต่างอยู่ คุณนีเลี้ยงชีพด้วยการรับจ้างทำเย็บเสื้อผ้า ส่วนนีลวจันศึกษาต่อกับเงินมรดก
หลังสำเร็จการศึกษาก็เข้าทำงานในกองเดียวกับทิพย์พู่เพื่อนสนิท จากนั้นก็ลาไปศึกษา
ชั้นปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกา จึงรู้จักชนพึ่งไปศึกษาชั้นปริญญาเอกที่นั่น เธอได้รับ
ทราบวาทะสนพรักราคาของเขามาก แต่ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษามารดาก็สิ้นชีวิตโดย
กะทันหัน ความเหงาอย่างรุนแรงทำให้ชนพ้อมตัวหลงเข้าไปผูกพันกับนีลวจันถึงขั้น
ลักลอบไต่เสียดกัน นีลวจันจึงคร่ำครวญพให้หาแท่งโดยอายังไม่พร้อม แต่นีลวจันไม่
ยินยอม ทั้งสองจึงต้องกลับมาแต่งงานที่ประเทศไทย ในวันงานนีลวจันมีอาการวิงเวียน
มากจนต้องใช้เหล้าช่วยระงับ ทิพย์พู่ก็เห็นเห็นขึ้นตามตัวแต่นีลวจันกลับไม่สนใจ

หลังจากแต่งงานจนพยายเข้าไปพักอยู่บ้านฝ่ายหญิง จนพเริ่มเข้าไปคลุกคลีกับคุณนี่ ซึ่งมีลักษณะหลายอย่างคล้ายมารดาชายยังมีอายุมากกว่าเขาประมาณ 15 ปี นีลวจินไม่พอใจที่ถูกทอดทิ้ง เธอเตือนให้ชนพสำนึกในหน้าที่ของสามีเสมอ ๆ จนชนพโกรธ นีลวจินพยายามหาสาเหตุที่ทำให้ชนพเข้าไปคลุกคลีกับคุณนี่ เธอชักชวนเขาไปรับประทานอาหารนอกบ้านเพื่อประสาธน์ร่ายรา ชนพไม่ปฏิเสธแต่เขาก็พาคุณนี่ไปช่วยทำให้นีลวจินขุ่นเคือง ฉะนั้นเมื่อภริยาพยายามให้ไปร่วมประชุมที่ศาลจังหวัด เธอจึงประคบด้วยการตกลงรับคำ ในวันเดินทางนีลวจินหวังว่าชนพจะคิดยอมมาดีงเธอบ้างแต่ก็ต้องผิดหวัง จนต้องคิดเลิกด้วยความกังวล ทิพย์พฐแนะนำให้นีลวจินลองเปลี่ยนบรรยากาศไปพักผ่อนที่พัทยาด้วยการชักชวนชนพไปด้วย ชนพกลับพาคุณนี่ไปช่วยเช่นเคย คนรับใช้เริ่มขบขันถึงความสัมพันธ์ของคนทั้งสอง ต่อมาชนพพาคุณนี่ไปซ่อมแซมบ้านของเขาที่ในสวน และเตรียมจะค้างแรมด้วยกัน บังเอิญภริยาก็กับทิพย์พฐพายุแฉ่วนมาพบ ชนพไม่พอใจที่มีคนอื่นเข้ามาแทรกจึงพาคุณนี่กลับทันที หลังจากนั้น ทิพย์พฐก็พบคนทั้งสองไปไหน ๆ ด้วยกันเสมอ ศิริสเมยประวัติของชนพทำให้ทิพย์พฐทราบว่า เขาเกลียดภริยาแต่รักมารดา มาก ตลอดเวลาที่ผ่านมาชนพไม่เคยคบใครเป็นเพื่อนสนิท หลังจากมารดาสิ้นชีวิตเขายังคงเก็บสิ่งของของผู้ตายไว้อย่างดี ทางบ้านนีลวจินเธอไม่สามารถแยกชนพออกจากคุณนี่ได้ทำให้เกิดโต้เถียงกันอย่างรุนแรง ชนพประคบด้วยการไปหาคุณนี่ที่เรือนไม้สัก ส่วนนีลวจินคงยึดหลักด้วยความกังวลเช่นทุกครั้งจนเกิดอาการติดต้องนำไปดื่มในที่ทำงาน ด้วยการผสมน้ำมันหรือกาแฟเพื่อพรางกลิ่น ภริยาพบข้อผิดพลาดในแผนรายงานของนีลวจิน จึงวานทิพย์พฐช่วยแก้ไข นีลวจินทราบความจริงก็เข้าไปเอะอะต่อว่า แต่หลังจากนั้นเพียงชั่วครู่เธอก็ได้คิดถึงความผิดพลาดของตัวเองจึงถอนตัวจากไปด้วยความละอาย ภริยาจับตามองด้วยความเป็นห่วงเขาปรึกษากับทิพย์พฐเพื่อรับทราบปัญหาและหาทางช่วยเหลือ นีลวจินโต้เถียงกับชนพด้วยปัญหาเดิม ชนพโกรธพาคุณนี่ไปค้างคืนที่บ้านสวนโดยไม่ทราบว่า คล้อยหลังเพียงชั่วครู่ นีลวจินก็เกิดอาการตกเลือด บังเอิญภริยาก็กับทิพย์พฐแฉ่วนเข้าไปจึงช่วยนำส่งโรงพยาบาลได้ทันเวลาที่ รุ่งขึ้นชนพไปเยี่ยมแสดงความรู้สึกนึกถึงที่ภริยาทรยศพิทไปเตือนให้เอาใจใส่นีลวจิน เขากล่าวหาว่าเธอว่าเรื่องครอบครัวไม่แฟรงพรายแก่ผู้อื่น

นิลวจน์พลอยโกรธภูรีและทิพย์พฐ์ก้าวกายชนพ เธอแสดงออกด้วยที่ท่ามึนตึงกับคนทั้งสอง
 นิลวจน์คลอกอาหารกเพชรายกอนกำหนก แพทย์ทรรพพบความผิดปกติของหัวใจ ชนพ
 กล่าวโทษภรรยาเรื่องกิมเหล่ายิ่งต่อมาทราบว่าทารกปัญญาอ่อน เขาก็ยิ่งโกรธที่นิลวจน์
 ไม่ยอมท้าวแท้ง นิลวจน์อธิบายเรื่องลูกจึงนำไปฝากบ้านมณฑล ซึ่งพำนักรู้ที่ปทุมธานี
 ช่วยเลี้ยงดู เด็กชายภูมิจึงมีอาการเจ็บป่วยบ่อยครั้ง ทั้งชนพและนิลวจน์จึงถูกตามท้าวให้
 มาดูอาการอยู่เสมอ ชนพแสดงความเบื่อหน่ายและรังเกียจเขาปฏิเสธที่จะมาอีกต่อไป
 ขณะเดียวกันก็หันไปลักลอบได้เสียกับคุณณี ต่อมาในงานเลี้ยงเกษียณอายุข้าราชการ
 นิลวจน์ดื่มเหล้าอย่างมากทำให้ไม่สามารถควบคุมสติได้เธอนำพฤติกรรมของพี่สาวและสามี
 ออกเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน ชนพโกรธจัดแยกตัวกลับไปทันที ภูรีเกรงจะเกิด
 อันตรายจึงพานิลวจน์ไปค้างที่บ้านและตามทิพย์พฐ์ให้มาอยู่เป็นเพื่อน หลังสร้างเมฆ
 เขาให้สติเรื่องกิมเหล้าและชี้ให้เห็นว่าชนพมีความผิดปกติทางจิตใจซึ่งไม่อาจแก้ไข
 นิลวจน์พบเด็กหญิงปอญกรสาวคนเล็กของภูรีซึ่งนับตาเป็นต่อและคาดกันว่าจะคงพิการ
 เหมือนพี่ชายทั้งสองของเธอต่อไป นิลวจน์กลับไปบ้านเกิดโต้เถียงกับชนพด้วยเรื่องราว
 ที่เกิดขึ้นในคืนนั้น ทั้งสองหย่าขาดจากกัน ชนพพาคุณณีไปอยู่บ้านสวน ส่วนนิลวจน์
 ต้องหันเข้าหาเหล่าเซ่นเคยภูรีจึงพาไปพบบุตรชายซึ่งคาบอดทั้งสองคนเพื่อให้สติ นิลวจน์
 ได้คิดเธอยินยอมไปพบจิตแพทย์เพื่อรักษาอาการติดยาสามเดือนต่อมาจึงหายเป็นปกติ ใน
 คืนที่นิลวจน์กลับจากการเลี้ยงฉลองความสำเร็จในการเลิกเหล้าบุตรชายของเธอก็เสียชีวิต
 เพราะระบบการหายใจล้มเหลว ชนพเข้ามาร่วมฌาปนกิจบุตรชายเป็นคนสุดท้าย หลาย
 เดือนผ่านไป นิลวจน์ก็คลี่คลายใจแต่งงานกับภูรี เธอให้กำเนิดเด็กชายปุกและเด็กหญิงปลา
 ซึ่งมีบุคลิกภาพสมบูรณ์ทุกประการ ภูรีหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเด็กชายหญิงทั้งสองนี้คงจะช่วย
 เป็นกำลังปกป้องพี่ ๆ ซึ่งคาบอดถึงสามคนนั้นสืบแทนเขาต่อไป

วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ

ตัวละครเอกในที่นี้ หมายถึง ตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นเพื่อแสดงบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบนจากปกติ โดยมีสาเหตุทางจิตวิทยาเป็นสำคัญ สาเหตุทางจิตวิทยาที่มีผลต่อบุคลิกภาพนั้นได้แก่ แรงจูงใจ ความคับข้องใจ ความขัดแย้ง อารมณ์ ตลอดจน ขบวนการคิดและสติปัญญา

ในการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอก ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบข่ายในการศึกษาตามที่มีผู้จำแนกไว้ ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกาย หมายถึง รูปร่างหน้าตา อากัปกิริยาท่าทาง ซึ่งมองเห็นได้
2. สติปัญญา หมายถึง ส่วนประกอบซึ่งเป็นเครื่องกำหนดความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของบุคคล
3. ลักษณะนิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่เสมอสม่ำเสมอจนกลายเป็นลักษณะประจำ
4. หัตถ์คดี หมายถึง ความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม
5. ลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเป็นผลจากการทำงานของกลไกทางจิต ลักษณะทางอารมณ์นั้นได้แก่ ความมั่นคงและไม่มั่นคง ความแข็งแกร่งและความอ่อนแอ ซึ่งลักษณะเหล่านี้มักจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น คี้งเกรียก กังวล ร่าเริง และซึมเศร้า

จากการศึกษานวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ ทั้ง 6 เรื่อง สามารถจัดตัวละครตามลักษณะความผิดปกติได้เป็น 5 ประเภทดังนี้

1. ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต
2. ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท

3. ตัวละครที่ศึกษาเสพติด
 4. ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว
 5. ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ
- ซึ่งทั้งหมดจะได้นำมากล่าวโดยลำดับดังนี้

1. ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต

โรคจิตเป็นความผิดปกติทางจิตใจขั้นรุนแรง อันเป็นผลมาจากได้รับการรบกวนอย่างหนักในด้านอารมณ์และความคิด ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และใช้กลวิธีปกป้องกันตัวมากเกินไป จึงหนีสภาพความเป็นจริงโดยสร้างโลกของตนเองขึ้น อาการที่แสดงออกมาจะมีความผิดปกติเกี่ยวกับความจำ ความคิดและการเคลื่อนไหว ไม่สามารถดำเนินชีวิตด้วยตนเองได้ตามปกติ ต้องได้รับการดูแลรักษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

จากการศึกษานวนิยายทั้ง 6 เรื่อง พบว่า ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต มีปรากฏเพียงหนึ่งตัว คือ มัลลิกา จากเรื่องเงาราช

มัลลิกา

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

มัลลิกาชื่อเดิมว่ามะลิ เริ่มต้นชีวิตด้วยการเป็นเด็กกำพร้าที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาลและถูกเลี้ยงดูอยู่ในสถานสงเคราะห์ตั้งแต่แรก เกิดจนอายุ 6 ปี จากนั้นมีหญิงใจบุญมาขอไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมเพื่อเป็นเพื่อนเล่นกับบุตรสาวของเธอ มัลลิกาอาศัยอยู่ในครอบครัวอย่างสุขสบายกระทั่งอายุได้ 10 ปีเศษ มารดาบุญธรรมจึงเสียชีวิต มัลลิกาเริ่มประสบปัญหาขัดแย้งกับบิดาบุญธรรม ด้วยสาเหตุที่เคียดแค้นการนำเธอมาเลี้ยงดู มัลลิกาแสดงท่าทีเป็นปฏิปักษ์ด้วยการเที่ยวเตร่ และ

เสียตัวให้กับหนุ่มข้างบ้านจนตั้งครรภ์ แต่เขาก็ทำแท้งเสียก่อน

มัลลิกาถูกขับไล่ออกจากบ้าน ยังชีพด้วยการเป็นลูกจ้างในร้านตัดผมผู้ชาย
อยู่ระยะหนึ่ง คอมาไคแต่งงานกับชายคนใหม่ ซึ่งรู้จักกันโดยการติดคอผานหนา
หนังสือพิมพ์ ชีวิตสมรสนั้นดำเนินอยู่ได้เพียงระยะสั้น สามคนที่สองก็เสียชีวิต
มัลลิกาออกงานสังคมมากขึ้น จนกระทั่งได้พบนายอุเทนนักธุรกิจผู้มีฐานะมั่งคั่ง มัลลิกา
ยอมเป็นอนุภรรยาของนายอุเทน เพื่อแลกกับชีวิตที่สะดวกสบาย ในช่วงขณะนั้นเองผู้สืบทอด
ซึ่งเคยช่วยเหลือมัลลิกามาก่อนป่วยหนักจึงฝากฝังสไบทองบุตรสาวอายุ 11 ปี
ของตนไว้ มัลลิกาพาสไบทองมาอยู่ที่บ้านด้วยกัน แต่นายอุเทนไม่ชอบสไบทอง เธอ
จึงต้องนำไปฝากไว้กับโรงเรียนประจำ คอมามัลลิกาได้รู้จักนายทิว พ่อหม้ายลูกกตัญญู
ซึ่งมีฐานะมั่งคั่งคนหนึ่งโดยการแนะนำของนายอุเทน มัลลิกาเริ่มให้ความสนใจนายทิว
แต่ก็ยังซื่อสัตย์ค่อนนายอุเทนอยู่ กระทั่งได้ข่าวว่านายอุเทนป่วยมีอาการนำวิตกซ้ำ
ทวีปสินทั้งหลายก็คิดว่าเขาจะถูกภรรยาหลวงของนายอุเทนยักกิน มัลลิกาจึงหันไป
สร้างความสัมพันธ์กับนายทิว เมื่อนายอุเทนสิ้นชีวิต มัลลิกาจึงพาสไบทองอพยพเข้า
ไปอยู่รวมบ้านกับนายทิวอย่างเปิดเผยแต่ชีวิตสมรสครั้งที่สองก็ไม่ได้มีความสุขแก่มัลลิกา
เท่าที่ควร เนื่องจากภิกษุสามเณรชายวัยเกือบ 20 ปี ที่เกิดจากภรรยาคนก่อนของ
นายทิว แสดงตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อมัลลิกาอย่างรุนแรง ถึงขนาดไม่ยอมอยู่รวมบ้าน
ช้านายทิวก็หมกมุ่นแต่การดื่มสุราอย่างไรก็ตามเหตุการณ์เหล่านี้เปิดโอกาสให้มัลลิกา
ได้เข้าไปควบคุมกิจการในบริษัทต่าง ๆ ของนายทิวเกือบทั้งหมด โดยมีสไบทองเป็น
ผู้ให้ความช่วยเหลืออย่างไม่เต็มใจนัก คอมานายทิวพามัลลิกาและสไบทองไปพักผ่อน
ที่ชะอำ เหตุการณ์ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นนายทิวเกิดพลากหกล้มเส้นโลหิตในสมองแตก
กลายเป็นอัมพาตชั่วชีวิต มัลลิกาในฐานะภรรยาได้กลายเป็นผู้พิทักษ์นายทิวตลอดจน
ทวีปสินทั้งหมดตามคำสั่งศาลเพียงผู้เดียวในเวลาไล่เลี่ยกันภิกษุซึ่งถูกลบชื่อจาก
มหาวิทยาลัย ได้แวะกลับมาบ้านเพื่อทอว่านายทิวที่ยกทวีปสินทั้งหมดให้มัลลิกาพร้อม
แสดงความรักอาวาทมากว่ายอมมัลลิกาและสไบทอง ก่อนจะหลบหนีออกจากบ้านไป

ส่วนมัลลิกาเมื่อได้ครอบครองทรัพย์สินทั้งหมดโดยเด็ดขาดก็วางแผนขยายกิจการให้กว้างขวางขึ้น แต่ที่ต้องประสบกับภาวะการขาดทุนมาตลอด ทั้งนี้เพราะชากำลังคนที่ จะดูแลได้ทั่วถึงประการหนึ่ง และที่เป็นสาเหตุสำคัญก็คือ มัลลิกาได้นำรายได้ส่วนใหญ่ไปทุ่มเทให้กับการบริหารการกุศลต่าง ๆ ด้วยหวังจะได้ชื่อเสียงเกียรติยศตอบแทน เป็นเหตุให้ต้องกลายเป็นหนี้สินนายคำเกิงนักธุรกิจเหมืองแร่ มัลลิกาทหาทางล้างหนี้ โดยยกสไบทองให้เป็นภรรยาของนายคำเกิง หลังจากสไบทองย้ายไปอยู่พักกับ นายคำเกิงแล้ว มัลลิกาคงอุ่นว้ายกับการบริหารอีกเช่นเคยซึ่งเงินทั้งหมดกลายเป็นของ นายคำเกิงทั้งสิ้น มัลลิกาตระหนักถึงความสำคัญของนายคำเกิงเป็นอย่างดี ฉะนั้น เมื่อมีข่าวระหองระแหงระหว่างสามีภรรยาผู้นั้น มัลลิกาก็ต้องเขียนจดหมายห้ามปรามไม่ให้สไบทองว่าความพร่อกับกันนั้น เธอก็เขียนจดหมายกรรโชกทรัพย์สินนายคำเกิง ในข้อหาที่ทำให้สไบทองได้รับบาดเจ็บ นายคำเกิงโกรธจึงขอให้ความช่วยเหลืออีกต่อไป มัลลิกาประสบภาวะคับขันถูกบีบบังคับด้านการเงินอย่างหนัก กระทั่งวิภาสซึ่ง บัดนี้ได้กลายมาเป็นผู้จัดการบริษัทเหมืองแร่ของนายคำเกิงได้แวะขึ้นมาเยี่ยมบิดา เขาได้พบมัลลิกามีอาการฟุ้งซ่านความจำและเคลื่อนไหวผิดปกติ วิภาสทราบแน่ชัดว่า มัลลิกามีเป็นโรคจิตถึงคำบอกเล่าของจิตแพทย์ซึ่งวิภาสได้พบและแวะเข้าไปสนทนา ด้วย เขาจัดการส่งมัลลิกาเข้าโรงพยาบาลโรคจิตเพื่อบำบัดรักษา มัลลิกาไม่มี โอกาสได้ทราบว่าขณะที่เธอรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลนั้นสไบทองได้หย่าขาดจาก นายคำเกิง และติดตามวิภาสไปอยู่ที่เมืองแห่งใหม่ในจังหวัดราชบุรีกระทั่งมัลลิกา อาการทุเลาจิตแพทย์เห็นสมควรให้กลับบ้านได้ วิภาสจึงรีบกลับมาอยู่ด้วย ผลการบำบัดรักษา ทำให้มัลลิกาสำนึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาด้วยความรู้สึกผิด แต่ทุกคนโดยเฉพาะวิภาสก็ พร้อมที่จะให้อภัยมัลลิกาเริ่มปรับคนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ เลิกความคิดฝันที่จะ กลับไปมีชีวิตเคลื่อนไหวเช่นเดิมอีก

วิเคราะห์ลักษณะของมัลลิกา

มัลลิกาเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องอย่างยิ่ง มีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

มัลลิกามีมารดาเป็นหญิงไทยและบิดาเป็นแขกปาตาน เธอจึงสวยงามแบบคนเลือดผสมทั่วไป มัลลิกามีใบหน้าเรียวสสวย จมูกโค้ง ตาคม งามคำ รูปร่างเพรียวสมส่วน รู้จักเลือกใช้เครื่องแต่งกายได้อย่างเหมาะสมมีรสนิยม รู้จักแต่งหน้าและวางท่าทางไถ่กงงามเทศน์แม้จะมีอายุถึง 30 ปีเศษ แต่ก็ยังดูอ่อนวัยและสวยงามอย่างหาผู้เปรียบเทียบได้ยาก ถึงเช่นนี้เขียนบรรยายว่า ...ชื่อและภาพของหลอนทรุหาอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ชาวสังคม นักข่าวให้สมญาว่า "ลิซแห่งบางกอก" เพราะใบหน้าของหลอนคมเข้มและสะสวยอย่างหาตัวจับได้ยาก... (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 11) และปรากฏในความคิดของสไบทองว่า ...ผู้หญิงอะไรสวยจริง ๆ จนอายุปานนี้แล้ว... (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 142) มัลลิกาเป็นผู้หญิงที่ทันสมัย เช่นที่นายทิววิจารณ์ให้สไบทองฟังว่า มัลลิกาเป็น "คนสวยที่ทันสมัย" (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 148) ความเป็นคนทันสมัยของมัลลิกาเห็นได้จาก การเข้าสังคม สวมบุหรื เก๋วรา และขับรถได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนั้นมัลลิกายังมีท่าทางเปิดเผยกล้าที่จะแสดงออกโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะ เช่น การโลมเล้า กอดจูบ แสดงความรักกับนายอุเทนหรือนายทิวค่อนหาสไบทองและคนรับใช้ในบ้าน ทั้งในตอนหนึ่งซึ่งสไบทองเล่าให้มัลลิกาฟังถึงเสียงนินทาของคนรับใช้หลังจากได้เห็นมัลลิกาแสดงความรักกับนายทิวในห้องนั่งเล่นว่า

"พวกคนใช้ชอบนินทาลับหลังคะ ทองไฉน...เขาพูดกันว่า
คุณน้ากับคุณทิว...เออ...เหมือน..."
"เหมือนอะไร" มัลลิกาผงกศีรษะขึ้นมอง
"บทโป๊ในหนัง... วันก่อน ในห้องนั่งเล่น คุณน้าสวมชุดนอน
บาง ๆ กินเหล้ากับคุณทิวที่นั่น..."

"นี่เราก็จับตัวอีกคนนะซี"

"เปล่าอะ...ทองกลับขึ้นชั้นบนเสียก่อน"

"แล้วเรารู้ไฉนยังงี้"

"คนสวนพบกับแม่วัว"

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2518 : 169 - 170)

สติปัญญา

แม่มลลิกาก็ได้รับการศึกษามาน้อย แต่เธอก็เป็นคนฉลาดมีสติปัญญาดี
สามารถรู้เท่าทันความคิดของผู้อื่นเสมอ

เช่น ในตอนที่นายอุเทนเอ๋ยปากจะแนะนำให้รู้จักกับนายทิว เพียงไฉนเท่านั้น
มลลิกาก็รู้ทันทีว่า นายอุเทนจะต้องมีจุดประสงค์อื่นเคลือบแฝงอย่างแน่นอน เช่น
ในบทสนทนาต่อไปนี้ว่า

"คุณไม่เคยชวนใครมาที่นี่ แม้แต่เพื่อนร่วมงาน" มลลิกาท้วง

"แต่คุณทิวควรจะมา"

"เขาเป็นใครนะคะ ท้าทางคุณจะสนใจเขามาก"

"เพื่อนรัก เขาอายุน้อยกว่าพี่ห้าปี เงินหนา อุดมข้าราชการเก่า
เวลานี้ลาออกแล้ว กินเหล้าเก่งเป็นบ้าเลยหนู แค่นี้เสียดีแล้วหนู
จะไฉนรู้จัก"

"คุณกำลังคิดอะไรละคะที่นี่" หล่อนถามอย่างรู้ทัน

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2518 : 45 - 46)

หรือตอนที่มลลิกาพาสไบทองไปสนามกอล์ฟ นายอุเทนซึ่งไม่ชอบสไบทองก็แกล้งใช้วาจา
เสียดแทงให้สไบทองไปเป็นเด็กเก็บลูกกอล์ฟ มลลิการู้เท่าทันความคิดจึงออกปาก
ปรามอย่างไม่พอใจ ถึงท้วงอย่าง

นายอุเทนหันมามองหลานสาวของเมียรอง พุทที่เล่นที่จริงว่า
 "รูปร่างเพรียวท่าทางคองว่องอย่างนี้เป็นแค่นี้เห็นทีจะก็
 รู้จักไหม...เด็กเก็บลูกกอล์ฟโง่ละ แบกถุงไหวไหมละทอง"
 "คุณละก็" มัลลิกาปรามอย่างไม่พอใจ

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2518 : 66 - 67)

มัลลิกาสามารถพูดจาหวานล่อม ทำให้บุคคลอื่นเชื่อถือและศรัทธาในตัวเธอ
 เช่นที่นายคำเงี้ยววิจารณ์ว่า "คำพูด การเจรจาของคุณทำให้คนเชื่อถือ ก็วันแรกที่
 เรารู้จักกัน นายธนาคารแนะนำคุณกับผม จนกระทั่งเราก็คัดค้านธุรกิจ การเงิน
 เชื่อใหม่ว่า ผมคล้อยตามคุณเกือบทุกครั้งทีเดียว" (รำไพพรรณ ศรีสุภาภ
 2518 : 379)

นอกจาก ตัวอย่างดังกล่าว ปฏิกริยาจากตัวละครอื่น ๆ ก็สามารถสะท้อนให้
 เห็นสติปัญญาความเฉลียวฉลาดของมัลลิกาได้โดยตรงเช่นกัน

เช่นในตอนที่นายอุเทนแฉวิจารณ์มัลลิกาให้นายทิวฟังว่า "ฉลาดเป็นกรด
 ถ้าคุณให้โอกาสแสดงความสามารถ ผมเคยปรึกษาธุรกิจกับเขาได้ผลดีเสียด้วย..."
 (รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2518 : 104) หรือที่สไบทองแฉให้สมณามัลลิกาอยู่ในใจว่า
 "คุณน่าจะฉลาด" (รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2518 : 207) ทั้งนี้เป็นต้น

ลักษณะนิสัย

มัลลิกามีความขี้แย้งอยู่ในตัวเอง เห็นได้จากลักษณะนิสัยของเธอซึ่ง
 บางครั้งบอกบ่ง ให้เห็นว่าเป็นคนละเอียด รักความเป็นระเบียบ

เช่นเธอไม่ยินยอมให้สไบทองเข้าไปอยู่ในห้องรก ๆ เพราะเกรงว่าจะทำให้
 เป็นคนมั่งง่ายในภายหลัง ถึงแม้เธอเอยกับนางสาวสลึงถึงสไบทองว่า "...เด็กผู้หญิงคง
 รักสวยรักงามหรอก ให้นอนปนเปกับข้าวของรกรกตกตะไคร้..." (รำไพพรรณ
 ศรีสุภาภ 2518 : 27 - 28)

หากในยามเผลอตัวบางครั้ง เธอเองกลับเที่ยวทั้งเถาบุหรืไม่เป็นที่เป็นทาง แม้แต่ในรถยนต์ก็ตาม ถึงผู้เขียนบรรยายไว้ในตอนหนึ่งว่า ...มัลลิกาหันมามอง เชียเถาบุหรืลงที่พื้นรถ เป็นนิสัยเก๋ยากอย่างหนึ่งของหล่อนที่คนขับรู้ก็...

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 355)

ลักษณะนิสัยที่เห็นเด่นชัดอีกประการก็คือ ชอบเข้าสังคม ครั้งแรกมัลลิกาเข้าสังคมโดยอาศัยรูปลักษณะภายนอกซึ่งงดงามเป็นเครื่องนำทาง จนมักปรากฏภาพของเธอในหนังสือนิตยสารตลอดจนตามชาวสังคมในหน้าหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เสมอ เช่นในฉากหนึ่งซึ่งผู้เขียนบรรยายภาพขณะมัลลิกา นายทิว และสไบทอง ไปปรากฏตัวในงานสังคมแห่งหนึ่งเผยให้เห็นความเป็นคนกว้างขวางของมัลลิกาวา

รถเทียบบันไดใหญ่ทางขึ้นสู่เวทีลีลาศ สไบทองลงจากรถ แล้วเดินตามหลังไปเงียบ ๆ มัลลิกาหันมามองแว่นหนึ่งแล้ว ยิ้มในหน้า มีคนรู้จักหล่อนไม่น้อยที่เกี่ยวเห็นจะเป็นครั้งแรก ที่สไบทอง ได้เห็นความเป็นบุคคลผู้กว้างขวางในวงการสังคม เมืองหลวงของนางสาว

"คุณมัลลิกาครับ" เสียงเรียกไม่เบานัก

"ช่างภาพของนิตยสาร...คะ" หล่อนกระซิบบอกบุรุษผู้เคียงข้าง

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 147)

ทัศนคติ

ทัศนคติเกี่ยวกับความฉลาดและความสวยงาม เธอเห็นว่าฉลาดย่อมดีกว่า ความสวยซึ่งร่วงโรยไปไม่คงที่ แม้เธอเองจะเป็นคนสวยก็ตาม เธอมีความเชื่อว่า ความเฉลียวฉลาดเป็นส่วนที่สามารถหาได้จากประสบการณ์ในการเล่าเรียน เธอ มักอบรมสั่งสอนให้สไบทองหมั่นศึกษา เพื่อจะได้มีความรู้มาก ๆ ถึงตัวอย่าง "...คนสวยอย่างเกี้ยวไม่พอ ต้องความรู้ก็ควยเข้าใจใหม่ คนสวยพอแก่แล้วก็ไม่มีอะไรเหลือ คนฉลาดถึงแก่ก็ยิ่งฉลาดขึ้น..." (ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 16)

นอกจากนี้มัลลิกายังมีทัศนคติต่อชีวิตในค่านิยม ค่ายเหทุที่

มัลลิกาเป็นผู้ผ่านพบประสบการณ์ความยากลำบากในชีวิตมากมาย เหตุนี้จึงทำให้เธอมองชีวิตด้วยความรู้สึกอันทุกข์ทรมาน ดังที่เอ่ยกับสไบทองว่า "...ชีวิตจริงของคนเรา มันยุ่งยาก และทรมานเหลือหลาย..." (ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2518 : 119)

นอกจากนี้ เธอยังมองบทบาทของเพศหญิงในทางลบเช่นกันว่า "...เป็นผู้หญิงนะทำตัวลำบาก..." (ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2518 : 72)

มัลลิกาไม่เคยมองชีวิตด้วยความรู้สึกที่เป็นสุขเลยแม้แต่น้อย อย่างไรก็ตาม มัลลิกาก็ยังเป็นมนุษย์ปุถุชน ซึ่งบ่อยครั้งเธอจะเกิดความรู้สึกนึกคิดที่ขัดแย้งกันเอง ทั้งในส่วนที่ดีและเลวปะปนกันไปเสมอ โดยเฉพาะกับสไบทองซึ่งเธอเข้ามาอุปการะ มัลลิกามักจะเกิดความรู้สึกนึกคิดในทางที่กำกวมระหว่างความรักอย่างบริสุทธิ์ใจ กับผลประโยชน์ ซึ่งเธอหวังจะไ้รับจากสไบทอง เช่นตัวอย่างในตอนหนึ่งว่า

...ถ้าฉันแกล้งเด็กคนนี้คงสำนึกถึงข้าวแกงร้อนที่ราคาห
ทุกเมื่อเชิ้อวันบ้างหรอก... ขณะนี้มัลลิกาวังผลกำไรจากการ
โอบอุ้มหลานสาว ด้วยเหตุผลที่ว่า บุญคุณของหล่อนจะอาบอ
ท่วมพันหัวใจของเด็กหญิงสไบทอง เพื่อว่าหล่อนจะไม่เหงาจน
เกินไปในยามแก่เฒ่า... มัลลิกาก็ไม่มีวันรู้ว่าการรักของแม่
อุปการะกับลูกบุญธรรมนั้นแตกต่างจากรักของแม่และลูกอัน
สืบสายโลหิตอย่างไรไม่มีวันเทียบเคียงได้ แม้ว่าหล่อนจะร้องบอก
คนทุกคนว่า หล่อนกำลังจะรักสไบทองมากขึ้นทุกวัน หวังแทน
เหมือนสมบัติล้ำค่า อุมชู และเทิกทูน...

(ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2518 : 63 - 64)

ส่วนทัศนคติที่มีต่อสังคม มักมองโลกในแง่ลบเช่นกัน เธอเห็นว่าสังคมมีแต่
ความโหดร้าย และไม่จริงใจต่อกัน เป็นความรู้สึกซึ่งฝังแน่นในบุคลิกภาพของเธอ

กัณฐ์เขียนได้สรุปว่า "...ดูเหมือนโลกจะโหดร้ายอยู่เสมอในความคิดคำนึงของหล่อน..."
(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 23)

ทั้งนี้เป็นควยว่า เธอเริ่มต้นชีวิตควยสภาพที่ผิดแผกจากเด็กทั่วไป ภูมิหลังที่
มัลลิกาถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่แรกเกิดเป็นประสบการณ์เบื้องหลังที่ก่อความสะเทือนใจ
ให้อย่างรุนแรงและเก็บกดไว้ในจิตใต้สำนึก เหตุนี้จึงเกิดความรู้สึกนึกคิดในทางที่เป็น
ปฏิปักษ์ต่อสังคมรอบข้างโลกในสายตาของมัลลิกา จึงเต็มไปด้วยความโหดร้ายทารุณ
มัลลิกามักคิดเสมอว่าไม่มีใครรักและต้องการเธออย่างแท้จริง ทั้งที่เธอเฝ้ามองสไบทองว่า
"...ไม่มีใครรักฉันจริงสักคน..." (ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 178)

ควยเหตุที่แม่แท้พ่อแท้ยังทอดทิ้งไปโดยไม่เหลียวแลความคิดนี้ยังคงสืบเนื่องมาถึง
มารดาบุญธรรม การที่เธอไม่เคยมีโอกาสดูแลสัมผัสความรักความอบอุ่น เช่น เด็กปกติ
ทั่วไปมาเกือบ 6 ปี ระยะเวลาที่นานพอที่จะทำให้เกิดความรักขบข้องใจ จนไม่
สามารถรับความรักจากใคร ได้อย่างสนิทใจอีกต่อไป แม้ว่ามารดาบุญธรรมจะปฏิบัติ
ต่อเธออย่างดีสักเพียงใดก็ตาม มัลลิกาก็ยังมีข้อแบ่งแยกอยู่ในความคิดตลอดเวลาวา
มารดาบุญธรรมจะต้องรักผู้สติมากกว่าเธอ ทั้งในบทบรรยายที่ว่า

...ชีวิตของหล่อนในบ้านหลังนี้น่าจะอบอุ่น และมีความสุขได้
เรียนหนังสืออย่างที่ตั้งใจทุ่มเทของบิดาแม่เลี้ยง แต่กายเหมือน
กันราวกับเด็กฝาแฝด ใคร ๆ ก็พูดกันว่าหล่อนโหดดี แต่ลึก
ลงไปในหัวใจเร้นลับ หล่อนใคร่สะสมความนึกคิดบางอย่างยาก
จะเปลี่ยนแปลงได้ สิ่งนั้นกระตุ้นเตือนว่า "แกลูกกำพร้าแก
ไม่ใช่ลูกของเรา เขาจะมารักแกมากเท่าผู้สติไม่ได้..."

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 4 - 5)

อย่างไรก็ตามแม้มัลลิกาจะมีไทรภะมารดาบุญธรรมแต่เธอก็มิได้เกลียดชัง ตรงกันข้าม
กับบิดาบุญธรรม ซึ่งเป็นบุคคลที่ออกจากบิดามารดาที่สร้างความกักขังทางใจแก่เธอไม่
น้อย ควยสาเหตุที่เคยคัดค้านไม่ต้องการให้น้าเธอมาเลี้ยงดู มัลลิกาก็จกอย่าง
ฝังใจ เมื่อสิ้นมารดาบุญธรรม เธอเริ่มแสดงความเป็นปฏิปักษ์ออกมาอย่างชัดเจน

เช่น ผ่านคือถึงไม่เชื่อฟังคำสั่ง แต่แสดงความกระด้างกระเดื่องทั้งที่บ้านและโรงเรียน ยิ่งได้รับการตำหนิติเตียนจากบิดาบุญธรรมและครูประจำชั้น มัลลิกาก็ยิ่งมีปฏิกิริยาต่อต้าน เธอละทิ้งการเรียนเที่ยวเตร่สุดแต่แรงกดดันจะพาไป ในช่วงนี้เองเธอได้พบชายคนแรกผ่านเข้ามาขณะเธอกำลังชมชื่นจากความรู้สึกไม่เป็นที่ต้องการของใคร ๆ ประกอบกับยังอยู่ในวัยซนความอยากรู้อยากลองอยากรู้ในเรื่องเพศ ดังนั้นเพียงการหวานล่อไม่กี่ครั้งมัลลิกาก็ยอมเป็นภรรยาของเขา แต่หลังจากมัลลิกาตั้งครรภ์ ชายคนนั้นก็จากไปทิ้งความชมชื่นซึ่งชงมุนษยทั้งโลกไว้ ภูมิหลังจากการถูกทอดทิ้งและไม่เป็นที่ต้องการของใคร ๆ ไม่เพียงแต่เป็นสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้มัลลิกามีทัศนคติในทางเลวร้ายต่อสังคมรอบข้าง ทำให้เธอไม่ยอมเชื่อถือใครอีกต่อไปเท่านั้น หากยังเป็นสาเหตุที่ทำให้มัลลิกาต้องกลายเป็นคนมีบุคลิกภาพเบี่ยงเบนในเวลาต่อมาอีกด้วย

ลักษณะทางอารมณ์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เห็นได้ว่า มัลลิกามีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มักตอบสนองสิ่งเร้าที่กระตุ้นด้วยการย้ำคิดย้ำกังวลและถึงเครียดเสมอ สาเหตุประการแรก เธอได้รับการปฏิเสธจากบุคคลต่าง ๆ มากเกินไป ทำให้ของบุคคลเหล่านั้นเป็นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความสะเทือนใจอย่างรุนแรงในแง่ของการขาดคุณค่าและการยอมรับจากผู้อื่น ดังเช่นผู้เขียนบรรยายว่า "...หลอนฝังใจอยู่กับความคึกคักเดิมที่ว่า หลอนเป็นบุคคลไม่พึงปรารถนา..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 41)

ประการต่อมาได้แก่ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นประสบการณ์ในช่วงที่มัลลิกาถูกบิดาบุญธรรมขับไล่ออกจากบ้าน ต้องเผชิญความยากไร้หิวโหยถึงที่เล่าให้ส ไม่ทองพั่ง ขณะหลบซ่อนความหลังว่า "...มีเงินคึกกระเป๋เพียงสองสลึงแท้ ๆ ...หิวแสบท้องแทบขาดใจ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 126)

เธอต้องเร่ร่อนหางานทำออกมายกยู่เป็นระยะเวลานาน แม้ต่อมาจะแก้ปัญหาด้วยการยอมเป็นอนุภรรยาของนายอุเทน มีผู้อุปการะเลี้ยงดูให้ความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อน ทว่าฐานะการเป็นอนุภรรยาก็มิใช่หลักประกันอันมั่นคงแต่อย่างใด เช่นที่เอ่ยกับสไบทองว่า "...การเป็นเมียมันยอเขา ทรมาณใจมันน้อยทีเดียว...น่าไม่มีอะไรเป็นหลักมั่นคงของชีวิต..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 357)

ความหวาดกลัวว่าจะต้องกลับไปสู่สภาพแร้นแค้นเช่นเดิม ผังอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของมัลลิกาตลอดเวลาทำให้เธอเกิดความวิตกกังวลถึงเครือข่ายอย่างหนัก อิก (Id) ซึ่งเป็นแหล่งสะสมความปรารถนาทั้งเดิมทั้งหลายจึงกระตุ้นให้อีโก (Ego) หาททางออกเพื่อลดความกังวลเครือข่ายการสร้างวิมานในอากาศ ยิ่งได้รับความกดดันมากเท่าไรก็ยิ่งต้องหาทางออกด้วยการถอยหนีจากโลกความจริงไปสู่โลกของความฝันมากขึ้นเท่านั้น ดังเช่นที่เธอมักจะเอ่ยกับสไบทองด้วยความอย่างเดียวกันว่า "...น่าจะอยากจะมีอะไร ๆ ที่เป็นของตัวเอง มีบ้านตึกใหญ่ ๆ เงินไม่ขาดมือ และคนกราบไหว้นบถตลอดชีวิตที่ผ่านมาน่าอยู่ห่างไกลจากสิ่งเหล่านั้น..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 126) ข้อความเหล่านี้มักจะปรากฏให้เห็นเสมอ ๆ ซึ่งจะเห็นว่าสิ่งที่มัลลิกาย่อยออกมานั้นล้วนเกิดจากแรงขับของจิตไร้สำนึก เป็นความปรารถนาซึ่งยังไม่ได้รับการตอบสนองและถูกแปรรูปออกมาเป็นความคิดฝันที่เธอแสวงหาตลอดมา เธอปรารถนาให้ผู้อื่นเห็นคุณค่ายอมรับความสำคัญในตัวเธอ ขณะเดียวกันก็ปรารถนาที่จะมีความมั่นคงในชีวิตนอกเหนือจากความต้องการอื่น ๆ โดยธรรมชาติ

การที่มัลลิกาต้องตกอยู่ในภาวะถึงเครือข่ายเป็นระยะยาวนาน ทั้งยังใช้กลไกการหลีกเลี่ยงหนีมากเกินไป เป็นเหตุให้ต้องเสียความสมดุลทางอารมณ์ ส่งผลให้เกิดความแปรปรวนทางด้านความคิดและการกระทำ เช่น เธอใช้เล่ห์เหลี่ยมฉ้อฉลทรยศหักหลังจาก นายทิวไปเป็นของเรอจำนวนมหาศาลทั้งที่ดิน บ้าน และกิจการในบริษัทต่าง ๆ มากมายหลายแห่ง แต่ถึงกระนั้นเธอก็ยังไม่เคยรู้สึกเพียงพอ กลับพุ้งชานขยายกิจการค้าอื่นต่อไปอีก จนนายคำเกิงซึ่งเป็นหุ้นส่วนและเจ้าหนี้รายสำคัญถึงกับออกปากว่า "ลงทุนเประอะไรไปหมก" (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 221)

ทั้ง ๆ ที่ไม่มีกำลังคนจะดูแลได้ทั่วถึงทำให้เกิดการรั่วไหล จนต้องล้มละลายในที่สุด ซึ่งตามองพฤติกรรมนี้เพียงเฉย ๆ ย่อมเข้าใจว่า มัลลิกาเป็นคนโหดเหี้ยมทะเยอทะยาน อย่างไรก็ตามขอขอบเขต แต่แท้จริงมันเป็นปัญหาทางจิต ซึ่งถูกเก็บสะสมมากับความรู้สึกที่ว่าคน "ขาด" หลักประกันอันมั่นคงในชีวิตนั่นเอง

ประการต่อมาคือ การที่มัลลิกานำเงินออกบริจาคแก่วัฒน วิทยาลัย โรงเรียน และกองการกุศล ต่าง ๆ เป็นจำนวนเงินคราวละมากมาย จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กิจการค้าต้องพินาศลง ยิ่งไปกว่านั้นเธอยังมีส่วนทำให้สไบทองต้องตกเป็นเครื่องเล่นของผู้ชายอารมณ์ฉุนเฉียวอย่างนายคำเกิง เพียงหวังจะได้เงินมาอุดหนุนกิจการและการบริจาคของเธอดังปรากฏในความคิดของวิภาสว่า

...ชั่วแวบหนึ่งนั้น อดนึกถึงสไบทองไม่ได้ เวทนาหลอนจับใจ
หลอนจะรู้ตัวหรือเปล่าหนอว่า ได้ตกเป็นเครื่องมือของคนเสียสติ
อย่างมัลลิกาทิ้งน่านเนกาเลอย่างช่วยไม่ได้ โดยเฉพาะหลอน
ยังรับเคราะห์ให้กับคนอย่างนายคำเกิงที่สังคมภายนอกไม่มีวันไถ่รู้จัก
ถองแท้ มันน่าอายเกินกว่าจะบอกเล่า...

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภัก 2518 : 239)

การที่มัลลิกาของหัวเขื่อนนี้ เพราะต้องการให้คนภายนอกให้ความสำคัญในตัวเธอซึ่งพฤติกรรมทั้งหมด เป็นความเบี่ยงเบนแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งถ้าไม่พิจารณา ก็อาจจะไม่พบความผิดปกติ เพราะเหตุที่บุคลิกภาพส่วนใหญ่ๆนั้นยังไม่มีอาการเปลี่ยนแปลงให้เห็นแต่อย่างใด

อาจกล่าวได้ว่า การที่มัลลิกาสามารถคงสภาพเดิมอยู่ได้ เพราะเงินของนายคำเกิง เมื่อนายคำเกิงปฏิเสธให้ความช่วยเหลือในเวลาต่อมา มัลลิกาจึงประสบภาวะบีบคั้นทางใจอย่างหนัก ความตึงเครียดที่เคยก่อให้เกิดสภาวะเสียความสมดุลทางอารมณ์จึงเพิ่มความรุนแรงถึงขั้นวิกฤติสะท้อนให้เห็นความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพอย่างชัดเจนนั่นคือหมดความสนใจในตัวเอง ความจำเลอะเลือน

สับสนเกิดความวิกลทางความคิด ไม่สามารถรับผิดชอบตัวเองได้ ลักษณะเหล่านี้ เป็นอาการของคนป่วยเป็นโรคจิตนั่นเอง แต่ละวันมัลลิกาจะฟุ้งซ่านอยู่ในโลกที่เธอ สร้างขึ้น พร่ำบ่นแต่เรื่องการทำบุญไม่รู้จัก บางครั้งถึงกับเกิดอาการหลงผิดคิด ไปว่ามีบุคคลต่าง ๆ กำลังรอรับการบริจาคเงินจากเธอ กังวลอย่างถอนที่วิภาส กลับมาเยี่ยมบิดาซึ่งป่วยเป็นอัมพาต เขาเห็นมัลลิกามีอาการฟุ้งซ่านผิดปกติ พร่ำแต่ เรื่องการบริจาคตลอดเวลา เธอพยายามเรียกร้องเอาเงินจากเขา เพราะคิดว่า จะมีคณะกรรมการวัดมารับเงินบริจาค ทั้งในบทสนทนาเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ว่า

"อะไรกัน นอนหมดแล้ว" มัลลิกาหัวเราะ เปิกมุ้งเข้ามามอง
"คุณทิว คุณเห็นก๊วยกับฉันพูดไหมนี้... นายทอม แกล้งเอาเงิน
มาถอะ สามทุ่มพวกคณะกรรมการวัดจะมาพบข้างล่าง ล้างเปิด
ไฟที่ระเบียงที่สี่ยะ..."
"เลิกพูดบ้าบอที่ถอะคุณนาย ไม่มีใครมาหรอก วิภาสร้องบอก
"แน..." มัลลิการ้อง "รู้ไ้ยังใจ"
"โอ้โฮ...ยายบ้า" เขากล่าวอย่างเหลือออก
"นี่ว่าใครที่ไหนเขาจะเชื่อคุณนายงั้นซี พังนะ พังงั้นฉันจะจับ
คุณนายส่งโรงพยาบาล"

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 244)

และจากเหตุการณ์ในตอนเดียวกัน ซึ่งผู้เขียนบรรยาย ให้เห็นบุคลิกภาพของมัลลิกามากกว่า

มัลลิกาเบิกตากว้าง ปากสั่นระริกด้วยอารมณ์ไม่พึงใจเค็มที่
สิ่งที่แอบแฝงอย่างเร้นลับค่อย ๆ ปรากฏออกมาทีละน้อย... หลอนดล
เข้าไปหาสามที่นอนพังควายไขหน้าอิดโรย กวงตาทั้งคู่ของคนเจ็บบอก
ถึงความปวดร้าวอย่างเห็นได้ชัด

"รู้หรือเปล่าคะคุณ" มัลลิกาคุกเข่ารายงาน ท่าทางตื่นเต้น
"ฉันพบวัดกัณหาเวทนาอีกแห่ง กลางเมืองหลวงแท้ ๆ พระเจ้าท่าน

ลำบาก โยสตร์ทุกโหมมเพียงกะ ถิ่นจองกฐินไว้แล้วจะมีงานใหญ่โต
ฉลอง หนังสือ จ่าอวก ล่าตัก คุณกะ ไก่เงินเข้าวัดบานตะไท
เขาจะจารึกชื่อคุณกับฉันที่ศาลาท่าน้ำวัดนั้นกะ...

เสียงร่ำพันถึงการกุศลยังดังไม่ขาดปาก ...ปรากฏการณ์นั้น
แจ่มชัดขึ้นทุกขณะ จุกสุดท่ายไถ่อย่างเข้ามาอย่างไม่มีใครช่วยได้...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 232 - 241)

กล่าวได้ว่า ความผิดปกติทางบุคลิกภาพเหล่านี้ มีสาเหตุมาจากการถูก
หอกทั้งมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้ขาดความรักและความมั่นคงทางอารมณ์ ต่อมาต้อง
ประสบภาวะที่ไม่พึงประสงค์อีกหลายประการ เธอไม่สามารถปรับสภาพอารมณ์ได้
จึงต้องไขว่คว้าการปรับตัวแบบหลักหนี ด้วยการสร้างวิมานในอากาศ นานวันจึง
ส่งผลให้เกิดอาการของโรคจิตขึ้น ซึ่งถ้าปล่อยไว้อาจเป็นอันตรายทั้งต่อตนเองและ
สังคม

ด้วยเหตุนี้วิภาสซึ่งเข้ามาเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้อง
ให้การบำบัดรักษาย่างรีบด่วน แม้มลลิกาจะไม่ยอมรับและแสดงอาการชักขึ้นอยู่
ตลอดเวลา แต่ในที่สุดวิภาสก็สามารถส่งตัวเข้าโรงพยาบาลโรคจิตได้ มลลิกาได้
รับการรักษาค่ายวิธีไฮยาเกินและช็อคด้วยไฟฟ้า* ทั้งที่เธอเล่าให้สไบทองฟังในภายหลังว่า
"...น่าเฟื่องจะคิดได้ว่าตัวเองป่วยมานานมารู้ตัวก็ตอนได้ยาเกินเชื่อว่าทำช็อคไฟฟ้าให้
ป่วย..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 453)

* การทำให้ลั่นสติ (shock) ตามทัศนะนักจิตวิเคราะห์ จะช่วยลดความคิด
ความจำของสมองให้น้อยลง คนไข้จะรู้สึกสุขสบาย เมื่อช็อคหลาย ๆ ครั้งจะช่วยให้
ลืมความทุกข์ได้มากขึ้นจึงไม่ต้องไขว่คว้าปรับตัวแบบสร้างวิมานในอากาศอีก

การช็อคด้วยไฟฟ้านั้นก็เพื่อลบเลือนประสบการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ทั้งหลายออกไปจากจิต ทำให้สภาพจิตว่างเปล่าและจากนั้นแพทย์จะเริ่มให้ประสบการณ์ใหม่ ๆ สำหรับสร้างบุคลิกภาพขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมได้ ควบคู่ความช่วยเหลือจากคณะแพทย์ มัลลิกาก็สามารถฟื้นฟูสภาพจิตเข้าสู่สภาวะทุเลาในเวลาต่อมา จารเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ไคแก่ ใบหน้าเหี่ยวยุบทรุดโทรมและผิวคล้ำลงกว่าเดิม ทั้งผู้เขียนบรรยายว่า...มัลลิกาคูทรุดโทรมกว่าที่เคยเห็น ผมทรงแปลกตาที่สไบทองเคยมองควบคู่ความพิศวงไม่เหลือร่องรอยไว้ให้เห็น ใบหน้าปรากฏรอยเหี่ยวยุบทั่วไป ดูเหมือนผิวจะคล้ำลงอีกด้วย... (ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 451 - 452)

ซึ่งมีกับลักษณะทางอารมณ์ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ระบายความกังวลทั้งหลายอยู่ในเกณฑ์ปกติ เห็นได้จากในตอนซึ่งวิภาสรับกลับมาอยู่ที่บ้านพักในเหมืองราชบุรี มัลลิกาไม่ได้นำเสนอให้เห็นความบกพร่องในการใช้กลไกของจิตใจ แต่สามารถใช้สติปัญญาในด้านการคิดที่มีเหตุผล ยอมรับความผิดพลาดในอดีตเช่นที่เธอเคยกับสไบทองว่า

"...พอนึกอะไร ๆ ได้รู้สึกดี มีเวลามองตัวเอง ได้รู้ว่าเรานั้นบ้าไปถนัดใจนำความเสียหายมาให้คนอื่นแท้ ๆ กระทั่งทองเองน้ำเลี้ยงมากับมือก็ยังต้องตกเป็นทาสไอ้เจ้าอารมณ์บ้าบอของน้าคนเดียวนะ ยังคุณทวดูชายของเขาอีกละ ถ้ารู้ว่าป่วยก็รักษาตัวนานแล้ว..."

(ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 453)

มัลลิกาได้กลับมาใช้ชีวิตในบ้านปลายกับสามีคนสุดท้ายคือนายทิวอีภรรยาหนึ่งในครั้งนี้แม้จะตกอยู่ในสภาพยากจน หากเธอยังมีโอกาสรู้จัก และสัมผัสความสุขที่แท้จริง โดยยอมรับความจริง กระทำหน้าที่ให้เกิดคุณค่าแก่สังคมควบคู่ความจริงใจมิใช่อุปาทานดังแต่ก่อน

จากการศึกษาบุคลิกภาพของมัลลิกามาโดยตลอดนั้น ทำให้เห็นได้ว่าผู้เขียนมีความสามารถในการเฝ้าภาพตัวละครในแง่มุมต่าง ๆ ได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ลักษณะของตัวละครในแต่ละด้านก็ยังสอดคล้องกับหลักความเป็นจริง ความเป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงกัน เช่นจากภูมิหลังที่ผู้เขียนกำหนดให้มัลลิกามีเลื่อมสมระหว่างไทยกับปาตาน สิ่งนี้ส่งผลให้มีร่างกายสวยงามกว่าคนไทยที่มีสายเลือดบริสุทธิ์โดยทั่วไป คือมีจมูกโด่ง ตาคม รูปร่างเพรียวสมส่วน อันเป็นจุดเด่นที่ผู้เขียนพยายามเน้นให้เห็นอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามโดยส่วนใหญ่แล้วผู้เขียนได้เน้นให้เห็นความสำคัญในระยะพัฒนาการช่วง 3 - 5 ปี ซึ่งเป็นระยะที่สำคัญต่อการวางรากฐานการเจริญเติบโตสำหรับเด็กในทุก ๆ ด้าน และจะคงอยู่ในบุคลิกภาพอย่างถาวรตลอดไป ฉะนั้นผู้เขียนจึงเจาะจงให้การคำนึงธรรมมารับตัวมัลลิกาไปเลี้ยงดู เมื่ออายุได้ 6 ปีพอดี อันเป็นระยะที่พ้นจากหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตไปแล้ว เหตุนี้มัลลิกาจึงฝังความรู้สึกในแง่ลบจากการถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่แรกเกิด อย่างมั่นคง จนเป็นสาเหตุสำคัญที่ ทำให้เธอต้องมีบุคลิกภาพเบี่ยงเบนในเวลาต่อมา นอกเหนือจากปัญหาอื่น ๆ เช่น ทางเศรษฐกิจแล้ว จะเห็นได้ว่า แม้มัลลิกาจะมีสติปัญญาก็มีความเฉลียวฉลาดทันคนสักเพียงใดก็ตาม หากสิ่งเหล่านี้ก็ไม่อาจพาเธอให้รอดพ้นจากเงื่อนโซ่ที่ถูกกำหนดมาตั้งแต่แรกเกิด ลักษณะนิสัยบางอย่างเช่นการเป็นคนชอบเข้าสังคมนั้นก็จัดได้ว่าสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาในแง่ที่ต้องการทำให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นเพื่อขอความช่วยเหลือที่ขาดหายไปตั้งแต่เกิด การให้ทัศนคติที่เลวร้ายต่อชีวิตและสังคมกันว่ามีส่วนสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่ตัวละครเคยได้รับมาตลอด ซึ่งเหตุผลโดยประการต่าง ๆ ถึงได้กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้เขียนได้สร้างลักษณะตัวละครดังกล่าวได้สมจริงทุกประการ

2. ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท

โรคประสาท เป็นความผิดปกติทางจิตใจ ที่มีสาเหตุมาจากการไม่สามารถปรับสภาพอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม หรือทนต่อสภาพที่ทำให้เกิดความคับข้องใจได้ ผู้ป่วยมีความรู้สึกขาดความสุข ต้องการหลีกเลี่ยงภาวะที่บีบคั้นอยู่ จึงแสดงอาการในลักษณะต่าง ๆ เช่น ไม่สามารถปรับตัวได้ ขาดความสามารถในการรับสัมผัสสูญเสียการได้ยินหรือมองเห็น เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้ป่วยด้วยโรคประสาท ยังสามารถสื่อสารสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกได้ตามปกติ รับรู้สภาพของตนเอง โรคประสาทมีหลายชนิด เช่น วิตกกังวล (Anxiety reaction) อีสทีเรีย (Hysterical reaction) หวาดกลัว (Phobic reaction) และย้ำคึกย้ำทำ (Obsessive compulsive reaction) เป็นต้น

จากการศึกษานวนิยายทั้ง 6 เรื่อง พบว่า ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท มีปรากฏสองตัว คือชนพจากเรื่องปมพิศวาส และนางจากเรื่องรักในสายหมอก ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดตามลำดับดังนี้

ชนพ

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

ชนพเกิดและเติบโตจากบ้านสวน เขามีความผูกพันกับมารดาอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากบิดาแยกตัวจากครอบครัวไปตั้งแต่เขายังเด็ก ทั้งภรรยาทั้งหลายไว้ให้มารดา เป็นผู้รับผิดชอบเพียงลำพัง ชนพจึงเกลียดชังบิดาและทุ่มเทความรักไปที่มารดาแต่เพียงผู้เดียวตลอดมา ชนพอยู่บ้านสวนกับมารดาจนกระทั่งได้ทุนไปศึกษาต่อชั้นปริญญาเอกที่สหรัฐอเมริกา ขณะนั้นเองมารดาล้มป่วยและถึงแก่กรรม ชนพเกิดความเหงาว่าเหวอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน จึงพาตัวเข้าไปผูกพันกับนีลวจันถึงขั้นได้เสียเป็นสามีภรรยา กัน ทั้งสองกลับมาเข้าพิธีแต่งงานที่เมืองไทยทั้ง ๆ ที่ชนพไม่เต็มใจ

ชนพยายเข้ามาอยู่บ้านฝ่ายหญิง จึงมีโอกาสใกล้ชิดกับคุณน้าสาวต่างมารดาของนีลวจน์มากขึ้น แม้คุณน้าจะมีอายุมากกว่าเขาถึงสิบปีเศษแต่ชนพก็ให้ความสนใจและสนิทสนมช่วยอย่างมากมาอยู่ทุกวันหยุดหรือแม้แต่วันธรรมดาถ้ามีเวลาว่างชนพจะต้องเข้าไปคลุกคลีกับคุณน้าที่เรือนไม้สักของเธอเป็นประจำมิได้ขาด ขณะเดียวกันเขาก็ตกตึงนีลวจน์ ไม่สนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของสามี แม่นีลวจน์จะพยายามเสนอตัวให้เขาเพียงใดก็ตาม ชนพรู้ดีว่า นีลวจน์พยายามทุกวิถีทางที่จะฉุดรั้งเขากลับคืนไปเป็นของเธอ แต่ชนพก็ฝืนใจให้รักนีลวจน์ไม่ได้ เขามีปากเสียงกับภรรยาเสมอเมื่อเอ่ยถึงเรื่องนี้ บางครั้งเมื่อระงับโทสะไม่อยู่ เขาจะประชดอีกฝ่ายด้วยการพาคุณน้าไปนอนค้างบ้านสวน ยิ่งระยะหลัง ชนพถึงกับพาคุณน้าออกงานสังคมและเที่ยวเตร่ด้วยกันโดยไม่เกรงคำครหาของผู้ใด ต่อมานีลวจน์ให้กำเนิดเด็กชายกึ่งซึ่งมีลักษณะไม่สมประกอบ ชนพกล่าวโทษนีลวจน์อย่างมาก เขาพยายามผลักดันนีลวจน์นำทารกไปไว้โรงพยาบาล แต่นีลวจน์กลับนำไปให้ญาติผู้ใหญ่ของเธอเลี้ยงดูแทน ชนพรับผิดชอบเพียงส่งเสียค่าเลี้ยงดูเท่านั้น ขณะความสัมพันธ์ในครอบครัวถึงขีดสุด ชนพกลับหันไปสร้างความสัมพันธ์กับคุณน้าถึงขั้นร่วมทำผิดประเวณี นีลวจน์นำพฤติกรรมของชนพและคุณน้าออกประจานในงานเลี้ยงซึ่งจัดขึ้นที่บ้านอหิบดี ชนพโกรธจัดคาถาโทษนีลวจน์อย่างรุนแรง นีลวจน์ตัดสินใจหย่าจากจากชนพ ชนพย้ายกลับไปอยู่บ้านสวนพร้อมพาคุณน้าไปด้วย เขาได้พบนีลวจน์อีกครั้งในงานฉลองนักบุญทราส ต่อมาไม่นานเขาก็รับทราบการสมรสครั้งที่สองของอดีตภรรยาจากญาติด้วยความเฉยเมย

วิเคราะห์ลักษณะ ของชนพ

ชนพเป็นตัวละครมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องอย่างยิ่ง มีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

ชนพมีอายุประมาณ 30 ปี รูปร่างสันทนต์ หน้าตาธรรมดา ไม่พิถีพิถันกับการแต่งกายมีท่าทางเปิดเผยไม่เกรงความรู้สึกของผู้อื่น เช่นที่ผู้เขียนวิจารณ์ว่า

...ชนพไม่เคยมเกรงใจใครหรือรู้สึกเคียดแค้นกับอารมณ์คนไหนว่า จะผันแปรไปใน
ทางลบจากกระทำของตนเอง ไม่ว่าอีกฝ่ายจะแสดงหรือไม่แสดงให้รู้ก็ตาม...
(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 439) ชนพสมบูรณ์บ้างเป็นบางครั้งแต่จึงเกียจ
การค้มเหล่าที่สุด

สติปัญญา

ชนพมีสติปัญญาที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากสถาบันต่างประเทศ เป็น
ผู้มีความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งยังรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้นับถือบูชาเป็นอย่างดี
เหตุนี้จึงทำให้ชนพก้าวหน้าในราชการรวดเร็วกว่าคนอื่น ๆ ดังที่ภู่และทิพย์พชรวิจารณ์ว่า

"...คุณชนพไปไ้เร็วมากไม่ใช่หรือ นี่ผมได้ข่าวมาว่าผู้ใหญ่ที่
สนับสนุนเขามีหลายคน ...กำลังเก่งอยู่เหมือนกัน ถ้าเปลี่ยน
รัฐมนตรีอย่างที่ว่าเขาคงไปไกล..."

"อะ ...ก็ฉันก็ได้ข่าวมาเหมือนกัน เขาทำงานก็นี้ละ แล้วก็...
รู้จักว่าการทำราชการนั้นควรปฏิบัติตัวอย่างไร " ทิพย์พชรกล่าวเสียง
อ่อน ๆ

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 378)

ลักษณะนิสัย

ชนพมีลักษณะนิสัยซึ่งเห็นได้ชัดว่า เป็นคนล่าเหยียดความยุติธรรม เขาจะ
สรรเสริญเยินยอและเห็นดีไปกับบุคคลที่เขารักทุกอย่างขณะเดียวกันก็ให้ร้ายบุคคลที่เขา
เกลียดชัง ดังเช่นที่เขาปฏิบัติกับคุณฉวีและนิลวจน์ ชนพแสดงความล่าเหยียดอย่างเห็นได้ชัด
ตลอดเวลาเขาจะยกย่องชื่นชมคุณฉวีว่าเป็นบุคคลที่เพียบพร้อมดีเลิศ ดังเช่นที่เขาเอ่ยกับ
นิลวจน์ถึงคุณฉวีว่า "...คุณคุณเป็นคนประเสริฐ..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 :
176) และ "...คุณคุณเป็นผู้ใหญ่ที่ดี น่ารักน่าคบถือเป็นผู้มีพระคุณ..." (ร่ำไพพรรณ
ศรีโสภาค 2526 : 319) จนน่าจะเห็นได้ว่าเกินจริง ขณะเดียวกันก็อคติต่อนิลวจน์

พยายามหาข้อบกพร่องของอีกฝ่ายมากล่าวเสียดแทงอยู่เสมอ แม้แต่ในเวลาที่เขาป่วย เพราะทั้งกรรม ชนพก็ยังพยายามให้ร้ายว่าเธอสร้างทำจนคุณซึ่งเป็นฝ่ายรับฟังถึงกับต้องเลิกความมองควยความแปลกใจในคำพูดของชนพ คงตัวอย่างเหตุการณ์ในตอนนี้

"ผู้หญิงสาว ๆ เจ้าอารมณ์...เขาเป็นอย่างนั้นคุณคุณคงทราบดี เป็นน้อยกว่าเป็นมาก ผมไม่เห็นใครเขามีอาการมากมายอย่างนี้เลย เหมือนแกล้ง "

เสียงที่พูดพาให้เจ้าของเรือนต้องเลิกความมอง อีกฝ่ายพลันรู้สึกตัว กลับเคลื่อนไหวเสียว่า

"ท่าทางเขาเป็นอย่างนั้น จนผมอึ้งรู้สึกไปไม่ได้ "

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภค 2526 : 60)

ไม่เพียงแต่เท่านั้นครั้งใดที่นิลวจน์พลาดพลั้ง ชนพก็ยังเข้าไปซ้ำเติมอยู่เสมอ เช่นในครั้งที่นิลวจน์มีอาการตกเลือด แทนที่จะปลอบโยนให้กำลังใจ เขากลับพูดล้อเสียดไปถึงเรื่องคิมเห็ดแสดงความเย้ยหยันสะใจ ทั้งน้ำเสียงและสีหน้าที่เห็นเธอต้องตกอยู่ในสภาพคนป่วยเช่นนั้น คงที่ปรากฏในบทสนทนาระหว่างชนพกับนิลวจน์ในตอนนี้นิลวจน์นอนป่วยอยู่ในโรงพยาบาลว่า

"หมอหรือเปล่านั้นว่าคุณไซ้ "ยา" แก่แพทอง
เขาเน้นคำว่า "ยา" จนหลอนรู้สึก

"ผมไม่ได้บอกเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องของคุณ คนไซ้ควรจะเป็นหมอช่วยตัวเอง แก่คราวนี้ถึงไม่บอก คุณคงเข็ดละมังถ้าไม่พิเรนทีก็คงไม่ต้องการนายหามาส่งโรงพยาบาล "

"หมอไม่ได้บอกฉันอย่างนั้น " นิลวจน์เพียงออกไปหันคว้นเมื่อเห็นสีหน้าคนพูดปรากฏแววหยันอย่าง "สะใจ"

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภค 2526 : 65)

นอกจากนี้คนพิการยังมีลักษณะนิสัยเห็นแก่ตัว แฝงอยู่ในบุคลิกภาพอย่าง ไม่อาจแก้ไข อาจเป็นได้ว่าเขาเคยมีชีวิตอย่างขี้สันทันตั้งแต่เด็ก ต้องต่อสู้ความ ยากลำบากร่วมกับมารดาโดยไม่มีใครช่วยเหลือ แม้แต่บิดาแท้ ๆ ก็ตาม สิ่งเหล่านี้ ฝังใจจนทำให้กลายเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย มีจิตใจคับแคบนึกถึงแต่ประโยชน์ส่วน ตัว ดังที่เขาอาจจะออกปากเสมอว่า "เวลาผมทรมาณใครมาทรมาณกับผม"

(ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2526 : 196)

หรือ "คนอื่นไม่ได้มาสุขหรือทุกข์กับผม" (ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2526 : 381) คุ้ยหัดคนพิการคนพิการ มีกฏปฏิบัติอยู่ดั่งไรในมนุษยธรรม ซึ่งจะได้เห็นได้จากขณะที่ เขาอยู่ร่วมกับคนอื่น ชนพไม่เคยทวงไวยว่าคนอื่นจะเป็นอยู่อย่างไร ไม่เคยปลื้งเวลา มาสนใจคนอื่นทั้ง ๆ ที่เขากำลังทักท้วง ถึงที่คนอื่นเอ่ยให้พิพพพิพพิพว่า "...ฉันถาม เขาว่าจะไปหาหมอด้วยกันสักครั้งมัย เขาว่าไม่ว่างแม่แต่จะชวนไปหัดการ ช่วยคอน เจ็บท้องคลอคล้ายที่คนอื่น ๆ เขาไปคลาสิกกันเขาก็ว่าไม่จำเป็น หมอ พยาบาลมี อยู่แล้ว..." (ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2526 : 457)

แต่ละวันคนพิการจะหมกมุ่นหาความสุขอยู่กับคุณหญิงที่เขารัก เมื่อถูกคนอื่นทักท้วง ก็จะตอบโต้กลับไยว่า เป็นความสุขส่วนตัวของเขาให้ต่างคนต่างอยู่ (ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2526 : 310) ทั้งนี้เป็นต้น จนเมื่อมาวันวันวันจะคลอคลุมแล้ว ชนพ ก็ไม่เคยคิดจะเอาใจใส่ทักท้วง ถึงที่คนอื่นเล่าให้คุณน้าคุณยายฟังว่า "เขาไม่ คุ้ยแล ...ไม่รับรู้ไม่ยอมเห็นมันชั่วช้า..." (ร่ำไพลิน ศรีโสภาค 2526 : 136) ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้นอกจากจะสะท้อนให้เห็นความเห็นแก่ตัว แต่ยังทำให้มองได้ ต่อไปอีกถึงการขาดความรับผิดชอบทางสังคมละเลยหน้าที่ของการเป็นบิดาและสามีอย่าง รุนแรง

นอกจากนี้พฤติกรรมที่สื่อให้เห็นถึงการเห็นแก่ตัวของชนพอีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อคราวที่เขาทำผิดประเวณีกับคุณหญิง และถูกคุณน้าคุณยายถามว่า ถ้าหากวันวันวันมีพฤติกรรม เช่นนี้กับชายอื่นบ้างเขาจะยินยอมหรือไม่ ชนพนิ่งอึ้ง แต่มีที่ท้าวอกถึงการปฏิเสธอย่าง ชัดเจนถึงเหตุการณ์ในฉากนี้ว่า

" ถ้านิลเขา...จะ...แสวงหาความสุขอย่างคุณพบางละตะ

คุณนิดาออกไป

" คุณนพจะว่ายังไง คำหนีเขาไหม "

ชนพั้งอ้ง แม้จะพยายามคิดให้เป็นธรรมและเป็นกลางก็ดูยากเย็น
นักที่จะกล่าวออกไปอย่างเต็มปากเต็มคำว่า เขายินยอมพร้อมใจ
ถ้าเรื่องมันจะลงเอยในรูปลนั้น

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 200)

ชนพั้งลักษณะนิสัยที่เห็นเด่นชัดอีกประการหนึ่งคือ เป็นคนเก็บตัวไม่ชอบเข้าสังคม
ทั้งนี้อาจเป็นทวยหาเขาเคยชิน ถูกอบรมเลี้ยงดูและเติบโตมาจากบ้านในสวนอันเงียบสงบบมา
โดยตลอด สิ่งเหล่านี้สร้างความพึงพอใจให้กับชนพจนบ่อยครั้งเขาต้องปลีกตัวเอง
ออกจากวงสังคมที่อึดอัด มีการเค้นรำ ค้มเหล้า เพื่อกลับมาใช้ชีวิตอยู่กับความเงียบ
สงบของบ้านในสวน ซึ่งชนพั้งจะย้ำกับคุณนิดาเสมอว่า "...ผมชอบของผมอย่างนี้..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 254) เหตุนี้จึงทำให้ชนพั้งมีเพื่อนน้อย

นอกจากลักษณะนิสัยในค่านส่วนตัวดังกล่าวแล้ว ในเรื่องหน้าที่การงาน
ชนพั้งส่วนที่ใดเห็นอยู่ประการหนึ่งคือ เป็นคนรักเวลา เวลาถึงนี้ฉว้จันเอยกับพิพพพว่า
"...เขาไม่เคยกลับก่อนเวลากบิใคร เรื่องการงาน เขาไม่เอาเปรียบหลวงก็อยู่..."
(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 239)

ทัศนคติ

การที่ชนพั้งถูกอบรมเลี้ยงดูมาด้วยวิธีการของคนรุ่นเก่า (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค
2526 : 300) กังที่คูนเอยให้ฉว้จันฟังนั้น เหตุนี้จึงทำให้ชนพั้งทัศนคติในเชิงบวก
ต่อแบบแผนชีวิตอย่างเก่าในทุก ๆ ด้าน ขณะเดียวกันก็ต่อต้านแบบแผนชีวิตอย่างคนรุ่นใหม่
ซึ่งไกรบิทธิพลตะวันตก เขามักจะมองคนเหล่านั้นค้วยสายตาไม่เป็นมิตร กังค้วย่างใน
คองพั้งซึ่งชนพั้งล่อยให้ฉว้จันขึ้นรยนค้เองโดย ไม่ยอมเปิดประตูให้ โดยอ้างว่า

"...นั่นมันสันดานของฝรั่ง...ผมเป็นคนไทย ผู้ชายไทยธรรมดาไม่ใช่พระเอกในนิยาย..."
(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 345)

ชนพแสดงความรู้สึกในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อคนรุ่นใหม่อย่างชัดแจ้งโดยเฉพาะกับนิลวจินต์ที่ว่า "...หล่อนเป็นแบบฉบับผู้หญิงยุคใหม่ที่เขาเกลียด..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 77) เหตุนี้ชนพจึงมักปลีกเวลาเข้าไปคลุกคลีกับคนรุ่นเก่าอย่าง คุณฉวี ดังในบทสนทนาตอนหนึ่ง ระหว่างชนพกับคุณฉวี ซึ่งจะเผยให้เห็นความรู้สึกของชนพ ในคำดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

"...พี่นะเก่า นิลเขวาลายคราม "

"ผมอาจจะแปลกกว่าคนอื่น " เขาเอ่ยเรียบ ๆ

"ไม่ยกกะขอบปลาสลิดสีสดแสบตา มันไม่ให้อารมณ์สุนทรีย์อะไร เสียเลย ดูของลายครามไม่ได้ พิจารณากันให้ลึกซึ้งจริง ๆ ก็ยังหาความงดงามอ่อนช้อยได้เมื่อนั้น "

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 72)

นอกจากนี้ชนพยังมีความยึดมั่นในความคิดของคนไม่เปลี่ยนแปลง จึงปฏิเสธทัศนคติที่แตกต่างออกไป

เช่น เขาเชื่อว่าคนที่ปริญญาบัณฑิตจะต้องมีความสามารถสูงกว่าคนที่ไม่มี เมื่อถูกนิลวจินต์แย้งในเชิงไม่เห็นด้วย เขาก็โกรธ และยังพาดพิงว่าจากราวไปถึงภูรี ซึ่งมีทัศนคติในเรื่องนี้ตรงข้ามกับเขา เช่นกันในทำนองว่า พยายามทำอะไรให้แตกต่างจากคนอื่น ๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้ตัวเองเป็นคน ดังบทสนทนาระหว่างนิลวจินต์และชนพซึ่งก็ทำให้เห็นเฉพาะบางตอนว่า

"คุณนี่กว่า การที่คุณเรียนตั้งเก้าปี กับคนที่เขาทำงานในระยะเวลา

เดียวกัน จะมีความรู้ความสามารถต่างกันเพียงนั้นหรือคะ "

"ก็ต้องมี "

"เห็นแก่ตัวละ "

"คุณพ่อกำลังคิด" ขนพละบักหน้า ไม่สมควรเสียเวลาไปเมืองนอก
ให้เปลืองเงินเปล่า ๆ เลย ทำไมคุณไม่อยู่ทำงานอีกสองปีให้เท่ากับ
เวลาที่คุณไปทำเอมละ...บ้า คิดบ้า ๆ "

(ร่ำไห้พร่ำเพรื่อ ศรีโสภาค 2526 : 44 - 45)

ลักษณะทางอารมณ์

ชนพม็ลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
ที่แตกต่างจากความเคยชิน ทำให้เกิดความตึงเครียดขึ้นเสมอ ๆ ทั้งนี้สืบเนื่องมา
จากสภาวะแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กเป็นสำคัญ ตั้งแต่เริ่มจำความ
ชนพม็รับรู้สภาพการแตกแยกของครอบครัว บิดาจากไปทิ้งเขาให้อยู่ในความปกครอง
ของมารดาแต่เพียงผู้เดียว ตลอดเวลา ชนพม็จึงมีแต่มารดาเป็นทุกสิ่งของชีวิต
กล่าวคือ เป็นมารดา เป็นครู เป็นเพื่อน สำหรับปรับตัวทุกข์สุข และเป็นความเคยชิน
ซึ่งชนพม็จะขาดไม่ได้

อย่างไรก็ตาม แม้บิดาจะเป็นบุคคลที่ปราศจากความหมายสำหรับชนพ
แต่การขาดบิดาก็มีผลได้ไม่อาจเรียนรู้วิธีการปรับตัวที่ถูกต้องเหมาะสมกับเพศและวัย
ของตนได้ โดยเฉพาะในระยะ 3 - 5 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังมีความรู้สึกใคร่ผูกพัน
มารดาตามสภาวะกลุ่มอารมณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ (ซิกมันด์ ฟรอยด์ เรียกกลุ่ม
อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กชายในระยะนี้ว่า ปมออดิปุส)* ถ้าชนพม็บิดาอยู่ใกล้ชิดเขาคง

*Oedipus Complex,

Oedipus เป็นเทพปกรณัมของกรีก กล่าวถึง ออดิปุส กษัตริย์ลาอูส
สังหารบิดาและได้มารดาเป็นภรรยา ต่อเมื่อรู้ความจริงก็ควักลูกตาของตนทิ้งและ
ออกท่องเที่ยวไปกับบุตรสาว ส่วนมารดาของออดิปุสต้องฆ่าตัวตายด้วยความอับอาย
ฟรอยด์ได้นำเรื่องออดิปุสมาอธิบายถึงพัฒนาการทางเพศของเด็กชายในระยะ 3 - 5 ปี
ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดปมยุ่งยากในจิตใจ เกี่ยวกับความรู้สึกที่อยากจะกระทำความผิดประเวณี
กับมารดาในขณะที่ต่อต้านบิดา ถ้าหากไม่สามารถพัฒนาความรู้สึกดังกล่าวได้ก็
จะปรากฏอาการของโรคประสาทขึ้น

จะได้เปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างเหมาะสมตามขั้นตอน อีกทั้ง
 ดึงดูดความรู้สึกที่มีต่อมารดาในช่วงนี้ได้อย่างสิ้นเชิง อย่างไรก็ตามในสภาพความ
 เป็นจริง ชนพมีแต่มารดาที่อยู่ติดใกล้ เป็นบุคคลที่สร้างหลักประกันความมั่นคงปลอดภัย
 ทั้งกายใจให้ชนพตลอดมา จนเกิดความเคยชินพร้อมกับความหวาดกลัวถ้าจะต้องสูญเสีย
 มารดาไป ซึ่งหมายถึงจะต้องสูญเสียหลักประกันอันมั่นคงในชีวิตไปด้วย การขาด
 การเรียนรู้บทบาททางเพศจากบิดา ตลอดจนความรู้สึกหวาดกลัวดังกล่าว ทำให้ชนพ
 เกิดการหยุดชะงัก ไม่สามารถพัฒนาอารมณ์และจิตใจให้ผ่านปมอดิปุสไปได้ ถึง
 ผู้เขียนบรรยายว่า

...เขาไม่เคยผ่านปมนั้นไปได้ แม้ความเจริญเติบโตในค่านอื่น
 จะดำเนินรอยไปอย่างธรรมชาติธรรมดาที่ตาม ชนพไม่อาจรู้สึก
 หรือคิดได้ว่า ตนเองยังว่ายวนอยู่ใน "ปม" นั้น มันเป็นกลไกทาง
 ธรรมชาติอีกเช่นกันที่ทำให้เขาเกิดความไม่รู้ และดำเนินต่อไปตาม
 อำนาจของมัน...

(ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 192)

ด้วยเหตุนี้ ความรู้สึกเกลียดชังต่อท่านบิดา และความรักใคร่ผูกพันต่อมารดาจึงยังคง
 คราตรึงชนพเรื่อยมา แม้จะมีอายุถึง 30 ปีแล้วก็ตาม

ชนพคงความรู้สึกต่อมารดา เช่นเดียวกับบุตรที่มีความกตัญญูต่อบุพการี
 ขณะเดียวกันก็มีความรู้สึกในมโนะเอียงไปในทางผูกพันรักใคร่ ถึงขั้นอยากกรวบรวมประเวณีกับ
 มารดา ความสภาวะอุดมการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยเด็กโดยไม่รู้ตัว หากจารีต ประเพณี
 และสติปัญญา ไม่อาจให้ชนพก้าวไปถึงขั้นนั้นได้ อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกในค่าน
 ดังกล่าวของชนพ แสดงให้เห็นแก่นแท้หลังจากมารดาสิ้นชีวิตไปแล้ว เมื่อเขาได้พบ
 คุณณี ซึ่งมีวัยและวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ชนพก็ถูกขมวดแทนมารดา ก่อเกิด
 ความรู้สึกและความต้องการในรูปแบบเดียวกันไม่ผิดเพี้ยนดังเช่นผู้เขียนได้ชี้ให้เห็น
 อารมณ์และความต้องการของชนพในตอนหนึ่งว่า

ชนพหลัปดาห์ในที่สุด ความอบอุ่นเข้าหัวใจเมื่อนึกถึงคุณ
ซึ่งมีรูปเงาที่เกือบจะทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปอย่างเต็มเปี่ยม...
ยังเหลืออีกเพียงสิ่งเดียว... เขามองลมหายใจยาว...
มันเป็นความปรารถนาเล็กๆ เช่นกันที่ตนเองก็หาไม่... เขา
ต้องการให้มันจบลงในรูปนั้น หากสติปัญญาช่วยขวางและ
กอดสูจนไม่อุทิศขึ้น...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 181)

ถ้าหากพิจารณาข้อความในตอนบนที่ว่า "...ทดแทนสิ่งที่ขาดหายไปอย่าง
เต็มเปี่ยม" ก็จะสนับสนุนข้อเท็จจริงได้ว่า ชนพได้ให้คุณใจไว้ทดแทนมารดาอย่าง
สิ้นเชิง ดังนั้นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงกับคุณใจจึงน่าจะมองกลับไปได้ดีกว่า เป็น
พฤติกรรมที่เขาต้องการให้เกิดขึ้นแก่มารดาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อชนพให้คุณใจเป็น
ภรรยา เขาจึงเกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่เคยปรารถนามาช้านาน แต่ต้องเก็บกดไว้ในจิต
ใต้สำนึกนั้น เพิ่งจะได้เต็มเปี่ยมในขณะนั้นเอง จึงเขียนบรรยายว่า

เขากำลังมีความสุขแทบจะเปี่ยมล้นหัวใจ ...ความปรารถนาเล็กๆ
เพิ่งจะเต็มอ้อมวันนี้อย่าง รูปเงาที่เขาต้องการ ไม่ใช่ในวันนี้ ผู้หญิงสาว
สะพรึงให้ตัวเต็มไปด้วยสิ่งชั่วร้ายตามวัยและธรรมชาติ หากเป็นสตรีผู้มีวัย
และกิริยามารยาทไม่ได้ผิดเพี้ยน รูปเงาที่เขาเคยเกาะติดไม่เสื่อมคลาย
สักนาทีเดียว...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 199)

การที่ชนพไม่สามารถอ่านบมออกนิปุตได้นั้นนอกจากจะส่งผลให้เกิดอารมณ์
ความรู้สึกท้อมารดาในคำดังกล่าวแล้ว ยังมีผลให้ขาดความมั่นคงทางอารมณ์
ต้องแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจเสมอ เห็นได้จากตอนที่มารดาเพิ่งเสียชีวิต

ชนพเกิดความเหงาอย่างไม่อาจทนทานได้ เหตุนี้เมื่อนี้ลวจังเข้ามาสนทนาคับ
ชนพจึงผลัดตามเข้าไปผูกพันเพื่อปกป้องตนเองให้พ้นจากความรู้สึกอ้างว้าง เช่น
ผู้เขียนบรรยายว่า

...เมื่อชาคมาราคารู้สึกความอบอุ่นมั่นคงก็คลอนแคลนฉับพลัน
ก็ค่อนนั้นแหละที่นี้ลวจังเข้ามาอย่างพอกิบพอกี้ มันเป็นเรื่องของ
ความบังเอิญแท้ ๆ ที่เขาคิดว่าหลอนจะแก้อารมณ์ซึ่งไหวสะเทือน
ของเขาได้...

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2526 : 348)

อย่างไรก็ตาม นีลวจังไม่ใช่สตรีในทัศนคติ ชนพจึงไม่อาจปรับสภาพ
อารมณ์ให้ยอมรับบทบาทต่าง ๆ โดยเฉพาะในก้านเพศได้ ทำให้เกิดอาการของ
โรคประสาท เช่นกระวนกระวายขาดความสุขทุกครั้ง ถึงปรากฏในความรู้สึกของ
ชนพในตอนหนึ่งหลังจากผ่านเพศสัมพันธ์กับนีลวจังแล้วว่า ...เขายังคงกระหายต่อไป
มันไม่เป็นสุขอย่างครบถ้วนไปได้เลย บ่อยเข้าก็กลายเป็นความเบื่อและรำคาญในที่สุด...

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2526 : 330) และตัวอย่างในตอนหนึ่งซึ่งปรากฏใน
ความคิดของชนพเช่นกัน ...เขาบอกตัวเองได้เพียงว่าไม่มีความสุข นี่ไม่ใช่ความสุข
ชนิดที่เขาเพียรแสวงหา มันเป็นความทุกข์ ความไม่สบาย กระสับกระส่ายและอยาก
ฉละหนี... (ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2526 : 349)

ถึงนั้นชนพจึงปฏิเสธที่จะมีเพศสัมพันธ์กับนีลวจังอีก พร้อมกันนั้นก็เริ่มแสวงหา
บุคคลอื่นเพื่อเป็นหลักพิงพิงทางใจต่อไป จนกระทั่งได้พบคุณซึ่งมีลักษณะครบถ้วนตาม
ที่ต้องการ ถึงผู้เขียนได้เปิดเผยให้เห็นความรู้สึกของชนพว่า

นี่กระมังสิ่งที่เขาแสวงหามาช้านาน...ใครสักคนที่จะทดแทน
อารมณ์ ถวิลหาอาลัยมารดาผู้หาชีวิตไม่ คุณมีความพร้อมไม่ว่า
จะในอิริยาบถ แม้การปฏิบัติตน...ก็ไม่ผิดเพี้ยนที่เขาต้องการ

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2526 : 207)

ชนพจึงหยุดยั้งการแสวงหาตงเพียงนั้น ซึ่งเหตุผลเหล่านี้ลิวจันเองก็ไม่เข้าใจก่อการใดใดถึงกันนำไปสู่สภาพการขัดแย้งในค่านอื่น ๆ อีกอย่างรุนแรง จนถึงขั้นแตกหักในที่สุด

แม้ชนพจะได้จบบทบาทตัวเองด้วยการหย่าชากับลิวจันและพาคุณน้ากลับไปอยู่บ้านสวนในฐานะภรรยาคนใหม่แล้วก็ตาม แต่เขาก็ตกหลงเหลือบางสิ่งบางอย่างให้ตัวละครอื่น ๆ เก็บมาอภิปราย เพื่อชี้ให้เห็นปัญหาการหย่าร้างในปัจจุบัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะเกิดขึ้นเพราะสาเหตุทางสังคม หรือเศรษฐกิจ หากในค่านจิตใจก็ยังมีส่วนไม่น้อย ซึ่งชนพก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่รวมอยู่ในสาเหตุดังกล่าวเช่นกัน ดังเช่นที่ภริยากล่าวกับลิวจันในตอนท้ายว่า

" คิค ๆ คุณ ก็เวทนาชนพนะนิล ...คนเราอะไรจะเป็นสุขเท่าใด
เคิบโตทั้งใจกายตามปกติธรรมดาและถูกต้อง ...ยากเหลือเกิน
...ใครอีกหลาย ๆ คนพลากปลั่ง ระหว่างทางในรูปแบบต่างกัน
สังคมจึงมีคนพิการทางจิตใจต่างลักษณะ ...คนพวกนี้แหละที่ผมว่า
น่าสงสาร ...เขาไม่ได้ทรمانตัวเองเท่านั้น ยังพาคนอื่นทรมานแถม
ทนทุกข์เวทนาไปด้วย ...เชื่อไหม นับวันมันจะมากขึ้นปัญหาในสังคม
และชีวิตแต่งงานก็เพิ่มเป็นเงาตามตัว...คดียหย่าร้างก็มากมาย นับไม่
หวักไหว..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 534)

จากการศึกษาลักษณะของชนพ พบว่าผู้เขียนได้นำความคิดเรื่องปมอหิปุสของซิกมันด์ฟรอยด์ มาใช้ในการสร้างลักษณะสำคัญให้แก่ตัวละครดังกล่าว ฉะนั้นการที่จะเข้าใจถึงลักษณะของชนพได้ก็เพียงใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า ผู้อ่านมีความเข้าใจต่อทฤษฎีปมอหิปุสของฟรอยด์มากน้อยเพียงใดด้วย

เป็นที่ทราบกันดีว่า ฟรอยด์เป็นผู้นำคำว่า ปมอหิปุสมาใช้เป็นครั้งแรกในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ซึ่งสาระสำคัญของปมอหิปุสนี้ก็คือ ความรู้สึกผิดใจใคร่ผูกพันของบุตรชายที่มีต่อมารดาอย่างแนบแน่นขณะเดียวกันก็เกลียดชังเป็นศัตรูกับบิดาอย่างรุนแรง

ความรู้สึกแบบปมอกิปุสนี้เป็นสภาวะที่มีอยู่ในมนุษย์ปุถุชนทั่วไป และจะเป็นอยู่เพียงช่วงหนึ่งของวัยเท่านั้น สำหรับบุคคลที่ไม่สามารถพัฒนาความรู้สึกที่มีต่อความมรณาในแง่ดังกล่าวได้ ก็จะเกิดอาการของโรคประสาทขึ้น ดังที่ฟรอยด์เชื่อว่า ปมอกิปุส คือ ต้นตอสำคัญที่ก่อให้เกิดโรคประสาททุกชนิด เป็นจุดเด่นของกามารมณ์ในวัยเด็กและจะมีอิทธิพลสืบเนื่องไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งหากพิจารณาลักษณะของชนพิกโดยเฉพาะในค่านิยมจะเห็นได้ว่าผู้เขียนได้พยายามชี้ให้เห็นในแง่กลไกการทำงานของจิตที่สำคัญของตัวละครโดยให้สัมพันธ์กับพัฒนาการในการอบรมเลี้ยงดูและสอดคล้องกับหลักความเชื่อในทฤษฎีปมอกิปุสตลอดเวลา เช่น การที่ชนพิกบิดาทอดทั้งท้องอาศัยอยู่กับมารดาตั้งแต่เด็ก ก่อเกิดความผูกพันลึกซึ้งจนไม่อาจลืมเลือน ความรู้สึกที่มีต่อมารดาในช่วงที่เรียกว่า ปมอกิปุสได้ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลสืบเนื่องไปจนถึงวัยที่เป็นผู้ใหญ่ ทำให้ชนพไม่อาจปรับอารมณ์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ต่างจากความเคยชิน มีอาการของโรคประสาทปรากฏขึ้นเนื่อง ๆ

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้เขียนได้ให้ภาพของชนพในค่านิยมความรู้สึกทางกามารมณ์ที่มีต่อมารดาอย่างค่อนข้างจะคลุมเครือ หากจะไปเน้นหนักอยู่ตรงคุณลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านจำเป็นต้องนำคุณลักษณะเข้าไปเทียบเคียงกับมารดาของชนพ และที่ความน่าจะเป็นหมายถึงคน ๆ เดียวกันตลอดเวลา โดยพิจารณาจากพฤติกรรมของชนพที่ยึดถือคุณลักษณะทั่วทุกแทนมารดาทุกประการนั่นเอง

ค่านิยมคตินิยมที่ตัวละครมีต่อชีวิต และค่านิยมในเรื่องปรีชาญาณตร จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างยิ่ง เช่น การมีทัศนคติในเชิงบวกต่อแบบแผนชีวิตของคนรุ่นเก่า ค่ายเหวนี้ จึงทำให้ชนพพอใจที่จะใช้ชีวิตอย่างสมถะ ปลีกตัวจากวงสังคมที่อึกทึกกลับไปใช้ชีวิตในมุมที่เงียบสงบเท่าที่โอกาสจะอำนวย นอกจากนี้ลักษณะนิสัยที่เห็นแก่ตัวก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้ชนพมักจะมีทัศนคติที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เช่น ถือว่าตนจบการศึกษาสูงจึงที่ค่าความสามารถของตนจากปรีชาญาณตรเป็นสำคัญ จากลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจสรุปได้ว่าผู้เขียนสามารถสร้างลักษณะของชนพได้อย่างสมจริง

นภา

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

นภาหรือป๊อปใช้ชีวิตตั้งแต่เล็กจนโตด้วยการติดตามคุณอุ้มและคุณหญิงประภา ซึ่งมีศักดิ์เป็นคุณตาและคุณยายไปพำนัगत่างประเทศ โดยที่บิดามารดา คือ ร.อ.สุรวุฒิ และภัสรา ไม่เคยรับนิคชอบเลี้ยงดูในฐานะที่เป็นบุตรแต่อย่างใด จนอายุได้ 13 ปี นภาจึงกลับประเทศไทยและได้พบบิดามารดา ทั้งสองมีท่าทีทำไม่สนใจการกลับมาของ นภา เมื่อเวลาอาหารค่ำผ่านพ้นไป นภาสะครอยตามคนทั้งสองออกไปข้างนอก จึงได้เห็นภาพมารดาโอบกอดแสดงความรักกับชายต่างชาติก่อนจะขึ้นรถไปด้วยกัน ในเวลาไล่เลี่ยกันนภาก็ได้เห็นรถอีกคันหนึ่งซึ่งมีคนขับเป็นสตรีแอบพุ่มจอกอยู่ในเงามืด เพื่อมารับนิคของเธอไปข้างนอก นภาผิดหวังและโกรธคนทั้งสองอย่างมาก อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมที่นภาเพิ่งเห็นนี้คุณหญิงประภาตลอดจนคนรับใช้ภายในบ้านและคนภายนอกต่างก็รู้กันมานาน โดยเฉพาะภัสรา มักออกไปค้างแรมกับเพื่อนชายคนอื่น ๆ โดยไม่เกรงกลัวบิดามารดาหรือคำครหาของคนอื่น ๆ แม้แต่น้อย คุณหญิงประภา เห็นความบกพร่องที่เคยละเลยภัสราไว้กับคนเลี้ยงที่ตามใจเด็กมากเกินไป ทำให้ภัสรา มีความประพฤติเสียหายจนไม่อาจแก้ไข ด้วยเหตุนี้น้องหญิงจึงต้องป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีก คุณหญิงประภาจึงต้องหันมาเข้มงวดกับนภา เธอว่าจำนนซึ่งเคยเป็นครูอนุบาลมาก่อนและยังรู้จักกับครอบครัวของคุณอุ้มมาเป็นอย่างดีก็ให้คอยควบคุมดูแลนภาในยามที่เธอติดภารกิจทางอื่น ความใกล้ชิดสนิทสนมกันทำให้เธอรู้สึกว่า นภา มีความอึดอัดใจกับระเบียบต่าง ๆ ที่คุณหญิงประภาวางไว้อย่างมากมาย เช่น ห้ามคบเพื่อนผู้ชาย ถึงแม้จะเป็นเพื่อนเพศเดียวกันก็ต้องมีผู้ใหญ่ดูแลตลอดเวลา จนเพื่อน ๆ รวมห้องเรียนต่างก็แซ่กถั่วที่จะคบกับนภาด้วย ทำให้นภากลายเป็นคนไม่มีเพื่อน ต่อมาคุณภัสราวางแสงยมซึ่งเป็นย่าพำนัगत้อยู่ไกล ๆ กัน เธอจึงแอบไปพบ เพราะหวังจะทำความคุ้นเคย แต่เมื่อได้พบนภา ก็ต้องผิดหวัง เมื่อเห็นสภาพของ

นางเสี่ยมกับบรรดาเพื่อนบ้านกำลังตั้งวงเล่นไพ่อย่างสนุกสนาน นางเสี่ยมพบว่า
 แผนล่ประโยชน์ซึ่งหวังจะให้ให้นางเลี้ยงดูนางต่อไป ส่วนสุรภีผู้เป็นปากลับแสดงอาการ
 มีนชาตอณา นภากลับไปบ้านและไม่เคยคิดจะหวนกลับมาพบญาติทางบิดาอีกเลย
 วันหนึ่งภัสราฉายโอกาสที่คฤหิณประภาติตราชการทางจังหวัดพนาออกมาร่วมแสดง
 แบบเลื้อทางโทรทัศน์ จากนั้นก็พาไปเที่ยวงานวันเกิดของเพื่อนชายชื่อ นภาถูกผู้ชาย
 ชื่อประทีปชวนลามา เธอจึงตอบโต้ด้วยการสาธิตเหล้าใส่และตบท้ายอย่างรุนแรง
 เหตุการณ์ในคืนนั้นทำให้นภาโกรธภัสราอย่างมากมายถึงขนาดไม่ยอมพบหน้าอีกต่อไป
 แต่ละวันเธอจะใช้ชีวิตไปตามที่คฤหิณประภากำหนดไว้ ไม่คลาดเคลื่อน นภามีเพื่อนชาย
 ที่คุ้นเคยชื่อน้ำใจรักเพียงคนเดียวคือ อาทิตย์ บุตรคุณพิทวัสซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกับ
 ครอบครัวมานานปี แต่อาทิตย์ก็มีนิสัยเอาแต่ใจตัวจนนภาไม่กล้าสนิทสนมด้วย ที่
 เกิดมาใช้ในบ้านซึ่งมีวัยไล่เลี่ยกับนภาเห็นว่าเป็นญาติห่างๆ เพื่อน จึงแนะนำให้เธอหาเพื่อน
 ทางหนังสือพิมพ์ นภาได้เพื่อนชื่อเทพสิทธิ์คอยตอบโต้จดหมายถึงกันเสมอเรื่องลวงรู้
 ไปถึงเมื่อเทพสิทธิ์แสดงความจำนงจะมาพบนภาที่บ้าน นภาต้องเป็นธุระให้เทพสิทธิ์
 ยุติการติดต่อกับนภาโดยไม่ให้คฤหิณประภารู้ ต่อมาในงานเลี้ยงวันเกิดของคุณอุคม
 นพินาปณบุตรชายของเธอมารายงานตามคำขอร้องของเจ้าภาพปณจึงได้รู้จักนภา
 ทั้งสองพูดคุยกันอย่างสนิทสนมทำให้เมื่อก่อนเกิดความไม่สบายใจ เพราะเธอต้องควบคุม
 นภาตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้เธอยังรู้ว่าคฤหิณประภาและคุณพิทวัส
 เตรียมการที่จะให้นภาแต่งงานกับอาทิตย์ เพียงแต่รอเวลาให้ฝ่ายชายสำเร็จการศึกษา
 เท่านั้น ขณะรอเวลาอยู่นี้ คุณพิทวัสได้ส่งลมัยสาวใจของเธอมารับใช้นภาเป็น
 การส่วนตัวโดยอ้างเพื่อให้ทั้งสองคุ้นเคยกัน ก่อนจะให้ลมัยติดตามไปรับใช้ต่อยัง
 ทางประเทศหลังแต่งงานแล้ว ต่อมาเมื่พลายเป็นโรคกระเพาะอาหารอักเสบ ซึ่งเป็น
 เวลาเดียวกับที่คฤหิณประภาไม่อยู่ นภาส่งเมื่เข้าโรงพยาบาลแห่งเดียวกับที่ปณ
 กำลังศึกษาอยู่ นภาอาสาเฝ้าไข้เมื่ เธอได้พบปณหลายครั้งลมัยเห็นที่ท่าของคน
 ทั้งสองสนิทสนมกัน จึงนำไปรายงานคุณพิทวัส ทำให้เมื่ถูกกล่าวหาว่าการใช้ปณเป็น
 เครื่องล่อลวงให้นภาหลงรักเพื่อจะได้ลางหนีสินที่ติดค้างคุณอุคม เมื่ปฏิเสธกล่าวหา

ทั้งหมด ต่อมาเมื่อเธอจากการผัดทอนกลับมาพักที่บ้านเธอได้ทราบข่าว การเสียชีวิตอย่างกะทันหันของภัสราภกับคุณอนชาวฝรั่งเศสในบ้านพักต่างประเทศ คุณพิศวาสและลัษณียพยายามนำเหตุการณ์ในอีกตของภัสราภมาบอกยากับนงา เมื่อ อาทิตย์เดินทางกลับจากต่างประเทศ คุณหญิงประภาและคุณพิศวาสจึงได้จัดงานหมั้น พร้อมเตรียมการเรื่องแต่งงานในอีกสองเดือนข้างหน้า แต่หลังจากงานหมั้นผ่านไป เพียงคืนเดียว นงาก็มีอาการตามืดโดยไม่รู้สาเหตุ เธอถูกส่งตัวไปรักษาอาการ กับจิตแพทย์ทั้งในและนอกประเทศแต่ก็ท้องมืดหวัง คุณอุทุมพรหมนั้นนงาจากอาทิตย์ ตามความต้องการของคุณพิศวาสโดยไม่ให้นางรู้ ต่อมาถูกส่งตัวเข้ารับการรักษา อาการกับจิตแพทย์มนตรีตามคำแนะนำของปณณจนกระทั่งหายเป็นปกติ เมื่อมีโอกาส ลากลับสู่พระนคร ส่วนนงาเดินทางไปที่ฟิลิปปินส์เพื่อช่วยซิสเตอร์เทเรซาเพื่อนเก่า ของเธอสอนหนังสือ ซิสเตอร์เทเรซาส่งข่าวการมาของนงาให้ปณณซึ่งอยู่ในสหรัฐอเมริกา อีกสองปีเศษต่อมา ปณณสามารถใช้หนี้คุณอุทุมพรหมจนหมดจึงส่งข่าว การแต่งงานของตนกับนงามาถึงมณี มณีเดินทางเข้ากรุงเทพฯ วันรุ่งขึ้นจึงเดินทาง ไปสหรัฐอเมริกาพร้อมคุณหญิงประภา และโคทมปณณ, นงาตลอดจนบุตรชายหญิง และที่จะถือกำเนิดในอีกไม่กี่ชั่วโมงของคนทั้งสอง คุณหญิงประภายอมรับข้อผิดพลาดในอดีต พร้อมทั้งแสดงความจำนงค์ที่จะให้ปณณและครอบครัวกลับไปอยู่ที่บ้านของเธอในกรุงเทพฯ ในที่สุดปณณก็ยินยอมเพราะเห็นแก่นางซึ่งต้องการกลับไปใช้ชีวิตในบ้านที่เธอเคยอยู่มาก แล้วอีกครั้งหนึ่ง

วิเคราะห์ลักษณะของนงา

นงาเป็นตัวละครที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

นงามีรูปร่างหน้าตาดี มีผมหยักศกสีน้ำตาลไหม้ รูปร่างค่อนข้างยาว กว้างใหญ่ รูปลักษณ์สีน้ำตาลไหม้ ผิวเข้มเรียบ จมูกปากได้สัดส่วน ผิวเนียนนุ่มชมพู

รูปร่างสูงโปร่ง ทั้งปรากฏในสายตาและความคิดของมณีว่า

...มณีมองต่อไปยังกลุ่มคนที่หยกศกลวยน้อย ๆ สีนํ้าตาลไหม้
ยาวปะมา กูไม่รกตา เพราะรวบบางส่วนไปไว้เบื้องหลังผูกโบสีฟ้าใหญ่
ก้านหน้านั้นเปิดโล่ง เห็นรูปหน้าค่อนข้างยาวชัดเจน ผิวยังกับตุ๊กตา
...มณีนึกควยใจระทึก แม้มัน...นั่นผิวคนหรือรูปปั้นกันแน่ จึงละเอียดย
เนียนไรไผ่ฝ้ายอย่างนั้น...คงตาใหญ่รูปรีค่อนข้างลึกนั้นเอง ที่มณี
บอกตัวเองว่าโตมาจากคุุณยาย ยังก้าวเข้มเร็วไ้รูป จมูกปากรับกัน
อะไรอย่างนั้น จริงแหละ แม้ที่ว่าสวยยังสู้ลูกไม่ได้...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 85 - 86)

โดยปกติคนภูมามีการทำทางสำรวจ รู้จักระมັถะวังตัวเพื่อให้พฤติกรรม
ต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างเหมาะสม เช่นในฉากซึ่งนภาเพิ่งเดินทางกลับประเทศไทย
และได้พบผู้เก็บรับใช้ นภาหันไปถามมณีด้วยท่าทางระมັถะวัง ทั้งเหตุการณ์ใน
ฉากนั้นว่า "...เด็กที่ไหนคะ" เสียงถามเบา ๆ ท่าทางระแวงระไวจนมณีนึก
เอ็นดู คงหักกันมาอย่างนั้นเอง... (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 97)

สติปัญญา

นภามีสติปัญญาคือ สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว เช่นในตอนต้นภา
เริ่มหัดเรียนภาษาไทยกับมณี เธอสามารถเรียนรู้วิธีการเขียนได้อย่างรวดเร็วจนมณี
นึกชมเชย ...ทว่าอักษรขนาดใหญ่ที่หัดเขียนปรากฏบนกระดานขาวนั้นอีกคนสอน
อักษรอยู่ในความจำ แล้วพลอยยินดีและมีกำลังใจขึ้นอีกทั้บทวิศุณ... (ร่ำไพพรรณ
ศรีโสภาค 2520 : 109)

นภาสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หลายภาษา เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ
และสเปน เห็นได้จากในบทสนทนาตอนหนึ่ง ซึ่งนภาใช้ภาษาต่างประเทศปะปนกับ
ภาษาไทยสนทนาให้มณีฟัง ถึงที่ว่า

...เสียงพูดภาษาที่คนฟังไม่เข้าใจอีกก็ยาว สำเนียงนั้นไพเราะ
คล่องแคล่ว จนคนฟังเคลิบเคลิ้ม เสียงถามขึ้นเมื่อกล่าวจบว่า

"รู้เรื่องไหมคะคุณมณี"

"ไม่คะ ...แต่คุณพูดเก่งเหลือเกิน สำเนียงไม่บอกเลยว่า
เป็นคนไทยพูด"

"เมื่อตะกี๋ ฉันพูดฝรั่งเศสค่ะ แปลว่าฉันเรียนมิอาโนกับมาดาม
คอรเบ็ต ทั้งแต่สามขวบเวลาเรียนท่องนังเกอพิเศษ เพราะ
มาดามบอกว่าตัวเล็กไป ...ทีนี้ฉันจะพูดภาษาสเปนให้ฟังนะคะ"

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 113 - 114)

นภามีความชำนาญในการนำดอกไม้ มาจัดแต่งและประดิษฐ์เป็นงานฝีมือ
ที่สวยงาม เช่นที่คนครัวในบ้านเอ่ยกับมณีว่า

"...คุณปู๋ปามีหัวหน้าเกี่ยวกับคุณแม่อีกแหละ แต่คนละก้านฝีมือจัด
ดอกไม้หีบห่อเข้าช่อชั้น ใส่กรอบนงามจริง ๆ นี่ท่านคิดไว้
หัวบ้าน แปลกดี... ใครมาเป็นทองชม..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 507)

นอกจากนั้นนภายังมีความสามารถในการฟ้อนรำ และเล่นดนตรีโดยเฉพาะ
เปียนโนได้ไพเราะ

ลักษณะนิสัย

นพามีลักษณะนิสัยเอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี ชอบมักนึกถึงบุคคลอื่น ๆ ก่อน
ตัวเองก่อนตลอดเวลา เธอจึงมักเป็นฝ่ายอุทิศให้ แม้งานกุศลต่าง ๆ ก็ยอมช่วยเหลือ
อย่างเต็มใจ ตัวอย่างของลักษณะดังกล่าวมีให้เห็นอย่างมากมาย เช่นที่เธอเอ่ยกับ
มณีว่าจะช่วยคุณหญิงประภาทำบัตร อวยพรขายเพื่อหารายได้ช่วยเหลือกาชาด ถึงตัวอย่าง

"...ฉันจะทำบัตร ส.ค.ส. ขายเก็บเงินการกุศลร้านเพื่อนคนยายที่ชื่อคุณพิทวัส
ใจคะ เธอทำงานในวัง และจะเปิดร้านในงานกาชาด ฉันจะทำดอกไม้ธูปเทียนไปขาย..."
(ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 166)

หรือในตอนหนึ่งซึ่งนางไปแสดงดนตรีในงานกาชาดโดยมีครูดนตรีของเธอ
ตามไปคอยให้กำลังใจ นางเกรงว่าครูจะหิวเธอจึงได้เตรียมขนมไว้ให้ ถึงผู้เขียน
บรรยายว่า

...มณีเห็นมือขาวนวลของคนที่นั่งปักปากมานานแตะที่แขนบุรุษชรา
ผู้ก่อกวนความพิการ เสียงกระซิบว่า
"...นี่ขนมทองพลุกล่องของฉันเอง เพื่อคึก ๆ ครูจะหิว"
"ให้อะไรครูจะป่วน" เสียงถาม ใบหน้าสวยปราศจากรอยยิ้ม
นั้นหันมาตอบว่า
"ขนมทองพลุคะคุณยาย"

(ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 415)

นอกจากความเอื้อเฟื้อ นางยังมีความอ่อนโยน ไม่ถือตัว เป็นห่วงอาทร
ผู้อื่นเสมอเห็นโทษดี จากตอนที่มณีป่วยเป็นโรคกระเพาะอาหาร แม้จะถูกมณีอาเจียน
ใส่จนเสื้อผ้าเปื้อนเปรอะก็ตาม แต่นางก็ไม่ได้แสดงอาการรังเกียจ กลับช่วยประคอง
ประคองมณีเข้าโรงพยาบาลช่วยยาสายอยู่เฝ้าไข้คอยความ เป็นห่วง ถึงกับว่าอย่างว่า

...ตลอดทางมณีอาเจียนอีกหลายพักอย่างรุนแรง คนขับออกมา
ทางกระจากหลังไม่ได้ เมื่อได้ยินเสียงปลอบใจไม่ขาดปาก ทำที่
ของผู้เป็นนายจ้างนั้นพาให้เขานึกชมเชยอยู่เงียบ ๆ คอยหลอน
คงจะแปลกไปบ้างไม่มากนักน้อย เพราะคนเจ็บพิมพ์มาถึงความ
วิเวกของตัวเองเป็นพัก ๆ ...

"คุณเปื้อนไปหมด"

"ไม่มากมายหรอกค่ะ เช็กออกหมดแล้วตอนนี้มีแค่นี้เท่านั้น
อาหารนะ ออกจนไม่เหลือ ...ฉันจะอยู่เป็นเพื่อนจะนอนเฝ้า
คุณมณีนกจะหายกลับบ้าน..."

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 : 23)

ทัศนคติ

แม้ภูจะมีมารดาซึ่งนิยมเสรีภาพทางเพศ แต่เธอกลับมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วย
อย่างยิ่ง จึงมักตำหนิและมองดูผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวด้วยสายตาไม่เป็นมิตร ถึงที่เธอ
เคยกับปณถึงมารดาในตอนหนึ่งว่า "...น่าอายนะค่ะที่มีแม่อย่างนั้น..."

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 : 137) และในตอนหนึ่งซึ่งเธอเคยกับมณถึง
เรื่องนี้เช่นกันว่า "...ฉันไม่ชอบเลย ฉันไม่มีทางจะเป็นอย่างแม่..."

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 : 433)

นอกจากนั้นภูยังมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ที่ชอบปล่อยปละชีวิตอยู่บน
ความสนุกสนาน ขาดความสำนึก เธอเห็นว่าบุคคลประเภทนี้ ปราศจากคุณค่าอย่างยิ่ง
นฏาแสดงทัศนคติดังกล่าวให้เห็นอย่างเด่นชัดในตอนที่เธอวิจารณ์บิดาว่า

"...เขายกฉันว่าจะลาออกจากราชการ เพราะได้บำนาญแล้ว
ไม่รู้ว่าทำงานไปทำไม เขายังพูดอีกว่า เขาจะไปเข้าพิธีศพ
แม่แล้วจะเลยเที่ยวต่อ...ฉันเกลียดคนเจ้าสำราญ หาคำไม่ได้..."

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 : 172)

ทัศนคติในด้านการเชื่อทางศาสนา ภูมีความคิดอย่างส่ากกล่าว ศาสนา
ทุกศาสนากำกัสอนให้คนเป็นคนดีทั้งสิ้น ถึงที่เธอเคยกับมณิว่า "...ศาสนา
ไหน ๆ ก็สอนให้คนดี..." (ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 : 231)

ลักษณะทางอารมณ์

นภามีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคงด้วยสาเหตุต่าง ๆ ประการแรก เป็นลักษณะสืบทอดทางพันธุกรรมจากฝ่ายมารดา ถึงที่นายโพธิ์คนขับรถจักรยานยนต์ใหม่ดี พังว่า "...คุณปู่ไปไก่อารมต์จากคุณแม่เธอ..." (ร่ำไพลพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 91)

เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาคุณหญิงประภา และภัสรา ก็เห็นว่าต่างก็มีลักษณะทางอารมณ์อย่างเดียวกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะเมื่อตกอยู่ในอารมณ์โกรธที่รุนแรงมักจะขาดการยับยั้งและมีอาการทางกายคือ อาเจียนปรากฏร่วมด้วยเสมอ เห็นได้ชัดจากคำบอกเล่าของนภา ซึ่งกล่าวถึงคุณหญิงประภาว่า "...ฉันยังจำได้ค่ะ ตอนนั้นเราไปปารีส แม่ทำให้คุณยายร้องไห้มากจนฉันคิดว่าคุณยายจะตาย เพราะความหมองมัว เขาให้น้ำเกลือคุณยายทานอะไรไม่ได้ อาเจียนออกหมด..." (ร่ำไพลพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 265)

ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้สืบทอดมาถึงนภา เห็นตัวอย่างได้จากตอนที่นภาแอบเห็นบิดามารดาของตนต่างควงคู่ออกไปนอกบ้านกับคนรักใหม่ นภาโกรธจัดถึงกับกระชากกิ่งไม้ข้างทางและขว้างของฝาก ซึ่งตั้งใจจะนำมาฝากคนทั้งสองทั้งจากนั้นเพียงชั่วครู่ก็เกิดอาการอาเจียนตามมาอย่างรุนแรง ถึงที่ว่า

...อาการกินรสสุดเหวี่ยงเริ่มเพียงระยะแรก แล้วจึงอ่อนกำลังลง หากฉันรู้สึกถึงเสียงอึกอักในคอ ก่อนที่จะได้กลืนอาหารและอาการเกร็งตัวของร่างในอ้อมแขน...พื้นพญาลางเลื่อนตรงหน้าฉัน คละคลุ้งไปด้วยอาเจียนกลืนอาหารน่าเวียนหัวเป็นที่สุด...

(ร่ำไพลพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 145)

สาเหตุประการต่อมา คือ การขาดความรักจากบิดามารดา ซึ่งจะเห็นความจริงได้ว่า ทั้งภัสราและสุรวุฒิกางก็ไม่เคยสนใจอยู่ใกล้ซิคินญามาตั้งแต่เกิด โดยเฉพาะภัสราตลอดเวลาที่ผ่านมาก็เคยพบนภาเพียง 2 - 3 ครั้งเท่านั้น ถึงแม้

ก่อนจะกลับมาอยู่ร่วมกัน เหมือนอายุได้ 13 ปีแต่ภัสราภีไม่เคยปลื้ม เวลาจากการเที่ยวเตร่มาอยู่ใกล้ซิกข์เป็นบุตรสาวของตนเลย เหตุนี้จึงก่อความสะเทือนใจให้นงาเรื่อยมา เช่นในตอนหนึ่งซึ่งนงาเอ่ยกับมณีนีสะท้อนให้เห็นความรู้สึกของนงาได้อย่างเด่นชัด

"...คุณมณีนีใหม่คะว่าฉันเขียนจดหมายถึงซานตาครอสเมื่อเด็ก ๆ วาอย่างไร "

" คุณขออะไรคะ "

ใบหนาสวายนั้นเบือนมาหา ดวงตาทั้งคู่เป็นประกาย

" ขอสิ่งที่ไม่เคยได้สักครั้งเดียวซิคะ เมื่อก่อนฉันไม่รู้ว่าจะทำไมถึงไม่ได้แต่เดี๋ยวฉันรู้แล้วคะ ...ขอพอกับแม่ใจคะขอให้พอกับแม่ มาอยู่กับฉันที่บ้านเดียวกัน คั่นชั้นมากี่เห็นกัน อย่างคนอื่น... "

เสียงที่พูดซาดหายไปเฉย ๆ ...

(ไร่ไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 228)

นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว ยังมีสาเหตุสนับสนุนอีกประการหนึ่งก็คือ การที่นงาถูกอบรมเลี้ยงดูมาด้วยอารมณ์หวาดกลัวของคนเลี้ยงมาตลอด ทั้งนี้สืบเนื่องจากภูมิหลังที่ภัสราประพฤติกว่ในค่านิยมไม่เหมาะสม นับตั้งแต่แรกที่เธอปล่อยตัวจนได้เสียและตั้งครมกับสุรวุฒิ ซึ่งมีฐานะและศักดิ์สกุลด้อยกว่าอย่างมากมาย สร้างความผิดหวังให้คุณหญิงประภามาแล้วครั้งหนึ่ง ถึงที่คุณหญิงประภาเล่าให้มณีนีฟังว่า "...เมื่อภัสราแต่งงานกับสุรวุฒิ ฉันผิดหวังอย่างบอกไม่ถูก..." (ไร่ไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 257) ซ้ำต่อมาหลังจากตลอดคนนงา ภัสรากลับประพฤติกว่เลื่อมเสียยิ่งกว่าเดิม ด้วยการออกเที่ยวเตร่หลับนอนกับนายปีแอซึ่งเป็นคนต่างชาติและชายคนอื่น ๆ อีกมิได้ขาด ถึงที่ผู้ได้กรับใช้ในบ้าน วิจารย์ให้มณีนีฟังว่า "...ถ้าไม่มีนายหนวก ก็มีคนอื่นอีก คุณภัสราชอบฝรั่ง..." (ไร่ไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 140)

แม้คุณหญิงประภาจะตกใจเป็นอย่างไอก็ไม่เป็นผล สร้างความผิดหวังและหวาดกลัวให้อย่างรุนแรง คุณหญิงประภามักลงโทษตนเองเสมอว่า เป็นเพราะเธอให้อิสระแก่ภัสรามากเกินไปนั่นเอง ฉะนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดซ้ำสอง เธอจึงต้องหันมาเข้มงวดกับภุษาซึ่งเป็นพี่หวงสุดท้ายแทน ซึ่งเธอมักจะย้ำให้ภุษาฟังเสมอด้วยข้อความลักษณะเดียวกันว่า "...เด็กคนนั้นเป็นความหวังสุดท้ายของฉัน..." (รำไพพรรณ ศรีสุภาภัก 2520 : 326) และ "...ฉันจะไม่ผิดซ้ำสองหรอกนะ เลี่ยงหลานคนนี้จะต้องให้ดีเยี่ยม..." (รำไพพรรณ ศรีสุภาภัก 2520 : 60) แต่ละวันคุณหญิงประภาจะกำหนดให้ภุษาดำเนินชีวิตไปตามตารางอย่างเคร่งครัด แม้แต่วันหยุดก็มีไต่ละเว้น เช่น "...เช้าวันเสาร์ไปเรียนฝรั่งเศสที่สมาคม บ่ายหนอยครุมาสอนเปียโน วันอาทิตย์เข้าหัดรำไทย..." (รำไพพรรณ ศรีสุภาภัก 2520 : 164) นอกจากนี้เธอยังไม่อนุญาตให้ภุษาคบเพื่อนต่างเพศโดยเด็ดขาด ถึงขั้นภูษาเล่าให้ภุษาฟังว่า "...คุณยายไม่เคยชอบเด็กผู้ชายคนไหนเลยไม่ว่าดีหรือไม่ดี อย่างคนข้างบ้าน...เขาเพียงแค่ช่วยส่งลูกบอลมาให้ คุณยายเห็นเท่านั้นก็สั่งห้ามขาดไม่ให้ออกไปเล่นตรงนั้นอีก..." (รำไพพรรณ ศรีสุภาภัก 2520 : 225) ทั้งนี้เว้นแต่บุคคลที่เธอเห็นสมควรเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมทั้งหมดนี้หากพิจารณาให้ลึกก็จะพบว่าล้วนเป็นแรงผลักดันซึ่งมาจากความหวาดกลัวที่มีต่ออดีตของภัสราทั้งสิ้น โดยที่คุณหญิงประภาเองก็ไม่ทันสำนึกว่าท่าทีดังกล่าวจะมีผลต่อความรู้สึกของภุษา ทำให้ภุษาต้องกลายเป็นคนขาดความมั่นคงทางอารมณ์ในเวลาต่อมา

การขาดความมั่นคงทางอารมณ์ได้ส่งผลถึงบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ทั้งโดยตรงและอ้อม

ประการแรก ทำให้มีบุคลิกภาพอ่อนแอขาดความเชื่อมั่นในตัวเองต้องอาศัยยืมมือหรืออุปถัมภ์ซึ่งมีลักษณะเข้มแข็ง มั่นคงกว่าเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางใจ เห็นได้จากพฤติกรรมที่ภุษาแสดงออกกับภุษาจนคนรอบข้างอื่น ๆ ในบ้านต่างพากันวิจารณ์ว่า "คุณปูเป็นะคึกคึกมดเป็นคังเม ขยับไปไหนไม่ได้..." (รำไพพรรณ ศรีสุภาภัก 2520 : 272)

ประการต่อมา ทำให้มีบุคลิกภาพซ่อนอยู่ในตัว เช่น บางครั้งจะซึมเศร้า
ครุ่นคิดและบางครั้งก็ก้าวร้าวหาความยับยั้ง ซึ่งจะพบเห็นลักษณะดังกล่าวได้มากมาย
เช่น ในตอนที่ภัสราพานาไปงานวันเกิดของเพื่อน ภัสราปล่อยตัวกับ
เพื่อนชายในงานนั้น หลายคนทำให้เขาอับอายและโกรธ ดังนั้นเมื่อถูกผู้ชายชื่อประทีป
เข้ามาดวลลามานาจึงตอบโต้ด้วยการตาคเล้าใส่ทั้งตบก็อย่างรุนแรง เมื่อกลับไป
บ้านยังเข้าไปกระซอกมตบที่เก็บไว้ และฉีกบุคลิกทั้งเพื่อระบายอารมณ์โกรธแค้น
ที่มีต่อมารดา ถึงตัวอย่างบางคนจากเหตุการณ์ในฉากนั้นว่า

...เสียงร้องกรีกกรอกอย่างคนถูกขังใจนั้นดังชัดเจนมามากจากห้องซุก
นั้นเอง... เด็กหญิงผู้เฒ่าพรูมาจากห้องหนึ่ง แมย่งเหิงหน้าชาวซึก
อย่างคนตกใจเต็มที่ ทันทีที่เห็นหน้ามตี หล่อนก็ร้องไห้โฮ ปราดเข้ามา
ถึงตัว บอกเสียงเร็วว่า

"คุณ...คุณปู่ปะ เป็นอะไรไม่รู้ หนูถูกเซอกระซอกม...เซอ
กลับมาเมื่อครูนึกะคุณมตี มีคนมาส่ง คุณปู่ป่องให้มาช่วย "

"เรื่องอะไรกันรู้ไหม " มตีถามเสียงรวเร็ว

"ป้าสมเกลี้ยงเป็นคนไปรับกะหนูนอนหลับ แก่ปลุกให้มาช่วยฉัน
ทองถามปาก แต่คุณปู่ปะนะ ...คงโกรธคุณภัสราจังคะ หนูเห็น
รูปป้ามาฉีกทิ้งเกลื่อนห้องไปหมด ป้าไปตามคุณสุรวิ พ้อเห็นหน้า
กรองฉะ ๗ ว่าเกลียด..."

(รำไพพรรณ ศรีสีภาค 2520 : 312)

ประการที่สาม ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ดังได้กล่าวแล้วว่า
คุณหญิงประภาได้เลี้ยงดูบุตรมาด้วยพื้นฐานอารมณ์หวาดกลัว นอกจากนั้นปฏิกิริยาของ
คนภายนอกที่มองดูเธออย่างไม่ไว้วางใจ เสียงซุบซิบนินทาว่าให้ระวังเธอจะเป็น
อย่างมารดาตลอดเวลานั้น มีผลให้เธอเกิดความกังวลขึ้นอย่างรุนแรงว่าต่อไป เธอ
จะต้องมีพฤติกรรมเหลวไหลเช่นที่คนอื่น ๆ กลัวและกล่าวหาถึงในตอนที่ซึ่งนาง
สารภาพความรู้สึกของเธอให้ฟังว่า

" ...ฉันเคยกลัว... กลัวว่าความรู้สึกแบบนั้นจะเกิดขึ้น
 อย่างที่ใคร ๆ ว่าใคร ๆ กลัว ...กลัวเพราะใคร ๆ
 ฝังความรู้สึกว่าฉันจะเหมือนแม่ รักชอบใครง่าย ๆ
 ...ไม่ว่าใครคนนั้นจะเข้าใกล้ฉัน..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 142)

ถ้วยเหุ้นนี้ นภาจึงต้องจกั๊กตัวอยู่ในกรอบหรือวิถีชีวิตที่คุ้นเคยประภา
 กำหนดให้ตลอดมา ถ้วยความเชื่อว่าเป็นทางเดียวที่จะปกป้องตนให้พ้นจากการมี
 สภาพเช่นมารคาใด อย่างไรก็ตามการกระทำเช่นนั้นได้สร้างความรู้สึกขั้แย้ง
 ต่อตัวเองไม่น้อย เพราะต้องทำในสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ตลอดเวลา ขณะเดียวกัน
 ก็ไม่อาจทำในสิ่งที่ตนประสงค์ได้

เช่นการที่เธอต้องถูกควบคุมอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่จนไม่มีเวลาเป็นตัวของ
 ตัวเอง แม้แต่เวลาจะพักผ่อนสนุกสนานอยู่กับเพื่อนก็ยังกระทำโดยลำพังไม่ได้
 นอกจากนี้เครื่องแต่งกายทุกชิ้นที่จะสวมใส่ก็ยังต้องผ่านการคัดเลือกจากคุณหญิง
 ประภา โดยที่นภาไม่มีโอกาสที่จะได้เลือกตามความพอใจของตนแม้แต่คนเดียว
 ถ้วยเหุ้นนี้ภาจึงมีความรู้สึกว่าคุณเป็นนักโทษตลอดเวลา ทั้งที่เธอเอยกับ
 นภาว่า "...ฉันเหมือนคนถูกขังบนหอคอย..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค
 2520 : 363)

นอกจากความขั้แย้งต่อตนเอง ยังเป็นผลให้เกิดความขั้แย้งต่อสังคม
 อีกด้วย โดยเฉพาะเพื่อนร่วมชั้นเรียนซึ่งต่างก็ไม่พอใจที่นภาทำตัวแตกต่างจาก
 คนอื่น ๆ ทำให้ไม่มีใครอยากสนิทสนมด้วย ทั้งที่นภาเข้ามาหาคอยทักไ้ถามถึง

" ...คุณมีธุใหม่คะ ไม่มีใครอยากเป็นเพื่อนฉันเลยคะ...
 ปีกเทอมหนารอนนี้ เพื่อน ๆ เขานักกันไปสนุกที่บ้านแดง
 วายน้าแล้วก็เล่นกัน แต่ไม่มีใครชวนฉันหรือคะคุณมี เขาพูด
 กันว่า เขาเป็นนางห้าม เขาวาฉันคะ ไปไหนก็ต้องมีคนคุมแจ

ยังกับเป็นของต้องห้าม ...เพื่อน ๆ เขาคกลงกันแล้วว่า
จะไม่ชวนฉันไปไหนอีก แล้วเขาก็ไม่อยากมาที่นั่น...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 224 - 226)

แม้จะเกิดความรู้สึกขัดแย้งอย่างไรก็ตาม อิทธิพลของความรู้สึกหวาดกลัว
ที่ฝังในจิตสำนึกก็ยังมีมากกว่า ดังนั้นเพื่อให้ความเป็นอยู่ในลักษณะดังกล่าวดำเนิน
ต่อไป นภาจึงต้องหันมาใช้พฤติกรรมในการเก็บกดตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดอารมณ์
ตึงเครียดโดยไม่รู้ตัว สังเกตได้จากการทำงานที่หนักกักตึงเสมอ ๆ จนมือและปอดต้อง
คอยพักเกือบบ่อยครั้ง กังวลอย่าง ซึ่งฉันก็กล่าวกับนภาว่า

"...เอาน้ำออกจากปากเถอะ ไหนขอจูบสักทีคงถูกหมดสวย
แล้วละ ว่าจะเคียนคุณหลายครั้งไม่พบจริง ๆ สักที นั่นคุณเริ่มกัก
ตึงอีกแล้ว เมื่อตอนที่มาใหม่ ๆ ว่าคุณนั่นแล้วก็หายไป นี่ก็กลับ
มาอายุจริงเหียว จะเป็นสาวแล้วรู้ตัวหรือเปล่า..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 468)

การทำงานที่ใช้พฤติกรรมเก็บกดมากเกินไปเป็นผลให้อารมณ์ของเธอยิ่งถูก
เก็บกดมากขึ้น ข้าพเจ้าขอเสนอแนะภาวะที่ไม่พึงปรารถนาอย่างที่สุด คือการ
หมั่นกับอาทิตย ซึ่งเป็นบุคคลที่มีลักษณะเย็นชา เอาแต่ใจตัว ดึงหมั่นวิจารณ์ให้ถูก
ซึ่งเป็นบุตรชายของเธอฟังว่า "...นายอาทิตยนะ ไปกันไม่ได้เลย เพราะตาชู้ชาย
เขาเอาแต่ใจตัวถือว่าคนอื่นต้องเป็นรอง ต้องปรนนิบัติ ต้องยอมเสียหมก แล้วก็เลย
ใช้อำนาจจนเคยตัว..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 495)

นอกจากนี้คุณพิทวัสซึ่งเป็นมารดาของอาทิตยยังชอบนำเรื่องของภัสรามา
ทอข่ายให้นภาเกิดความกังวลขึ้นเสมอ ๆ ถึงขั้นภาเล่าให้ฉันฟังว่า

" เธอพูดว่า ฉันจะต้องพยายามทำให้ใจให้เข้มแข็ง ไม่อ่อน
ละลายไหล...ไหลคะ คุณมี เธอใช้คำนี้ฟังแล้วเหมือน
หัวใจถูกบีบ คุณอาเริ่มจะคิดว่าฉันไหลไปมาง่าย ๆ ...
เวอร์กรรม...แม่จะรู้อย่างไหนนะคะว่า เพียงเพราะฉันเป็น
ลูกแม่เท่านั้นเอง ใคร ๆ เลยพากันจ้องตะครุบราวกับว่า
ฉันหายใจเข้าออกเป็นเรื่องสนุกสนานพวกนั้นเสียทุกที..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 11 - 12)

ไม่เพียงแต่เท่านั้น คุณพิทวาสยังส่งเสริมลัทธิซึ่งมีฐานะเป็นเพียงคนรับใช้
ให้คอยควบคุมคนจน จนลัทธิเหิมเกริมกล่าวก้าวร้าวจนกว่าพูดเห็นแบบนาคาง ๆ
เช่นตัวอย่างในตอนหนึ่งซึ่งลัทธิเสียคนจนโดยเปรียบเทียบไปถึงภัสราว่า "...เขา
เรียกผู้หญิงใจง่ายคะ เห็นใครเป็นรักเป็นชอบง่าย ๆ ปลอยตัวง่ายพอกับปลอยใจง่าย
ใครเขาใกล้สนิทหนึ่งก็หลงก็ชอบเอาคือ ๆ ยากนะคะถ้ามีเชื้อสืบสายเลือดกันโดยตรง
ก็มักไม่ทิ้งแนว..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 25)

ท่าทีของบุคคลทั้งสามซึ่งจะต้องใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับภรรยาในอนาคตอันใกล้นี้เอง
ที่ทำให้ภรรยาเกิดความตึงเครียดถึงขีดสุด เห็นได้จากที่เธอเผยแสดงความรู้สึกกับแม่
ขณะใกล้วันหมั้นกับอาทิตย์ว่า "...กูเหมือนว่าฉันกำลังจะมีทุกข์ใหม่ อยู่ข้างหน้า..."
(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 259)

เหตุนี้เธอจึงไม่อาจเก็บกักความรู้สึกขัดแย้งไว้ได้ดังที่เคยปฏิบัติ ขณะจิตสำนึก
ยังควบคุมพฤติกรรมในส่วนที่รู้ตัวให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของ
สังคม คือการหมั้นและแต่งงานกับอาทิตย์ จิตใต้สำนึกซึ่งเป็นแหล่งเก็บกักความรู้สึกไม่
พึงปรารถนาทั้งหลาย ทั้งยังปฏิเสธที่จะยอมรับพฤติกรรมทั้งหมดก็กระตุ้นให้ ego
หาทางออกด้วยการใช้พฤติกรรมปรับตัวแบบฉวยทันที เป็นผลให้ประสาทในส่วนที่อยู่
ภายใต้การบังคับของจิตเกิดความแปรปรวน มีอาการตามีคมองไม่เห็น ซึ่งเป็นไปตาม
กลไกทางจิต เพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และภาวะที่บีบคั้นอยู่โดยสิ้นเชิงโดยที่ตน
เองก็ไม่ทันสำนึก เห็นได้จากปฏิกิริยาในตอนที่เธอเพิ่งคืนนอนและพบว่าดวงตา

ของเขามองไม่เห็น นานาถึงกับกรีดร้องแสดงความตกใจกลัวสุดขีด ถึงเหตุการณ์
ในคอนนั้นว่า

" ไฟคบไฟไหม้คะ... คอบชี "

" ไม่... ไม่ใช่คะคุณ... นี่สว่างแล้วใจเย็น ๆ ลองเพ่งดูอีกที
ชีคะ มาตรงนี้... "

เมื่อรุ่งสว่างที่สี่นีสถานมาที่หน้าต่าง แหวกม่านบางเบาออกจากกัน
หลอนท่าตาม แล้วในที่สุดก็ร้องกรีด เสียงนั้นบอกถึงความเจ็บปวด
ตระหนกสุดขีด ชนิดที่มันไม่เคยได้ยินมาก่อนในชีวิต เสียงเอ็ดอึ้งอย่าง
คนที่ระงับอารมณ์ไม่ได้ ในวินาทีอันแสนจะทรมานนั้นดังตามมามาว่า

" ฉันทมองไม่เห็นคะ มันมืดไปหมด... คุณมดืตาฉันเป็นอะไร...
กูหิชี... มันเป็นอะไรของมัน ถึงมองไม่เห็นอะไรเลย มีแค่สีดำ
ไปหมด... ช่วยฉันด้วย... "

(ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 : 294 - 295)

กล่าวได้ว่า การที่นิกามีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง เกิดความตึงเครียดเสมอ ๆ
เมื่อขาดประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ความตึงเครียดที่ถูกสะสมไว้จึงมีมากทำให้ไม่
อาจทนทานได้ ส่งผลให้เกิดอาการของโรคประสาทขึ้น ซึ่งอาการที่ปรากฏนี้จัดอยู่
ในลักษณะของโรคประสาทชนิดฮิสทีเรีย เธอถูกส่งตัวเข้ามารับการรักษาอาการกับ
จิตแพทย์มนตรี ด้วยวิธีสะกดจิต ดังที่คุณอุ้มเล่าให้มันฟังว่า "...หมอมนตรักษา
โดยวิธีการสะกดจิต... นี่ไม่ใช่เรื่องเล่นกลหรืออย่างที่เราเห็นในหนังหลอกเด็กหรอกนะ
มดื เรื่องของการแพทย์คนทำต้องมีความรู้..." (ร่ำไพลรรณ ศรีโสภาค 2520 :
445)

วิธีสะกดจิตนี้ แพทย์จะทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการชาในระหว่างครึ่งหลับครึ่งตื่น
ก็จะชวนผู้ป่วยสนทนา เพื่อให้โอกาสระบายความกดดันต่าง ๆ ได้เต็มที่ แพทย์จะ
ทราบปัญหาของผู้ป่วยและหาทางช่วยเหลือ ซึ่งจากการสนทนากันทำให้ผู้ป่วยทราบว่า

คุณอุ้มได้ถอนหมั้นเธอจากอาชีพแล้วสร้างความพอใจให้เธออย่างมาก ขณะเดียวกัน คุณหญิงประภาภักดิ์ก็ควบคุมเธออีกต่อไป นภาจึงสามารถลดความกังวลเป็นปกติ ในวันสุดท้ายของการรักษาซึ่งใช้เวลาถึงแปดสัปดาห์ ดวงตาของนภาก็กลับคืนสู่สภาพใช้งานได้ตามปกติ ถึงผู้เขียนบรรยายว่า

...หลอนลืมตาขึ้นช้า ๆ ยกมือขึ้นเปะปะไปข้างหน้า แล้วคราง
แฉะเบาออกมา จนมีตกใจกลัวจากเตียงไถ่กวาดพรากไป
ถึงตัวเจ้าของห้องที่กำลังลุกขึ้นนั่ง ดวงตากลมใหญ่ของหลอนเบิก
กว้าง จับจ้องที่ใบหน้าของมณี เป็นการมองที่แปลกจากทุกวัน...
ไม่มีแววเลื่อนลอย ไร้จุดหมาย...ดวงตาคู่นั้นจะเบิกกว้าง
เต็มที่ ก่อนที่หลอนจะโถมร่างเข้ากอดมณีไวแน่น ร้องออกไปว่า
"คุณมณี...คุณมณีคะ ...คุณมณีสวมชุดนอนสวยจริงสีบานเย็น...
ฉันไม่เคยเห็น...คุณมณี...ฉันมองเห็นแล้ว...มองเห็นจริง ๆ ค่ะ
หมอนมศรีบอกไว้เมื่อวานว่า เช้านี้ ฉันจะมองเห็นเป็นปกติตาจะ
ไม่มีมืด ปัญหาต่าง ๆ จะไม่มี หมกตื้นตันที่..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 462 - 463)

หลังจากหายเป็นปกติ นพามีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เธอ
เข้มแข็งและเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น สามารถคิดและตัดสินใจเลือกใช้ชีวิตในรูปแบบ
ที่เธอต้องการ เช่น การปลุกตัวจากคุณอุ้มและคุณหญิงประภาไปฟิลิปปินส์ตามลำพัง
เพื่อช่วยเหลือซิสเตอร์เทเรซาเพื่อนของเธอสอนหนังสือ ถึงปรากฏในความคิด
ของมณีว่า

หลอนจากไปอย่างคนเข้มแข็ง เชื่อมั่น เป็นบุคลิกที่ใหม่เอี่ยมใน
ความรู้สึกของมณี ร่างโปร่งระหงนั้นดูสง่างามนัก ใบหน้าสะอาด
แจ่มใส หลอนสวยงามดุจศากยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน คำพูด
ครั้งสุดท้ายก็คือ

" คุณตา คุณยายไม่ต้องห่วงนะคะ หนูอยากเป็นตัวของตัวเอง
สักครั้ง คุณที่รู้ว่าจะไปไกลตลอดฝั่งใหม่ต้องไปไกล ก็เพราะไม่
อยากให้ตัวเองแพ้ความตั้งใจ ... หนูไม่อยากอ่อนแอจนต้องเป็น
ทาสของความรู้สึกต่อไปอีก ถึงแม่มันจะเปลี่ยนไปไม่ได้มาก เพราะ
หนูเติบโตมาอย่างสั่นคลอนเต็มที่ แต่บางที... การพิสูจน์ตัวเองอาจ
ช่วยได้บ้าง ถ้าพร้อมเมื่อไหร่ หนูจะกลับมาหาคุณตา คุณยายค่ะ..."

(ร่ำไห้พรอม ศรีโสภาค 2520 : 466 - 467)

ต่อมาภาวะจึงตกลงใจทำงานกับปณณอมรับสภาพความยากลำบากร่วมกับเขาทั้ง
ที่ตลอดชีวิตไม่เคยประสบมาก่อน ประสบการณ์ในอดีตไม่อาจกลับมาสร้างความ
กังวลให้เธออีกต่อไป ยังมีแรงผลักดันที่ดีพร้อมจากปณณ อนุภาที่พร้อมจะก้าวไปกับ
เขาคำเนินชีวิตข้างหน้าด้วยความอบอุ่นและเชื่อมั่นในสังคมต่อไป

อนุภาเป็นตัวละครซึ่งผู้เขียนสร้างขึ้นโดยมุ่งหมายที่จะชี้ให้เห็นสาเหตุแห่ง
ความผันแปรทางบุคลิกภาพในบุคคลที่ป่วยเป็นโรคประสาทแบบฮิสทีเรีย (Hysteria
reaction) ส่วนใหญ่ผู้เขียนจะเน้นบทบาทตัวละครดังกล่าวในด้านการสัมพันธ์
กับตัวละครอื่น การตอบสนองปัญหาที่เกิดจากการถูกทอดทิ้ง และการถูกอบรมเลี้ยงดู
อย่างเข้มงวดจนในที่สุดก็เป็นสาเหตุให้ต้องล้มป่วยลง ซึ่งเป็นลักษณะความเจ็บป่วย
ทางใจ

ผู้เขียนเสนอภาพของอนุภาในด้านต่าง ๆ เช่น ความสวยงาม ความสามารถ
และลักษณะทางอารมณ์ได้เด่นชัดมาก การกำหนดเงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ
มีบังคับบีบให้ภาต้องกลายเป็นคนมีบุคลิกภาพเบี่ยงเบนเป็นไปอย่างมีค่ากับขั้นตอน
และสมเหตุสมผล เริ่มจากผู้เขียนปูพื้นให้เห็นว่าอนุภาเป็นเด็กกำพร้าซึ่งนิยมในเรื่อง
เสรีภาพทางเพศจากจุดนี้เธอจึงมักถูกผู้อื่นตราหนาวาจะต้องเป็นเช่นเดียวกับบิดา
มารดาซึ่งอนุภาเองก็ไม่ต้องการจะเป็นเช่นนั้น เธอจึงต้องยอมจำนนกับตัวอยู่ในกรอบ
ที่ผู้เป็นยายกำหนดโดยเชื่อว่า เป็นทางเดียวที่จะช่วยให้พ้นจากการมีสภาพเช่น

บิกามารคาได้ ห้าง ๆ แท้จริงแล้วสภาพที่เขาคงเป็นอยู่นั้นสร้างความบีบคั้นทางใจให้ไม่น้อยเลย ในที่สุดเมื่อความไม่พึงพอใจถูกสะสมมากจนเกินระดับที่จะเก็บกดได้ ผู้เขียนก็หาทางออกให้เขาโดยกำหนดให้เขาบอกเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะที่บีบคั้นอยู่โดยสิ้นเชิง เป็นการแก้ปัญหาได้อย่างแนบเนียนและเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นที่สุด อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าผู้เขียนจะคำนึงหลักความเหตุผลผลค่านิยมของตัวละครมาก จึงพยายามเน้นให้เห็นสภาวะความกดดันต่าง ๆ ที่ตัวละครได้รับตลอดเวลา ผิดกับการให้รายละเอียดเกี่ยวกับช่วงอายุของตัวละคร ซึ่งเป็นไปอย่างค่อนข้างสับสน จะเห็นว่าผู้เขียนได้บอกอายุของนางในตอนกลับประเทศไทย วารว 12 - 13 ปีเท่านั้น แต่หลังจากนั้นไม่กี่เดือนนางได้เข้าร่วมแสดงดนตรีในงานกาชาด ปรากฏว่าคุณหญิงประภาเรียกนางว่า "นางสาว" ส่วนฉวีใช้สรรพนามแทนนางว่า "เด็กสาว" และบางครั้งก็กลับมาใช้ว่า "เด็กหญิง" อีก นอกจากนี้หลังจากงานแสดงกาชาดผ่านไป ผู้เขียนก็ตัดตอนไปกล่าวถึงนางกับพี่เขียนจดหมายติดต่อกับเทพสิทธิ์ ซึ่งขณะนั้นนางกับพี่มีอายุราว 16 - 17 ปีแล้ว ทำให้ผู้อ่านต้องวาดภาพต่อเติมเองว่า เวลาที่ขาดหายไป 3 ปีเช่นนั้นนางได้ทำอะไรไปบ้าง จากที่กล่าวนี้ทำให้เห็นว่าผู้เขียนได้เสนอพัฒนาการทางอายุของตัวละครอย่างรวบรัดมากเกินไปจนเกิดความสับสนและพร่าเลือน

สาระสำคัญที่ได้จากนวนิยายเรื่องนี้ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นอิทธิพลการอบรมเลี้ยงดูตามหลักจิตวิทยาแล้ว ดูเหมือนว่าผู้เขียนจะสอแทรกความคิดเกี่ยวกับหลักแห่งความเป็นจริงของชีวิตไว้ในตัวละครดังกล่าวด้วยเป็นต้นว่า นางเกิดมาเพียบพร้อมทั้งรูปสมบัติและทรัพย์สมบัติ แต่ขณะเดียวกันเธอก็ขาดความรักซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตไม่ต่างจากปัจจัยทั้ง 4 นั้นเลย อาจเป็นไปได้ที่ผู้เขียนต้องการเน้นให้เห็นว่า โดยแท้จริงมนุษย์เรานั้นไม่มีใครจะเกิดมาอย่างเพียบพร้อมทุกประการ ไม่ขาดอย่างใดก็อย่างหนึ่งเสมอ สิ่งนี้เองที่ช่วยเสริมให้นางมีลักษณะสมจริง มีความเป็นมนุษย์ปุถุชนมากขึ้นนอกเหนือจากลักษณะอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นแล้ว

3. ตัวละครที่ศึกษาเสพติก

ยาเสพติก หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกาย เช่น กิน ดื่ม สูบ หรือดม ทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ใช้สารนี้ เช่นก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง และความเสื่อมโทรมแก่ผู้ใช้ตลอดจนสังคม ยาเสพติกที่รู้จักแพร่หลาย เช่น เฮโรอีน กัญชา สุรา ฝิ่น โคเคน แอมเฟตามีน เป็นต้น

จากการศึกษานวนิยายแนวจิตวิทยาทั้ง 6 เรื่อง พบว่าตัวละครที่ศึกษายาเสพติกมีปรากฏเพียงสามตัว คือ กวงจากเรื่องปลูกลอง ทิวจากเรื่องเงารามู และนี่วันจันจากเรื่องปมพิศวาสซึ่งจะได้นำเสนอโดยลำดับต่อไป

กวง

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

กวงเป็นบุตรชายคนโตของครอบครัวชาวจีน ซึ่งดำรงชีพอยู่ด้วยการค้าขาย สืบทอดมาช้านาน กวงมีน้องชายร่วมบิดามารดาเดียวกันสามคน เมื่อน้องชายคนเล็กคลอด นายช่งบิดาก็เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ นางเจ็กเองผู้เป็นมารดาหวังให้กวงเป็นตัวแทนสืบจากสามี จึงวางแผนวางให้กวงประพฤติปฏิบัติเลียนแบบอย่าง คือ ไม่เที่ยวเตร่ ไม่สูบบุหรี่ ออกทน และขยัน กวงต้องออกจากโรงเรียนเมื่อจบการศึกษาเพียงชั้นประถม 4 เพื่อมาช่วยทางบ้านค้าขาย แต่เดิมเพียงเปิดบ้านเป็นร้านชำเท่านั้น ต่อมานางเจ็กเองก็ขยายกิจการค้าให้กว้างขวางอีกเพราะมีการะการใช้จ่ายในครอบครัวสูงกว่าแต่ก่อน นางจึงเปิดร้านขายอาหารในเวลา กลางคืนเพื่อเพิ่มรายได้ ขณะเดียวกันก็เพิ่มภาระให้กวงมากขึ้น กวงต้องทำงานตลอดเวลาจะมีโอกาสหยุดพักก็แต่ในวันหยุดตามประเพณีของชาวจีน เป็นต้นว่า วันตรุษ วันสารท เท่านั้น เมื่อกวงบ่น ก็จะถูกมารดาตำหนิ คำว่าอย่างรุนแรง ขณะเดียวกันกวงก็ไม่มีสิทธิ์จะหยิบใช้เงินที่ตนเป็นฝ่ายหามาแม่แต่น้อย จึงต้องแอบลักลอบออกไปหารายได้พิเศษด้วยการเข้าทุนการพนันกับสตรีผู้เป็นเพื่อนสนิท

ในบ่อนี้เองที่ได้มาพบกับนายสุจินต์และนายยังเอเยนซ์ชายยาเสพติด ทั้งสอง
 แนะนำให้กวางทดลองยาเสพติดโดยอวดอ้างว่าสามารถจัดการความเครียดและช่วยเพิ่ม
 พลังได้ ซึ่งตรงกับความต้องการของกวางพอดี ในระยะแรกกวางใช้ยากระตุ้น
 ประสาทซึ่งใช้กิน ต่อมาจึงเพิ่มชนิดฉีดเข้าไปอีก เพียง 8 ปี ให้หลังพิษของ
 ยาเสพติดทำให้บุคลิกภาพเสื่อมโทรม และนับวันจะรุนแรงขึ้น แต่กวางก็ไม่เคย
 เอยถึงเหตุแห่งความเจ็บป่วยให้คนในครอบครัวรู้ นางเง็กเองพยายามเสาะหา
 ยามารักษาแต่กลับเหลวในที่สุดจากการนั่งทางในของตาบ๊ว กวางก็ถูกตัดสินว่าเป็น
 บ้าเพราะมีเจ้าที่เดิมเข้าสิง จึงถูกส่งไปรคนำนาค ตามความเชื่อทางไสยศาสตร์
 ตึกก่อนนั้นหลายวัน แต่กลับเหลวเช่นเคย จนทางบ้านต่างเอือมระอาไปตาม ๆ กัน
 ขณะนั้นเองศกรก็เข้าไปเยี่ยมและให้สติกวางจึงตกลงใจไปรักษาอาการติดยาที่
 โรงพยาบาลกับศกร โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าหาเป็นปกติเขาจะไม่กลับมาบ้าน เพื่อ
 รับความกดดันอีก ศกรให้คำมั่นจะรับกวางไปอยู่ด้วย เหตุนี้เมื่อหายจากอาการ
 ติดยาและรับการฟื้นฟูสภาพจิตแล้วกวางจึงจากญาติพี่น้องเพื่อติดตามรับใช้ศกรต่อไป

วิเคราะห์ลักษณะของกวาง

กวางเป็นตัวละครประกอบมีบทบาทน้อย มีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

กวางเป็นเด็กหนุ่มเชื้อจีน อายุประมาณ 17 ปี รูปร่างเล็ก ผอมเกร็ง
 ดังผู้เขียนบรรยายว่า "...ร่างเล็กผอมเกร็งของเด็กลูกจีนวังหลวง กระโถนปลาวง
 เขามาหา..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 10) กวางพูดภาษาไทยไม่
 ชัดเจน ดังในบทสนทนากับศกรตอนหนึ่งซึ่งกวางกล่าวกับศกรว่า "...ลาย ๆ นั้น
 อ้าวไปก่อนนายนายเข้ม อย่าลืมออกไปน้า เลื่องล่ำคังกวย..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค
 2523 : 10) กวางมีท่าทางคล่องแคล่ว ไม่ค่อยเก็บความรู้สึกเช่นในตอนอยู่บนการพนัน

ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นลักษณะท่าทางของกงว่า

เจ้ากงนั้นกระหม่อมย่อง กระซิบบอกศกรว่า
 "ไอ้หมอนี่ท่าทางขี้เลี้ยคนะ นายเข้ม"
 หรือในตอนที่ศกรเป็นฝ่ายเล่นได้ กงก็จะแสดงอาการ
 คบมือหัวเราะอย่างยินดี

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 41)

สติปัญญา

กงมีสติปัญญาดี แม้จะต้องออกจากโรงเรียนกลางคันด้วยเหตุผลจำเป็น
 บังคับ แต่กงก็มีความสามารถในการค้าขาย เรียนรู้ได้เร็วและวิธีการต่าง ๆ
 ซึ่งการค้าขายทอดไว้มิใช่น้อย่างดี ดังเช่นผู้เขียนบรรยายว่า

ยายขี้มให้ไปเรียนต่อที่โรงเรียนจีนจนจบป. 4 ก็ให้ออกมาค้าขาย
 ที่บ้าน รู้เล่ห์เหลี่ยมการค้าที่แม่ถ่ายทอดให้ และจำได้ว่าคนใจคือ
 เหยื่อของคนฉลาดที่แม่สอนให้อย่างขึ้นใจ...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 15)

กงสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพบางส่วนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เช่น
 ในระยะแรก ๆ ยังพูดภาษาไทยไม่ชัดเจนนั่นคือเมื่อเรียนรู้ออกเสียงที่ถูกต้อง
 ก็สามารถเปลี่ยนเสียงได้ชัดเจน รู้จักเลือกใช้สรรพนาม คุณ - ผม แทนสรรพนาม
 เติม ล้อ - อ้อ และขานรับด้วยคำว่าครับแทนการพูดอย่างทวน ๆ เช่นแรกก่อน
 ดังเช่น ผู้เขียนอธิบายว่า "...ใช้สรรพนามสุภาพขึ้น..." (รำไพพรรณ
 ศรีโสภาค 2523 : 57) หรือที่ศกรวิจารณ์ว่า "...แกพูดไทยชัดขึ้นนะกง..."
 (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 57)

อย่างไรก็ตาม แม้ดวงจะมีสติปัญญาดี แต่ก็มีพฤติกรรมบางอย่างซึ่งขัดแย้ง
อยู่ในตัวเองสะท้อนให้เห็นความอ่อนต้อโลกอยู่ไม่น้อย ถึงขนาดทรยศใช้ถ้อยคำ
เหน็บแนมอย่างอกไม่ไควว่า "...ไม่มีใครเขาใจอย่างเงี้ยไอ้ดวง..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 14)

เช่น เมื่อถูกนายสุจินต์เลียมสอนว่า การเรียนเพศศึกษาจากของจริงเป็น
สิ่งที่ผู้ชายทุกคนต้องรู้จัก ไม่ว่าจะถูกฝึกอย่างไร ดวงก็รับเอาความคิดนั้นมาเป็น
ของตนหรือเมื่อถูกหลอกล่อให้ลองยาเสพติด เพราะผู้ชายอวดอ้างว่าสามารถจัดการ
ความเครียดได้ ดวงก็เชื่อโดยไม่ไตร่ตรองถึงโทษที่จะติดตามมา ช่างยังชวนให้ศกร
เอาอย่างบ้างผลสุดท้ายดวงจึงได้ประจักษ์ความจริงถึงกับบ่นให้ศกรฟังว่า "...แยะ...
ก็แล้วที่นายเข้มไม่เชื่อผม..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 57)

ลักษณะนิสัย

โดยทั่วไป ดวงมีลักษณะนิสัยขี้ตอ้ง เมื่อรู้สึกอย่างไรก็จะแสดงออกมา
เช่นนั้น แม้แต่มารดาซึ่งมักใช้เล่ห์เหลี่ยมเอาเปรียบมาซื้อสินค้าเนื่อง ๆ ดวงก็
ยังกล้านำมาเปิดเผย แสดงความไม่พอใจให้ศกรรับรู้ด้วย เช่นในบทสนทนา
ตอนหนึ่งซึ่งดวงเอ่ยถึงมารดาว่า "...ซุกเลือกซุกเลือกคนมาซื้อของแบบฉลาด ๆ..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 60)

ดวงมีลักษณะนิสัยก้าวร้าวทางวาจาอยู่ไม่น้อย จึงมักใช้คำพูดรุนแรงและ
หยาบคายปะปนด้วยเสมอ เช่นในตอนเอ่ยถึงนักการพนันรายใหม่ให้ศกรฟังดวง
กล่าวว่า "...ไม่ว่าพ่อมันชนมาจากไหนกัน ชิบรตสปอร์ท...กวนตีนฉิบหน..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 17) แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางกาย กลับ
พบว่าเป็นคนโอบอ้อม มีลักษณะเป็นผู้คล้อยตามเกินขีด ไม่ว่าจะอยู่สังคมภายนอก
หรือในบ้าน โดยเฉพาะกับมารดาซึ่งดวงพยายามสร้างสัมพันธภาพในรูปแบบที่สังคม
ทั่วไปเห็นว่าควรประพฤติ นั่นคือการเป็นบุตรที่มีความกตัญญูอยู่ในโอวาทของมารดา
จนเป็นเหตุให้ต้องเกิดการขัดแย้งต่อตนเอง เป็นชนวนนำไปสู่การตกเป็นทาส
ยาเสพติดในเวลาต่อมา

ทัศนคติ

กวางมีทัศนคติที่นิยมความบริสุทธิ์ของสตรีอย่างมาก ดังเช่นเมื่อรู้ว่านางยี่เซ่ง สตรีที่มารดาบังคับให้แต่งงานด้วยนั้น เคยมีสามีมาก่อน กวางก็ปฏิเสธที่จะอยู่ร่วมด้วย ความรังเกียจจึงเช่นที่เอ่ยกับศกรว่า "...นังยี่เซ่งมันเคยมีผัวมาแล้ว ไค้กับกระเป๋ารตเมิ้ล มันบอกผม.. ผมไม่อยากกินเหลือเคนใคร..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 58)

ลักษณะทางอารมณ์

กวางมีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ดังได้กล่าวไว้ในลักษณะนิสัยแล้วว่า เป็นคนโง่เขลา และคล้อยตามผู้อื่นเสมอ โดยเฉพาะกับมารดา ซึ่งในฐานะบุตร จำเป็นต้องให้ความเคารพเชื่อฟัง เหตุนี้ทำให้ต้องมีพฤติกรรมขัดแย้งต่อความรู้สึกนึกคิดของตนเองตลอดเวลา เห็นได้จากประการแรก คือการที่กวางต้องออกจากโรงเรียน ตามคำสั่งของมารดา เพื่อมาช่วยค้าขาย ขณะที่น้อง ๆ ต่างก็ได้ศึกษาต่อทุกคน แม้จะรับรู้ถือว่า ธรรมเนียมของการเป็นบุตรคนโตต้องเสียสละเพื่อครอบครัวก็ตาม แต่เมื่อยามตกอยู่ในภาวะอารมณ์ถึงเครียด กวางก็มักจะนำเหตุการณ์นั้นมาเปรียบเทียบกับเพื่อนำถึงความเหลื่อมล้ำ ระหว่างคนกับน้อง ๆ เสมอ ถึงตอนหนึ่งซึ่งระบายความกักคั้นให้ศกรฟังว่า "...หนังสือก็ไม่ได้เรียนกะเขา โอน้องชายสองสามคนมันได้เรียน ทั้งนั้น อ้าวไม่อยากจะพูดมาก เพราะมันเป็นประเพณีของเราแต่ส่วนลึกอ้วนน้อยใจ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 14)

ความขัดแย้งประการต่อมา หลังจากออกจากโรงเรียนมาค้าขายอยู่กับบ้าน กวางต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของมารดาอย่างเฉียบขาด ดังผู้เขียนบรรยายว่า "...ซั่มหรือแม่ของมันคุ และวางระเบียบในบ้านจนแทบจะกระดิกตัวไม่ได้..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 14)

ชีวิตแต่ละวันถูกจำกัดด้วยข้อห้ามต่าง ๆ เป็นต้นว่า ห้ามเที่ยวเตร่ ห้ามสูบบุหรี่ ห้ามใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย ดังผู้เขียนบรรยายว่า "...เจ้ากวางจะต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวใหญ่แห่งนี้ เป็นทุกอย่างที่เคียดของมันเป็นจะต้องเป็นคนหนุ่มที่เคียดไม่เที่ยวเตร่"

ไม่สู้บุญหรี เพราะเปลืองโดยใช่เหตุ... (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 14)

ขณะเดียวกันก็ต้องรับภาระและความรับผิดชอบทั้งครอบครัวไว้คนเดียวโดยไม่อาจโต้แย้งแม่แทนเลย ยิ่งต่อมานางเง็กเอ็งเปิดขายอาหารในเวลากลางวัน เพื่อหารายได้ชดเชยส่วนที่ขาดหายไปกับการศึกษาของบุตรทั้งสามคน กวังกยิ่งเกิดความรู้สึกขัดแย้งมากขึ้น มีหลายครั้งที่กวางมักจะสงสัยว่า

ตัวเองเป็นเครื่องจักรที่ทำหน้าที่ปั่นเงินให้บรรคาน้องชาย
และ คนในบ้านลุง โดยแม่เป็นคนคุมเครื่องแล้วแต่แก
จะกดสวิทช์ให้เปิดหรืออย่างไร

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 16)

บางครั้งกวางบน ให้มารดาฟัง ก็จะถูกตำหนิว่าอย่างรุนแรง ในทำนองว่าเกียจคร้านไม่ออกทน เห็นโคชกัในตอนที่งศกรเข้าไปเยี่ยมกวาง นางเง็กเอ็งได้บ่นให้ศกรฟังว่า

"...คูที่รัฉฉาดสำหรับลูกฝัง สร้างให้มันเป็นใหญ่อย่างเดีย
ของมันมันกลับไม่รักดี บนเข่าบนเข็นหาว่าบังคับ ขาของ
เสรีจ ต้องขายข้าวต้มปลารอบคิก โอ้เด็กสมัยนี้มันไม่
เหมือนสมัยก่อน ไม่ออกทน..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 56)

ทำให้บรรยาภาสความขัดแย้งไม่อาจจะระบายออกไปได้อย่างเหมาะสม กวังกต้องใช้วิธีเก็บกดไว้ในใจ ดังเช่นผู้เขียนบรรยายว่าภายใต้จิตสำนึกนั้น เจ้ากวงเกลียดวิธีการของแม่อย่างที่สุด เงินทองที่เพิ่มพูนนั้นไม่มีความหมายนัก ความอึดอันคันใจหลายอย่างจึงสะสมเรื่อยมา... (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 15)

ความขัดแย้งต่อมารคาก็กล่าว ทำให้วงเกิดความเครียดมากขึ้นอย่างไรก็ตามเมื่อ
การเก็บกดใช้ไม่ได้ผลวงจึงต้องหันมาสร้างพฤติกรรมปรับตัวแบบถอยหนี เพื่อลด
ความเครียดด้วยการเสพยาเสพติด ประเภทกระตุ้นประสาท (amphetamine)
ซึ่งเรียกว่ายาม้าหรือยาขยัน ดังเช่นผู้เขียนบรรยายว่า "...เจ้าวงได้พบทาง
ออกที่ใหม่ที่สุดคือยาเสพติด สิ่งที่จะช่วยขจัดความเครียดและวิตกกังวลให้ตัวเอง...
กัวยยาแก้งวงหรือยาขยันที่เรียกติดปากว่าเป็นปี้ลหรือเป็นแทปนั้นเอง..."

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2523 : 15)

ระยะแรกวงเพียงแต่ทดลอง ยาเพื่อคลายความวิตกกังวลฤทธิ์ยาจะช่วย
กระตุ้นการทำงานของระบบประสาท ทำให้เกิดอาการประสาทหลอนเห็นภาพไปต่าง ๆ
ดังที่เคยตอบโต้กับศกรว่า

"...อยู่ไปยั้งนี้ มันก็เครียด"

"ฉันเห็นสวรรค์วิมานละซี" ศกรก็ถาม

"ผมว่าผมเคยเห็นเหมือนกัน ...อาจจะเห็นแม่เจ้ากวนอิม
ก็ได้เน"

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2523 : 59)

นอกจากอาการดังกล่าวฤทธิ์ยายังช่วยกระตุ้นอารมณ์ให้คันตัว จึงรู้สึกสกดขึ้น
มีผลกล่าวถึงอย่างประหลาด ดังที่วงเคยกับศกรว่า "...กินแล้วทาสว่าง ...
สมองวิ่งยังกับรถจักรดีเซล..." (รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2523 : 13)

แต่เมื่อเสพติดต่อกันนานจะเกิดอาการติดยา ในระยะนี้ถ้าขาดยาหรือ
ยาหมดฤทธิ์จะเกิดอาการตาต้าง นอนไม่หลับ ใจสั่น ตัวเย็น คลื่นเหียนอาเจียน
และอ่อนเพลียอย่างรุนแรง ดังเช่นที่นางเง็กเอ็งเล่าอาการของวงให้ศกรฟังใน
ตอนที่ศกรเข้าไปเยี่ยมวงว่า "...กลางคืนนอนไม่หลับ เดินพล่าน ๆ เป็นไอบ้า..."

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2523 : 56) และที่วงเล่าให้ศกรฟังเองว่า "...มัน
ไม่มีแรงไปเฉย ๆ ใจสั่นเหมือนจะขาด เย็นไปหมดทั้งตัวตาต้างเข็งยังกับถูกบังคับ...
เมื่อก่อนพอไปไหว ตอนนั้นลุกไม่ได้เลย เวียนหัว รากแตกทุกวัน..." (รำไพพรรณ
ศรีสุภาภ 2523 : 57 - 58) ฉะนั้นเพียง 8 ปีที่เสพยาเสพติดได้ก่อให้เกิด

ความเสื่อมโทรมแก่ร่างกายและจิตใจ ตามมาอย่างคาดไม่ถึง กวงในวัยเพียง 25 ปีจึงมีผิวพรรณซีดเหลือง ร่างกายทรุดโทรม ผอมแห้ง ขนาดมองเห็นซี่โครง ได้ถนัดทั้งในตอนซึ่งศกร ไถ่แะเข้าไปเยี่ยมผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นภาพของกวงว่า

พอแหวกมานลิ้มอ ๆ นั้นก็เห็นเพื่อนรักนอนตัวซีดเหลือง
อยู่บนเตียงไม้แบบเก่าขวาง ๆ ตัวมีกระดูกโผล่ปากกว้าง
ถวยขามเก่า ๆ และผาชนหนูสกปรก สรรูปของเจ้ากวง
เหมือนผีตายซาก ผอมงอโกเห็นแค่ซี่โครง...

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 57)

ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้าและอยากตาย
ถึงขั้นนางเงือกเองเล่าให้ศกรฟังว่า "...ซึมเหมือนหมาถูกยาเบื่อใกล้จะตาย..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 56) และที่กวงบอกให้ศกรฟังเช่นกันว่า

"...อยากตาย ๆ เสียให้หมดเรื่องหมดราว..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 58)

กล่าวได้ว่า ความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพที่ปรากฏนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจาก ความขัดแย้งที่ตัวละครมีต่อสังคมและเป็นความขัดแย้งภายในตนเอง เพราะต้องทำใน สิ่งที่ไม่พึงปรารถนา จึงทำให้เกิดความรู้สึกถึงเครียด เมื่อไม่สามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งได้ จึงต้องใช้พฤติกรรมปรับตัวแบบหลีกเลี่ยงด้วยการเสพยาเสพติด ทำให้ ต้องนอนป่วยอยู่กับที่ ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติทั่วไป บังเอิญศกรซึ่งเคย เรียนรู้อันตรายของยาเสพติดมาพบเห็น จึงชักชวนให้สติ พยายามเสริมแรงให้รู้จัก ออกทนและรักชีวิต ทั้งแนะนำให้กวงไปโรงพยาบาลเพื่อรักษาอาการ ทั้งในบทสนทนา ตอนหนึ่งว่า "...ไปโรงพยาบาลกันเถอะกวง โรงพยาบาลรักษาพวกคึกคิกยาเสพติด อย่างแกอยู่กับเขานาน ๆ จนกว่าอาการจะดี จะได้รักษาโรคประสาทไปด้วยกลางคืน นอนไม่หลับ เขาก็ทำให้หลับได้..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 59)

ซึ่งจากการเกลี้ยกล่อมของศกนี้เองในที่สุดกวางจึงตกลงใจไปพบจิตแพทย์เพื่อ
รักษาอาการจิตยา และรับการฟื้นฟูสภาพจิต เมื่อหายเป็นปกติ กวางก็สามารถ
ใช้สติปัญญาคิดและตัดสินใจได้ดีกว่าทุกครั้ง รู้จักเลือกใช้ชีวิตในรูปแบบที่ต้องการ
แม้สุดท้ายเขาจะต้องติดตามรับใช้ศก ไม่ได้มีฐานะหรือหลักประกันอันมั่นคง แต่
กวางก็พอใจกับชีวิตสันโดษซึ่งทำให้เขาเกิดความสุขใจยิ่งกว่าครั้งใด ๆ ในชีวิต

กวางเป็นตัวละครซึ่งผู้เขียนนำมาแทรกในเรื่องปูลากง แม้จะมีบทบาทน้อย
แต่เรื่องราวของกวางก็ได้ให้แง่คิดที่มีประโยชน์แก่ผู้อ่านไม่น้อย โดยเฉพาะเรื่องราว
ของวัยรุ่นที่ต้องตกเป็นทาสของยาเสพติด เพราะได้รับความกดดันจากครอบครัว
ปัญหาลักษณะนี้มีให้เห็นอยู่มากมายในสังคมขณะนี้

ลักษณะของกวาง ผู้เขียนสร้างได้อย่างสอดคล้องสมจริง เช่นการกำหนด
ให้กวางเป็นบุตรคนโตของครอบครัวชาวจีน ซึ่งต้องรับภาระสืบทอดจากบิดาทั้งหมด
และในความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในครอบครัวชาวจีนนั้นส่วนใหญ่บุตรชายคนโตหลาย
ต่อหลายคนก็มีสภาพไม่ต่างจากกวางเท่าใดนัก

การสร้างภาพความขัดแย้งภายในตัวละคร เป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดเป็นเรื่องราว
ที่น่าสนใจการหาทางออกให้ตัวละครด้วยการเสพยาเสพติดก็นับว่ามีความสมเหตุสมผล
สอดคล้องกับลักษณะอารมณ์อันอ่อนแอของตัวละครอย่างยิ่ง การเสนอภาพในค่านอื่น ๆ
เช่น รูปร่างหน้าตานั้นแทบจะไม่ปรากฏ นอกจากในตอนแรกที่แนะนำตัวละคร ผู้เขียน
จะกล่าวไว้เพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ในค่านทัศนะของตัวละครก็มีปรากฏให้เห็นเป็น
ส่วนน้อยเช่นกัน ซึ่งทั้งนี้อาจตอบได้ว่า เพราะตัวละคร ทั้งกล่าวเป็นเพียงตัวประกอบ
ไม่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องมากนัก

ทิว

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

นายทิวถือกำเนิดจากครอบครัวซึ่งมีฐานะดี เมื่อมีอายุพอสมควร ถูกส่งไปศึกษาต่อต่างประเทศและกลับมารับราชการ ต่อมาได้แต่งงานกับแคธรีนสตรีชาวอังกฤษมีบุตรชายด้วยกันหนึ่งคน คือวิภาสหรือทอม เมื่อแคธรีนเสียชีวิต นายทิวเกิดความเสียใจอย่างรุนแรงจึงหันมาดื่มเหล้า และส่งวิภาสเข้าไปอยู่โรงเรียนประจำที่ศรีราชา วิภาสท้อว่าบิดาเรื่องดื่มเหล้า ทำให้ทั้งสองเริ่มขาดความเข้าใจกัน ต่อมานายทิวได้พบมัลลิกาผู้มีรูปโฉมงดงามจากคำแนะนำของนายอุเทนเพื่อนเก่า ความว่าเหตุที่ทองสุกเสียภรรยามานาน ทำให้ให้นายทิวเกิดความสนใจมัลลิกา ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเธอเป็นอนุภรรยาของนายอุเทน นายทิวลักลอบได้เสียกับมัลลิกาพร้อมกับสนับสนุนให้เขาไปทำกิจการค้าร่วมกัน จนกระทั่งนายอุเทนเสียชีวิต นายทิวจึงรับอุปการะมัลลิการวมทั้งสไบทองให้เข้าไปอยู่รวมบ้านอย่างเปิดเผย เป็นเหตุให้วิภาสเกิดความโกรธแค้นยิ่งขึ้น เขาตอบโต้การกระทำของบิดาด้วยการออกจากร้าน ไปเช่าหอพักอยู่ตามลำพังกับกลุ่มเพื่อนซึ่งมีความประพฤติเลว รู้จักลองยาเสพติด คบเพื่อนหญิง และเที่ยวเตร่จนเสียการเรียน นายทิวรับรู้ความประพฤติของบุตรชายจากคนสนิทของเขาด้วยความเสียใจจนต้องดื่มเหล้ากับความกังวลเช่นเคย คืนหนึ่งขณะพักผ่อนตากอากาศในบ้านพักที่ชะอำนายทิวพลากหล่นที่ระฟ้าคพื้น สไบทองเป็นธุระจัดการให้วิภาสตามแพทย์จากหัวหินมาช่วยรักษา เนื่องจากมัลลิกาเดินทางกลับกรุงเทพไปก่อนหน้านี้แล้ว จากอุบัติเหตุครั้งนี้ ทำให้เส้นโลหิตในสมองแตก นายทิวต้องกลายเป็นอัมพาตตลอดชีวิต มัลลิกาถือโอกาสร่วมมือกับนายความปลอมแปลงเอกสารสำคัญ จนสามารถร้องขอศาลเป็นผู้พิทักษ์นายทิวตลอดจนทรัพย์สินทั้งหมด โดยที่วิภาสไม่สามารถต่อสู้ได้ วิภาสกลับมาบ้านเพื่อท้อว่าบิดาที่ยกทรัพย์สินให้มัลลิกาโดยไม่คิดถึงเขาแม้แต่น้อย นอกจากนี้เขายังเฝ้าฟังออกไปถึงเรื่องถูกลบชื่อจากมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อทุกคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับครอบครัว

ก่อนจะหลบหนีออกจากร้านไป นายทิวต้องนอนแบกกับเตียงมีสไบทองและพวยบาลพิเศษ คอยให้การปรนนิบัติ เขาไม่มีโอกาสได้รู้เลยว่า ตลอดเวลาที่นอนป่วยอยู่นั้นทรัพย์สิน ที่เขามีอยู่ได้ถูกมัลลิกานำไปพรวนลาภกับการลงทุนและการบริจาคจนหมดสิ้น แม้แต่ สไบทองก็ยังถูกนำไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินจำนวนมหาศาลให้กับนายคำเก็งนักธุรกิจ เมืองแร่จากพังงา เมื่อสไบทองจากไปเหลือเพียงพวยบาลพิเศษเป็นสัญลักษณ์ สืบแทน ต่อมานายคำเก็งก็ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน นายทิวถูกทอดทิ้งปราศจาก คนเอาใจใส่ วิชาสกลกลับมาบ้านจัดการหาคนมาดูแลรักษา และนำตัวมัลลิกาส่ง โรงพยาบาลหลังการหย่าขาดระหว่างนายคำเก็งกับสไบทองบ้านถูกยึดไป วิชาสจึง พานิดาไปอยู่ที่บ้านพักในเมืองราชบุรีพร้อมทั้งสไบทองและมัลลิกา เป็นการทวนกลับมา รวมกันอีกครั้งหนึ่งหลังจากพอ - ลูก ไล่จากกันเพราะความหลงผิดมาช้านาน

วิเคราะห์ลักษณะของทิว

นายทิวเป็นตัวละครเอก ถูกสร้างขึ้นเพื่อช่วยเสริมบทบาทของตัวเอกคือ มัลลิกาให้เด่นเขามีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

นายทิวเป็นชายวัยกลางคน มีดวงตาคม จมูกโค้งเป็นสันตรง ริมฝีปากบาง คางออกเหลี่ยม ผมหงอกประปราย รูปร่างก็บึกบึนสูงใหญ่ ดังปรากฏในความคิดของ มัลลิกาขณะลอบดูนายทิวด้วยความสนใจว่า

...เจ้าของโต๊ะเป็นบุรุษวัยกลางคน หากใบหน้าคมคายน่าพิศวง หลอนลอบชมเรือนร่างบึกบึนสูงใหญ่ของเขาในใจ นึกแปลกที่เขา ไม่ใส่ใจกับผมที่เริ่มหงอกประปราย...ใบหน้าคางข้างของเขา ประกอบด้วยส่วนที่สะกดตา อันได้แก่ปลายคิ้วเข้มค่อนข้างหนา จมูกโค้งเป็นสันตรงและคางออกเหลี่ยม...

(ว่าไพรพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 77 - 78)

นายทิวมีกิริยาท่าทางงามสง่า และสุภาพอ่อนโยน อย่างคนที่ได้รับการศึกษาอบรมมาดี ปกติเป็นคนเก็บความรู้สึกไว เสียวแต่เมื่อคืบเหล้าจึก ความรู้สึกต่าง ๆ ที่เก็บกดไว้ จะถูกเปิดเผยขึ้นโดยไม่รู้ตัว เช่นในบทสนทนาตอนหนึ่งซึ่งสไบทองกล่าวพาดพิงไปถึง นายทิวว่า เขาคงจะรักมัลลิกาจริงจึงทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างให้ แต่มัลลิกาลับปฏิเสธ พร้อมทั้งวิจารณ์ลักษณะของนายทิวว่า

"เขาสุภาพกว่านายอุเหน่มาก ความรู้สึกของเขาอยู่ลึกเกินกว่าจะ แสดงออก การอบรมใจละ ทองที่ทำให้เขาเก็บความรู้สึกที่แท้จริง อย่างมิดชิด ...แต่ก็เผลอจนได้ กินเหล้ามาก ๆ เพื่อไม่รู้ตัว... เขา ...กอดฉันไว้นั้นแหละ แต่เรียกหาคนที่เขารักอย่างคุณคิม เขาเรียกหาเมียของเขา... แม่เจ้าหอมใจละ...ฉันไม่เคยได้ ยินเขาเพื่อเรียกมัลลิกาสักคำ..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 181 - 182)

สติปัญญา

นายทิวเป็นคนมีสติปัญญาคดี ผ่านการศึกษาจากสถาบันทั้งในและนอกประเทศ สามารถรู้เท่าทันความคิดของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี แม้แต่มัลลิกาซึ่งจึกว่ามีไหวพริบและ เล่ห์เหลี่ยมมากมาย นายทิวก็ยังสามารถรู้ว่ามีมัลลิกาปรารถนาสิ่งใดจากเขบ้าง ทั้งเช่นในบทสนทนาที่ว่า

"ผมรู้ว่าคุณอยากไก่อะไร"
"อะไรนะคะ" มัลลิกาทันซำบมามอง...
"คุณอยากไก่อานหลังที่เราอยู่"
"ใครบอกคุณคะ" มัลลิกาขมวดคิ้วฉงน
"ผมรู้แล้วกัน"

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 241)

ลักษณะนิสัย

โดยทั่วไปนายทิวมีลักษณะนิสัยอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจผู้อื่นเสมอ เห็นได้จากในตอนซึ่งนายอุเทนพูดถึงการมีอนุภรรยาด้วยความรู้สึกปกติธรรมดา ตรงกันข้ามกับนายทิวซึ่งแสดงความเห็นใจต่อผู้เป็นภรรยาหลงอย่างยิ่งถึงที่ว่า

"เสีย ไม่ดีกว่าการมีบ้านเล็กจะเป็นเรื่องธรรมดาจิตใจคนที่บ้านร่ำ"

"เรากลลงกันแล้ว ผมให้สิทธิ์เขาทุกอย่างมีบ้าน มีเงิน รถก็ ทั้งสามคันเวลานี้เขาไปทัวร์ยุโรป อเมริกา แทบทุกปีหนีอากาศร้อนเมืองไทย" นายอุเทนหัวเราะ...

"ผู้หญิงพวกนี้น่าจะมีหัวใจเหมือนกัน" นายทิวเปรยเบา ๆ

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 106)

นอกจากนี้ นายทิวยังมีความโอบอ้อมอารี แก่ผู้อื่นเสมอ เขาไม่เคยแสดงอาการเย่อหยิ่งหรือรังเกียจเกียจคร้านใครเลย แม้แค่สไบทองซึ่งเป็นเก็กก่าพรว้า เขาไม่เคยก็ดกัสนสไบทองเหมือนนายอุเทน ฉะนั้นสไบทองจึงมีโอกาสนำเข้าไปอยู่ร่วมบ้านกับเขา ใช้ชีวิตอยู่ในนั้นอย่างสะดวกสบายทุกประการ

อย่างไรก็ตาม แม่นายทิวจะมีลักษณะนิสัยในส่วนที่ดีอยู่มาก แต่ก็มีข้อบกพร่องซึ่งสำคัญไม่น้อย คือ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง เหตุนี้จึงทำให้เขาประเมินค่าตนเองต่ำ แม้แต่บุตรชายเพียงคนเดียวก็ยังต้องส่งไปให้บาทหลวงช่วยอบรมเลี้ยงดูเพราะคิดว่าตนเองคงไม่มีความสามารถพอซึ่งเห็นได้จากถ้อยคำของนายทิวเองว่า

"...ลูกผมไม่มีใครอบรม เอาไว้ที่ศรีราชาโรงเรียนประจำชั้นก็บาทหลวงอบรมก็ดีกว่าอยู่กับพ่อ...พ่อขี้เมา..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 86)

ทัศนคติ

นายทิวแสดงทัศนะเกี่ยวกับบุตรว่า การมีบุตรสาวย่อมดีกว่าบุตรชายเพราะบุตรสาวมักจะรักเป็นห่วงใย และซื่อสัตย์กับบิดามารดาดีกว่าบุตรชาย เช่นในตอนหนึ่ง

ซึ่งนายทิวกล่าวให้สไบทองฟังขณะเฝ้าว่า "...มีลูกสาวก็ว่าใกล้ตัวยังงี้ก็รักพ่อ
ปรนนิบัติพ่อ...ลูกชายนะเรอะ ...เหอะมันหวังตัวมันเอาแต่ใจมันทุกอย่าง..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 217)

นอกจากนี้ เขายังมีทัศนะเกี่ยวกับชีวิตว่า การเกิดเป็นคนนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยง
ความทุกข์ได้ ไม่มีใครเลยที่จะเกิดมาอย่างมีความสุขครบถ้วนสมบูรณ์ซึ่งเขาได้เปรียบเทียบ
ความจริงจากทัศนะนี้ด้วยตัวของเขาให้มัลลิกาฟังว่า "...ไม่มีใครมีความสุขร้อย
เปอร์เซ็นต์สักราย เกิดเป็นคนทุกข์เสมอ...ใครจะคิดว่าคนอย่างผมจะมีทุกข์...
เงินทองล้นเหลือ..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 199)

ด้วยความเชื่อดังกล่าวนี้อย่างนี้ จึงทำให้นายทิวมองเห็นต่อไปว่าชีวิตนี้เป็น
เรื่องอนิจจัง เขาจึงไม่ยึดถือ หรือมุ่งหวังสิ่งใดมากนัก เช่นที่เขาเอ่ยกับนายอุเทนว่า
"...จะเอาอะไรนักหนา อีกก็ปีตายก็ไม่รู้..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 :
86)

ทัศนะเกี่ยวกับความรัก นายทิวมีความศรัทธาต่อความรักอย่างมาก เขา
เห็นว่าความรักเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ย่อมจะไม่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่นอย่างเด็ดขาดไม่ว่า
จะอยู่ในสถานการณใด ๆ ก็ตาม ถึงแม้จะเห็นได้จากบทสนทนาระหว่างนายอุเทนกับ
นายทิว ซึ่งในฉากนั้น นายอุเทนกล่าวถึงมัลลิกาว่าเป็นคนฉลาดแต่ที่เขาไม่ยินยอม
ให้เธอออกไปทำงานนอกบ้านเพราะเกรงว่าชีวิตแบบนั้นจะหันเหจิตใจมัลลิกาไปทางอื่น
อย่างไรก็ตามนายทิวกลับแสดงทัศนะในเชิงแย้งโดยอ้างไปถึงความรักว่า "...ถ้าที่
ไหนมีความรักที่นั่นจะไม่มีคำว่าเบื่อ..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 104)
ซึ่งจากคำกล่าวนี้อาจสะท้อนกลับไปถึงผู้พูดในอีกด้านหนึ่งได้ว่าเป็นผู้มีจิตใจมั่นคงต่อ
ความรัก

ลักษณะทางอารมณ์

นายทิวมีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่สามารถทนต่อสภาพที่ทำให้เกิด
ความสะเทือนใจได้ เห็นได้จากสาเหตุแรก เมื่อคราวแค้นเร้นเสียชีวิต นายทิว

เกิดความเสียใจอย่างรุนแรงความที่ไม่เคยประสบภาวะความสุขเสียมาก่อน ทำให้ไม่อาจปรับสภาพอารมณ์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงได้ ความทุกข์ผสมกับสภาพความอ่อนแอทางจิตใจ ผลักดันให้ต้องไขว่คว้าหาการปรับตัวแบบถอยหนี ด้วยการก้มหล่นอย่างมากมายดังที่เขาเล่าให้มัลลิกาฟังว่า "...ผมคงเป็นบ้าถ้าให้เลิกเหล้ากินมาตั้งแต่แม่เจ้าหอมตาย..." (ราโพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 199) ซึ่งนอกจากเหล้าจะช่วยให้ลืมความทุกข์แล้ว ยังได้อาศัยเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจ ทบทวนภรรยาที่เสียชีวิตไปแล้วนั้นด้วย ดังที่เอ่ยกับนายอุเทนว่า "...ตอนนี้ก็โอเคเหล้าแหละและเป็นเพื่อนแก่เหงา..." (ราโพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 86)

สาเหตุต่อมา เมื่อครั้งประสบความขัดแย้งกับวิภาส สืบเนื่องมาจากนายทิวหมกมุ่นแต่การก้มเหล้า จนเป็นเหตุให้ไม่มีเวลาได้อยู่ใกล้ชิดกัน ขณะนั้นวิภาสเพิ่งมีอายุเพียง 12 ปี กำลังต้องการความเอาใจใส่จากเขามากที่สุด เพราะวิภาสก็เพิ่งสูญเสียมารดาไปเช่นเดียวกัน แต่นายทิวไม่ได้เฉลียวใจในข้อนี้ ยิ่งกว่านั้นเขายังทำผิดพลาดมากขึ้น ด้วยการส่งวิภาสเข้าโรงเรียนประจำเพียงเหตุผลที่ว่าเขาไม่มีความสามารถอบรมให้ก็ได้ ความเมินหมางเริ่มเกิดขึ้นเมื่อนายทิวเห็นว่าวิภาสให้ความเคารพเชื่อถือนับว่าหลวงที่โรงเรียนมากกว่าเขาเห็นได้จากคำบอกเล่าซึ่งนายทิวเอ่ยให้มัลลิกาฟังว่า "...ผมกับลูกห่างกันมาก เขาเชื่อบาทหลวงเหลือเกิน บางทีเราก็นอยใจในฐานะที่เป็นพ่อ..." (ราโพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 91)

ส่วนวิภาสเองก็เห็นว่า บิดาสนใจเหล้ามากกว่าเขาเช่นกันต่างฝ่ายก็เก็บความน้อยใจไว้โดยไม่พยายามหันหน้ามาปรับความเข้าใจกัน ดังเช่นนายคงคนรับใช้เก่าแก่ของนายทิววิจารณ์พ่อลูกคู่นี้ให้สไบทองฟังว่า "...คนหนุ่มไม่เข้าใจคนแก่ คนแก่พูดยาก...ไม่ค่อยพูดคุยกันเหมือนพ่อลูกคนอื่น ๆ ..." (ราโพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 292)

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้คงดำเนินสืบมากระทั่งมัลลิกาเข้ามาแทรก ขณะนั้นนายทิวกำลังว้าวเหวของการใคร่รักคนเป็นเพื่อนปลอมใจให้คลายความคิดถึงภรรยา

และความกังวลในเรื่องบุตรชาย ส่วนมัลลิกาเองก็กำลังต้องการผู้อุปการะซึ่งมีทุนทรัพย์สูงเช่นกัน ความต้องการของคนทั้งสองจึงนับว่าตรงกันพอดีในที่สุดทั้งสองก็ร่วมกันทำนิติประเวณีจนลงรู้ไปถึงวิภาส ความชื่นซึ่งควยเหตุก็งเค็มเพียงเล็กน้อยกับานปลาย ขณะนั้นวิภาสมีอายุ 18 - 19 ปี ยังอยู่ในวัยรอนรมชากสติเหตุที่เขาสูญเสียมารดาเร็วเกินไปทำให้คองหันมายึดบิดาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยววิจลออกมา เช่นที่นายคงเล่าให้สไมทองฟังว่า "...ผมรู้ว่าหวงคุณพอมากตอนคุณแม่เสียใหม่ ๆ คนเลี้ยงนะเล่าให้ฟังแรก ๆ ก็นึกว่ายังเล็กที่ไหนได้เลยบิดามาจนโต..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 286)

เมื่อมัลลิกาเข้ามาแทรกเช่นนี้ วิภาสจึงรู้สึกเหมือนว่าได้สูญเสียบุคคลที่ตนรักไปอย่างสิ้นเชิงเป็นเหตุให้เกิดความคับข้องใจขึ้นและแปรพลังออกเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งอาการและคำพูดที่เกรี้ยวกราดหยามคาย ปราศจากความเคารพยำเกรงต่อบิดา เช่นที่มัลลิกาเล่าให้สไมทองฟังว่า "...เจ้าเก็กนั้น... มันพูดตะโกนใส่หน้าพ่อไควว่า มันไม่หวังมรดกจากพ่อสักชิ้นก็เลยขอให้มันเรียนจบเสียก่อน แล้วมันจะไม่กลับมาให้เห็นหน้าอีก..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 184)

พฤติกรรมก้าวร้าวของวิภาสยังพบได้อีกในตอนที่มีมัลลิกากับคนขับรถช่วยกันพยุ่งนายทิวซึ่งกำลังเมามายกกลับที่พัก วิภาสเห็นเข้าเช่นนั้นก็แกล้งขับรถเฉียดทำให้คนทั้งสามตกใจล้มลุกคลุกคลานไปตาม ๆ กัน ดังผู้เขียนบรรยายว่า

...รดคันดังกล่าวดอกจากที่จอดอย่างเร่งรีบ แล้วถลาโฉบเข้าไปหาคนที่สามคนที่เกินช้า ๆ มาตามทางเกิน เสียงฮาปามาจากรดคันนั้นอีกครั้ง มัลลิการ้องหวีดแล้วพาคนที่กำลังพยุ่งล้มระเนระนาดลงบนพื้นถนน...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 261 - 262)

ความโกรธเคืองมีผลให้วิภาสต้องแยกตัวออกจากบ้านไปเช่าหอพักอยู่ตามลำพัง ประชดชีวิตด้วยการละทิ้งการเรียน รวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความประพฤติกเลาทั้งชายหญิง ออกเที่ยวเตร่ตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เล่นการพนัน และลองยาเสพติด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ นายทิวรับทราบอย่างเพียงพอมาจกคำบอกเล่าของนายชลิท ซึ่งเป็นคนคุ้นเคยความประพฤติของวิภาสเท่านั้น ถึงเช่นนี้ นายทิวเล่าให้มัลลิกาฟังถึงบุตรชายว่า

"มันเล่นไฟ...และเที่ยว"

"คุณทราบได้อย่างไรคะ ไม่ได้พบลูกเลย" มัลลิกาถามอย่างแปลกใจ

"นายชลิท..."

"ใครอีกล่ะคะที่นี่"

"เขาเคยทำงานกับผมให้เขาบอกสองคนเคยความประพฤติให้เขารู้ว่า"

เวลานี้มันไปเช่าห้องร่วมกับเพื่อน ๆ พวกนี้เสเพลด้วยกันนั่นแหละ

ได้พวกบ้าทั้งนั้น..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 194)

อย่างไรก็ตามนายทิวเองก็ไม่เคยพยายามศึกษาถึงสาเหตุที่วิภาสต้องเป็นเช่นนี้แม้แต่น้อย เขากล่าวโทษวิภาสว่าก็กินไม่ยอมให้มีความสุขกับมัลลิกา เช่นในตอนที่หนึ่งซึ่งนายทิวบ่นถึงวิภาสให้มัลลิกาฟังว่า

"...ผมไม่เข้าใจจริง ๆ ว่า เด็กสมัยนี้เป็นยังไงไปหมด เขาไม่ยอมฟังเหตุผลอะไรเลย...เขาโกรธผมมากที่สุดก็ตอนที่ผมพาเขาไปมาอยู่ในบ้านหลังนี้ให้เขานอนในห้องแม่ของเขา ...ทำไมเขาไม่ยอมรับนะว่าอดีตเป็นสิ่งที่ผ่านไปแล้วผมก็เป็นพ่อที่ดีมานานเกินพอแล้วนี่นา เขาน่าจะเห็นแก่ความสุขความสบายกาย - ใจของผมบ้าง..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 196)

เหตุผลที่ความท้อแท้เสียใจ ที่มีบุตร ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น เห็นได้ชัดที่นายทิวเอี่ยมกับ มัลลิกาว่า

"...ผมเคยคิดเคยฝันเห็นลูกชายของตัวเองเป็นคนหนุ่มอีกแบบหนึ่ง ไม่ใช่หนุ่มสติปัญญาอย่างที่เห็นอยู่นี้ มันสนุกกับเพื่อนนักเลง เหลาและ การพนัน ไม่มีความรับผิดชอบใด ๆ เลย ทั้งที่มันรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่า จะต้องปกครองคน สมบัติ และทุกอย่างแทนพ่อ...แต่ ผมก็อะไรตอบแทนนะคุณ นอกจากสิ่งตรงข้าม..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 230)

จากความไม่สมหวังนี้เองที่ทำให้นายทิวต้องหันไปดื่มเหล้าเพื่อพรางความรู้สึกยิ่งขึ้นกว่าเดิมจนมัลลิกาถึงกับออกปากกับสไบทองว่า "...เม้าหัวราน้ำทุกวัน..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 186)

นายทิวได้พัฒนาการดื่มเหล้าจากชั้นเริ่มต้นเพื่อลดความกังวล กวядสาเหตุ ประการต่าง ๆ ทั้งได้กล่าวมาแล้ว จนเกิดอาการติดเหล้าถึงขั้นเรื้อรังคือไม่อาจควบคุมการดื่มได้จนกว่าจะหมดสติไปเอง ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง บุคลิกภาพติดตามมาทีละน้อย ระยะแรกเริ่มหมดความสนใจในตนเอง ร่างกายซูบผอม ผิวพรรณหมองคล้ำ แลดูแก่เกินวัย ดังปรากฏในความคึกของมัลลิกาว่า

หล่อนเคยพอใจในรูปทรงผิวง่าย สง่างามของนายทิวมาก่อน หากบัดนี้สิ่งเหล่านั้นจะเลือนหายไป พร้อมกับความทรุดโทรม อันรวดเร็วของสังขารที่ซุ่มซ่ามไปควยฤทธิ์เหล้า...มองเห็น ความชราอันไม่พึงปรารถนาเลือนรางทั่วใบหน้านั้น อีกไม่กี่ปี นายทิวจะกลายเป็นชายแก่ที่ดูชราเกินอายุจริง

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 228)

ระยะต่อมาปรากฏรอยจำแถมคามไบหน้า ซึ่งเป็นผลมาจากแอลกอฮอล์
เข้าไปสะสมในกระแสเลือดมากเกินไป ถึงปรากฏในความคึกของสไบทองว่า

...หลอนกลับเข้าไปดูความเรียบร้อยอีกครั้ง มองร่างสูงใหญ่
ที่นอนเหยียดยาวบนเตียง ไบหน้าเป็นรอยจำ ๆ เพราะอะไร
ก็เหลือเถา หลอนนึกว่าแอลกอฮอล์ในกระแสโลหิตคงมาก
เกินไปนั้นเอง...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 222)

นอกจากนี้พิษสุรายังเป็นผลให้ความจำเสื่อม ความต้องการทางเพศลดลง
มือสั่นการก้าวเดินมีลักษณะแกว่งไม่มั่นคง ซึ่งอาการเหล่านี้ปรากฏจากถ้อยคำ
วิจารณ์และความคึกของมัลลิกา เป็นคนว่า "...พลังงานกับความปรารถนาที่
ลดน้อยลงน่าเบื่อ..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 201) และใน
ตอนหนึ่งซึ่งเกี่ยวกับสไบทองถึงอาการของนายทิวว่า "...จำชื่อตัวเองแทบไม่ได้..."
(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 186) อาการเหล่านี้เริ่มปรากฏตั้งแต่ระยะ
เริ่มต้นและพัฒนามาเรื่อย ๆ จนต่อมาถึงระยะสุดท้ายคือ ไม่สามารถตัดสินใจหรือ
รับผิดชอบหน้าที่การงานตลอดจนตัวเองได้ บุคลิกภาพเสื่อมลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งที่
มัลลิกาเคยกับสไบทองว่า "...กำลังเสื่อมทุกอย่าง ไม่ว่าอะไรทั้งนั้น..."
(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 253)

นายทิวได้เปลี่ยนบทบาทตัวเองจากชายผู้มีบุคลิกภาพงามสง่า กลายมาเป็น
โรคพิษสุราเรื้อรัง ซึ่งไม่เพียงแต่จะทำความเสื่อมโทรมให้แก่บุคลิกภาพ หากยัง
เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ในกิจการต่าง ๆ ของ
เขาควย อย่างไรก็ตามวาระสุดท้ายของนายทิวได้มาถึงอย่างรวดเร็ว พลิกความ
คาดหมายของมัลลิกาและสไบทองอย่างสิ้นเชิง ควยอุบัติเหตุถูกล่มศีรษะฟาดพื้น ซึ่งเป็น
เหตุการณ์ในตอนที่นายทิวไปพักผ่อนที่ชะอำ และหล่มขณะอยู่ในห้องพัก ถึงที่นายคง
เล่าให้สไบทองฟังว่า

"...ผมขึ้นมาอนไค้สักครู่ หลังคุณเข้านอนไม่ทันหลับก็
ไค้ยินเสียงเหมือนคนหรือของหนัก ๆ ตกถังทิ้ง ลุกไปดู...
เข้าไปในห้องท่าน เห็นท่านล้มหน้าหงอนน้ำ ผมเข้าไปจับตัว
กู..."

(ร่ำไพบรรณ ศรีโสภาค 2518 : 275 - 276)

จากอุบัติเหตุถึงกล่าวมีผลให้เส้นโลหิตในสมองแตก ต้องกลายเป็นอัมพาต
ตกอยู่ในสภาพคนพิการ ไม่อาจเคลื่อนไหวพูดคุยหรือช่วยเหลือตนเองได้อีกต่อไป
ถึงที่มีลิลิกาวิจารณ์ให้ส ไม่ทองพังว่า

"...กูเอาเถอะ...เลยกลายเป็นตัวทูน นอนล้มตาปริบ ๆ
ลุกเดินเหินก็ไม่ได้ พุกก็ไม่ได้ ทำเสียงเหมือนคนไม่มีลิ้นไก่
ตายก็ไม่ตาย ทรมาณนาสงเวชใจแท้ ๆ...."

(ร่ำไพบรรณ ศรีโสภาค 2518 : 305 - 306)

อย่างไรก็ตาม แม้นายทิวจะไค้สำนึกถึงความเป้นไปในเหตุการณ์ครั้งนี้ด้วยอาการ
ซึมเศร้าขนาดหนักเช่นที่ปรากฏในสายตาและความรู้สึกของสไบทองว่า "...หลอน
มองลึกลงไปในดวงตาแห่งผากของนายทิว เห็นแววอว่างว้างหมกอาลัยตายอยาก
ใจหาย..." (ร่ำไพบรรณ ศรีโสภาค 2518 : 326) ก็แม้แต่เขาก็ไม่อาจ
เปลี่ยนแปลงสภาพชีวิตที่ส่วนหนึ่งเกิดจากการกระทำของตนเองได้ นอกจาก
ต้องทนรับความทุกข์ทรมานนั้น ด้วยตัวของเขาเองตลอดไป

ทิวเป็นตัวละครที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น โดยมีมุ่งที่จะแสดงให้เห็นความเบี่ยงเบน
ทางบุคลิกภาพของบุคคลอันเนื่องมาจากการดื่มสุรา ผู้เขียนมีความสามารถในการ
กระทำนี้ให้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจต่อสภาพความผันแปรในชีวิตตัวละคร การกำหนด
ให้ตัวละครมีบุคลิกภาพอันงามสง่า มีฐานะมั่งคั่งตลอดจนมีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง
เป็นจุดสำคัญที่ชักนำตัวละครอื่นให้เข้ามาพัวพันและมีผลต่อการดำเนินเหตุการณ์ไปสู่

จุดหมายปลายทางอย่างประสานกลมกลืน นอกจากนี้การให้รายละเอียดค่านลักษณะนิสัย และทัศนคติก็ช่วยให้ตัวละครดูเด่นชัดและน่าสนใจ ซึ่งหากพิจารณาโดยทั่วไปอาจสรุปได้ว่า ผู้เขียนสามารถสร้างตัวละครทั้งกล่าวได้อย่างสมจริงสอดคล้องกับหลักวิทยาอย่างยิ่ง

นีลวัน

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

นีลวันเป็นบุตรสาวคนรองของข้าราชการฝ่ายปกครอง เธอมีพี่สาวต่างมารดาชื่อคุณณีอายุห่างกันราว 20 ปี นีลวันให้ความเคารพต่อพี่สาวของเธอคนนี้อย่างมาก แม้ในส่วนลึกจะไม่พอใจคุณณีที่ฝ่ายนั้นมักจะตอกย้ำถึงสถานภาพการเป็นภรรยาคนรองของมารดานีลวันเสมอ ๆ เมื่อมีโอกาสการลาขึ้นชีวิต หญิงสาวทั้งสองจึงตกลงแยกบ้านซึ่งอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน คุณณีหาเลี้ยงชีพด้วยการรับจ้างออกแบบและตัดเสื้อผ้า ส่วนนีลวันก็ศึกษาต่อกฎเกณฑ์ที่บิดาทิ้งไว้ให้จนจบปริญญาตรี เธอรับราชการไม่นานก็ลาไปศึกษาชั้นปริญญาโทต่อที่ต่างประเทศ และได้พบกับชนพซึ่งได้ทุนมาศึกษาต่อเช่นกัน นีลวันพอใจชนพจึงวางแผนผูกมัดด้วยการยอมเป็นภรรยาทั้งสองต้องกลับมาเข้าพิธีแต่งงานที่เมืองไทยเนื่องจากทารกในครรภ์เป็นเหตุ นีลวันไม่เคยมีความสุขในชีวิตแต่งงานเลยแม้แต่ตอน เพราะแต่ละวันชนพจะใช้เวลาร้างเข้าไปคลุกคลีกับคุณณีที่เรือนไม้สักเป็นประจำ นีลวันไม่ไคร่แรงความสัมพันธ์ของคนทั้งสองไปในทางซบเซา เพราะเห็นว่ามีวัยแตกต่างกันมาก เธอเพิ่งเล็งมาที่ตัวเองพยายามหาข้อบกพร่องและเริ่มปรับปรุงตัวตามคำแนะนำของทิพย์พญ์เพื่อผูกใจชนพ แต่กลับเหลว นีลวันหาทางออกด้วย การดื่มเหล้ากับความกังวล เมื่อชนพก็ยังไม่พอใจ นีลวันอ้างว่าดื่มเพื่อระงับอาการป่วยเนื่องจากตั้งครรภ์ ทั้งสองไม่สามารถปรับความเข้าใจกันได้ กลายเป็นเรื่องโต้เถียงกันตลอดมา ภูริซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของนิลวัจน์เขาปรึกษากับทิพย์พู่เพื่อหาทางแก้ไข นิลวัจน์ปฏิเสธไม่ยอมให้ใครเกี่ยวข้องกับ ภูริโหรศัพทัตถ์เพื่อนชนพริ้งท้วมเปลี่ยนแปลงของภรรยา จนทักท้วงนิลวัจน์ว่าเรื่องครอบครัวไปเปิดเผยให้คนภายนอกรู้ นิลวัจน์โกรธภูริและทิพย์พู่ถึงขนาดตัดขาดไม่ยอมคบค้าอีกต่อไป ขณะที่นิลวัจน์หมกมุ่นกับการค้ำสุราชนพุกออกเที่ยวและค้างแรมกับกษัตริย์ที่บ้านของเขาในวันหยุดโดยไม่เกรงคำครหาของผู้อื่น ความระหองระแหงของสามีภรรยาคุ้ยยิ่งบานปลายออกไป เมื่อนิลวัจน์คลอกทารกเพศชาย มีลักษณะไม่สมประกอบ ชนพัวเต็มนิลวัจน์เรื่องคิมเหล้าและคิอรั้นไม่ยอมทำแท้งตั้งแต่แรก นิลวัจน์โกรธชนพและอับอายเรื่องลูกพิการ เสนอนำทารกไปฝากคุณน้ามวญญเป็นป้าเลี้ยงดูเพื่อปิดบังไม่ให้คนภายนอกรู้ในงานเลี้ยงส่งข้าราชการเกษียณอายุ นิลวัจน์นำความสัมพันธ์ระหว่างชนพกับกษัตริย์ออกประจานด้วยความซาดิสต์ สองวันต่อมาทั้งสองจึงหย่าขาดกัน ภูริเพื่อนนิลวัจน์ถึงอันตรายที่เริ่มปรากฏจากการค้ำเหล้า เขาอาสาพาเธอไปพบจิตแพทย์ นิลวัจน์เริ่มเห็นความหวังดีของภูริจึงยอมปฏิบัติตามคำแนะนำ ในวันสุดท้ายของการรักษาตัว เด็กชายกษัตริย์ของนิลวัจน์กลับชีวิตด้วยระบบการหายใจล้มเหลว ชนพเข้ามาร่วมพิธีฌาปนกิจเป็นคนสุดท้าย เขายังกล่าวโทษนิลวัจน์เรื่องการค้ำเหล้าเช่นเคย หลายเดือนต่อมา นิลวัจน์ตัดสินใจแต่งงานกับภูริ เธอให้กำเนิดเด็กชายปุกและเด็กหญิงปลาทั้งสองตัวเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์ เป็นความหวังที่จะช่วยปกป้องคนตาบอดทั้งสามซึ่งเป็นลูกติดจากภรรยาคนแรกของภูริต่อไป

วิเคราะห์ลักษณะของนิลวัจน์

นิลวัจน์เป็นตัวละคร มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องอย่างยิ่ง มีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

นิลวัจน์มีอายุประมาณ 24 ปี รูปร่างสูงโปร่งใบหน้าสวยเก๋ ตามคัมภีร์นิพนธ์ยาวประบา ฌีวนวลนุกฤต ความแบบอย่างมารดาซึ่งสืบเชื้อสายชาวอมฤ

จะเห็นลักษณะนี้ลวกันไ้ชัดเจนจากคำวิจารณ์ของบิกานี่ลวกันในตอนหนึ่ง ซึ่งอ้างไปถึงนางนันทิพย์มารดาของนัลวกันว่า "...สาวมอญเมืองปทุมเขาสวย ๆ กันทั้งนั้น ผิวขาว สูงโปร่ง ตาคม...แม่เจ้าเขาเป็นลูกสาวมอญแท้ จึงสวยครบถ้วนขบวนการ...เจ้านะสวย...ไ้ทั้งไทย ทั้งมอญ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 20) หรือที่ปรากฏในความคิดของภู่ที่ว่า "...ภาพสาวน้อย คาโตะ ขนตาอนระยับ หน้าสวยจนคูหวานนากิน คนนั้น เกลื่อนอยู่บนหน้าปกหนังสือพิมพ์...มองเพลินไม่รู้เบื่อ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 22)

นัลวกันมีท่าทางคล่องแคล่ว ฉับไว เช่นที่ปรากฏในความคิดของภู่เช่นกันว่า "...ผู้หญิงสวยเกะเซ่นหล่อน ท่าทางฉับไว..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 365)

นอกจากท่าทางคล่องแคล่ว บางครั้ง นัลวกันมีท่าทางแข็งแกร่ง กระฉับ ซึ่งทิพย์พยุเคยวิจารณ์ให้นัลวกันฟังตรง ๆ ว่า "...เขื่อนะท่าทางไม่น่ารักนักหรอก..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 281)

นัลวกันเป็นแบบฉบับของสาวสังคมยุคใหม่ ซึ่งสามารถพูดจาไ้ตอบกับบุคคลต่าง ๆ ด้วยความคิดที่ทันสมัย ดังเช่นชนพ แอบวิจารณ์ว่า "...ผู้หญิงสาวอายุยี่สิบกว่า ๆ รูปร่างหน้าตาสวย ท่าทางความคิดทันสมัยทุกประการ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 349) นัลวกันมีรสนิยมในการแต่งกายดีเยี่ยม สามารถสูบบุหรี่ กินเหล้า และเต้นรำไ้ได้อย่างไม่เคอะเขิน

สติปัญญา

นัลวกันมีสติปัญญาไ้สำเร็จการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยขณะอายุน้อย เช่นที่ภู่ได้ไ้ถึงสติปัญญาและความสามารถในการศึกษาของนัลวกันไ้เช่นพฟังว่า

"เขาเรียนเก่งเรียนเร็วคะ... ไ้ปริญญาโทอายุยี่สิบสามเท่านั้น...เสียค่ายตอนไ้ตำแหน่งความหาวิทยาลัย คุณพ่อเสียแล้ว ไม่งั้นคง

ไก่ออกก็โยกใหญ่ เขาเกี่ยวไกรางวัลเหรีญนะกะ ถ้าไม่เจ
 ตอนนั้น แรกหัวก็สอผานหมกทุกวิชา..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 71 - 72)

นี่ลวจน์มีความสามารถในการปฏิบัติงานก็เยี่ยมจนได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาเสมอ
 เมื่อพิจารณาลักษณะโดยส่วนรวมแล้ว นี่ลวจน์เป็นคนเด่นเมื่ออยู่ในวงสังคมภายนอก
 กล่าวคือมีรูปร่างหน้าตาทางกายมีความรู้ความสามารถนานิยม แต่เมื่ออยู่ในครอบครัว
 นี่ลวจน์กลับไม่ประสาในเรื่องการเรือน แม้แต่การทำอาหารหรือตกแต่งบ้าน เธอ
 ไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเหล่านี้เลย เช่นที่บิดาของนี่ลวจน์เคยวิจารณ์
 นี่ลวจน์ไว้ว่า "...เจ้านะ สวย เรียบเก่ง แต่การบ้านการเรือนไม่ได้ความ..."
 (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 20)

ลักษณะนิสัย

นี่ลวจน์เป็นคนรักสนุก ชอบเที่ยวเตร่ และเข้าสังคม สถานที่ผ่อนคลาย
 ของเธอมักเป็นที่พลุกพล่าน เช่น ในที่คลับ หรือโรงแรม เป็นต้น นอกจากนี้
 เธอยังมีนิสัยเล่นเล่อกง่ายไม่พิถีพิถันในเรื่องความเป็นระเบียบเท่าที่ควร ซ้ำยัง
 สรุ่ยสุ่ยวาย ถึงผู้เขียนวิจารณ์ว่า

...หล่อนเป็นคนค่อนข้างจะ "ซุย" อยู่ไม่น้อย ไม่แปลกเลยถ้า
 หล่อนจะไว้วายกับคนทั้งบ้านให้ช่วยกันหาโน่นนี่ที่หล่อนทำลาย หรือ
 วางทิ้งเพราะความเลินเล่อ หรือใช้เงินซวกซาง เกินบ้าง หล่อน
 ไม่มีคุณสมบัติที่จำเป็นในเรื่องเหล่านี้...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 291)

ประการต่อมา คือ ความเป็นคนว่าความเอาแต่ใจ เช่นในตอนที่เธอ
 รู้จากผู้ร่วมงานว่า ภริยาให้พี่ยพฐแก่ชอฉิกในรายงานของเธอโดยไม่บอกให้เธอรู้
 ทั้ง ๆ ที่ยังไม่รู้เหตุผลของการทำเช่นนั้น นี่ลวจน์ก็เอะอะเธอเข้าไปพบเขาเพื่อ

ถือว่าทันทีโดยไม่ฟังคำทัดทานจากทิพยพญ์แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามหลังจากที่
 นีลวันใจได้เข้าไปพบภู่รีและฟังคำชี้แจงจากเขาแล้ว เธอจึงมีสติระลึกถึงความบกพร่อง
 ของตนเองเธอแสดงออกถึงความสำนึกผิดด้วยคำพูดว่า "...ขอภัยค่ะ...ดิฉัน
 เสียใจจริง ๆ ที่...วู่วาม..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 28)

ขอบกพร่องของนีลวันใจที่ปรากฏชัดอีกประการ คือ ความถือดี ชอบ
 เอาชนะอย่างผิด ๆ เมื่อต้องการสิ่งใดเธอต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้นเสมอ
 ไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไรก็ตาม เช่น การที่เธอยอมเป็นภรรยาของชนพ เพื่อหา
 ขอมุกมัทและเอาชนะผู้หญิงคนอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ตนเองยังรู้จักชนพไม่ถนัด ถึงผู้เขียน
 บรรยายว่า

...รู้จักชนพไม่กี่เดือน ก่อนเรียนจบหล่นไปทำปริญญาโทและ
 เขากำลังทำ พี.เอช.ดี ลงผู้ชายหนุ่มใจเรียนปริญญาเอก ยัง
 โสภณาตาไม่เลวนัก ใคร ๆ ก็อยากได้...ความรักข้างเกิดขึ้น
 ขั้ววิบตาแยบแท้ ๆ แล้วหล่นก่แหวกแควงผู้หญิงสาวทั้งหลาย
 โฉมเอาชนะไปไหนต่อไหน คอยเล่นและความยึดมั่นประการเดียว
 ทั่ว หล่นจะเอาชนะผู้หญิงพวกนั้นให้เกล็ดขาค่อยล่า ไม่ว่าจะต้อง
 "เสีย" อะไร ๆ บางก็ตาม...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 4 - 5)

จากพฤติกรรมนี้ ไม่เพียงจะให้เห็นความถือดี กันหวั่นของนีลวันใจเท่านั้น
 แต่ยังสามารถสะท้อนให้เห็นความเขลาต่อโลก ซึ่งขัดต่อความรู้ความสามารถที่เธอ
 มีอยู่มากมาย

ทัศนคติ

นีลวันใจมีลักษณะขัดแย้งอยู่ในตัวเอง อันเป็นลักษณะของมนุษย์ปุถุชนทั่วไป
 ปรากฏให้เห็นหลายประการ เช่น ในก้านหนึ่งเธอใช้เพศสัมพันธ์เพื่อผูกมัดชนพ

แต่เธอก็มีทัศนคติในทางไม่เห็นด้วยต่อการใช้เพศสัมพันธ์กับชายอื่นเพื่อแก้ปัญหาชีวิต
สมรส เธอเคยเอยกับทิพย์พฤษภของสตรีในฐานะที่ทำความชั่วได้ยากกว่าเพศชาย
เพราะสตรีมีความละเอียดมากกว่าเธอมักประณามสตรีที่ปล่อยตัวในเรื่องเพศว่า
โง่งเงา คอยเหตุนี้เธอจึงไม่ยอมให้เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นกับตัวเอง ถึงแม้ว่า
ในบทสนทนาตอนนี้ว่า

"...ถึงฉันจะทุกข์ทรมานสักแค่ไหนนะทิพย์ ฉันจะไม่ยอมแก้ปัญหา
หัวใจของตัวเองด้วยเรื่องโลภียวิสัยเป็นอันขาด มันเป็นทางออกที่
ขาดทุนย่อยยับเสมอสำหรับผู้หญิง ไม่ว่าเดี๋ยวนี้หรือแต่ก่อน ใครจะ
อ้างเรื่องความเท่าเทียมของบุรุษและสตรีในค่านั่น ฉันก็ยังเห็นว่า
ผู้หญิงเรามีค่าเหนือผู้ชายมานานแล้ว ตรงทำชั่วในเรื่องโลภียวิสัยได้
ยากกว่า เรื่องอะไรจะลดค่าตัวเองลงไปทำชั่วเท่าผู้ชายละ โง่งเงา..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 283)

นอกจากนี้แล้วฉันยังมีความเชื่อว่า หญิงชายต่างก็มีอารมณ์และความรู้สึก
ทางเพศไม่แตกต่างกัน เพียงแต่ฝ่ายหญิงถูกอบรมมาให้รู้จักเก็บกักความรู้สึกในค่าน
ถึงกล่าวได้ดีกว่าเพศชาย ถึงเช่นที่เธอเอยกับทิพย์พฤษภว่า "...ผู้หญิงกับผู้ชายก็มี
ความต้องการเหมือนกัน...ชั่วแต่เราถูกสอนให้เก็บความรู้สึกไว้ลึกกว่าเท่านั้นเอง..."
(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 266)

ค่านิยมทางเพศ นี้ฉันเห็นว่าตนเองยังมีทัศนคติแบบเดียวกับคนรุ่นเก่า
คือต้องการให้สามีเป็นฝ่ายเสนอมากกว่า คอยเหตุผลว่าการทำเช่นนั้นน่าจะให้
ความรู้สึกในทางที่ดีไ้มากกว่า ถึงเช่นผู้เขียนบรรยายว่า

...เรื่องธรรมชาติระหว่างสามีภรรยา นี้ฉันก็ยังมีความคิด
แบบเก่า ๆ ที่ว่าสามีน่าจะเป็นฝ่ายเสนอ และริเริ่มมากกว่า หลอนไม่ได้
ถอยหลังเข้าคลองอะไรหรอก เพียงแต่รู้สึกไปเองว่าสภาพการณ์อย่างนั้น
ดูนุ่มนวล อ่อนหวานกว่าเป็นไหน ๆ ...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 325)

ลักษณะทางอารมณ์

แม้ว่านี่ลวฺจนจะมีกิริยาวาจาที่แสดงออกอย่างกระฉ่าง แข็งกร้าว แต่เมื่อพิจารณาลักษณะทางอารมณ์กลับพบว่า เธอมีลักษณะไม่มั่นคงผันแปรไปตามสิ่งแวดล้อมอย่างง่ายกายมีเหตุการณ์สำคัญ ๆ มากมายที่เกิดขึ้น เพราะสภาวะทางอารมณ์ดังกล่าวมีส่วนทำให้เป็นไป เช่นเมื่อแรกรู้จักชนพ เพียงเห็นร่างกายกันไม่กี่ครั้ง นี่ลวฺจนก็เกิดความรัก หวั่นไหว ทักท้วงเอาว่า นี่คือการรัก ความยึดมั่นในอารมณ์ซึ่งเกิดขึ้นเพราะความใกล้ชิดกระชั้นชิดให้นี่ลวฺจนเกิดวิธีที่จะเอาชนะชนพและผู้อื่นคนอื่น ๆ นี่ลวฺจนฝันเสมอว่า ถาชนพใดเธอเป็นภรรยาเขาจะต้องรักเธอ เอาใจเธอเพียงสามเณรในอุคคคติ ชีวิตแต่งงานจะมีแต่ความสุขสดชื่นตลอดไป แต่เมื่อเหตุการณ์ไถ่ก้าวไปถึงจุดนั้น ชนพกลับพลิกความฝันของนี่ลวฺจนไปอีกรูปแบบหนึ่ง ทำให้นี่ลวฺจนต้องกลับนึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาคอยความเสียใจ

...ภาพเก่า ๆ ผุดขึ้นรำไร ถ้าไม่เพราะความใจเร็ว ใจง่าย...

อยากจะเรียกอารมณ์พรคอย่างนั้นว่ามันเป็นไฟนรก ลุกวามที่ไรก็เผาผลาญแม้กระทั่งสติ หมดไหมเป็นจุลทีนั้น โทษใครไม่ได้ แม้แต่ชนพหลอนเองทางหากหยอมให้อารมณ์พาไป...

(ร่ำไห้พรรณ ศรีโสภาค 2526 : 4)

ไม่เพียงแต่นี่ลวฺจนจะเริ่มค้นความสัมพันธ์กับชนพควยอารมณ์ แม้แต่ในเวลาที่ยังเป็นไปเพราะอารมณ์ที่ขาดการยับยั้งเช่นกัน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้ว่าเธอยังขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ หรือที่ถุวิวิจารณ์ว่า "ไม่เป็นผู้ใหญ่"

(ร่ำไห้พรรณ ศรีโสภาค 2526 : 372) นอกจากอารมณ์จะผันแปรไกอง่ายกายแล้ว เธอยังไม่สามารถทนต่อเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดได้ จึงต้องใช้พฤติกรรมปรับตัวแบบถอยหนีเห็นได้ชัด ประการแรกเมื่อเธอหนีห่างจากชนพ เพราะเขาไม่สนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของสามี นี่ลวฺจนตกอยู่ในสภาพสิ้นหวังจิตใจเต็มไปด้วยความทุกข์ ทรมานทรมาย โดยเฉพาะเมื่อต้องต่อสู้กับความต้องการทาง

ธรรมชาติ นีลวัจนเกิดความหวาดกลัวเสมอว่า เธอจะยังมีอารมณ์เหล่านั้นไม่ได้ ซึ่งอาจทำให้เธอต้องประพฤติดีศีลธรรมโดยที่เธอเองก็ไม่ต้องการ ขณะเดียวกัน นีลวัจนก็ทนรับสภาพจากการถูกทอดทิ้งไม่ได้เช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้เธอจึงต้องหาทางออกด้วยการดื่มเหล้า (ค็อกเทล) ซึ่งเธอคิดว่ามันเป็นทางออกที่ดีที่สุด เพื่อให้ลืมปัญหาต่าง ๆ แม้แต่ความต้องการทางเพศ เป็นการช่วยบั่นทอนเร้าที่มารบกวน ให้ออกจากความรู้สึกแม้จะทำให้เพียงชั่วขณะก็ตาม ดังเช่นผู้เขียนบรรยายว่า

...หลอนรู้สึกเหงา เมื่อกลับมานั่งชุกตัวอยู่ในเก้าอี้นวมตัว
เก้าอี้ของบ้านตามลำพัง น้ำตาปรึ่มและเครื่องดื่ม "แก
อาเจียน" อยู่ในมือ หลอนกำลังนึกถึงปัญหาของตัวเองของ
ใครอีกหลายคน ปัญหาที่เกิดจากอารมณ์ชนิดนี้ ...นีลวัจน
ปากน้ำตาถึงจนมันแฉะหมด ไม่มีวันเสียละ หลอนบอก
ตัวเองที่จะแก้ปัญหาด้วยการหาตัวเองให้ตกต่ำลงไปในเรื่อง
ศีลธรรมเช่นคนสมัยนี้นิยมให้คนอื่นจนเห็นเป็นของธรรมดา
กันและซาชิน...หลอนไม่ได้เคียดหรือถูกเลี้ยงดูในแบบที่
จะต้องไขว่คว้าไขว่คว้ากันนั้นแก้ไขปัญหานี้ใจและอารมณ์...หลอน
มีทางออก วิธีอื่น...ก็นิ่งใจถึงอย่างไร มันก็ไม่เสื่อมเสีย
ศีลธรรม...

(ราโพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 144 - 145)

สาเหตุประการต่อมา คือ ปัญหาเรื่องหารกพิการ ซึ่งแพทย์วินิจฉัยว่า
เป็นเพราะเชื้อหัดเยอรมันที่นีลวัจนถ่ายทอดให้ขณะเริ่มตั้งครรภ์ จึงทำให้ทารกมี
อาการผิดปกติ กล่าวคือ ตาเป็นต้อกระจก หัวใจผิดปกติ และปัญญาอ่อนอย่างหนัก
เช่นที่พิพพญ์เล่าให้รู้ฟัง

"...นิลเขาเป็นหัตถ์เยอรมันตอน...คอนทองอ่อน ๆ แล้วไม่รู้ตัว
คิดว่าแพ้อากาศ เด็กที่เกิดหมอเจาะเลือดพบเชื้อ แก่เป็น
คอนเงินที่ลูบเบิ้ลลา ...หมอบอกว่าหัวใจไม่ปกติ เขาเป็นคอกระຈ
และปัญญาอ่อน..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 342)

ด้วยเหตุที่ทารกพิการนี้เอง จนพจนานำมาเป็นข้ออ้างกล่าวโทษนี้ลวจนที่ถือถึงไม่ยอม
ทำแห่งทั้งแก่แรก ทำให้นี้ลวจนมองเห็นความผิดของตัวเองมากขึ้น จะพบความรู้สึก
นี้ได้ในตอนที่นี้ลวจนเข้าไปดื่มเหล้าในโรงแรม ผู้เขียนบรรยายว่า

...หลอนต้องการคัมภีร์มณที่พลังพลานหมองเศร้ากับความรู้สึก
ผิดชอบบางประการ มันเป็นอย่างนี้ทุกครั้งที่ได้เห็นลูก...
สำนึกที่บอกว่าหลอนผิด...ส่วนผิดมากกว่าลูกที่ลูกคงเกิดมา
อย่างนั้น...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 265)

ปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวอันได้แก่เรื่องที่ลูกชนพหอกติง และเรื่องมีลูกพิการที่คอง
เวชิณูยูนีทำให้นี้ลวจนเกิดอารมณ์ซึมเศร้า อ่อนแอยิ่งขึ้น เธอหมดความสนใจ
ในตัวเอง เริ่มบ่นพร่องในหน้าที่การงาน ซากงานมากจนผิดสังเกต เช่นที่ปรากฏ
ในความคิดของภรรยา "...เขานึกถึงโศกป้วยหลาย ๆ โศกของหลอนต่อไปอีกจำ
ได้ว่าผ่านตามากกว่าใครเพื่อน..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 21)
ในขณะที่เดียวกัน นี้ลวจนก็เพิ่มปริมาณและระดับความรุนแรงของแอลกอฮอล์ให้สูงขึ้น
จะเห็นได้จากในตอนนี้นี้ลวจนได้รับรู้จากหมอบอกว่าบุตรชายของเธอพิการ นี้ลวจน
เกิดความเสียใจอย่างรุนแรงจนมีความรู้สึกว่าเขาที่เธอเคยผสมกับทุกวันนี้มันอ่อน
เกินไป เธอจึงต้องเพิ่มระดับแอลกอฮอล์สูงขึ้นถึงผู้เขียนบรรยายว่า

...อีมีสาว * ชื่อเพราะนั่นประทับประคองหล่อนให้พ้นอาการกระอัก
กระอวน คราวตั้งกรรมมาได้ แต่มันก็อ่อนเกินไปสำหรับสถานการณ์
ใหม่ทีหล่อนกำลังเผชิญอยู่เฉพาะหน้า...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 123)

ในที่สุดนี้วิวัฒนาการก็เริ่มเล้าจากชั้นเริ่มต้นมาจนถึงขั้นเรื้อรัง เพื่อสนอง
ความต้องการทางร่างกายและจิตใจ ทั้งที่ว่า

... "ยา" ขนานี้มันเริ่มจะเป็นเวลาเช่นเดียวกับยาชนิดอื่น
ทั่ว ๆ ไปนั่นแหละ ก็มันมันก่อนแต่งตัวไปทำงาน เพื่อว่าหล่อน
จะไม่ต้องพกพาเอาความรู้สึกหมองหมาง หงุดหงิดไปเผื่อแผ่
ผู้ร่วมงานไม่มากอะไร พอกลับเคลื่อนไหวอาการ ก่อนอาหาร
กลางวัน หล่อนก็อาศัย "เจ้าข้างขาว" ในกระติกที่เก็บไว้
เป็นยาช่วย แล้วพอลงถึงบ้าน เห็นหน้าชนพหล่อนก็ต้องระงับ
อาการที่คึกขึ้นมาอีกรอบหนึ่งเป็นอันครบถ้วนขบวนความ มันช่วย
ให้เส้นประสาทยืดหยุ่นคลายตัวทีอะไรอย่างนั้นก็ไม่รู้ หรือถ้า
หล่อนเกิดอารมณ์เศร้าสร้อย ชนก็อยากจะฆ่าตัวตายใหญ่แล้ว
รู้ออก มันก็ยังช่วยไว้ได้อีกนั่นแหละ...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 486)

ผลจากการก้มเหล้าอย่างมากและติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้วิวัฒนาการ
ทรุดโทรมผิวพรรณซีดเซียว เนื่องจากร่างกายขาดสารอาหารที่จำเป็น ซึ่งอาการ
เหล่านี้ปรากฏให้เห็นชัดในความคึกของภูรีว่า

* เค็ลลี่ สโกท ชื่อคือกิลเลส ชนินหนึ่ง ซึ่งนี้วิวัฒนาการมาแปลเป็นภาษาไทย
ว่า "ผีอีเค็ลลี่"

จุดเด่นที่เตะตาก่อนเพื่อนก็คือ ความซบเซียวไม่เปลี่ยนแปลง
เช่นเมื่อก่อน หน้าตาลอกลอนผิวกายหลอน เออ...แทบจะ
พูดได้เต็มปากเลยว่า หลอนโหม

(รำไพพรรณ ศรีสีภาค 2526 : 21)

นอกจากนี้พิษของแอลกอฮอล์ที่เข้าไปสะสมในร่างกายอย่างมากนั้น ยังได้
เข้าไปควบคุมการทำงานของสมองส่วนหน้า และศูนย์กลางของระบบประสาท ทำให้
มีอาการมือสั่นไม่สามารถควบคุมสติได้ ในขณะที่ดื่มเหล้าสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกเก็บกดไว้ใน
จิตใต้สำนึกจะลอยตัวขึ้น ดังนั้นเมื่อขาดสติควบคุมนี้แล้วจึงกล้านำเรื่องราวใน
ครอบครัวยังไม่ควรเปิดเผยออกกล่าวให้ใครต่อใครฟัง ทั้งเช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ในบ้านอธิษฐานถึงปัญหามาของชนพ นิลจึงดื่มเหล้าเข้าไปอย่างมาก จนเผลอสึกน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างชนพกับคุณน้าออก ก็แต่ท่อนาสาธารณชน ทั้งนี้

"คุณน้าหรือคะ...จะมีเมียน้อย เขาชอบคนแก่คะ...
ผู้หญิงจนแก่ เขาวามันเป็นความสุข ...ฉันไม่ทองหวง
ทองหึงคนสาวกว่าหรอก แพลกมัยคะ ...แพลกนะซี...
ฉันเลยทองหึงคนแก่... ข้าก็มัยละ มีใครในโลกเป็น
อย่างนี้มีคะบอกฉันทีเถอะ"

"นิล" ชนพปราศมาจากไหน ภูรีไม่ทันเห็น

"เข้ามาแล้ว...นั่นไง" หลอนหัวเราะคิกขันท้าสามี

พละางพูดเสียงเกรี้ยวว่า

"พวกนี้เขาไม่เชื่อว่า คุณหลงคนแก่...ไปกินไปนอนไปเที่ยว
กะคนแก่...แต่งงานกันมานะ คุณยุ่งกับฉันเมื่อไหร่..."

"กลับบ้าน...คุณเป็นมาไปแล้วรู้ตัวหรือเปล่านิล..."

ชนพพูดเสียงเกือบจะเป็นตะคอก อัมอายคนรอบข้างแทบแทรก
แผ่นก้นหนี

(รำไพพรรณ ศรีสีภาค 2526 : 294 - 295)

อย่างไรก็ตามเมื่อสร้างเมานีลว้จนกลับล้มเลือนสิ่งที่เธอได้กระทำไว้ก่อนหน้านี้
จนหมดสิ้น แม้ใครจะทบทวนให้ฟังอย่างไรก็ตาม เธอก็คงยืนยันว่า "ไม่ไ้หา"
ดังเช่นในตอนนี้นีลว้จ้ก็เฝียงกับกฎระเบียบที่เขอนำเรื่องของตนกับคุณออกมา
ประจานในงานเลี้ยง กระทั่งกฎที่หาทำให้โทรศัพท์ไปสอบถามจนพ นีลว้จ้ถูกจนพ
กรากเกรี้ยวกลับมา เธอจึงยอมจำนนทั้งคำบรรยายในฉากนี้ว่า

...หล่อนท้อโทรศัพท์ไปที่บ้านคุณนี่ จริ่งคังคาคจนพเป็นคนรับสาย
เสียงที่เขาบิภาษมาเกี่ยวกับเหตุการณ์เมื่อคืน ทำให้หล่อนปล่อย
หูโทรศัพท์ลงคังโครมิใหญ่...หน้าเฝือกสี ความรู้สึกขณะนั้นไม่ผิด
อะไรกับคนถูกตีที่ศีรษะอย่างแรง
หล่อนเป็นอะไร ทำอะไรบ้า ๆ ถึงขนาดนั้นไ้ไ้ไ้...ก็จำ
ไม่ไ้ หล่อนจำไม่ไ้จริง ๆ ...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 322)

ความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นกับนีลว้จ้นี้ กล่าวไ้ว่ามีสาเหตุมาจากปัญหา
ครอบครัวที่ไม่อาจแก้ไข ชั่วนี้ลว้จ้เองก็มีบุคลิกภาพทางอารมณ์ไม่มั่นคงไม่สามารถ
ทนรับสภาพความเป็นจริงไ้ ในที่สุดเธอจึงต้องเปลี่ยนบทบาทตัวเองจากอดีตความ
มหาวิทยาลัยผู้มีความงามพร้อมสรรพกลายเป็นคนคิดเผลอ มีสภาพเสื่อมถอยลง
ทุกขณะ อย่างไรก็ตามเธอยังมีผู้หวังไ้ ไ้แก่ ทิพย์พฐ์และญีค้อยไ้ความช่วยเหลือ
ประคับประคองด้านจิตใจตลอดมา โดยเฉพาะญี เธอมีวิธีการพูดโน้มน้าให้นีลว้จ้
ยอมรับและยินยอมเข้าไปรับการบำบัดรักษาอาการคิดเผลอจากจิตแพทย์ โดยไ้ไ้ไ้
สภาพของตัวเองซึ่งมีบุตรคาบอดถึง 3 คน มาเปรียบกับนีลว้จ้ว่า

"คุณและผม ...เรามีทุกข์พอกัน คุณต้องยอมรับทุกขไ้ไ้
แล้วแก้ไขความปัญหา...ถ้าไ้ขออารมณ์อะไร ๆ ก็เสื่อมถอย
อย่างไ้แล้วมา พระท่านสอนคนไ้รู้จักมีสติ...และไ้ปัญหา
ไตร่ตรอง...สรรพสิ่งทั้งหลายยอมเกิดถวเเหตุเสมอไป..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 351)

ในระยะอนยาและฟื้นฟูสภาพจิตเขาพยายามนำหลักจิตวิทยามาใช้ช่วยการเสริมแรง
ปลุกเร้าให้นิลวัจนรักชีวิต และเข้มแข็งมั่นคงต่อการเผชิญปัญหา ทั้งที่เขาเคยกับ
นิลวัจนว่า "...คุณต้องมีความเชื่อมั่น ถึงจะไปไกรธ..." (ราไพพรรณ
ศรีโสภาค 2526 : 404) ผลจากการบำบัดรักษาของจิตแพทย์และความช่วยเหลือ
ของภู่ นิลวัจนก็สามารถเลิกเหล้าได้อย่างเด็ดขาด พร้อมกับปรับปรุงบุคลิกภาพ
ภายนอกเช่น รูปร่างหน้าตา ใสสว่างงามถึงกับชนะเลิศเกี่ยวกับเชือกก็เกิดความเชื่อมั่น
เข้มแข็ง และรู้จักใช้สติปัญญาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ มากขึ้นแม้จะคงสูญเสียบุตรชาย
ในเวลาต่อมา หรือแม้แต่ในตอนที่ชนพหาคณะมาร่วมงานฌาปนกิจบุตรชาย นิลวัจนก็
ไม่ได้แสดงความอ่อนแอให้เห็น ดังเช่นผู้เขียนอภิปรายว่า "...เป็นเมื่อก่อน
นิลวัจนคงมือไม้สั่น ความหาสิ่งที่ช่วยระงับอารมณ์ให้อุ่นไป...มานึกนี้หลอนแรงแรงขึ้น
การรักษาแบบพุทธทำให้โคตร..." (ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 423)

ซึ่งเหตุนี้พิพพัชร์จึงวิจารณ์นิลวัจนว่า "...เขาคิดขึ้นมากรู้ใหม่..."

(ราไพพรรณ ศรีโสภาค 2526 : 422)

อย่างไรก็ตามหลังจากหายเป็นปกติไม่กี่เดือน นิลวัจนก็ตัดสินใจทำงานใหม่
กับภู่ ซึ่งมีใช้ช่วยอารมณ์ดังเช่น เมื่อคราวแต่งงานกับชนพหาคเพราะความเข้าใจ
ความเห็นอกเห็นใจที่มีต่อกันมาช้านาน เหตุการณ์เลวร้ายในอดีตเป็นเพียงบทเรียน
ซึ่งจะผ่านไปและไม่วันไหนกลับมาในชีวิตของเธออีกเป็นอันขาด

นิลวัจนเป็นตัวละครที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น โดยมีมุ่งหมายให้เห็นความเบี่ยงเบน
ทางบุคลิกภาพของบุคคลที่มีสาเหตุจากการเสพยา เช่นเดียวกับทิวในเรื่องเงาราคู
ผู้เขียนกำหนดบุคลิกภาพภายนอกและลักษณะทางอารมณ์ไว้อย่างเด่นชัด
นอกจากนี้ผู้เขียนยังแสดงให้เห็นถึงความน่าสะพึงกลัวว่าหากผู้ใดปล่อยให้อารมณ์เป็น
นาย โดยปราศจากการยับยั้งมักพบภัยพิบัติอย่างคาดไม่ถึงเสมอ ดังเช่นชีวิตของนิลวัจน
ซึ่งมักมีเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้น ภัยอารมณ์เป็นตัวละครลับทำให้เป็นไปอยู่เสมอ

4. ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว

ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว หมายถึง ตัวละครที่มีความยุ่งยากทางจิตใจอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการของบุคคลทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา มาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเติบโต มีผลให้เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกตลอดเวลา จากการศึกษานวนิยายทั้ง 6 เรื่อง พบว่าตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว มีปรากฏเพียงหนึ่งตัว คือ แอนดรู แบรคเลย์ จากเรื่องลมหวน

แอนดรู แบรคเลย์

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

แอนดรู แบรคเลย์ มีบิดาเป็นคนอเมริกัน ซึ่งแต่เดิมบรรพบุรุษทางฝ่ายบิดาได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในทวีปอเมริกาแถบแคนซัสซิตี จนมีฐานะมั่งคั่งด้วยกิจการค้ามากมายส่วนมารดาชื่อลาคอนนา สืบเชื้อสายชาวอินเดียนแดงเผ่าชิปิวาหรือโอจิเบเว เมื่ออายุได้ปีเศษแอนดรูก็สูญเสียบิดามารดากันด้วยอุบัติเหตุเครื่องบินตก เปิดโอกาสให้นายทอม เมอเรย์ ซึ่งมีฐานะเป็นลุงเขยร่วมมือกับนายคิกซ์และนายวอเรน ใช้กลอุบายจับแอนดรูเข้าไปกักขังไว้ในสถานพยาบาลคนไข้ปัญญาอ่อนแบรคเลย์ สอดและฉกฉวยระดับประสาทเพื่อให้แอนดรูมีอาการคลุ้มคลั่งตัวเกร็ง ดันจุกปากน้ำลายไหลแบบเดียวกับคนปัญญาอ่อนจนคนภายนอกต่างก็เชื่อว่าแอนดรูป่วยเป็นคนปัญญาอ่อนผสมโรคจิตจริง เหตุนี้เมอเรย์จึงได้กลายเป็นผู้จัดการผลประโยชน์ในกิจการของตระกูลแบรคเลย์ทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว แผนการดำเนินมาจนแอนดรูอายุได้ 25 ปี จึงได้มีการเคลื่อนไหวขึ้น วูล์ฟ เชซิล หญิงไทยสัญชาติอเมริกันได้ย้ายเข้ามาเป็นเลขาธุการของทอม บุตรชายคนโตนิสัยเจ้าสำราญของนายเมอเรย์ ที่แบรคเลย์แมนชั่น จากการแนะนำของทนายความประจำตระกูลชื่อ มาร์ค เกลเกอร์

วกุล ได้พบนางมอนโรหญิงใบชาวนีโกร นางเป็นแม่บ้านในแบรคเลย์ แมนชั่น และรู้ความเป็นมาของแอนดรูทุกประการ นางพยายามช่วยเหลือเขาโดยอาศัยความเชื่อทางไสยศาสตร์ร่วมมือกับหมอชาวอินเดียนแดงกระทำพิธีสาปแช่งนายเมอเรย์ และพรรคพวกให้พบความหายนะมาตลอด บังเอิญวกุลแอบเห็นการกระทำเหล่านั้นโดยไม่ตั้งใจ เธอพยายามสร้างสัมพันธ์กับนางมอนโรและชักถามข้อสงสัยโดยผ่านภาษามือ นางมอนโรเล่าความจริงให้วกุลฟังพร้อมทั้งขอความช่วยเหลือ วกุลนำเรื่องราวมาถ่ายทอดให้มาร์คฟังซ้ำ แต่มาร์คกลับเห็นเป็นเรื่องเหลวไหล เขาพาวกุลไปแบรคเลย์ฮอลล์ เพื่อเยี่ยมแอนดรู โดยไม่รู้นายคิกซ์นได้ฉกฉวยระงับประสาธน์ให้แอนดรูไว้ก่อนนั้นแล้วเพื่อพรางตาคนทั้งสอง วกุลพยายามปรับความเข้าใจกับนางมอนโรตามสภาพที่เธอเห็น นางมอนโรกลับยืนยันความศรัทธาพร้อมทั้งแนะนำให้วกุลไปพบนางมาเรียหญิงอินเดียนแดง ซึ่งเป็นคนเลี้ยงแอนดรูมาตั้งแต่แรกเกิดและรู้เรื่องราวทุกอย่างก็เช่นกัน ก่อนที่วกุลจะไปพบนางมาเรีย เธอก็ได้รู้จักสตีฟ เบซิล นักจิตวิทยาของสถานพยาบาลแบรคเลย์ ฮอลล์ เขาแสดงความสนใจในอาการของแอนดรูเช่นกันจึงได้ความวกุลไปพบนางมาเรีย จากคำให้การของมาเรียทำให้สตีฟ ต้องเร่งหาทางพิสูจน์ความจริง นายเมอเรย์ให้คนลอบทำร้ายสตีฟจนถึงแก่ความตายพร้อมทั้งผลการตรวจสอบซึ่งยืนยันว่าแอนดรูเป็นคนปกติถูกทำลายจนหมดสิ้นเช่นกัน นายเมอเรย์เตรียมวางแผนพาแอนดรูไปกักตัวที่ไร่กาแพในโคลัมเบีย นางมาเรียจึงซ่อนแผนด้วยการวางเพลิงในแบรคเลย์ ฮอลล์ตามแอนดรูและวกุลหลบหนีไปอยู่ที่กระท่อมริมทะเลสาบปิลิแกนระยะหนึ่งต่อมาจึงอพยพไปอยู่ที่เรกบายเซตสงวนของอินเดียนแดง แอนดรูเริ่มประสบปัญหากับคนอื่น ๆ ซึ่งไม่รู้ภูมิหลังมาก่อน เขาถูกทำร้ายร่างกายและหัวเราะเยาะว่าเป็นคนโง่ต่อมาแอนดรูประสบอุบัติเหตุตกลงไปในทะเลสาบน้ำแข็ง เขาถูกส่งไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ มาร์คได้หลักฐานสำคัญมัดตัวนายเมอเรย์และพรรคพวกให้ชดใช้กรรมที่ก่อไว้ แอนดรูพ้นสภาพจากคนไร้ความสามารถตามคำสั่งศาล แต่เขาก็กังขังประสบปัญหากับคนภายนอกเช่นเมื่อ ครั่งอยู่เรกบายทำให้เกิดความสับสนและหวาดกลัว แอนดรูกลับไปอยู่ในสถานพยาบาลแบรคเลย์ ฮอลล์อีกเขาเริ่มมองเห็น

ความแตกต่างระหว่างตนเองกับคนปัญญาอ่อน แอนครุศักดิ์สนใจกลับบ้าน ระหว่าง
 เดินทางเขาได้เรียนรู้ชีวิตจากหญิงบริการและผู้คนที่ทำร้ายเขาจนบาดเจ็บ แอนครุ
 เริ่มรู้จักต่อสู้ เขาไปพบจิตแพทย์และนักจิตวิทยาเพื่อรักษาและฟื้นฟูสภาพจิตอย่างสม่ำเสมอ
 พร้อมกันนั้นก็เรียนรู้อาการต่าง ๆ จากโรงเรียนจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพ
 แวดล้อมมากขึ้น ต่อมาเขาพาวกุลไปงานเลี้ยงที่บ้านเขาของแอนนี่เพื่อนใหม่ เกิดมี
 เรื่องชกต่อยกับเพื่อนชายของเธอ วกุลพาแอนครุกลับและให้สติเขา แอนครุตั้งใจ
 อย่างแน่วแน่ที่จะเป็นนักการเมืองเพื่อช่วยเหลือชาวอินเดียนแดง ขณะเดียวกันก็ต้องการ
 ให้วกุลแต่งงานกับเขา วกุลบอกปฏิเสธมลาออกจากงานเพื่อกลับไปเรียนทางพยาบาลต่อ
 แอนครุใช้ความพยายามเพื่อปรับความเข้าใจกันใหม่ ในที่สุดวกุลก็ยินยอมและพร้อมจะ
 กลับมาแต่งงานกับเขาเมื่อเธอสำเร็จการศึกษา

วิเคราะห์ลักษณะของแอนครุ แบรคเลย์

แอนครุ แบรคเลย์ ตัวละครเอกผู้ถูกความฉันทนของโชคชะตาลักกลืน
 ให้ต้องเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับคนปัญญาอ่อนในแบรคเลย์ สอด นานถึง 23 ปีเศษ
 เขามีเลื่อมใสต่ออเมริกันอินเดียน และมีชื่อเรียกในหมู่ชาวอินเดียนแดงเผ่าชิปปาวา
 ว่า มัคควายาเซ อันหมายถึง ลมหนาวหรือพายุหิมะ ซึ่งเป็นการเรียกตามสภาพพื้นฟ้า
 อากาศ ในขณะที่แอนครุเกิด แอนครุมีลักษณะต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

แอนครุมีรูปร่างผอมสูง ผิวสีน้ำตาลนวลแกมขาว ใบหน้ายาวค่อนข้างมน
 โหนกแก้มสูง ผมสีดำสั้นสีน้ำตาลเข้ม ตาคม คิ้วเข้ม จมูกโค้ง และริมฝีปากบาง
 เฉียบไ้รูปสวย ทั้งปรากฏในสายตาและความรู้สึกของวกุลขณะมองดูแอนครุว่า

...ใบหน้าสีแทนเนียนตา เห็นคิ้วสีเข้ม และดวงตาคมจิกจ๊า
 จมูกแบบโรมันเด่นชัด โหนกแก้มค่อนข้างสูงแต่ก็ไม่น่าเกลียด
 เพราะมันกลมกลืนกับคางที่ออกเหลี่ยมนิก ๆ รูปหน้าค่อนข้างยาว
 และผมสีจิก...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 82)

ขณะอยู่ในสถานกักกันแบรคเลย์ ฮอล และตอนหลบออกมาพักที่กระท่อมริมทะเลสาบ
 บิลิแกนในระยะแรก ๆ นั้น แอนดรูว์ก็มีท่าทางเซื่องซึม หรือมีอะไรที่งุนงง สับสน
 ตลอดเวลาทั้งที่มารู้จักจาร์วิสให้สตีฟและวูล์ฟว่า "...ท่าทางของแกขี้มนัก กู ๆ
 ก็เหมือนจะช้าเฉื่อย ไม่ต่างกับคนไขรายอื่น..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 :
 569) หรือที่มารู้เล่าให้วูล์ฟฟังขณะอยู่ในกระท่อมริมทะเลสาบบิลิแกนว่า "...เมื่อ
 แรกมายังงัง ไม่พูด ทำอะไรโง่ ๆ ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 78)
 ต่อมาเมื่อสามารถปรับตัวได้ จึงมีท่าทางแจ่มใสขึ้น ถึงที่มารู้กล่าวกับวูล์ฟว่า
 "...แอนดรูว์ แจ่มใสกว่าเก่า..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 115)

สติปัญญา

แอนดรูว์มีสติปัญญาดี แม้จะถูกกักขังอยู่ในสถานพยาบาลคนปัญญาอ่อนถึง
 23 ปีเศษ ทำให้เขาถูกพิจารณาทางสถานสติปัญญามาช้านาน แต่เมื่อให้การเรียนรู้
 ที่ถูกวิธีแก่เขา แอนดรูว์ก็สามารถปรับตัวเองได้อย่างรวดเร็ว เห็นได้ชัดหลังจาก
 เขาโรงเรียนเขาสามารถทำอะไรได้ในระดับสูงทุกวิชาจนเป็นที่เชื่อมั่นจากจิตแพทย์
 และนักจิตวิทยาว่าเขาจะสามารถผ่านการศึกษาไปถึงระดับมหาวิทยาลัยได้อย่างแน่นอน
 ถึงที่มารู้เล่าให้วูล์ฟฟังว่า "...สมองไค้ใช้งานเต็มภาคภูมิละ โอเคิ๋วของเขาไม่ต่ำเลย
 นักจิตวิทยาคนนั้นบอกผมว่าระดับเขาวน ปัญญาจะ เรียนมหาวิทยาลัยได้สบาย..."
 (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 425)

หรือในตอนที่หนีออกจากแบรคเลย์ ฮอลไปพักที่กระท่อมริมทะเลสาบบิลิแกน
 แอนดรูว์สามารถที่จะเรียนรู้บทเรียนต่าง ๆ ที่วูล์ฟและมาเรีย ถ่ายทอดให้เป็นอย่างดี

จนมาเรื่อย ถึงกับเอ่ยปากกับวกลุว่า "...เขาไม่โง่เลยมีสเชซิด ก็ขึ้นวันละนิค..."
(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 78)

ลักษณะนิสัย

แอนกรูมีลักษณะนิสัยอ่อนโยนเขาจึงแสดงออกต่อบุคคลต่าง ๆ ด้วยท่าที
สุภาพ นุ่มนวล ถึงเช่นที่วกลุวิจารณ์ให้มาร์คฟังว่า "...แอนกรูเขามีลักษณะอย่างนั้น
เองคะมาร์ค อ่อนโยนลึกซึ้ง..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 552)
นอกจากนี้ยังมีความกตัญญูอยู่ในส่วนนี้อย่างมั่นคง โดยเฉพาะกับบุคคลที่เคยให้
ความช่วยเหลือมาก่อน เช่น มาเรีย และมอนโร แอนกรูแสดงเจตนาให้เห็น
อย่างชัดแจ้งว่า เขาจะอุปการะหญิงชราทั้งสองตลอดไป เช่นที่ปรากฏในบทสนทนา
ระหว่างวกลุกับแอนกรู เมื่อแอนกรูปรารภว่าเขาจะหาบ้านหลังเล็ก ๆ ไว้อยู่ตามลำพัง
เมื่อมีครอบครัวแล้ว วกลุก็ถามถึงนางมาเรียและมอนโรว่า

"แล้วมาเรีย ยายมอนโรละ จะเอาไปทิ้งไว้ที่ไหน บ้านคนชราหรือ

แอนกรู" วกลุถามขึ้น

"ทำไมพูดอย่างนั้นละ วกลุ" เขาจ้องหน้าหลอนอย่างแปลกใจ

"ต้องคิดให้รอบคอบนะซี บางคน...ฉันหมายถึงผู้หญิงที่จะมาอยู่กับ

เชอควัยในอนาคตกนะ เขาอาจจะไม่ชอบให้มีคนอื่นในบ้านก็ได้"

"จริงเหมือนกัน"

"เชอคิคอย่างนั้นหรือแอนกรู"

"ใครบอก... ผมจะเลี้ยงยายแก่สองคนไว้ด้วยต่างหาก"

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 522)

อย่างไรก็ตาม สำหรับบุคคลที่เคยมุ่งร้ายต่อเขา แอนกรูก็ไม่เคยคิดที่
จะผูกพยาบาทเขาให้อภัยต่อทุกคน แม้แต่นายเมอเรียก็ตาม ซึ่งจะได้ชัดหลังจาก
นายเมอเรียฆ่าตัวตายในเรือนจำ แอนกรูรับทราบข่าวด้วยสีหน้าสลด พร้อมกับนั้นเขาก็

รับจัดการเป็นเจ้าภาพพิธีศพให้อย่างเต็มที่ ทั้งที่เขาเอ่ยกับวฤทว่า "...เราควร
จะทำศพให้..." (ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 483)

แอนครูมีลักษณะนิสัยเอื้อเฟื้อมักจะนึกถึงประโยชน์สุขของคนส่วนรวมเสมอ
เช่นที่เขาหวังจะเป็นนักกฎหมายและการเมือง เพื่อช่วยเหลือชาวพื้นเมืองใน
ประเทศให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถมีสิทธิเสมอภาคกันไม่ว่าจะเป็นคนผิวสีขาว
หรือสีแสดก็ตาม ทั้งที่วฤทเอ่ยกับมาร์คถึงความปรารถนาของแอนครูว่า

"...เขาหวังเหลือเกินว่าจะเป็นนักกฎหมายอย่างคุณ มาเรีย
ฝังความรู้สึกที่จะคงต่อสู้เพื่อเผ่าพันธุ์ทางแม่ที่ยังดำหลัง น้า
ส่งสารในใจเขามากมายนัก...ดูเหมือนว่าเขาจะมุ่งเข้มแน่วแน่
สนใจมาเรีย..."

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 558)

โดยส่วนใหญ่แอนครูจะแสดงลักษณะนิสัยให้ปรากฏในค่านิยมความกตัญญูโดยตลอด

ทัศนคติ

ในค่านิยมที่เขาไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการแบ่งสีผิวของคนเป็นกลุ่มต่าง ๆ
ทั้งการเหยียดผิว และการจำกัดสิทธิต่าง ๆ แก่กลุ่มชนที่ดำหลังในสังคมอเมริกัน
แอนครูเห็นว่าความเป็นมนุษย์น่าจะบอบงถึงการมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในทุกกรณี
ด้วยเหตุนี้ เขาจึงแสดงความมุ่งมั่นมากจะเป็นนักกฎหมายและการเมือง เพราะเป็น
ทางเดียวที่จะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม เนื่องจากสีผิวเป็นเหตุให้ลกลง
ทั้งที่เขาเอ่ยกับวฤทในตอนหนึ่งว่า

"...ผมบอكمว่าอยากจะเข้าเรียนในคณะกฎหมายและการเมือง
เพราะผมบอكمว่าเป็นทางเดียวที่จะต่อสู้ เพื่อคนที่ต้องการความ
เสมอภาคอย่างอื่นเกินแคงอย่างจริงจัง..."

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 571)

ในคานชีวิต แอนครุมีทัศนคติชีวิตว่าเป็นของไม่เที่ยงแท้ อาจกับสูญได้
อย่างง่ายคายด้วยโรครภัยไข้เจ็บและความแก่ชรา เหตุนี้คนจึงไม่ควรบันทึกชีวิต
ของใคร ๆ ด้วยการมุงรายต่อกัน เห็นตัวอย่างโคชัคในคานซึ่งมีข่าวจากเรือนจำ
แจ้งมาว่านายเมอเรียสตัวตายแอนครุเอ่ยว่า "...ทำไมเขาจะต้องฆ่าตัวตายนะ
มาร์ค คนเราตายง่ายออก...โรครภัยไข้เจ็บ และ...ความแก่ มีทั้ง ๆ ผ่านเร็วนัก..."
(รำไพพรรณ ศรีสุภาภค 2521 : 482)

ลักษณะทางอารมณ์

แอนครุมีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง สืบเนื่องจากวิธีการเลี้ยงดูตั้งแต่
วัยเด็ก ซึ่งนอกจากจะไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นเช่นเด็กทั่วไปแล้วยังต้องพบกับ
วิธีการอันโหดเหี้ยมทารุณของคนเลี้ยง ซึ่งมักจะใช้การลงโทษ เช่น เคาะทอย และ
บางครั้งก็ยังฉีดยาระงับประสาทเพื่อให้มีอาการอย่างเดียวกับคนปัญญาอ่อน ทำให้
แอนครุเกิดความหวาดกลัวและซึมเศร้า กลายเป็นคนขาดความมั่นคงทางอารมณ์
อย่างยากจะแก้ไข

การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก นอกจากจะมีผลให้ขาดความมั่นคงทางอารมณ์
เมื่อเติบโตแล้วยังส่งผลให้เกิดความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ อีกด้วย
ก็จะกล่าวให้เห็นจริง การที่แอนครุถูกนายเมอเรียสแยกตัวออกมาอยู่โดดเดี่ยว ทั้งที่
อายุได้เพียงปีเศษ ได้รับการเลี้ยงดูด้วยวิธีการประคบประหงมอย่างเกี่ยวกับการเลี้ยง
ทารกมาตลอด อาทิเช่น มีคนคอยค้ำป้อนอาหารให้รับประทาน แม้แต่การทำความสะอาด
ร่างกาย หรือการเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย ก็ยังต้องมีคนคอยปรนนิบัติ แอนครุไม่เคยถูก
อบรมให้รู้จักช่วยเหลือตัวเอง ถึงแม้นางมอนโรเล่าให้วูลฟิงว่า "...มันไม่ทำให้ทำ
อะไรเองแม้แต่กินข้าวมันก็จะป้อน...เขาหัดให้ช่วยตัวเองไม่ได้..." (รำไพพรรณ
ศรีสุภาภค 2521 : 402) แอนครุไม่เคยได้เรียนรู้วิธีการเขียนอ่าน หรือแม้แต่
การผูกคอตายสำเนียงที่ถูกต้อง ที่เลวร้ายกว่านั้นกลับถูกนำเข้าไปรวมกลุ่มอยู่กับคนใช้
ปัญญาอ่อนระดับกับเขาวนปัญญาต่ำสุดในชั่วโมงที่มีการฟื้นฟูทางจิต เพื่อให้เลียนแบบอย่าง

คนไข้เหล่านั้นตลอดมา ทั้งที่สตีฟเล่าให้ทูลฟังว่า

"...ทางสถาบันให้แอมรวมอยู่กับพวกโปรฟาน์ ซึ่งมีไอ.คิว.
ต่ำที่สุด...ผมเองก็ไม่รู้ว่าวิธีการแบบนี้เป็นมานานเท่าไร แต่
ก็คงเป็นนานพอที่จะทำให้เด็กเลียนแบบผิด ๆ ..."

(รำไพพรรณี ศรีโสภาค 2521 : 573)

การกักให้แอมรวมอยู่ในสภาพแวดล้อมอันเสื่อมถอย ตลอดจนได้รับการเลี้ยงดูอย่าง
ผิดแบบนานถึง 23 ปีเศษ มีผลให้เกิดความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพไปจากคนปกติ
ทั่วไป ทั้งที่มาเรียกกล่าวกันว่า

"...แอมรวมอยู่ในที่นั่นนานจนไม่รู้จักใครอีกแล้ว อ่านเขียน
ไม่ได้ สมองหยุกทำงาน พูดไม่ชัด ...คนไข้ที่นั่นพวกที่ไม่รู้เรื่อง
เขาให้แอมรวมเล่นก๊วย เป็นมาตั้งแต่เล็ก เหมือนเด็กโตในป่า...
กินอยู่เห่าหอนเหมือนสัตว์ แอมรวมโตกับเด็กพวกนั้น จะเหมือน
ใครอีก..."

(รำไพพรรณี ศรีโสภาค 2522 : 482)

แอมรวมมีสภาพไม่ต่างจากคนนอกสังคม ที่ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก แม้
จะมีอายุถึง 25 ปีแต่ก็ยังมีความผิดธรรมดาไม่ต่างจากเด็กอายุ 3 - 4 ปี ซึ่งยังเล่นตุ๊กตา
เล่นของเด็กเล่น ไม่สามารถเรียนรู้สิ่งใด แม้แต่การช่วยเหลือตัวเอง ก๊วยเหตุนี้
เมื่อต้องออกมาปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกซึ่งมีสภาพแตกต่างจากประสบการณ์และ
ความเคยชินในอดีตจึงมีผลให้เกิดปมยุ่งยากในจิตใจ ผสมกับอารมณ์อันไม่มั่นคง
ทำให้การปรับตัวเต็มไปด้วยความยากลำบากยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อต้องเข้าไปรวมกลุ่ม
กับคนที่ไม่มีภูมิหลังมาก่อน เห็นได้ชัดเมื่อคราวหลบหนีไปอยู่ในหมู่บ้านโปเนมา เขตสงวน
ของอินเดียนแดง ซึ่งเป็นครั้งแรกที่แอมรวมได้ออกมาเผชิญกับสังคมภายนอกอย่างแท้จริง

แอมครูนั้กจะถูกรู้เพื่อน ๆ ของจิกิบซึ่งมีฐานะเป็นญาติกันล่อล่ียดินว่าโง่เขลาเพราะความไม่เคียงสาอยู่เสมอ นอกจากนั้นในคราวที่ตามจิกิบไปโรงเบียร์ในเมืองเรคบาย แอมครูเขาไปหยิบของในร้านค้ากินโดยไม่ไ้เงิน จึงถูกพ่อค้าคบบหน้าด้วยความโกรธแค้นจิกิบก็ยั้งเคยเตะแอมครูเพราะเคยเอาเงินของเขาไปซื้อของแล้วไม่รับเงินทอน กั้ที่แอมครูเผยเ่ให้วูลฟังในบทสนทนาตอนหนึ่งว่า

"...พวกผู้ชาย เพื่อนจิกิบ มันหัวเราะเยาะฉันหลายหนแล้ว...มันว่าฉันโง่...ฉัน หยิบของมากิน..." เขากระซิบแผ่ว ๆ
"เจ้าของร้านคบบเอา"

"จริง ๆ ี่แอมครู จิกิบไม่เห็นบอก...เขาคบบแล้วทำยังงั้
อีกจะ" วูลฟัง

"ได้ให้ออกจากร้าน มีคนชาวสองคนหัวเราะเยาะ...คนหนึ่งเข้ามาจับหัวจับผม เขาเรียกฉันว่าไอ้ลูกผสม หัวโหมย"

"...เวรกรรมแท้ ๆ เทียว...แล้วเธอทำยังงั้ถึงไ้เกิด
เรื่องที่โรงเบียร์อีกจิกิบพาไปที้นั้่อกร "

"เขาให้กระดานที่มีรูปคนมีลาย มีบ้าน...เออ มีเลขสองตัว
ค้วยนะวูล...เขามอว่า ให้เป็นค่าเบียร์แก้วนั้...ที่เข
เอามาแบ่งกันกินนะ"

"เธอให้เขาไปหมดละซี" ...แอมครูพยักหน้ารับ

"ฉันไม่รู้จิกิบโกรธ เขาเตะฉันที้นั้..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 240 - 241)

หรือแม้กระทั่งในเวลาต่อมา แอมครูได้ติดตามมาร์คและวูลเข้าไปในห้างสรรพสินค้าก็เกิดเหตุในทำนองเดียวกันอีก แอมครูถูกพนักงานในร้านเอ็ดอังก้วยถอยคำหยาบคายเนื่องจากแอมครูไ้เงินไม่ครบ เช่นว่า

"ไอ้ทีม...ปัญญาไม่มี ทำไมไม่วิ่งพี่เลี้ยงมาช่วยละเว้ย"

"ไอ้ลูกหมา...หนอย...แคงทัวชะโก๋เทียวะเพื่อนฝูง..."

โซ...หลุดมาจากโรงพยาบาลปัญญาอ่อนแท้ ๆ ...ใครคุม
มาวะไม่ยกกะกุแลให้คิ คนอื่นเคือคร้อนโมค..."

"มันทีม...คิดสทางคัยังไม่เป็นเลวะ กูหุน กูเลื้อนากูนี้กว่า

เศรษฐีที่ไหน...มันกลายเป็นไอ้ปัญญาอ่อนหลุดมาจากโรงพยาบาล

ใหม่ ๆ "

"มิน่า ...กูเห็นมันเซ็นรถรูด ๆ ลอกแลก ๆ ยังกะคั่นกรุง..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 427 - 428)

การมีท่าทีและพฤติกรรมที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ นี้เอง ที่ทำให้แอนดรูกลายเป็นจุดสนใจ
ที่ใคร ๆ มักจะเก็บมาล้อเลียนเหมือนคนแปลกประหลาด ปฏิกริยาเหล่านี้ทำให้แอนดรู
เกิดความท้อถอยคิดว่าตนเองคงจะเข้ากับใครไม่ได้ มีผลให้ต้องใช้พฤติกรรมปรับตัว
แบบถอยหนี ถ้วยการปลีกตัวจากสังคมเข้าไปหลบอยู่ตามมุมห้องมีท่าทีซึมเศร้าและ
หวาดกลัวอย่างรุนแรง ถึงเช่นเหตุการณ์หลังจากมาร์คพาวกูดและแอนดรูออกจากห้าง
สรรพสินค้าที่เกิดเหตุขึ้นกลับมาบ้าน แอนดรูได้หลบเข้าไปในห้องพักโดยมีวากูดตามเข้าไป
ปลอบโยน ผู้เขียนบรรยายว่า

...ร่างสูงใหญ่ของเจ้าของห้องซุกตัวอยู่ในมุมมืดข้างประตูนั้นเอง

เสื้อผ้ายังกะครบถ้วนบนตัว มือปิดหน้าไหลกว้างค้อมงอหุบเข้าหากัน

"แอนดรู" วากูดลืมหึงนางมอนโร และมาเรียกในทันทีนั้นเอง ก้าวเข้า

ไปหาจนตัวโต ถือวิสาสะจึงมีมือที่ปิดหน้านั้นออก ใจหายเมื่อเห็นดวงตา

แห่งแสงคู่นั้น ประกายแจ่มใส ร่าเริง คั่นเด่นของคนที่เคยพบชีวิตใหม่

เมื่อครูใหญ่ไม่หลงเหลือให้เห็น แม้แต่นอยนึคสิ่งทีคงอยู่ยั้งยืน คือความ

แห่งแสงแห่งจิตใจ เหมือนวันที่หลอนแรกกรูจักนายลมหนาวแห่งแบรคเลย์

ฮอด สถานพยาบาลคนไข้ปัญญาอ่อนแห่งนั้น ดวงตาคมฉาบฉวยนั้นหุบตัว

ลงมองพื้น หัวเข่าถูกยกขึ้นจรดกาง วุกุลนึกถึงหนังสือของม่อมเซซิด
อย่างช่วยไม่ได้ ทำไมผิดกับทารกที่อยู่ในครรภ์มารดา...ใจหายวาบ
เมื่อคิดเลยไปว่า คนตัวโตที่กำลังจะเริ่มยืนหยัดบนขาตัวเองจะกลับ
ถอยหลังคืนไปสู่ภาวะที่ยากจะতিক่อสร้างมนุษย์สัมพันธ์ถึง...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 438)

ในชั้นต่อมาแอนครูก็ตองถอยกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสถานพยาบาลคนปัญญาอ่อนแบรคเลย์
ฮอล ที่เขาคุ่นเคยที่สุด เพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหากับสังคมภายนอก ถึงเช่นนี้
แอนครูก็ยังบ่นว่า

"ฉันไม่อยากอยู่ที่นั่นวุกุล"

"ทำไมละ...นี่บ้านของเธอนะแอนครู บ้านสวยกว้างขวาง

นาอยู่ออกจะตายไป"

"ไม่นาอยู่...กลับไปห้องเก่าเถอะวุกุล"

"ห้องไหน"

"ห้องสองห้องที่ปูพรมนุ่ม ๆ ใต้ต้นบ้านหมอดิกชัน... ไม่มีปอด

ไม่มีหมอดิกชันแล้ว... ที่นั่นดีกว่า"

"ดีกว่าอย่างไรกัน"

"ดีกว่าที่นี่...ข้างนอกโน้น...ไม่มีคนแกล้ง ไม่มีคนพูดว่า...

ไม่มีคนเรียกไอ้เงิ ฉันไม่รู้อะไรเลยวุกุล คนข้างนอกโน้น

ไม่มีใครอยากพูดคุย...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2522 : 440 - 441)

กล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการมาตั้งแต่เด็ก มีผลให้
เกิดความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพทั้งด้านอารมณ์และพฤติกรรม จนยากที่จะปรับตัว
ให้อยู่ร่วมกับสังคมด้วยความสงบสุข อย่างไรก็ตามแรงผลักดันที่จะให้แอนครูกลับ

มาใช้ชีวิตในสังคมปกติยังมีอยู่พร้อม ทั้งจิตแพทย์ นักจิตวิทยา ตลอดจนมาร์คและ
วูกูล คนเหล่านี้เป็นผู้ปลอบปลุกให้แอนครูรู้จักวิธีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม แม้
จะต้องอาศัยเวลาและความอดทนอย่างสูงก็ตาม ถึงแม้มาร์คเอยกับวูกูลว่า

"...เรากำลังจะพาเขาออกจากโลกแคบๆ มาสู่โลกกว้าง
สังคมมนุษย์แท้จริง อาจจะยากสักหน่อย หมายความว่านั่นเพราะ
สังคมเก่าๆ ในโลกเก่าๆ ของเขาไม่ซับซ้อนวุ่นวาย ...มีคน
คุ้มครองไม่ต้องคิด ไม่มีกังวลไม่ต้องทำอะไรทุกอย่าง แม้แต่อาหาร
ที่จะเข้าปากอยู่แค่มือ ...แต่เรากำลังจะพาเขาออกมาพบกับ
โลกใหม่ โลกที่เขาไม่เคยพบ..."

(ร่ำไพล่พรรณ ศรีโสภาค 2521 : 438 - 439)

อย่างไรก็ตามจากการช่วยเหลือของบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งสติปัญญาที่มีอยู่ในตัวเอง
แอนครูก็สามารถเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างคนปกติกับคนปัญญาอ่อน เขาแยกตัว
ออกมาจากสถานพยาบาลแบรคเลย์ ฮอล ด้วยความคิดที่ว่าสถานที่แห่งนั้นไม่เหมาะสม
สำหรับเขา ถึงแม้มาร์คนำมาฉายทอดใจวูกูลฟังว่า

"...แอนครูบอกว่า เขาอยากกลับไปทีนั้นเพราะเกิดความกลัว
กลัวคน กลัวความแตกต่างที่เขาไม่รู้จัก เขาคิดว่าแบรคเลย์ ฮอล
จะทำให้เขาเป็นสุข สงบ สบาย หมดกังวล...แต่มันกลับตรงข้าม
เขากลับไปหาเพื่อนเก่า นายฮวนและคนไขอื่น ๆ ถึงได้รู้ว่าทีนั้น
ก็ไม่ใช่ที่เขาจะอยู่อีกเหมือนกัน เพราะเขาไม่ได้ป่วย..."

(ร่ำไพล่พรรณ ศรีโสภาค 2521 : 473)

แอนครูกลับเข้ามาเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมปกติเพิ่มขึ้นทีละน้อย รู้จักช่วยเหลือ
ตัวเอง เช่นการขับรถยนต์เพื่อจะได้ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น นอกเหนือจากเรื่องพื้นฐาน
ซึ่งวูกูลและมาเรีย เคยสอนไปแล้ว รู้จักการสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่นการสมาคมกับเพื่อน
ร่วมชั้นเรียน สามารถคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตในอนาคตทั้งด้านการศึกษาและ

การมีครอบครัว เช่นที่ปรากฏในความคิดของวูล์ฟว่า "...เขากำลังคิดที่จะมีครอบครัว รับผิดชอบและเป็นผู้ใหญ่จริง ๆ ..." (ว่าไฟพอร์น ศริโสภาค 2521 : 522) ที่ยิ่งไปกว่านั้นแอนดรูว์รู้จักให้ความเคารพผู้ใหญ่ กตัญญูรู้คุณผู้เคยให้ความช่วยเหลือ และไม่ถูกพยายามหาผู้เคยให้รายมาก่อน สิ่งเหล่านี้เป็นคุณธรรมที่ปรากฏในบุคลิกภาพ ส่วนหนึ่ง นอกเหนือจากสิ่งอื่นเป็นปกติวิสัยที่มนุษย์ทั่วไปจะพึงมีนับว่าแอนดรูว์ได้พัฒนาตนเองมาถึงขั้นเติบโตเต็มที่ในทุกด้าน ก้าวพ้นจากความเป็นคนอปกติมาสู่ภาวะปกติ ได้อย่างเพียงพออย่างยิ่ง

แอนดรูว์ แบรคเลย์ เป็นตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นโดยมุ่งหมายให้เห็น ความสำคัญในการวางรากฐานพัฒนาการในวัยเด็ก ซึ่งจะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล เมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่อ่านจึงกำหนดเงื่อนไขบังคับให้ตัวละครถูกแยกตัวไปอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่มีแต่คนปัญญาอ่อน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างปกป้องไม่ให้รู้จักช่วยเหลือตัวเอง ตั้งแต่อายุได้เพียงปีเศษจนกระทั่งอายุ 25 ปีจึงออกมาปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่มี สภาพแตกต่างจากความเคยชินมีผลให้ **ตัวละครต้องประสบความยุ่งยากในการปรับตัวตลอด เวลา**

ผู้เขียนเสนอภาพตัวละครคือ แอนดรูว์ในคำบรรยายหน้าตาและลักษณะทางอารมณ์ เคนซัท การกล่าวถึงลักษณะความเป๋ียงเบนทางพฤติกรรมของตัวละครในระยะแรกเกิด จนถึง 25 ปีเป็นต้นว่า ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเอง แม้แต่การรับประทานอาหารหรือ การสวมเครื่องแต่งกายก็ยังต้องมีผู้คอยช่วยเหลือนั้น โดยส่วนใหญ่ผู้อ่านจะทราบจากการอธิบายของตัวละครอื่น ๆ การใช้กลวิธีดังกล่าวนี้มีประโยชน์ในแง่ของการทำให้ เรื่องกระชับ แต่ในด้านความรู้สึกของผู้อ่านแล้วจะมองเห็นภาพของตัวละครอย่างลางเลือน อย่างไรก็ตามภายหลังที่แอนดรูว์หลบหนีออกจากสถานกักกันแล้วผู้เขียนจะเริ่มให้ตัวละคร แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เองทำให้ภาพของตัวละครเคนซัทน่าสนใจขึ้นผู้อ่านสามารถสัมผัส อารมณ์ความสับสน และหวั่นไหวที่เกิดขึ้นแก่ตัวละครได้โดยตรงจนเกิดความรู้สึกเห็นใจ ประารถนาให้ตัวละครสามารถบรรลุอุปสรรคเพื่อกลับมาใช้ชีวิตอย่างคนปกติได้โดยเร็ววัน การกำหนดรายละเอียดในด้านอื่น ๆ ให้ตัวละคร เช่นชาติกำเนิดเป็นลูกครึ่งอเมริกันอินเดีย ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตัวละครต้องพบความขัดแย้งกับกลุ่มชนในสังคม ผลักดันให้เกิด

ทัศนคติในทางลบต่อการแบ่งสืบทอดอย่างรุนแรงและส่วนนี้เองที่ทำให้ตัวละครต้อง
ตั้งจุดมุ่งหมายในอนาคตด้วยการเป็นนักกฎหมายและการเมือง เพื่อลดปมขัดแย้ง
ในใจให้บรรเทาลง การที่ผู้เขียนรู้จักนำรายละเอียดในแง่มุมต่าง ๆ มากล่าวถึงนี้
ไม่เพียงแต่จะทำให้เรื่องราวน่าสนใจเท่านั้นหากยังช่วยให้ตัวละครมีลักษณะสมจริง
อีกด้วย

5. ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ

ความผิดปกติทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติทางเพศที่มักทำให้ผู้อื่นได้รับความ
ความเกือบนอนเสียหาย ตามหลักจิตวิทยาถือว่า ความผิดปกติทางเพศ เป็น
อาการป่วยทางจิตชนิดหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม อาทิเช่น
การรักร่วมเพศ ความพอใจที่จะทำร้ายคู่ของตน และการร่วมเพศหมู่ เป็นต้น

จากการศึกษานวนิยายแนวจิตวิทยาทั้ง 6 เรื่อง พบว่า ตัวละครที่มีความ
ความผิดปกติทางเพศมีทั้งสิ้น 2 ตัว ได้แก่ ทศกัณฐ์จากเรื่องเงาพระจันทร์และคำเงิง
จากเรื่องเงารามู ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

พาลี

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

พาลีถือกำเนิดจากครอบครัวนักธุรกิจผู้มีฐานะมั่นคง เธอเป็นบุตรสาวคนเล็ก
แวดล้อมด้วยพี่ชายเป็นชายล้วน ๆ 3 คน อาชีพของบิดามารดาทำให้สายสัมพันธ์ใน
ครอบครัวห่างเหิน พาลีและพี่ชายถูกส่งตัวเข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ ส่วนบิดามารดา
แยกตัวไปพำนักที่ปารีส พาลีต้องรับผิดชอบตัวเองมาตั้งแต่เด็ก คุณนพพรผู้เป็น
มารดาจึงสนับสนุนให้เลียนแบบพฤติกรรมอย่างพี่ชายใหญ่แข็งแกร่ง เพื่อจะได้คุ้มครอง
ตนเองได้ จนตกอยู่ในบุคลิกภาพตั้งแต่นั้นมา เมื่อพาลีได้พบมยุราและ พิมพ์ไฉย
เพื่อนรุ่นน้องจากโรงเรียนเดียวกัน เธอก็เกิดความรู้สึกพึงพอใจ พยายามใกล้ชิดกับ

คนทั้งสองช่วยการห่มเหงเงินทอง ตลอดจนสละเวลาถ่ายทอดความรู้ให้จนมยุรา และพิมพ์ิไลยสามารถเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้ ตลอดเวลาที่ ศึกษาอยู่ด้วยกันนั้น พานีพยายามกักกันชายหนุ่มทุกคนที่มีที่ท่าสนใจมยุราและพิมพ์ิไลย เธอแสดงความหึงหวงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะมยุราซึ่งมีความสัมพันธ์กับพานี อย่างลึกซึ้ง เธอไม่ยินยอมให้มยุราพูดคุยกับใครอย่างเปิดเผย ฉะนั้นเมื่อมยุราขอ แยกตัวไปแต่งงานกับปวินท์ พานีจึงโกรธจัดถึงกับทำร้ายร่างกายมยุราและทำลาย สิ่งของเสียหายยับเยิน พิมพ์ิไลยไม่เคยเฉลียวใจในพฤติกรรมของพานีมาก่อน เธอได้ พากตัวเองเข้าไปแทนที่มยุรา จนถูกพานีปลุกปล้ำจึงได้หลบหนีไปอีกคนขณะปิดภาคเรียน พานีกลับไปบ้านที่บีนิง เธอได้ทราบเรื่องที่คุณมองพระธรรมาจารย์ของพิมพ์ิไลยเขียนจดหมาย มาเล่าพฤติกรรมของเธอให้คุณพระครู พานีปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง เธอถูกส่งไปศึกษาต่อ ที่สหรัฐอเมริกาและแต่งงานกับแดนซึ่งไปทำงานตำรวจที่นั่นด้วยค่าชดเชยของผู้ใหญ่ทั้งสอง ฝ่าย หลังจากแต่งงานทั้งสองกลับมาประเทศไทยพานีทนอยู่กับแดนได้เพียงคลอกเด็กชาย ก๊วง จากนั้นก็แยกตัวไปหลบหนีการติดตามของสามีไปตามแหล่งที่มีบุคคลรักร่วมเพศ รวมกลุ่มกันอยู่ ขณะเดียวกันเธอก็หวนกลับมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับพิมพ์ิไลยในรูปแบบ เติมอีก แต่เมื่อถูกพิมพ์ิไลยปฏิเสธพานีก็โกรธแค้นหาทางชักจูงชายหนุ่มที่มาติดพันพิมพ์ิไลย จนหมดสิ้น ต่อมาพานีได้ใช้อาวุธจี้ตัวพิมพ์ิไลยไปในที่เปลี่ยว บังเอิญแผนกระเนเหตุการณ์ ไวล่วงหน้า จึงตามมาช่วยไว้ทัน พานีถูกนำตัวกลับบ้านและหย่าขาดจากแดนในวันรุ่งขึ้น หลังจากนั้นพานีก็ถูกส่งตัวไปรักษาอาการที่โรงพยาบาลแต่ไม่นานก็หลบหนีออกมาได้พร้อมกับ รับทราบข่าวการแต่งงานของพิมพ์ิไลยกับแดนด้วยความโกรธแค้น พานีเฝ้ารอโอกาส จน 2 ปีผ่านไปเธอก็ได้พบพิมพ์ิไลยในสภาพหญิงมีครรภ์กับบุตรชายคนโต พานีแกล้ง เยาะหยันต่าง ๆ นานา จนแดนตามมาพบและขอให้เลิกเกี่ยวข้องกับครอบครัวของเขา อย่างเปิดเผย พานีจึงยอมจากไปด้วยท่าที่ไม่แยแสแต่อย่างใด

วิเคราะห์ลักษณะของพานี

พานีเป็นตัวละครซึ่งถูกเปรียบเคียงเช่นเงาพระจันทร์ในน้ำไหว สันสะท้อนภาพให้บิดเบือนจากความเป็นจริงเกือบสิ้นเชิง พานีมีลักษณะดังนี้

ลักษณะทางร่างกาย

พานีมีอายุซึ่งกล่าวถึงครั้งแรกประมาณ 16 - 17 ปี หน้าตาคมคาย ผอมคักสัน เป็นทรงคอกกระทุมปากไวหลังใบหู รูปร่างสูงใหญ่ นิยมสวมเสื้อเชิ้ต และใส่กางเกงทับชายเสื้อ อาจปฎิบัติหน้าที่เชิงกราวไม่เกรงใคร ดังปรากฏในความคิดคำนึงของพิมพ์ไฉยว่า

ผู้หญิงรุ่นสาวรูปร่างสูงใหญ่ พิมพ์ไฉยจะเรียกอย่างนั้นมากกว่า ในความรู้สึก ของตัวเอง ผอมคักสันแบบที่คนโบราณเรียกว่า คอกกระทุม และมักจะหวีปากให้อยู่หลังหูเป็นนิจ พานีผู้นุ่งกระโปรงแล้วหอยเข็มชักหลวม ๆ อย่างนักเรียนผู้ชายบางคน อีกทั้งมีท่าทางเก้งก้างเหมือนชายมากกว่าหญิงคนนั้นนั่นเอง

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 77)

นอกจากนี้ พานีมีทุนทรัพย์ที่ได้รับการเกื้อหนุนจากบิดามารดาสูง จึงมีความเป็นอยู่ คีมีรยณคัชบ มีบ้านพักเป็นสัดส่วน ในขณะที่นักศึกษาคนอื่น ๆ สถาบันเดียวกัน ยังต้องขี้จักรยานและรวมกันอยู่ในหอพัก พานีสวมบุหรื เทนร่า และคีมเหล็ก ได้ อย่างเชี่ยวชาญ เป็นบุคลิกภาพที่แปลกใหม่หลังจากเธอแต่งงานแล้ว ตลอดเวลาที่ผ่านมานี้ไม่ปรากฏว่าพานีประกอบอาชีพใดเป็นหลักฐาน นอกจากเตร็ดเตร่ไปตามแหล่งเร่ริงรมย์ต่าง ๆ กว่ยเงินมรดกตกทอดจากบิดามารดาเท่านั้น

สติปัญญา

พาดิมีสติปัญญาดี ผ่านการศึกษาถึงขั้นระดับมหาวิทยาลัย สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้อย่างดี เห็นได้จากตอนที่มยุราเอ่ยชมเชยพาดิให้พิมพ์โดยหวังว่า "...เขาเก่งคำนวณ เรียนก็ เขาช่วยสอนการบ้านให้ฉัน..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 79)

ลักษณะนิสัย

พาดิมีลักษณะนิสัยก้าวร้าว เนื่องจากมีความกดดันในเรื่องรักร่วมเพศ อย่างรุนแรงยิ่งสังคมไม่ยอมรับ ก็ยิ่งเกิดแรงกดดันมากขึ้น มีผลให้พฤติกรรมที่แสดงออก ก้าวร้าว รุนแรง ปราศจากการยับยั้ง มีโอกาสที่จะขาดความรู้สึกรับผิดชอบได้ตลอดเวลา เช่นที่พาดิแสดงออกกับมยุรา ซึ่งทั้งคู่เคยมีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศด้วยกันมาก่อน พาดิจึงหึงหวง กีดกันไม่ให้เกี่ยวข้องกับชายใด ทั้งยังพยายามจำกัดสิทธิต่าง ๆ สุกแต่จะกำหนด ซึ่งหากมยุราฝ่าฝืนก็จะถูกตอบโต้ อย่างรุนแรง

เช่นในตอนจบตอนตุงชนร จักรยานของมยุราจนบุบสลายไปทั้งคัน เพราะโกรธที่มยุราฝ่าฝืนคำสั่งห้ามขี่จักรยาน ถึงเหตุการณ์ในฉากนี้ว่า

จักรยานคันงามกว่าครึ่งคัน เขาไปอัดอยู่ใต้ลอร์ด คนขับ

ชะโงกหน้ามาบอกว่า

"เบรคไม่ทัน ขอโทษด้วย"

เสียงประตูดับก้องปัง พาดิเดินขึ้นบ้านหน้าตาเฉย มยุราพยายาม

ถึงจักรยานที่บุบบ้อออกมาจนได้ เสียงพิมพ์จากปากบางกุนั้นว่า

"นึกแล้วละพิมพ์ จำได้ไหมที่พาดิไม่เคยชอบจักรยานเลย คุณเถอะ

คุณปวินที่เขาจะว่ายังงี้ จักรยานของเขากลายเป็นอะไรก็ไม่รู้..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 233)

หรือในตอนที่มาขอแยกตัวไปแต่งงานกับปิ่นท พานีโกรธตอบโต้ด้วยการคำทอและตบตีอย่างรุนแรงจนปรากฏรอยฟกช้ำไปทั่วใบหน้าของมยุรา นอกจากนี้เธอยังทุบทำลายสิ่งของในห้องจนเสียหายยับเยิน เพื่อระบายอารมณ์โกรธอีกด้วย ทั้งผู้เขียนได้บรรยายของฉากนี้ว่า

...สภาพบ้านของระเนระนาดไม่มีชิ้นดี ของใช้กระจุกกระจาย
ออกจากชั้นวางของแมกระทั้งในครัว จาน ชาม แคลกระกระจาย
หม้อไห หลูจากขอ ไม่มีอะไรกับพายุร้ายพัดผ่าน เสียงแฉ่ว ๆ
มาจากประตูห้อง คนพูดยืนหน้าเขี้ยว คางตาขำแฉ่ง รอยเขี้ยว ๆ
เป็นจำตาม เนื้อตัว มุมปากยังมีโลหิตกรัง น้ำตาไหลพราก แม้
เสื้อแสงก็แทบไม่เป็นชิ้น ...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 249 - 250)

พฤติกรรมก้าวร้าวของพานีโจะแสดงออกกับคู่ของเธอเท่านั้น หากยังมีผลไปถึงเพศชายทุกคนซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับสตรีที่เธอรัก

เช่นในตอนที่พิมพ์โดยถูกเพื่อนชายร่วมมหาวิทยาลัย ชีร ถักกรายยักติกตามไปเพื่อหวังจะทำความรู้จักด้วย เมื่อพานีเห็นก็โกรธแค้นชิงชัง ยนต์ปากผ่านจักรยานที่ตามมาทันที ทั้งผู้เขียนบรรยายว่า

พานีออกกรณค่อนข้างแรงและตั้งใจขี้นปากจักรยานคันนั้น
อีกด้วย คนที่เบียดจะเสียหลักล้มทั้งรถทั้งคน พิมพ์เองก็
ใจหายหันหลังไปอยู่อย่างเป็นห่วง เกรงเรื่องอันตรายมากกว่า
แล้วพิมพ์ก็เห็นจักรยานคันนั้นตามมาติด ๆ พานีเร่งความเร็วรถ
ขึ้นจนทั้งระยะตามไม่ทัน ใบหน้าบังคัง

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 182)

ทัศนคติ

แม้พาดิจะมีสติปัญญาดี แต่เขาก็ไม่อาจนำมาใช้สร้างแรงจูงใจที่มีประโยชน์แก่ตนเองได้ เห็นได้ชัดว่า ยังมีความคิดที่ไม่ถูกต้องปรากฏอยู่ทั่วไป ทำให้เขาไม่สามารถปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามสภาพที่เป็นจริงได้ พาดิมักมองโลกในแง่ร้าย เห็นว่าสังคมทั่วไปยังมากไปด้วยคนจิตใจคับแคบ หลงยึดในค่านิยมดั้งเดิมยิ่งกว่าการยอมรับสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะเรื่องรักร่วมเพศ ซึ่งพาดิเห็นว่า เป็นสิทธิส่วนบุคคลอย่างแท้จริง แต่ที่สังคมไม่ยอมรับเพราะปรารถนาจะเห็นความเรียบร้อย ของอีกฝ่ายเท่านั้น เช่นที่พาดิเคยกับพิมพ์พิไลย์ว่า

"ถ้าคนเรารักกัน จริงใจต่อกันปรารถนาในกันและกัน ก็ไม่ควรจะ
กักกันเพียงเพราะเหตุเป็นเพศเดียวกัน เขาอาจมีความสุข ครอง
รักเป็นเพื่อนเป็นคู่ทุกข์สุขยังยืนกว่าแบบที่สังคม เห็นว่าถูกต้องก็ได้"
"สังคมยอมรับในสิ่งที่ถูกต้องอันเป็นส่วนรวมนะคะ" พิมพ์
"สังคมพอใจจะเห็นความเรียบร้อยของอีกฝ่ายนะซี"

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 365)

นอกจากนี้ พาดิยังมีทัศนคติขอบบาทเพศชายและหญิงไปในทางลบเช่นกัน เขามองเพศชายในลักษณะต่อต้าน ไม่เป็นมิตร เห็นว่าผู้ชายเป็นเพศที่ก้าวร้าว หยาบคาย และไม่ซื่อตรง ขณะเดียวกัน ก็ดูแคลนเพศหญิงว่าโง่เขลา และต้องตกเป็นเหยื่อของเพศชายตลอดกาล ทัศนคตินี้มีปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างตอนหนึ่งซึ่งพาดิเปรยให้พิมพ์พิไลย์ฟังถึงความไม่ซื่อตรงของเพศชายว่า

"ผู้ชาย...จะมีอะไร นอกจากกักตวงความต้องการแล้วเท่านั้น...
ผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายทุกข์ทรมานสารพัด ไม่เห็นมีอะไรดี...ตอจากนั้นละ
มันไปลงอยู่ที่ไหน นอกจากความหลอกลวงไม่ซื่อสัตย์"

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 493)

และจากตัวอย่างอีกตอนหนึ่งซึ่งพาดิแสดงทัศนะเกี่ยวกับเพศชายว่า "...ผู้ชาย...

เป็นพิษเป็นภัยกับผู้หญิงเสมอ จะมีอะไรก็บ้างนอกจากจะทำให้หมั่นหมอง..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 149) พาดิมีทัศนะต่อการดำรงชีวิตที่

ความพอใจของตนเป็นหลัก เธอมีความเชื่อว่าคนแต่ละคนมีวิถีชีวิต และความต้องการ
ที่แตกต่างกัน อะไรที่เป็นความสุขก็ควรแสวงหาไว้ โดยไม่จำเป็นต้องใส่ใจกับ
ความรู้สึกของผู้อื่น ถึงแม้เธอกล่าวกับพิมพ์ไพลย์ว่า

"...คนเรามีชีวิตทุกวันนี้ ก็เพื่อสนองความต้องการของตัวเอง
ถ้าเราเห็นว่าอะไรเป็นความสุข ความพอใจ เราก็แสวงหาสิ่งนั้น
ไม่จำเป็นว่าคนอื่นจะต้องเห็นด้วยเสมอไปหรอกนะ อย่าลืมว่าโลก
ของเขากับของเราไม่เหมือนกัน โลกของเขาอาจเป็นทุกข์สำหรับ
เราก็แล้วทำไมเราจะต้องทนทุกข์ในโลกของคนอื่น..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 198)

ลักษณะทางอารมณ์

พาดิมีลักษณะทางอารมณ์ ไม่นั่นคง มักย่ำคิดในเรื่องเพศ กล่าวคือ เป็น
ปฏิกิริยาต่อเพศชายอย่างรุนแรง ขณะเดียวกันก็เกิดความรู้สึกโน้มน้าวไปยัง
รักใคร่เพศเดียวกัน เป็นความเบี่ยงเบนซึ่งมีสาเหตุเริ่มมาตั้งแต่อายุ 3 - 5 ปี
ในช่วงระยะที่เด็กกำลังเลียนแบบทางเพศจากบิดามารดา เมื่อมองย้อนกลับไป
ดูความสัมพันธ์ระหว่างพาดิกับมารดาจะพบว่า มีช่องว่างเกิดขึ้นอย่างมากมาย การที่
คุณพรวางที่ทำปิ้งชา ไซ้บทบาทของผู้เฒ่าในครอบครัว แยกความรู้สึกผูกพัน
ระหว่างความเป็นแม่ลูกออกจากกัน เช่นที่แผนวิจารณ์ให้พิมพ์ไพลย์ฟังว่า "...คุณพพร
เป็นคนแปลก แม่ลูกดูเหมือนจะแข่งขันกันเอง เป็นศัตรูมากกว่าเป็นมิตร..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 898) ท่าที่แข็งกร้าวของคุณพพร ทำให้พาดิ
เกิดความขุ่นเคือง ไม่กล้าซิกไกลจึงไม่อาจเลียนแบบอย่างบทบาททางเพศหญิงจาก

มารดาได้ ในช่วงเวลาเดียวกันนี้เอง นอกจากคุณพพรจะไม่ส่งเสริมให้เกิด
การพัฒนาการทางเพศแล้ว เขอยังสนับสนุนให้พาดิหัน ไปเลียนแบบพี่ชายทั้งสามคน
เพราะกังวลว่าพาดิเป็นสตรี มีอันตรายในแง่ของการทำความผิดทางเพศที่เสียหาย
รุนแรงยิ่งอาจบีบคั้นให้ทองอยู่ห่างกันทำให้ไม่อาจวางใจได้ การกระทำดังกล่าว
จึงเท่ากับเป็นการคัดความห่วงใยไปได้อีกชั้นหนึ่ง ยิ่งพาดิเลียนแบบได้ใกล้ชิดเท่าใด
ก็ดูเหมือนจะทำความพึงพอใจให้มากเท่านั้น จะเห็นได้จากในตอนที่แผนกับพิมพ์โดย
อภิปรายถึงภูมิหลังของพาดิว่า

"...คุณพพร ไม่มีเวลาอยู่กับลูกสาวมากนักก็เลยพยายามเชิญ
ให้ลูกแถมเหากับลูกชายคนอื่น ๆ ทำลายความรู้สึกส่วนที่เป็น
ผู้หญิงจนหมดสิ้น... พาดิพยายามแสดงเป็นผู้ชายเหากับพี่ ๆ
คุณพพรจะพอใจอยู่เหมือนกันไม่ใช่หรือ"

"คะ" พิมพ์รับว่า "พี่กันที่ไร ก็มาถึงความเก่ง ความแกร่ง
ของพี่พาดิทุกครั้ง คงเป็นห่วง ไม่อยากให้มีอะไรกับผู้ชายรุ่นเดียวกัน..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 898 - 899)

เวลาที่ทองตกอยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าวยาวนานพอจะเปลี่ยนแปลงพาดิให้เกิด
ความเบี่ยงเบนไปได้ ในที่สุดพาดิก็รับแบบอย่างกิริยาท่าที ตลอดจนอารมณ์
ความรู้สึกนึกคิดอย่างเพศชายมาไว้กับตัว เช่นที่มยุราวิจารณ์ให้พิมพ์โดยฟังว่า
"...จิตใจสำนึกของเขาเป็นผู้ชาย..." ก่อการต่อต้านและแข่งขันซึ่งก็ชิงเค้นกันเอง
ในหมู่พี่น้อง ดังที่พาดิเอ่ยให้พิมพ์โดยฟังว่า "...พี่ชายสามคนนะเรอะก็แค่ทำเรื่อง
ร่อยแฉกแข่งขันกับเรานะซี ไม่มีวันเสียละ..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2524 :
122) ต่อมา พาดิยังได้เรียนรู้ความเหลื่อมล้ำทางเพศ จากพฤติกรรมเหลวแหลก
ของพี่ชายปฏิบัติต่อสาวใช้ในบ้าน เช่นที่เธอเล่าให้พิมพ์โดยฟังเช่นกันว่า

"...คนโง่เขลา ๆ ไม่มีใครอยู่หรอก เขากลัวกันทั้งนั้น
กลัวจะถูกพี่ชายของพี่รักแกเอานะซี ต้องเสียเงินให้มันไปรีดลูก
ท่าทางหลายคนแล้วนะ ยังเงินอุดปากไม่ให้มันไปแจ้งความอีก..."

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2524 : 123)

ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้พาดิไม่ต้องการรับบทบาทเพศหญิงแบบสมยอมอีกต่อไป เธอ
หันมารับบทบาทของเพศชายอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันก็ต่อต้าน และเป็นปฏิปักษ์ต่อ
เพศชายทุกคนตามกลไกทางจิตใจโดยไม่รู้ตัว ซึ่งกว่าที่คุณพระจะทันเฉลียวคิด เหตุการณ์
ก็สายเกินแก้ไข พาดิไม่อาจเปลี่ยนจิตใจของเธอได้อีกต่อไป แม้จะต้องแต่งงานกับ
แผนตามคำบัญชา จนให้กำเนิดเด็กชายคังแล้วก็ตาม ซึ่งจะเห็นได้จากในตอนหนึ่ง
ที่พาดิตะโกนใส่แผนว่า

"...ฉันไม่ต้องการเป็นเมียคุณ... มันทรมาณ... โคธินมัยแผน...
ทรมาณ ไม่ต้องการให้คุณเข้าใกล้ฉัน ขยะแขยงจะอวกแตกทีนั้น...
ฉันไม่เหมือนผู้หญิงอื่น ฉันไม่ต้องการเป็นฝ่ายรับ... เข้าใจไหม...
ฉันต้องการเป็นฝ่ายเสนอ แล้วคนที่สนองฉันก็ต้องไม่ใช่ผู้ชาย ฉัน
เกลียดความแข็งแกร่ง... กล้ามเนื้อของคุณ... ฉันต้องการ
ความอ่อนนุ่มความสวยงาม อ่อนหวาน... ไม่ใช่หน้าอกเป็นแผง
กล้ามเนื้อเป็นมัดอย่างนั้น ฉันต้องการความอ่อนนุ่ม เติ่งติ่งหอมกรุ่น...
เข้าใจเสีย..."

(รำไพพรรณ ศรีสุภาภ 2524 : 749)

พาดิมีความพึงใจที่จะรับบทบาทอย่างเพศชายทุกด้าน แม้แต่ในการทำหน้าที่
ต่าง ๆ ทางเพศก็ยังมีลักษณะเป็นแบบชาย (active) กล่าวคือ เล่นเป็นฝ่ายเสนอ
อย่างเต็มตัว ซึ่งเห็นได้ชัดในคราวที่เธอแสดงออกกับพิมพ์โดย พาดิจะเป็นฝ่ายเริ่มก่อน
ทั้งสิ้น ดังผู้เขียนบรรยายว่า

...ครั้งแรกในชีวิตที่พิมพ์โดยถูกเล่าโลมถึงจะเป็นมือหญิงอย่าง
พาดิก็เถอะ มันมีพลังประหลาดอย่างนี้เอง พิมพ์ทานไปทั้งกาย...
ท่ามกลางความปั่นป่วนนั้นพิมพ์งุนงง สับสน และทำอะไรไม่ถูกคืน
ซักคืน แล้วก็อ่อนเปลี้ยลงไปอีก ดูเหมือนว่าพาดิจะรู้อารมณ์ของพิมพ์แพบ
ทุกระยะ รูวาทะทองรุกราและฉอนคลายอย่างไรนุ่มนวลทรงไหน...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 288)

เหตุนี้พาดิจึงต้องการคู่ซึ่งมีบุคลิกภาพเป็นหญิงอย่างสมบูรณ์มาไว้สำหรับเป็นตัวแทน
จะเห็นได้ว่า "คู่" ของพาดิล้วนมีใบหน้าสวยงามเรือนร่างโปร่งบางสมส่วน ดังเช่น
มยุราหรือ คิม เป็นต้น

พาดิมีอารมณ์รักและหึงหวงรุนแรง มีความรู้สึกผูกพันต่อยุอย่างมั่นคงยิ่งสตรีนั้นยัง
ไม่เคยมีความสัมพันธ์แบบรักรวมเพศด้วยกันมาก่อน ก็ยิ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดความรู้สึก
ใคร่ครอบครองรุนแรงมากเท่านั้น เช่นพฤติกรรมที่เธอแสดงออกต่อพิมพ์โดยซึ่งเธอหลงรัก
มาตั้งแต่ครั้งยังเป็นนักเรียนด้วยกัน จนเมื่อมาจะถูกแยกไปแต่งงานและมีบุตรหนึ่งคน พาดิ
ก็ไม่เคยลืม ดังเช่นที่มยุราวิจารณ์ว่า

"...เขารักพิมพ์มานานแล้ว หนาอยู่กับฉัน เขาก็ยังผูก
ถึงพิมพ์ให้ฟังมันนานเนิ่น ทั้งแต่ครั้งพิมพ์กับเขายังไม่สนิทกัน
เขามอบว่าเขาไม่เคยรักใคร่อย่างรักพิมพ์ใหม่...เห็นหรือเปล่า
จนไม่มีลูกมีตัว...เขาสัมพิมพ์ที่ไหน..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 537)

เธอพยายามหลบหนีการติดตามของแผนกลับมาหาพิมพ์โดยเพื่อหวังจะสร้างสัมพันธ์แบบ
เดียวกับที่เคยสร้างกับมยุรา แต่เมื่อถูกต่อต้านและได้รับการปฏิเสธจากบิคารมาศาและ
ตัวพิมพ์โดย พาดิก็ยิ่งเกิดความปรารถนาที่จะเอาชนะ เธอทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็น
การขับรถออกไปกักขังที่หน้าสถานที่ทำงานเสมอ ๆ ดังที่ปวินท์ บัน ให้พิมพ์โดยฟังด้วย
ความไม่พอใจพาดิว่า "...มีอย่างที่ไหนตามเฝ้าเข้าเฝ้าเย็นอยู่ได้..." (รำไพพรรณ
ศรีโสภาค 2524 : 603) หรือแม้แต่เล่าเรื่องของพิมพ์โดยซึ่งเคยถูกเธอทำอนาจารใน
บ้านพัก ขณะยังเป็นนักศึกษาออกเปิดเผยให้รอยโทแถมพันธ์ ตลอดจนมารดาของเขารับรู้

กัณฑ์คุณพิสุทธิ์เล่าให้พิมพ์พิไลยฟังว่า "...พณีนี้อาหมั้นของเอกพันธ์...ไปเล่าอะไร ๆ ที่เกิดขึ้นครั้งที่พิมพ์ไปเข้าบ้านอยู่ด้วยกันกับเขานั้นแหละ...เล่าเสียละเอียดล่อ..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 585) พณีนั่นซึ่งกำหนดจะจักขึ้นในไม้ช้าต้องถูก ยกเลิก และท้ายสุดก็มีจี้ตัวไปในที่เปลี่ยวเพื่อให้อีกฝ่ายยอมจำนนตามที่เธอต้องการ ทั้งผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ในตอนนีว่

มีคขวาวับอยู่ในมือ พิมพ์กรรึกเป็นอนาหน้าหนีเสียงหัวเราะแสบทว่า
มีคในมือถูกวางลงข้างตัว มือข้างนั้นไขว่คว้าเนื้อตัวของคนในอ้อมแขน
เหมือนบักเล้ง... เลื้อยที่สวมซาคแควกเลื้อยหลุกจากไหล่ เห็นเพียง
เสื้อตัวในสีครีม ประทับลูกไม้บางเบา สวยงาม ผิวฉ่ำอง จากช่วงไหล่
และเนินอกนั้น คงจับตา จับใจจนมองนัก พิมพ์ไถยเสียงหัวเราะแสบ ๆ
อีกครั้ง สองมือเปะปะลงมาหาเนื้อตัวของหล่อนอีกครั้ง

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 731)

ความเบี่ยงเบนค่านิยมทางเพศของพณีนี้อาจกล่าวได้ว่ามีสาเหตุ มาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการทางเพศมาตั้งแต่วัยเด็กทำให้ขาด ความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่สามารถปรับใจให้ยอมรับบทบาททางเพศของตนได้แม้ต่อมา จะถูกส่งไปรักษาอาการที่โรงพยาบาลแต่กลับเหลว เนื่องจากเธอไม่ยอมรับสภาพความ ผิดปกติของตนเองเห็นโทษจากที่พณีนี้อาจเกรี้ยวใส่แผนเมื่อทราบว่าเธอจะไป พบแพทย์ดังนี้ "...ฉันไม่ไหวเลย เรื่องอะไรจะพาไปโรงพยาบาลถ้าอย่างนั้นคุณต้องจับ ไอ้พวกผู้ชายที่มันเป็นเหมือน ๆ กันไปให้หมอรักษาคอยคุณทำได้ไหมละ..." (ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2524 : 745) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาพฤติกรรมรักร่วมเพศของพณีนี้น ใน คำนหนึ่ง มักจะพบความก้าวร้าวรุนแรงจากการยับยั้งร่วมด้วยเสมอ ทำให้เห็นได้ว่าถึง จะมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไว้ หากก็ยังปกป้องให้พ้นจากคนซาดิสต์อย่างพณีนี ไปไม่ได้ นับว่าคนเช่นนี้เป็นอันตรายร้ายแรงสำหรับผู้เกี่ยวข้องอย่างหนึ่ง

อย่างไรก็ตามในท้ายที่สุดพาดิก็ได้ก้าวออกไปจากชีวิตของพิมพ์โดยตาม คำสั่งแผนอย่างเด็ดขาด แต่เป็นที่เชื่อแน่ว่า เธอยังคงไล่าะแสวงหาสตรี ซึ่งมี ความพอใจจะใช้ชีวิตแบบเดียวกันต่อไปโดยไม่อาจมีใครช่วยเหลือได้ ถึงแม้ผู้เขียน ได้ทิ้งท้ายไว้ว่า "...ทำอะไรไม่ได้เพราะไม่ได้แก้ไขแต่ตนเอง ไม่มีคนใจกว้าง พอมองปัญหาด้วยใจเป็นธรรม มีเมตตาจิต...น่าเวทนานัก..." (রাইপুর 2524 : 916)

พาดิเป็นตัวละครที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น โดยมีมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นบุคลิกภาพ ของบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศ (Lesbien)

โดยส่วนใหญ่ผู้เขียนจะเสนอบทบาทของพาดิในรูปของการปฏิสัมพันธ์กับตัวละคร อื่น โดยเฉพาะกับตัวนางเอก ทำให้ผู้อ่านสามารถสัมผัสอารมณ์ความรู้สึกในทางรักร่วมเพศของตัวละครได้แจ่มชัด ผู้เขียนมีความสามารถในการเสนอภาพตัวละคร ได้น่าสนใจ การกำหนดเงื่อนไขให้ตัวละครตั้งแต่ตนจนกลายมาเป็นผู้มีบุคลิกภาพเบี่ยงเบน ในภายหลังมีความสมจริงตามหลักจิตวิทยา นอกจากนี้การแสดงทัศนคติต่อบทบาททางเพศ ทั้งชายและหญิง ตลอดจนลักษณะนิสัยการรัว นับว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในทางรักร่วมเพศของตัวละครอย่างยิ่ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เรื่องราวของพาดิ ไม่เพียงแต่ จะให้ความบันเทิงในแง่ของนวนิยายเท่านั้น หากยังช่วยส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจ ต่อบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

คำเกิน

ภูมิหลังและเหตุการณ์ทั่วไป

นายคำเกิน เป็นเจ้าของกิจการเหมืองแร่แห่งหนึ่งในภาคใต้ อัมตะเหตุ รอดว่าเมื่อหลายปีก่อน ทำให้กลายเป็นคนพิการหมดสมรรถภาพทางเพศอย่างสิ้นเชิง เหตุนี้จึงครองความเป็นโสดเรื่อยมา จนกระทั่งได้พบสตรีรูปโฉมงดงาม นายคำเกินเปลี่ยนความตั้งใจที่มีมาแต่เดิม ด้วยการแต่งงานกับสตรีทองจากการ

หน้าของมัลลิกา เขาพาเธอมาอยู่ที่พังงาพยายามแปรเปลี่ยนของต่าง ๆ ให้เพื่อสไบทองจะไม่ตีจากไป แต่เหตุรุนแรงก็เริ่มเกิดขึ้นเมื่อนายคำเก็งพยายามสร้างเพศสัมพันธ์กับวิธีซึ่งสไบทองไม่ยอมรับ นายคำเก็งใช้อำนาจเงินของตนขู่บังคับจนสไบทองมากเจ็บและล้มป่วยด้วยอาการทางโรคประสาท นายแพทย์บรรพตแนะนำให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับสไบทองอีกต่อไป นายคำเก็งปฏิบัติตามด้วยความไม่พอใจ แต่ต่อมาเขาก็เริ่มใช้วิธีการใหม่ด้วยการนำหญิงรับใช้ชื่อเนียนวลเข้าไปอยู่รวมบ้านเพื่อให้สไบทองหึงหวง เหตุการณ์ถึงขั้นแตกหักเมื่อนายคำเก็งพยายามบังคับให้สไบทองแสดงเพศสัมพันธ์กับเนียนวล เธอตอบโต้ด้วยการตบหน้าเนียนวล ก่อนจะหลบหนีออกมา นายคำเก็งโกรธจัดทั้งสองหย่าขาดจากกันในวันรุ่งขึ้นพร้อมทั้งบ้านของนายทิวซึ่งนายคำเก็งซื้อให้สไบทองก็ถูกยึดคืนต่อจากนั้นไม่นานนายคำเก็งก็แต่งงานใหม่ เขาพบสไบทองอีกครั้งที่เหมืองราชบุรีและได้นำความสัมพันธ์ในอดีตออกเปิดเผยให้คนในที่นั้นรับรู้ จนเป็นเหตุให้สไบทองต้องแตกกับการดูแลในที่สุด

วิเคราะห์ลักษณะของนายคำเก็ง

นายคำเก็งเป็นตัวละครประกอบซึ่งถูกสร้างขึ้น เพื่อให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างสอดคล้องเหมาะสมนายคำเก็งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะทางร่างกาย

นายคำเก็งเป็นชายวัยกลางคนอายุประมาณ 50 ปี มีรูปหน้าตบอบออกกระดูกเล็กน้อย ทาคม ผมหงอกประปราย รูปร่างผอมสูง เช่นที่ปรากฏในความคิดของสไบทองขณะเห็นนายคำเก็งเป็นครั้งแรกว่า "...ผมขาวบริเวนหน้าผากและจอนไม่เห็นชัด หรือเขาจะยอมอยู่เสมอก็คือเหลือเค้า ใบหน้าคมคายออกกระดูกนิกนอย ค้วยซ้ำ รูปร่างสูงโปร่ง ..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 367)

นายคำเก็งพิถีพิถันในการแต่งกายเห็นได้จากที่ผู้เขียนนำมาเปรียบเทียบกับวิชาว่า
 "...เสื้อที่สวมติดกระดุมไม่คลอกถึงจะมองอย่างไรก็ไม่สะอาดเอี่ยมอ่องแบบนาย
 คำเก็งผู้สนใจการแต่งกายเสมอ..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 105)
 ภิรยาหาทางที่แสดงออกต่อคนภายนอกสุภาพอ่อนโยน แต่เมื่ออยู่กับคนที่คุ้นเคย คำเก็ง
 จะไม่เก็บความรู้สึก ดังเช่นที่เขาเอ่ยกับสไบทองสะท้อนให้เห็นลักษณะของนายคำเก็ง
 ในบ้านดังกล่าวได้ชัดเจน "...ฉันอยากจะเชกหัวตัวเองที่ทำสุภาพบุรุษเสียหลายวัน...
 ไม่เกรงใจกันละจะบอกให้ เธอคงทราบดีใจฉันนะ ..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค
 2518 : 148)

สติปัญญา

นายคำเก็งมีสติปัญญาและปฏิภาณไหวพริบดี รอบรู้ในการดำเนินธุรกิจ
 ดังเช่นเมื่อมีลัทธิชาชักชวนให้ร่วมลงทุนกิจการค้าด้วยกัน นายคำเก็งก็ยินยอมเพราะ
 คิดแล้วว่ากิจการนั้นจะต้องให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า กระทั่งต่อมาเกิดการรั่วไหลขึ้นกับ
 กองทุนคืนทันทีก่อนที่กิจการนั้นจะล้มละลายในที่สุด

ด้วยความสามารถเฉยนี้เอง จึงทำให้สามารถขยายกิจการเหมืองแร่
 จากบริษัทเล็ก ๆ จนเติบโตขึ้นถึงที่สุดแห่งหนึ่งในภาคใต้ ดังบทสนทนาระหว่าง
 นายคำเก็งกับสไบทองซึ่งชี้ให้เห็นความสามารถของนายคำเก็งได้เป็นอย่างดีว่า

"บางคนมีพรหมทุกอย่าง อย่างคุณ"

"นั่นทำให้มันออกเงยคอไปอีกทางหาก สมัยของพ่อเรายังไม่มี
 เครื่องมือดี ๆ รถมาก็ไม่สะดวก เหมืองอยู่ลึกเข้าไปในป่า หา
 บ้านคนสักหลังก็ยาก... ตอนแรก ๆ ที่พ่อเริ่มทำเหมืองมีหัวฉึก
 อย่างเดียวเท่านั้นแหละ..."

(ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 11)

ลักษณะนิสัย

ลักษณะนิสัยเป็นคนค่อนข้างเปิดเผย พูจจาโผงผาง ไม่แฉงความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น เห็นได้ชัดจากถ้อยคำวิพากษ์วิจารณ์คนตัวหนึ่งเลยทีเดียว มัลลิกาในเรื่องการดำเนินกิจการค้าอย่างไม่รอบคอบ ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นมากมาย ซึ่งตัวอย่างนี้จะสะท้อนให้เห็นนิสัยของนายคำเก็งได้เป็นอย่างดี

"คุณมัลลิกา ... ผมไม่อยากจะว่าคุณตรง ๆ หรือว่าคุณชอบทำการใหญ่เกินไปเกินไปกำลัง ที่จริงตามที่เราคกกลงกันตอนแรก ๆ ... ผมก็คิดดอกเบี้ยเงินกู้ถูกกว่ารายอื่นทั้งหมดและตอนหลังเราก็ร่วมทุนกันอย่างที่ตกลงไว้ กิจการจะไปได้สวย ถ้าคุณไม่ขยายอะไร ๆ เร็วเกินไปเท่านั้นเอง"

"คิดนั้นยอมรับค่ะ " มัลลิการับคำเสียงอ่อย ๆ

"แล้วยังมีอะไรอีก คอกม้าแข่งที่หัวหิน คุณทิวรับจ้างไหม"

"ไม่ทราบค่ะ เขาเมากับบอกแล้ว"

"นั่นก็หมุนหลายแล้วฟื้นตัวไม่ทัน"

"คิดนั้นขายมา ขายทั้งหมดแล้ว"

"เรื่องขาดทุนอีกรายใหญ่ผมอยากให้คุณเลิกยุ่งกับการค้า"

คุณทิวรู้ว่าเงินของเขาแทบไม่เหลือ คงซ็อกตายไปแล้ว" นายคำเก็ง

พูดเสียงเงิบ ๆ

"คิดนั้นพยายามแล้ว แต่ไม่สำเร็จ"

"คุณบริจาคน่ามากเกินไปด้วย" เสียงเหมือนคำหนี

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 377 - 378)

นอกจากนี้ นายคำเก็งยังมีลักษณะนิสัยที่ไม่ยอมเสียเปรียบให้ใคร มักยึดถือผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง บางครั้งจึงทำให้เป็นคนโหดเหี้ยม ไร้คุณธรรม ดังเช่น

เมื่อหย่าขาดจากสไบทอง นายคำเก็งสั่งยึดบ้านซึ่งเคยยกให้คืนทันที ทั้งที่ในขณะนั้น นายทิวยังนอนป่วยเป็นอัมพาตอยู่ในบ้านหลังนั้น ทั้งที่เขาเคยกับสไบทองว่า

"...ฉันจะเอาบ้านหลังนั้นคืน ...ฉันไม่ยอมขาดทุน
มากกว่านี้ หอรอกทองกลับกรุงเทพได้ แค่ออกจากบ้าน
หลังนั้น ราคามันเป็นล้าน ไม่คุ้มกับที่ฉันเสียไป..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 279)

ทัศนคติ

ในทัศนะที่เกี่ยวกับสตรี นายคำเก็งนิยมคนฉลาดมากกว่าคนสวย ดังเช่น ที่เคยกับมดลิกว่า "...ผมนิยมคนฉลาดมากกว่าสวย..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 380) อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ เมื่อถึงเวลาเลือกคู่ครองกลับพึงเล็ง ที่ความสวยงามของสตรีมากกว่า ซึ่งเป็นไปไม่ได้ว่าการมีภรรยาสวยช่วยชดเชย ปมค้อยความพิการให้บรรเทาลง เช่นที่เขาเคยกับสไบทองว่า "...ฉันเคยนึกอิจฉา ผู้ชายอื่น ๆ ที่ไม่พิการอย่างนี้ อาจจะเป็นเหตุหนึ่งที่ยากได้เมียสวยชนิดคนอื่นเห็น แล้วอิจฉา..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 14)

ในทัศนะเกี่ยวกับเรื่องเพศ เขาเห็นว่าความสุขทางเพศเท่านั้นที่เป็น สิ่งปรารถนาสูงสุดของคนทุกคน ค้วยเหตุนี้ นายคำเก็งจึงกลัวการตีจากของสไบทอง เพราะสาเหตุที่เขาพิการ ไม่อาจให้ความสุขทางเพศแก่เธอได้ ทั้งที่เขาเคยกับสไบทอง หลังจากเปิดเผยให้เธอรู้ว่าเขาพิการแล้วว่า "...ไม่มีผู้หญิงคนไหนทนได้หรอก มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ เธอคิดว่าจะทนได้หรือ เมื่อรู้ความจริงแล้วอย่างนี้..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 458) ซึ่งทัศนะนี้สามารถสะท้อนกลับไปถึง ความปรารถนาสูงสุดของนายคำเก็งได้เช่นกัน ค้วยเหตุนี้เขาจึงมักปรารถนาถึงสภาพ ความพิการของตนเองค้วยความขุ่นเคืองให้ภาสพึงเสมอ ๆ ว่า "...มันน่าเจ็บใจ ตรงที่ว่าไม่มีเงินล้มเหลื่อมค้ำคางนี้เอง..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 199)

ลักษณะทางอารมณ์

นายคำเก็งมีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง มักย่ำคิดในเรื่องเพศตลอดเวลา ทั้งได้กล่าวไว้ในงานที่ตนคิดแล้วว่า เขามีความเชื่อว่าความสุขทางเพศเท่านั้นเป็นสิ่งที่ปรารถนาสูงสุด ถ้าไม่เพราะอุบัติเหตุคิดว่าทำให้ประสาทที่ไปควบคุมอวัยวะในส่วนที่ต่ำกว่านั้นเอาไว้ไม่ได้แล้ว เขาก็คงสามารถดำเนินวิธีการได้อย่างปกติ ความพิการหมดสมรรถภาพทางเพศ ทำให้เกิดความกังวลและถึงเครียดจนไม่กล้าแต่งงานกับสตรีใด เพราะเกรงว่าสภาพความพิการดังกล่าวจะเป็นสาเหตุให้แตกแยกกัน อย่างไรก็ตาม นายคำเก็งก็ได้เปลี่ยนความตั้งใจของตนเองเมื่อมาพบสไบทอง ซึ่งมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม ดังที่เขาเอ่ยกับสไบทองว่า "...ฉันไม่เคยคิดจะแต่งงานหรอก ไม่คิดจนกระทั่งได้พบเธอคนนี้แหละ..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 451) ความหวาดกลัวที่ยังฝังในจิตใจสำนักทำให้ต้องแสวงหาความรู้ทางด้านเพศศึกษา มาปฏิบัติกับสไบทองเพื่อป้องกันการศึกษาจากและเพื่อสนองความต้องการทางเพศของตนเอง ดังที่เขาเอ่ยกับสไบทองว่า "...ฉันปรึกษาหมอที่กรุงเทพแล้ว... เธอจะหรรษาอย่างนี้ไม่ได้ เราควรจะมีความสุขด้วยกัน..." (ร่ำไผพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 97)

วิธีที่นำมาใช้ได้แก่ การโถมเล้า (necking and petting)*

ซึ่งเป็นการสัมผัสดูคลำ บีบ กด และกอดรัด ไปตามอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของฝ่ายหญิง จนถึงโอบอุ้ม (oral sex) เชื่อกันว่าวิธีนี้จะช่วยกระตุ้นความรู้สึก ทำให้ผู้ถูกโถมเล้าเกิดความสุทธาทางเพศได้ บังเอิญว่าสไบทองไม่เคยเรียนรู้เรื่องราวเหล่านั้นมาก่อน จึงซัดขึ้นอย่างรุนแรงจึงผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ในฉากนั้นว่า

*necking and petting เป็นการโถมเล้าทุกรูปแบบไปตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายฝ่ายตรงข้าม เช่นการจูบ ดูคลำ หรือการกระตุ้นด้วยมือและปาก ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกโถมเล้าถึงจุดสุดยอดได้ แต่ก็ไม่เสมอไปนัก เพียงแต่ว่าไม่มีการร่วมประเวณีกันอย่างเดียวเท่านั้น

สไบทองร้องเบา ๆ เมื่อผิวเนียนและละเอียดบริเวณหลัง ไหล
และทำไปกว่านั้นเริ่มสัมผัสกับใบหน้าของนายคำเกิง เสียงหอบ
น้อย ๆ และคำพูดที่พร่งพรูไม่หยุดปาก

"อย่าทำเป็นแมสาวน้อยไรเคียงสาเลยทอง ฉันพยายามออกทน
มากี่หลายวัน ไม่อยากให้เชอตกใจกลัว พยายามพูดและอธิบาย
แล้วนะทอง แต่ความรู้สึกของฉันมันไม่ได้พิการเหมือนร่างกาย
นี่นะเห็นใจกันบ้างเถิด คอให้เหวคาหน้าไหนก็ทนไม่ได้หรอก
ฉันฉันทใจตัวเองไม่ไหวแล้ว..."

"ไม่ ปล่อยฉันนะคุณคำเกิง" สไบทองร้องออกไปเต็มเสียง

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 97 - 98)

ท่าทีของสไบทองสร้างความกังวลให้นายคำเกิงอย่างมากมาโดยเฉพาะในเวลา
ที่ถูกคุกคามด้วยแรงปรารถนาทางธรรมชาติ นายคำเกิงจึงต้องก้มเกล้า เพื่อปก
คลุมความกังวลให้พ้นจากจิตสำนึกและเสริมแรงให้เกิดความกล้า สามารถทำทุกสิ่งได้
ตามความต้องการ ดังที่เขาเอ่ยให้วิภาสฟังว่า "...ต้องกินเหล้าช่วยไม่งั้นใจมันจะ
พิการฉันไม่อยากทรมาณมากกว่านี้เลยวิภาสกินเหล้าแล้วใจกล้า..." (รำไพพรรณ
ศรีโสภาค 2518 : 269) ผลร้ายจึงกลับมาตกที่สไบทองอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง
เพราะเมื่อนายคำเกิงก้มเกล้าจะขาดความยับยั้งสั่นเชิง เป็นเหตุให้มีพฤติกรรม
ทางเพศที่รุนแรงเป็นไปตามแรงกดดันที่ฝังอยู่ภายในโดยไม่รู้ตัว ตามร่างกายของ
สไบทอง เช่นบริเวณช่วงอกและไหลจะปรากฏรอยบีบ กด ซอกเข้าไปทั่ว นอกจากนี้
นายคำเกิงยังใช้เครื่องมือบางอย่างล้วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศจนเกิดการปริขาด
มีโลหิตไหลซึมตลอดเวลาทำความเจ็บปวดให้สไบทองอย่างรุนแรง ดังเช่นผู้เขียน
บรรยายว่า

สไบทองร้องออกมาอย่างเจ็บปวด แสงโคมมูมท้องสากแสงสีนวล
จับฉนวนของของหลอน ชวงไหลเปล่าเปลือยที่ชาวสะอาคปรากฏ
รอยแคงเป็นจำ ๆ หลอนสะกึ่งสุดตัว ไม่มีครั้งใดที่จะทรمانเท่า
ครั้งนี้อีกแล้ว ท่ามกลางความเจ็บปวดนั้น หลอนจึงได้เห็นรอยที่
เกิดจากเครื่องมือของนายคำเก็งเนื้อบางเบาชาวสะอาค
ปรากฏรอยเลือด ชิมแผ้วกว้าง สไบทองเกลือกไถลจนหลุดพ้น
จากแรงกอดรัดนั้น ร้องครางเหมือนคนสิ้นใจ

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 177)

ถึงเหตุการณ์ครั้งนี้จะทำให้สไบทองต้องถูกส่งตัวเข้ารับการบำบัดรักษา
จากแพทย์อย่างรีบด่วน แต่ก็ไม่มีผลให้นายคำเก็งเลิกล้มความต้องการของตัวเองได้
เขาแก้ไขสถานการณ์ครั้งใหม่โดยนำเนื่อนวลหญิงรับใช้ซึ่งเป็นคนกร้านและมีประสบการณ์
ในเรื่องเพศเข้าไปในห้อง ให้สไบทองรับบทบาทเป็นตัวสนองส่วนเนื่อนวลเป็นฝ่าย
เสนอแสดงบทบาททางเพศกันเพื่อจะได้ถ่ายภาพไว้ ต่อมาเขาจึงเข้าไปร่วมแสดงด้วย
ในลักษณะแบบเกี่ยวกับการร่วมเพศหมู่ ดังที่เอ่ยกับหญิงสาวทั้งสองว่า "...เราจะ
นอนควายนกันสามคน..." (ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 270) นับเป็น
ความเบี่ยงเบนทางเพศที่สไบทองไม่อาจทนได้อีกต่อไป ดังที่สไบทองถ่ายทอดให้ภาส
ฟังหลังจากที่เธอสามารถหลบหนีออกมาจากห้องของนายคำเก็งแล้วว่า

"...พวกนั้น...บ้าฉันทนไม่ไหวแล้ว ช่วยฉันด้วยค่ะ เขายังคับ
ให้ฉันทำอะไรอย่างนั้น เด็กคนนั้นสติไม่ถี่ ทั้งเขาควยนั้นแหละ...
เขาให้เนื่อนวลเป็นตัวแสดง...เป็นผู้ชาย...และฉัน...
ฉันทนไม่ไหวจริง ๆ ไม่เคยพบเห็น เด็กนั้นกินเหล้ากับเขาควยค่ะ
เมากันทั้งคู่ฉันไม่ยอม...ฉันคบหน้าเนื่อนวล ฉันทำให้คุณคำเก็งเจ็บ
ฉันทำของเสียหาย กลองลายรูป...ฉันไม่รู้เลยว่าเขาจะถ่ายรูปฉัน
กับเนื่อนวล...เขามาหรือเปลาคะ..."

(ว่าไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 272 - 273)

ควยเหฺนนี้ เธอจึงขอหย่าจากเขาในวันรุ่งขึ้นทันที

พฤติกรรมทางเพศของนายคำเกิง ได้แสดงให้เห็นสภาพความกดดันทางอารมณ์เพศของบุคคลซึ่งมีสาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกาย ทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกรุนแรงเกรี้ยวกราด และเบี่ยงเบนไปจากแนวปฏิบัติของคนทั่วไป เช่น การร่วมเพศหมู่เป็นต้น มีผลให้ฝ่ายตรงข้าม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูอยู่ในกรอบค่านิยมดั้งเดิมมาตั้งแต่เด็กไม่อาจทนได้ อย่างไรก็ตาม บทเรียนจากการแต่งงานครั้งแรก น่าจะช่วยให้นายคำเกิงได้ข้อคิดในการเลือกคู่ครองในอนาคต ดังที่เขาเคยถามวิภาสในทำนองว่า เมื่อสไบทองทนพฤติกรรมของเขาไม่ได้ แล้วเหตุใดเนื้อนวลจึงทนได้ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าคนแต่ละคนมีกลไกการปรับตัวที่แตกต่างกัน เหตุนี้ นายคำเกิงจึงเปลี่ยนทัศนคติในการเลือกคู่ครองจากผู้ที่มีความบริสุทธิ์ สวยงาม เช่นสไบทองเป็นหญิงอื่นที่สามารถปรับตัวให้เกิดความพอใจที่จะได้รับความสุขทางเพศ ในแบบเดียวกับที่เขาเคยปฏิบัติกับสไบทองมาก่อนเท่านั้น ควยเหฺนนี้ เมื่อมีการแต่งงานครั้งที่สองเกิดขึ้น จึงไม่มีข้อความระหองระแหงระหว่างนายคำเกิงกับภรรยาคนใหม่ ดังเช่นที่เคยผ่านมามีอีกเลย

คำเกิงเป็นตัวละครที่ผู้เขียนกำหนดขึ้นโดยมุ่งหมายให้เห็นลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมทางเพศผิดไปจากปกติ ซึ่งเกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย ผู้เขียนเสนอภาพตัวละครได้น่าสนใจ การกำหนดลักษณะนิสัยให้ตัวละครคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเป็นสำคัญนับว่าสอดคล้องกับอาชีพ ความคิดที่ถือว่าความสุขทางเพศเป็นสิ่งสำคัญนั้นมีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกับพฤติกรรมทางเพศของตัวละครนี้อย่างมาก

อย่างไรก็ตามในด้านช่วงเวลาตัวละครตัวนี้สัมพันธ์กับตัวละครอื่น ยังมี ความสับสน เช่นที่นายคำเกิงกล่าวกับสไบทองว่าวิภาสเป็นผู้ชายเลือกช่วยชีวิตเขา ในตอนที่ประสบอุบัติเหตุ ฤควาซึ่งในเวลานั้นนางลิมอยู่เป็นพี่สะใภ้เพิ่งจะตั้งครรภ์เท่านั้น อย่างไรก็ตามปรากฏว่าบุตรสาวของนางลิมในปัจจุบันมีอายุได้ 18 ปีแล้ว แสดงให้เห็นว่านายคำเกิงจะต้องพิการมานานเกือบ 20 ปี ซึ่งในเวลานั้นวิภาสคงจะมีอายุราว 8 - 10 ปีเท่านั้น ความสับสนด้านช่วงเวลาทีกล่าวนี้นั้นแม้จะเห็นว่าเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อย

แต่ทำให้เรื่องราวความสมเหตุสมผล เป็นการบันทึกคุณค่าในความรู้สึกของ
ผู้อ่านไปอย่างน่าเสียดาย

นอกจากการศึกษาลักษณะตัวละคร ปลูกดีในนวนิยายแนวจิตวิทยาของโสภาค
สุวรรณ ทั้ง 6 เรื่อง พบว่า ผู้เขียนมีวิธีการเสนอตัวละครไปตามลำดับปฏิทินมากที่สุด
มีเพียงส่วนน้อยซึ่งจะใช้การย้อนหลังเข้าไปแทรกเมื่อต้องการกล่าวถึงภูมิหลังของ
ตัวละคร ส่วนการสร้างตัวละคร ผู้เขียนนิยมให้ตัวละครอื่นกล่าวถึงหรือแสดงปฏิกิริยา
ต่อตัวละคร ปลูกดีมากที่สุด

เช่นการให้ภรรยาแสดงปฏิกิริยาต่ออันลวกัน ดังนี้

หลอนเป็นแบบฉบับผู้หญิงที่ "ไม่เป็นผู้ใหญ่" เต็มที่
ถึงจะฉลาดมีสติปัญญาดี แต่ภรรยาก็มองเห็นความไม่สุก
งอมทางการเจริญเติบโตของหลอนอย่างเด่นชัด... ไม่
อยากเชื่อสายตาตัวเองว่า หลอนจะเลยหมกความสนใจ
ตัวเองถึงเพียงนั้น ผู้หญิงสวยเก๋หน้าตาปร่างหมกจก
มีความรู้ ความสามารถ และมีครอบครัวเป็นหลักฐานอย่าง
หลอน จะมีปัญหาหนักหนาอะไร จนถึงกับเปลี่ยนแปลงบุคลิก
ไปถึงเพียงนั้นที่เดียวหรือ...

(রাইপুর স্রীসোপা 2526 : 372)

การให้ภรรยาอธิบายถึงความรู้สึกนึกคิดที่พามีต่อพิมพิไลย ดังนี้

"จิตใจ... ส่วนนี้ของเขาเป็นผู้ชาย ผู้ชายร้าย ๆ ที่รักหึงหวงร้ายกาจ
นัก..เขารักพิม มานานแล้ว ขนาดอยู่กับฉันเขายังพูดถึงพิมให้ฉันฟัง
มันนานเนิ่น ตั้งแต่ครั้งพิมกับเขายังไม่สนิทกัน เขามอบว่าเขาไม่เคย
รักใคร่อย่างรักพิม ภูใหม่... เห็นหรือเปล่าจนไปมีตัวมีลูก เขาลืมพิม
ที่ไหน..."

(রাইপুর স্রীসোপা 2524 : 537)

การให้นายค่าแก่วิจารย์ความเปี่ยงเบนทางบุคลิกภาพของมัลลิกา ดังนี้

"ฉันรู้จักยายนี้มานานแล้วนะคุณ แรก ๆ ก็ลงทุนร่วมกันคือห่อออกมา
สะกิดใจตอนที่แกล้งเอาเงินคุณหิ้วจนหมดตัวรู้หรือเปล่า ... แกล้งเอาไป
บริจาคการกุศลสร้างตึกคนไข้ สร้างวัด ศาลาการเปรียญ ลงทุนอะไร
ก็หมดตัว มันเปรอะไปหมดจนไม่รู้ว่าจะไร เป็นอะไร สบายทองอยู่กับคน
โกลาหลซัก ๆ "

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 221)

การอธิบายลักษณะทางร่างกายของนายหิวจากความรู้สึกนึกคิดของมัลลิกา
ดังนี้

...คนอะไรก็เห็นแต่เข้าป่านนี้ ขววิสกี้และโซ่ คากับสังเณสนเสส
บรรจุน้ำแข็งตลอดจนกับแกล้มสองสามอย่างบนโต๊ะ บอกให้รู้ว่า
เจ้าตัวน่าจะพามาเองจากบ้าน โดยเฉพาะเหล้าราคาแพงพวกนั้น
เจ้าของโต๊ะเป็นบุรุษวัยกลางคน หากใบหน้าคมคายน่าพิศวง
หลอนลอบชมเรือนร่างมีกบีนสูงใหญ่ของเขาในใจ นึกแปลกที่
เขาไม่ใส่ใจกับผมที่เริ่มหงอกประปราย มัลลิกาแลปราดไปที่จอ
บาง ๆ ข้าง ๆ หู ผมสีเงินยวงแซมคำดูเป็นเส้นที่แปลกตาใบหน้า
คานข้างของเขาประกบด้วยส่วนที่สะกดตา...เป็นบุรุษที่น่าทึ่ง
ในความรู้สึกของมัลลิกา...

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 77 - 78)

และการอธิบายภูมิหลังของแอนดรูโดยผ่านบทเจรจาด้วยภาษามือของนางมอนโร
ดังนี้

...แอนครุยังเล็กนัก พ่อแม่ตายไปเสีย ไม่มีคนรักเลย...แอนครุ
 คว้าได้เมื่อสองเดือน...ยัมก็เป็น หัวเราะก็เป็น ฉันทุงเกินเมื่อ
 ขวบหนึ่ง แอนครุมีฟันถึงสี่ซี่...ขบกับหนึ่งเดือนแอนครุก็วิ่งปรือ
 เหมือนนกมีปีก แอนครุเรียกแนนี้ได้แล้ว ...เขาเอาตัวแอนครุ
 ไปแล้วกลายเป็นเด็กไม่รู้อะไร เขาไม่อยากจะให้แอนครุจะได้ไม่
 รุนว้าย ...นายชาพิการ กับลูกชายชื่อจนาจึงมีความสุขจนบัดนี้ ยี่สิบห้า
 ปีแล้ว แอนครุถูกทรมาณ...

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2521 : 339 - 340)

วิธีรองลงมา คือ ให้ตัวละครออกปติแสดงบทบาทเปิดเผยตนเอง เช่นการให้มัลลิกา
 สรรภาพความรู้สึกตนเองต่อสไบทอง ดังนี้

"...น้ำเคยกลุ้มใจ...กลุ้มใจจริง ๆ นะทอง ว่าจะพูดอย่างไร
 ให้ทองเข้าใจและเห็นใจว่าเพราะเหตุใดน้ำจึงต้องทำตัว
 อย่างนี้กลัวไปอีกว่า น้ำจะถูกทองตำหนิ มันก็น่าอายอยู่
 หรอกที่ต้องเปลี่ยนคนคุ้มครอง หลายคนเหลือเกินแต่น้ำไม่มี
 ความรู้อะไรเมื่อร่างกายงดงามก็ต้องใช้ทุนเก๋มนี้แหละเอา
 ตัวรอด น้ำทนอยู่อย่างยากจนเป็นเพียงคนงานในโรงงาน
 หอน้ำ หรือโรงงานทำเครื่องกระป๋อง แลวันนั่งเก็บหอม
 รอมริบไม่ไหวจริง ๆ ใครจะว่าชั่วก็ชั่วเถอะ..."

(ร่ำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 134)

การให้นายทิวอธิบายความรู้สึกตนเองต่อมัลลิกาหลังจากถูกหักทรวงเรื่อง
 การก้มเกล้า ดังนี้

"...เลิกไม่ได้แล้ว ...ผมคงเป็นบ้าถ้าให้เลิกเหล้า กินมาตั้งแต่
แม่เจ้าหอมตาย ตอนนั้นกุมใจเรื่องลูก ยังกัดที่มือคุณอยู่ใกล้ ๆ ไม่อย่างนั้น
คงคลั่งไปแล้ว ใครจะคิดนะว่าคนอย่างผมจะมีทุกข์... เงินทองอันเหลือ..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2518 : 199)

การให้บรรยายความกึกกั่นที่มีต่อการวางแผนชีวิตอันเคร่งครัดของ
คุณหญิงประภา และเหตุผลที่ทำให้เธอจำเป็นต้องเดินไปตามแบบแผนนั้นใหม่พิง กังนั

"...เพื่อน ๆ เขาว่าฉันเซยจังคะคุณมณี ออกนอกบ้านนั่งกางเกง
ไม่ได้เลย คุณยายบอกว่าไม่เรียบร้อย กางเกงใช้เฉพาะเวลาออก
หัวเมืองชายทะเลชั้นเขาลงห้วย ในเมืองห้ามนั่งว่าไม่สุภาพ โซเอีย ...
ฉันไม่มีเพื่อนสักคนเกี่ยวจะคะคุณมณี เขาเปื้อนระเบียบบ้านนี้ เปื้อน
ความเซยของฉัน เขาคุยเรื่องแปลก ๆ อะไรฉันก็ไม่รู้จะตอบเขาว่า
ยังงี้ เขาว่าฉันเหมือนคนถูกขังบนหอคอย ลงรถเข้าโรงเรียนแล้วก็
ขึ้นรถกลับบ้าน งานผู้ใหญ่ของคุณยายไม่เห็นสนุกเลย มีแต่ผู้ใหญ่ทั้งนั้น
พวกเพื่อน ๆ เขาไปแคมป์กันสนุกสนาน แต่ฉันยังไม่เคยรู้เลยว่าเขาเข้า
แคมป์กันยังงี้ คุณยายบอกว่าเป็นสาวเป็นนางเที่ยวค่างรอนเรไม่เหมาะ...
เดี๋ยวนี้ฉันไม่อยากชวนเพื่อนมาบ้าน ไม่อยากสนิทกับใคร พวกนั้นพอสนิท
ก็ยักยอกจู้จุกจิก เห็น อยากรู้จักพ่อแม่ขึ้นมาที่เกี่ยว ฉันไม่มีอะไรจะ
อวดใคร ไม่น่าอวดสักกิดีียวจริงไหม...แต่ฉันรู้ว่าคุณยายรักฉันมาก
มากกว่าพ่อและแม่เสียอีก ไม่มีวันที่ฉันจะทำให้คุณยายต้องผิดหวังร้องไห้
อย่างที่เคยทำหรือคะคุณมณี..."

(รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2520 : 362)

การให้วงเล่าถึงอาการเจ็บป่วยของตนเองต่อสกรว่า "...ผมเป็นมาสองปีกว่าแล้ว
แต่ไม่หนักเท่าสามสี่เดือนหลังนี้เมื่อก่อนพอไปไหน ตอนนั้นลูกไม่ได้เลย...แม่มากันองมัน
ก็เอ๋อม..." (รำไพพรรณ ศรีโสภาค 2523 : 52)

วิธีที่พบน้อยที่สุด คือ การบรรยายโดยตรง เช่น การบรรยายบุคลิกภาพของแอนดรูว์ กังนี่

...แอนดรูว์มีความอายาเซ แบรดเลย์ ร่างนั้นสูงเกือบหกฟุต
หากมองงอโก๋ ผมสีน้ำตาลไหม้ ตัดสั้นเกรียมเกือบคิ
หนังศีรษะ กางเกงขายาวคู่สะอาดเอี่ยมรวมทั้งเสื้อยื
สีสด ร่างนั้นพึงพาทอดร่างกายส่วนล่างเหยียดยาวอยู่กับพื้น
ดวงตาหรีปรีอ น้ำลายไหลยืค่นาคลื่นได้ริมฝีปากกว้างแข็งจน
น่าใจหาย... ใบหน้าของคนไข้วีวสีน้ำตาลนวลเกือบขาว
รูปหน้าค่อนขางยาวมน โหนกแก้มกว้างกวาคณชาวทั่วไป
เล็กน้อย สิ่งนั้นสืบทอดมาจากสายเลือดทางมารดาโดยแท้
อินเคียนแกงโหนกแก้มสูงนั้... หากเมื่อรวมกับจมูกโค้ง
เป็นสันตรงและริมฝีปากบางไ้รูป คิ้วเข้ม ๆ เค้นตา...

(ราไฟพรรณ ศรีโสภาค 2522 : 366)

การบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่ชนพมิต่อคุณนี้ กังนี่

...ความรู้สึกของชนพเอง จะไม่ผิดกันนัก...มันอบอุ่นวาม
เข้าไปในหัวใจ ไม่ผิดกับทารกแรกเกิด ที่ไข้วควาหาสิ่งยึดเหนี่ยว
เพื่อการดำรงคงอยู่ของชีวิต เพื่อต่อสู้กับความเจ็บปวดทรมานของ
โลกภายนอก ไ้บรรเทาเบาบาง

สตรีผู้นี้ไม่ได้ผูกมัดความรู้สึกและหัวใจของเขาด้วยสมบัติ
นอกกายใด ๆ ทั้งสิ้น หลอนเป็นวัตถุแห่งความรักที่เขาปรารถนาให้
ทดแทนอารมณ์ซึ่งขาดหายไป...มันเป็นจุดศูนย์กลางแห่งความสุขทาง
ธรรมชาติ ซึ่งชนพยังว่ายวนติดอยู่กับมัน...เป็นสุขอยู่กัมันโดย
ไม่สามารถผ่านชั้นคอนเคิบโคกังบุคคลปกติ

เขาไม่เคยผ่านปมนั้นไปได้ แม้ความเจริญเติบโตในบ้านอื่น
จะดำเนินรอยไปอย่างธรรมดาธรรมชาติดีก็ตาม

ชนพ่ไม่อาจรู้สึกหรือคิดได้ว่า ตนเองยังว่ายวนอยู่ใน "ปม"
นั้น มันเป็นกลไกของธรรมชาติอีกเช่นกัน ที่ทำให้เขาเกิดความไม่รู้
และดำเนินคนไปตามอำนาจของมัน...

(รำไพพรรณ ศรีสีภาค 2526 : 192)

การบรรยายภาพเหตุการณ์ขณะสไบทองถูกนายคำเก็งไขก่าลงข่มเหง กันนี้

...สไบทองร้องออกมาอย่างเจ็บปวด แสงโคมมูมท้องสากแสงสีนวล
จับฉนวนพลมองของหลอน ชวงไหลเปลวเปลือยที่ขาวสะอาดปรากฏ
รอยแดงเป็นจ้ำ ๆ หลอนสะก๊วสุกตัว ไม่มีครึ่งใดที่จะทรมานเท่าครึ่งนี้
อีกแล้วท่ามกลางความเจ็บปวดนั้น หลอนจึงได้เห็นรอยที่เกิดจาก
เครื่องมือของนายคำเก็ง... เนื้อบางเบาขาวสะอาดปรากฏ
รอยเลือดซึมแผ่วกว้าง สไบทองเกลือกไถลจนหลุดพ้นจากแรง
กอดรัดนั้น ร้องครวญเหมือนคนสิ้นใจ มมยู่เหยิง นายคำเก็งฉก
เข้ามาหา กวกร้อนรุ่มควยเพลิงสวาทคุ้นมองทะลุผ่านความโป่ง
บางของเสื้อนอนเนื้อเปลวสีผิวละมุนหอมกรุ่น ชวนให้หลงไหล
ความพึงพอใจแผ่ซ่านในสายตาลอกจกสบายน่า ผู้หญิงร่างระหงในชุด
รุ่มรวยและหวานผาตรงหน้าข้างเร้าอารมณ์สวาทให้กระเพื่อมจน
หมดความยับยั้งชั่งใจ ปากเข้าหาหลอนที่ร่างสันระริกแทบจะไม่เป็น
ผู้เป็นแม่ นายคำเก็งหาได้สุภาพทั้งที่เคยแสนสร้างไม่ สไบทองบอบบาง
เกินกว่าจะช่วยตัวเองได้...

(รำไพพรรณ ศรีสีภาค 2518 : 177 - 178)

การบรรยายภาพเหตุการณ์ขณะมีคำถามมาพบหน้าหลังจากที่ภัสราและสุรวุฒิ
ได้แยกย้ายกันออกไปกับคู่รักใหม่ของตนแล้ว ดังนี้

...มณีก้าวเข้าไปหาควยใจระทึกตันที่เห็นเจ้าของร่างนั้น
ถอยหลังไปหลายก้าว ดวงตาเป็นประกายจุเปลวเพลิงอัน
โชติช่วง และก่อนที่มณีจะเข้าถึงตัว ร่างนั้นก็หันหลังให้มือทั้งสอง
ข้างกำวัตถุชนิดหนึ่งที่มีมองไม่เห็นแต่แรก เหวี่ยงออกไปสุดแรง
เกิด เสียงของหนัก ๆ กระแทกคนไม่ใหญ่ข้างหน้า เท่านั้นเอง มณี
ก็ปรากฏเข้าไปกอดร่างโปร่งบางไว้นั่นอย่างจะให้ละลายหายเข้าไป
ไปในตัวเธอกระนั้น อาการก็รุนแรงสุด เหวี่ยงเริ่มเพียงระยะแรก
แล้วจึงอ่อนกำลังลง หากมณีสึกถึงเสียงอีกอีกในคอ ก่อนที่จะได้
กลิ่นอาหารและอาการเกร็งตัวของร่างในอ้อมแขน...

(ร่ำไพลิน ศรีสวัสดิ์ 2520 : 145)

สรุป อภิปรายผล เสนอแนะ

การวิเคราะห์ลักษณะตัวละครรอบปดี่ในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ ครั้งนี้ ศึกษาจากนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ 6 เรื่อง คือ ปูลางง เจราหู รักในสายหมอก ลมหนาว เจาพระจันทร์ และปมพิศวาส โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะตัวละครรอบปดี่ด้านบุคลิกภาพของตัวละครจากนวนิยายแนวจิตวิทยา ของ โสภาค สุวรรณ 6 เรื่อง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการขั้นตอนในการศึกษาค้างนี้

1. ศึกษานวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ หั้ง 6 เรื่อง ได้แก่ ปูลางง เจราหู รักในสายหมอก ลมหนาว เจาพระจันทร์ และปมพิศวาส
2. ศึกษาจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์จากเอกสาร และตำราทางจิตวิทยา
3. เสนอเรื่องย่อนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ หั้ง 6 เรื่อง ตามลำดับค้างนี้

- 3.1 ปูลางง
- 3.2 เจราหู
- 3.3 รักในสายหมอก
- 3.4 ลมหนาว
- 3.5 เจาพระจันทร์
- 3.6 ปมพิศวาส

4. วิเคราะห์ลักษณะตัวละครรอบปดี่ในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ หั้ง 6 เรื่อง ตามแนวที่วางไว้ค้างนี้

- 4.1 จำแนกประเภทตัวละครรอบปดี่ตามที่อยู่เขียนสร้างขึ้น ได้แก่
 - 4.1.1 ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต
 - 4.1.2 ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท

4.1.3 ตัวละครที่ศึกษาเสพติด

4.1.4 ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว

4.1.5 ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ

4.2 วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกที่ผู้เขียนสร้างขึ้นทีละประเภทตามที่
จำแนกไว้

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษานวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ ทั้ง 6 เรื่อง
สามารถสรุปได้ว่า ผู้เขียนมีวิธีการเสนอตัวละครไปตามลำดับปฏิทินมากที่สุด มีการ
ใช้วิธีย้อนหลังบ้างเพื่อกล่าวถึงภูมิหลังของตัวละคร การสร้างตัวละครนิยมให้
ตัวละครอื่นกล่าวถึงหรือแสดงปฏิกิริยาต่อตัวละครเอกมากที่สุด วิธีรองลงมา
คือให้ตัวละครเอกเปิดเผยบทบาทเปิดเผยตนเอง ส่วนวิธีที่พบน้อยที่สุด คือ
การบรรยายโดยตรง

ผู้เขียนมีพัฒนาการในการสร้างตัวละครอย่างเห็นได้ชัด ในระยะเริ่มแรก
ผู้เขียนจะสร้างตัวละครเอกเป็นเพียงตัวประกอบสอดแทรกไว้ในโครงเรื่องย่อย
ทำให้มีบทบาทน้อยกว่าตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง ได้แก่ กวงจากเรื่องปลาทอง ซึ่ง
ถือว่าเป็นนวนิยายแนวจิตวิทยาในระยะเริ่มแรก และหลังจากเรื่องนี้ต่อมา ผู้เขียน
ได้พัฒนาบทบาทตัวละครเอกให้เป็นตัวเอก มีบทบาทสำคัญคือโครงเรื่องใหญ่ อาจ
มีตัวละครเอกประเภทตัวประกอบสอดแทรกอยู่ในเรื่องได้เช่นกัน

จากนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ ทั้ง 6 เรื่องพบว่า
มีตัวละครเอกทั้งประเภทตัวเอกและตัวประกอบทั้งสิ้น 9 ตัว ผู้เขียนได้สร้างภูมิหลัง
ซึ่งเป็นปมทางจิตวิทยาให้แก่ตัวละคร เป็นมูลเหตุให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจาก
ปกติ ทำให้ตัวละครมีลักษณะสมจริงสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา สามารถสรุปลักษณะ
ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัวได้ดังนี้

เพศ

ปรากฏว่าตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว เป็นเพศหญิง 4 ตัว ไค้แก๋ มัลลิกา นภา นิลวจน์ พานี และเป็นเพศชาย 5 ตัว ไค้แก๋ ชนพ กวง ทิว แอนครุ และคำเกิง

วัย

โดยส่วนใหญ่ตัวละครเอกมีอายุเฉลี่ยประมาณ 20 - 30 ปี ไค้แก๋ มัลลิกา นภา นิลวจน์ พานี ชนพ กวง แอนครุ มีเพียง 2 ตัว ที่มีอายุ 40 - 50 ปี ไค้แก๋ ทิว และคำเกิง

ชาติกำเนิด

โดยส่วนใหญ่ตัวละครเอกจะมีบิดามารดาเป็นคนไทย มีทั้งสิ้น 5 ตัว ไค้แก๋ นภา พานี ชนพ ทิว คำเกิง นอกจากนี้เป็นตัวละครเอกที่มีสายเลือดผสมหรือมีบิดามารดาเป็นคนต่างชาติ ไค้แก๋ มัลลิกา มีสายเลือดผสมระหว่างคนไทยกับปาตานี นิลวจน์มีสายเลือดผสมระหว่างคนไทยกับมอญ แอนครุ มีสายเลือดผสมระหว่างอเมริกันกับอินเดียนแดง และกวงมีบิดามารดาเป็นคนจีน

สภาพครอบครัว

ตัวละครเอกแต่ละตัวจะมีสภาพครอบครัวที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้ ตัวละครเอกที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่ มีทั้งสิ้น 2 ตัว ไค้แก๋ชนพ และนภา ตัวละครเอกที่กำพร้าทั้งบิดามารดาตั้งแต่แรกเกิด มีทั้งสิ้น 2 ตัว ไค้แก๋

แอนครุ และมัลลิกา

ตัวละครเอกที่กำพร้าบิดา มีทั้งสิ้น 1 ตัว ไค้แก๋ กวง

ตัวละครเอกที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีทั้งสิ้น 4 ตัว ไค้แก๋ พานี ทิว

คำเกิง นิลวจน์

สถานภาพส่วนตัว

จากการศึกษาพบว่าตัวละคร อปท.ที่มีสถานภาพแตกต่างกันและคล้ายคลึงกันดังนี้

สถานภาพของการเป็นบุตร

มีฐานะเป็นบุตรคนโต มีทั้งสิ้น 4 ตัว ได้แก่ มัลลิกา นงา ชนพ
 แอนครู
 มีฐานะเป็นบุตรคนโต มีทั้งสิ้น 2 ตัว ได้แก่ กวง และคำเกิง
 มีฐานะเป็นบุตรคนเล็ก มีทั้งสิ้น 2 ตัว ได้แก่ นิลวัจน์ และพาวี

ฐานะทางเศรษฐกิจ

มีฐานะดี มีทั้งสิ้น 5 ตัว ได้แก่ นงา พาวี แอนครู
 คำเกิง ทิว
 มีฐานะปานกลาง มี 3 ตัว ได้แก่ นิลวัจน์ ชนพ กวง
 มีฐานะยากจน มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ มัลลิกา

สภาพการสมรส

สมรสมากกว่า 1 ครั้ง มี 5 ตัว ได้แก่ มัลลิกา นิลวัจน์ ชนพ
 ทิว คำเกิง
 สมรสเพียง 1 ครั้ง มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ นงา
 สมรสเพียง 1 ครั้งแต่หย่าร้าง มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ พาวี
 มีตัวละครที่เป็นโสด 2 ตัว ได้แก่ กวง แอนครู

การศึกษา

ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว ล้วนผ่านการศึกษามาแล้วทั้งสิ้น
มีระดับการศึกษาที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้

ระดับปริญญาตรี 3 ตัว ไคแก่ ชนพ นิลวัจน์ และพาวี
สูงกว่าระดับประถม มี 3 ตัว ไคแก่ คำเกิง นงา มัลลิกา
ระดับประถม มีปรากฏเพียง 1 ตัว ไคแก่ กวง
กำลังศึกษา มีปรากฏเพียง 1 ตัว ไคแก่ แอนดรู
ไม่ปรากฏระดับการศึกษาแน่ชัดมีปรากฏเพียง 1 ตัว ไคแก่ ทิว

อาชีพ

จากการศึกษาพบว่าตัวละครเอกแต่ละตัวมีผลการดำเนินอาชีพแตกต่างกัน
และคล้ายคลึงกันดังนี้

ตัวละครที่มีอาชีพเพียงอย่างเดียว

รับราชการ มีปรากฏ 2 ตัว ไคแก่ ชนพ และนิลวัจน์

ดำเนินธุรกิจ มีปรากฏเพียง 1 ตัว ไคแก่ คำเกิง

ค้าขาย มีปรากฏเพียง 1 ตัว ไคแก่ กวง

ตัวละครที่มีอาชีพมากกว่า 1 อย่าง

ไคแก่ มัลลิกา และนายทิว

มัลลิกา แต่เดิมมีอาชีพรับจ้าง ต่อมาจึงเปลี่ยนมาดำเนินธุรกิจ

ทิว แต่เดิมรับราชการ ต่อมา จึงเปลี่ยนมาดำเนินธุรกิจ

มีตัวละครที่ไม่ได้ประกอบอาชีพทั้งสิ้น 3 ตัว ไคแก่ แอนดรู นงา

พาวี

ลักษณะทางร่างกาย

โดยส่วนใหญ่ตัวละครเอกจะมีรูปร่างหน้าตาที่ ไ้แก่ มัลลิกา นุฉา นิลวัจน์ พานี ทิว และแอนครุ มีตัวละครที่หน้าตาธรรมดาเพียง 2 ตัว ไ้แก่ ชนพ คำเกิง ส่วนกวงไม่ทราบแน่ชัด

ด้านกิริยาท่าทาง มีลักษณะไม่เก็บความรู้สึก เมื่อเกิดอารมณ์จะแสดง พฤติกรรมให้เห็นได้มี 3 ตัว ไ้แก่ ชนพ นิลวัจน์ กวง มีลักษณะงามสง่าทั้งสิ้น 2 ตัว ไ้แก่ ทิว และมัลลิกา มีลักษณะแข็งกร้าวปรากฏเพียง ๑ ตัว ไ้แก่ พานี คำเกิง มีลักษณะส่ารวมปรากฏเพียง 1 ตัว ไ้แก่ นุฉาและมีกิริยาท่าทางอ่อยสยโยน ปรากฏเพียง 1 ตัว ไ้แก่ แอนครุ

สติปัญญา

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัวล้วนมีสติปัญญาคือทั้งสิ้น

ลักษณะนิสัย

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว มีลักษณะนิสัยคล้ายคลึง และแตกต่างกันดังนี้

ลักษณะนิสัยอ่อนโยน มี 3 ตัว ไ้แก่ ทิว นุฉา แอนครุ

ลักษณะนิสัยก้าวร้าว มี 2 ตัว ไ้แก่ พานี กวง

ลักษณะนิสัยชอบเข้าสังคม มี 2 ตัว ไ้แก่ มัลลิกา นิลวัจน์

ลักษณะนิสัยเห็นแก่ตัว มี 2 ตัว ไ้แก่ คำเกิง และชนพ

ทัศนคติ

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว มีทัศนคติที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

ทัศนคติเกี่ยวกับเพศ สามารถแบ่งได้ดังนี้

ตัวละครที่มีทัศนคติในเชิงแย้งในเรื่องเสรีภาพทางเพศ มีทั้งสิ้น 2 ตัว
ได้แก่ นงา นิลวจน์
ตัวละครที่เห็นด้วยกับการรักร่วมเพศ มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่
พานี

ตัวละครที่เห็นว่าความสุขทางเพศเป็นสิ่งปรารถนาสูงสุดของมนุษย์มี
ปรากฏเพียง 1 ตัวได้แก่ คำเกิง

ตัวละครที่เห็นว่าหญิง ชาย ล้วนมีอารมณ์และความรู้สึกทางเพศไม่ต่างกัน
มีปรากฏเพียง 1 ตัวได้แก่ นิลวจน์

ตัวละครที่นิยมความบริสุทธิ์ทางเพศของสตรี ซึ่งปรากฏเพียง 1 ตัว
ได้แก่ กง

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของชายและหญิง สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตัวละครที่มีทัศนคติในเชิงลบต่อบทบาทของเพศหญิง มีปรากฏทั้งสิ้น 2 ตัว
ได้แก่ มัลลิกา พานี

ตัวละครที่มีทัศนคติในเชิงต่อต้านบทบาทของเพศชาย มีปรากฏเพียง 1 ตัว
ได้แก่ พานี

ทัศนคติเกี่ยวกับชีวิต สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตัวละครที่มีความเชื่อว่า ชีวิตเป็นของไม่เที่ยงแท้ มีปรากฏทั้งสิ้น 2 ตัว
ได้แก่ ทิว แอนครู

ตัวละครที่มีความเชื่อว่า ไม่มีใครเลยที่จะมีความสุขสมบูรณ์ มีปรากฏ
เพียง 1 ตัว ได้แก่ ทิว

ตัวละครที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อแบบแผนชีวิตอย่างเก่า และต่อต้านแบบแผน
ชีวิตอย่างคนรุ่นใหม่ มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ชนพ

ทัศนคติเกี่ยวกับสังคม สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตัวละครที่มีทัศนคติต่อสังคมในแง่ร้าย มีปรากฏทั้งสิ้น 2 ตัว ได้แก่ มัลลิกา และพณิ

ตัวละครที่มีทัศนคติในเชิงแง่ต่อการแบ่งชนชั้นในสังคม มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ แอนกรู

ทัศนคติเกี่ยวกับศาสนา

ตัวละครที่มีทัศนคติว่าศาสนาทุกศาสนาล้วนสอนให้คนเป็นคนดี มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ นงา

ทัศนคติเกี่ยวกับความฉลาด

ตัวละครที่มีทัศนคติว่าฉลาดย่อมดีกว่าความสวยมีปรากฏทั้งสิ้น 2 ตัว ได้แก่ คำเกิง มัลลิกา

ทัศนคติเกี่ยวกับการมีบุตร

ตัวละครที่มีทัศนคติว่ามีบุตรสาวย่อมดีกว่าบุตรชายมีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ ทิว

ทัศนคติเกี่ยวกับความสามารถ

ตัวละครที่มีทัศนคติว่า คนมีปริญญาบัตรย่อมมีความสามารถดีกว่าคนที่ไม่มี มีปรากฏเพียง 1 ตัว ได้แก่ ชนพ

ลักษณะทางอารมณ์

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว ล้วนมีอารมณ์ไม่มั่นคงทั้งสิ้น

ชนิดของความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพ

จากการศึกษาลักษณะตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว สามารถจำแนกลักษณะความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพของตัวละครเอกที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ได้ดังนี้

ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต มีปรากฏเพียง 1 ตัว ไก่แก่ มัลลิกา
 ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท มีปรากฏ 2 ตัว ไก่แก่ ขนพ นญา
 ตัวละครที่ศึกษาเสพคติ มีปรากฏ 3 ตัว ไก่แก่ กวง ทิว นิลวจน์
 ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว มีปรากฏเพียง 1 ตัว ไก่แก่ แอนครู
 ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ มีปรากฏ 2 ตัว ไก่แก่ พานี คำเก็ง

ลักษณะของความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพ

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว มีลักษณะความเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต : มีลักษณะความจำสับสนเลอะเลือน มีอาการหลงผิดหมดความสนใจในตัวเอง ไม่สามารถรับผิดชอบสิ่งใดได้

ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท : ลักษณะทางจิตใจกระสับกระส่าย ขาดความสุขประสาทมัธยัสถ์ เกิดความแปรปรวนมองไม่เห็น

ตัวละครที่ศึกษาเสพคติ : ลักษณะร่างกายซูบผอม ทรุ่โทรม ประสาทหลอน ความจำเสื่อม ความคิดไม่เป็นระบบ ทางต้องการทางเพศลดลง มีกลิ่นเหม็น ความสนใจในตัวเอง ไม่สามารถรับผิดชอบสิ่งใดได้

ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว : มีลักษณะเขื่องขี้ม ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มักหวาดกลัวต่อการเข้าสังคม

ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ : มีลักษณะหมกมุ่นย่ำคิดแต่เรื่องเพศ หลงรักเพศเดียวกันและต่อต้านคนต่างเพศ มีอารมณ์รักและชิงหากรุนแรง

การบำบัดรักษา

จากการศึกษาตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว พบว่า มีตัวละครที่เข้ารับการบำบัดรักษาอาการจากจิตแพทย์ทั้งสิ้น 5 ตัว สามารถคืนสู่สภาวะทุเลา 1 ตัว ไก่แก่ มัลลิกา และสามารถคืนสู่สภาพปกติทั้งสิ้น 4 ตัว ไก่แก่ นญา นิลวจน์ กวง แอนครู

ตัวละครเอกที่ไม่ได้รับการบ่มัธยมศึกษา มีทั้งสิ้น 4 ตัว กล่าวคือ มีบุคลิกภาพเบี่ยงเบนเช่นเดิม มีทั้งสิ้น 3 ตัว ได้แก่ ชนพ คำเกิง พานี และมีบุคลิกภาพเบี่ยงเบนในรูปแบบต่างจากเดิมปรากฏ 1 ตัว ได้แก่ ทิว

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ 6 เรื่องให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบุคลิกภาพของตัวละครเอกอย่างครบถ้วน

ผลการศึกษาลักษณะตัวละครเอกทั้ง 9 ตัว พบว่า ผู้เขียนมีความเข้าใจในการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ให้แก่ตัวละคร ได้แก่วิเคราะห์ทางร่างกาย สติปัญญา และลักษณะทางอารมณ์ จนกลายเป็นรูปแบบเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายแนวจิตวิทยาของโสภาค สุวรรณ ทั้งนี้ผู้เขียนมีความมุ่งหมายแฝงอยู่ เช่นการกำหนดลักษณะตัวละครให้มีความสวยงาม ก็เพื่อดึงดูดใจผู้อ่านการสร้างลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ก็เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเจ็บป่วยทางอารมณ์ที่ตัวละครแต่ละตัวต้องประสบความเจ็บไข้ที่ได้รับ การให้ตัวละครมีสติปัญญาก็เพื่อให้ตัวละครสามารถใช้คุณสมบัติที่มีอยู่นั้นมาไตร่ตรองและแก้ไขสภาพความเบี่ยงเบนให้กลับคืนสู่สภาวะปกติในภายหลัง หรือมีเจตนาเพื่อชี้ให้เห็นว่าการมีสติปัญญา ก็เชื่อว่าจะช่วยให้คนฉลาดรอบรู้ไปเสียทุกอย่าง เหตุนี้มนุษย์เราจึงอาจพลั้งพลาดได้เสมอไม่ควยเหตุใดก็เหตุหนึ่ง

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยทั่วไป จะพบว่าผู้เขียนมีความหลากหลายในการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ให้แก่ตัวละคร ไม่น้อย เช่นชาติกำเนิด ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ อาชีพ ลักษณะนิสัย และทัศนคติ ซึ่งตัวละครแต่ละตัวจะมีลักษณะแตกต่างหลากหลายกันไปตามบทบาททำให้มีลักษณะสมจริงสอดคล้องกับหลักวิชา

อย่างไรก็ตามลักษณะความเปี่ยมเบนของตัวละครทั้งหมดนี้อาจสะท้อนให้เห็นได้ว่า ผู้เขียนมีแนวคิดในการเสนอตัวละคร ได้แปลกใหม่ มีความฉีกแตกต่างจากตัวละครในนวนิยายแนวอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ทำให้ตัวละครมีลักษณะน่าสนใจเป็นประโยชน์ไม่เพียงแต่ในด้านการศึกษาวิชาวรรณกรรมปัจจุบันเท่านั้น หากยังช่วยเตือนใจผู้อ่าน ให้รู้จักมองย้อน กลับมาพิจารณาตัวเองอย่างนอยก เพื่อป้องกันตนเองให้พ้นจากสภาพเช่น ตัวละครเหล่านี้ต้องประสบ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วางขอบเขตการศึกษาเฉพาะนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ เท่านั้น ซึ่งแท้จริง โสภาค สุวรรณ ยังมีผลงานด้านนวนิยายในแนวอื่น ๆ อีกมาก อาทิ ประวัติศาสตร์ การเมือง พุทธปรัชญา ทัศนียา และแนวเพื่อฝัน ที่มีลักษณะเฉพาะตัวน่าสนใจเช่นกัน ซึ่งผู้สนใจอาจนำนวนิยายแนวใดแนวหนึ่งมาศึกษาในด้านเนื้อหา และกลวิธีการประพันธ์
2. อาจเปรียบเทียบนวนิยายแนวจิตวิทยาของนักเขียนนามปากกาอื่น ๆ กับโสภาค สุวรรณ ในด้านเนื้อหา และกลวิธีการประพันธ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ อักษรกุล สุขเกษม วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ อรุณการพิมพ์ 2524,
214 หน้า

เจตนา นาควัชร ชุมนุมบทความทางวิชาการ ไทยวัฒนาพานิช 2514, 159 หน้า

เจือ สตะเวทิน วรรณคดีวิจารณ์ สุทธิสารการพิมพ์ 2518, 178 หน้า

ชัยพร วิษณุวสุ มูลสารจิตวิทยา โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 491 หน้า

ชูชีพ อ่อนโคกสูง จิตวิทยาปกติก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ม.ป.ป.,
309 หน้า

ชลธิรา ลัตยาวัฒนา การนำวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคดีไทย
วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 207 หน้า อีกสำเนา
ซึกมันต์ พรอยด์ พื้นฐานทฤษฎีจิตวิเคราะห์ แปลโดย กิติกร มีทรัพย์ 2524,
192 หน้า

เกษ สวานานนท์ จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน โรงพิมพ์ไพฑูริย์ 2512, 362 หน้า
เทพนม เมืองแมน "บทสัมภาษณ์รักร่วมเพศ" ใกล้หมอ 6 : 44 มิถุนายน 2523
นวลละออ สุภาผล จิตวิทยาปกติก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2523, 140 หน้า

ปฐม นิคมานนท์ จิตวิทยาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521,
267 หน้า

ประมวญ คิคคินสัน ทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยบุคลิกภาพ วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม
กาฬสินธุ์ จินกัณฑ์การพิมพ์ 2511, 126 หน้า

_____, จิตวิทยา : จิตวิทยาเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิช 2524, 294 หน้า

ประสาธ อิศรปริศา จิตวิทยาวัยรุ่น เรือนแก้วการพิมพ์ 2523, 251 หน้า

ประสพ รัตนากกร จิตวิทยานักเรียน โรงพิมพ์ไทยเทอดธรรม 2513, 342 หน้า

เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 ไทยวัฒนา

พานิช 2507, 342 หน้า

รัฐจวน อินทรกำแหง สัมพันธ์ เลขาธิการ และประทีป วาทิกทินกร การอ่านและ

พิจารณาหนังสือ พิมพ์ครั้งที่ 3 อักษรเจริญทัศน์ 2521, 208 หน้า

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ วรรณกรรมปัจจุบัน ป. สัมพันธ์พาณิชย์ 2525, 119 หน้า

_____, อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง 2521, 255 หน้า

รำไพพรรณ ศรีโสภาค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ จันทรเพ็ญ เป็นผู้สัมภาษณ์ "บนเส้นทาง

แห่งเกียรติและงาน" สกุลไทย 1360 : 47 พฤศจิกายน 2523

_____, "เงาพระจันทร์" โดย โสภาค สุวรรณ (นามแฝง) สำนักพิมพ์บรรลือสาส์น

2524, 2 เล่ม

_____, เงาราหู โดย โสภาค สุวรรณ (นามแฝง) คลังวิทยา 2518, 2 เล่ม

_____, ปลาทอง โดย โสภาค สุวรรณ (นามแฝง) บรรณกิจ 2523, 421 หน้า

_____, ปมพิศवास โดย โสภาค สุวรรณ (นามแฝง) ศิลปามรรณาการ 2526,

2 เล่ม

_____, รักในสายหมอก โดย ศิริราไฟ (นามแฝง) เจริญทัศน์การพิมพ์ 2520,

2 เล่ม

_____, ลมหนาว โดย โสภาค สุวรรณ (นามแฝง) คลังวิทยา 2522, 2 เล่ม

วิเชียร แพทยาคม, หลวง จิตวิทยาเบื้องต้นและสังคม โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์

2505, 518 หน้า

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ พิมพ์ครั้งที่ 5 แพรพิทยา 2518,

184 หน้า

วิทยา นาควัชร "โรคประสาทชนิดที่เรียม" แพรว 27 : 68 - 69 ตุลาคม

2523

วิภา กงกะนันท์ วรรณคดีศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 นครปฐม ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2522, 191 หน้า

ศรีประภา ชัยสินธพ "ทฤษฎีความรักของฟรอยด์" ไกล่หมอ 6 : 6 - 8 มิถุนายน

2523

ศรีเรือน แก้วกังวาล จิตวิทยาฝ่ายภาษา แพรวพทยา 2519, 294 หน้า

สารี เสาวพรรณ "โรคจิตในโรงพยาบาลทางกาย" แพทยนครสัมพันธ์ 3 : 67 -

68 กรกฎาคม - ธันวาคม 2525

สุภัทร สวัสดิรักษ์ "จากบรรณาธิการ" สกุลไทย 1109 : 9 มกราคม 2519

สุภาว เทวกุล เหยื่ออารมณ์ โดย ศิระ ส. (นามแฝง) สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น

ม.ป.ป., 2 เล่ม

วิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกในนวนิยายแนวจิตวิทยาของโศภาค สุวรรณ

บทกวีย่อ

ของ

สฤตกรันท์ แชนกัน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

การวิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกกติกิในนวนิยายแนวจิตวิทยาของโสภาค
สุวรรณ นึ่งศึกษาเฉพาะบุคลิกภาพตัวละครเอกกติกิจากนวนิยายแนวจิตวิทยาของ
โสภาค สุวรรณ 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องปลากง เเงาราหู รักในสายหมอก ลมหนาว
เงาพระจันทร์ และปมพิศวาส

วิธีการศึกษาค้นคว้า ศึกษาจากเอกสารชั้นต้น และชั้นรอง

ผลการศึกษาค้นคว้าทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ต่อลักษณะตัวละคร
เอกกติกิในนวนิยายแนวจิตวิทยาของ โสภาค สุวรรณ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีตัวละครเอกกติกิทั้งประเภทตัวเอก และตัว
ประกอบทั้งสิ้น 9 ตัว สามารถจัดลักษณะความผิดปกติได้ 5 ประเภท ได้แก่ ตัวละคร
ที่ป่วยเป็นโรคจิต ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท ตัวละครที่ศึกษารสเพศ ตัวละคร
ที่มีปัญหาในการปรับตัวและตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ ตัวละครแต่ละตัวมี
บุคลิกภาพคล้ายคลึงและแตกต่างกัน

ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคจิต ได้แก่ นัลลิกามักหลักหมื่นความเป็นจริงควย
การสร้างวิมานในอากาศ มีพฤติกรรมไม่สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ในชีวิตจริง สร้าง
ความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ก่อมาเริ่มหมกความสนใจในตัวเอง ความจำสับสน หลงนึก
ไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้ แต่เมื่อได้รับการบำบัดรักษา อาการจึงทุเลา สามารถ
ทนทนเหตุการณ์ที่ผ่านมามีความสำนึกผิดเล็กความคิดฟุ้งซ่าน มุ่งใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย

ตัวละครที่ป่วยเป็นโรคประสาท ได้แก่ ชนพ และนงา ชนพ มีทักษะ
เชิงบวกคอยแบบแผนชีวิตคนรุ่นเก่า และต่อต้านการดำเนินชีวิตอย่างคนรุ่นใหม่ มีจิตใจ
คับแคบเห็นแก่ตัว ลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคงไม่สามารถผ่านปมอดีตได้ ทำให้ขาด
ภูมิกะทางอารมณ์ เกิดอาการทางประสาท กระสับกระส่าย ขาดความสุข ต้องการ
สตรีที่มีลักษณะแบบเดียวกับมารดาไว้เป็นที่สำหรับยึดเหนี่ยวตลอดเวลา ชนพจะคง
ลักษณะความเปี่ยงเบนโดยไม่อาจเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพได้เลย

นางสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หลายภาษา ลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคงมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอีกของตัวเธออย่างรุนแรง จึงต้องสร้างพฤติกรรมในลักษณะยอมจำนน ทำให้เกิดความรู้สึกขี้แยทั้งภายในตนเองและสังคมแต่ต้องเก็บกดไว้ตลอดเวลาต่อมาจิตใจส่วนเกินทรบสภาพบีบคั้นไม่ได้ จึงต้องใช้พฤติกรรมปรับตัวแบบถอยหนีด้วยการอาการตาบอด เพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบทั้งหมด แต่เมื่อได้รับการบำบัดรักษาพร้อมทั้งสภาพบีบคั้นคลี่คลาย จึงสามารถกลับคืนสู่สภาวะปกติ

ตัวละครที่ศึกษาเสพติก โคแก่ กวง ทิว และนี่ลวจิน กวง มีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง เมื่อถูกบีบคั้นจากมารดาจึงต้องหาทางออกด้วยการเสพยาเสพติกประเภทยากระตุ้นประสาท มีอาการประสาทหลอน เบื่ออาหาร ร่างกายทรุดโทรม แต่เมื่อได้รับการบำบัดรักษาจึงกลับคืนสู่สภาวะปกติ

ทิวมีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง ต้องดื่มเหล้าเพื่อระงับความตึงเครียดจนกลายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง มีผลให้ร่างกายทรุดโทรม หมกมุ่นทางเพศ ความจำเสื่อม มีอสุ้น การก้าวเดินมีลักษณะแกว่ง ไม่สามารถควบคุมสติได้ ต่อมาประสบอุบัติเหตุเส้นโลหิตในสมองแตกต้องกลายเป็นคนพิการ ไม่สามารถเคลื่อนไหวพูดคุย หรือรับผิดชอบตัวเองได้

นี่ลวจิน มีลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง เมื่อผิดหวังในชีวิตแต่งงานก็หาทางออกด้วยการดื่มเหล้าจนพัฒนาไปถึงขั้นเรื้อรัง มีผลให้ร่างกายทรุดโทรม มีอสุ้น ไม่สามารถควบคุมสติได้ แต่เมื่อได้รับการบำบัดรักษาจึงสามารถกลับคืนสู่สภาวะปกติ

ตัวละครที่มีปัญหาในการปรับตัว โคแก่ แอนกุ มีรูปร่างหน้าตาที่จิตใจเอื้อเฟื้ออ่อนโยน มีทัศนคติในเชิงแย้งต่อการเหยียดผิว ลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคงมีความวิตกกังวลว่าจะไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ต่างจากความเคยชิน จึงมักหวาดกลัว เชื่องซึม แต่ด้วยเหตุที่มีสติปัญญาคิดจึงสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น และกลับมาใช้ชีวิตอย่างคนทั่วไปได้ในที่สุด

ตัวละครที่มีความผิดปกติทางเพศ ได้แก่ พานี คำเกิง พานีชอบแต่งกาย และแสดงท่าทางอย่างเพศชาย มักมองโลกในแง่ร้าย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพศชายและ ถูกอุกบพาทเพศหญิง ลักษณะทางอารมณ์ไม่มั่นคง มีความรักและหึงหวงในเพศเดียวกัน อย่างรุนแรง เมื่อถูกต่อต้านจะตอบโต้ผู้เกี่ยวข้องด้วยความรู้สึกรุนแรง พานีจะคง บุคลิกภาพเช่นนี้ตลอดโดยไม่เปลี่ยนแปลง

คำเกิงมักหวาดกลัวการตีจากของภรรยา เขาแสดงออกทางเพศสัมพันธ์ ด้วยวิธีโง่เขลา และการโหมเล้าทาง ๆ ต่อมาจึงใช้วิธีร่วมเพศหมู่ มีการแสดง ออกที่รุนแรง และเบี่ยงเบนจนภรรยาทนไม่ได้ต้องหย่าขาดจากกัน คำเกิงสมรส ใหม่อีกครั้งแต่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพในค่านิยมได้ตลอดชีวิต

AN ANALYSIS OF THE ABNORMAL CHARACTERS IN SOPARK SUWAN'S PSYCHOLOGICAL NOVELS

AN ABSTRACT

BY

SAKULRAT SAE DAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

March 1985

In this thesis, an attempt was made to study the abnormal characters in Sopark Suwan's six psychological novels : Pulakong, Ngawnahor, Raknaysaymork, Lomhuan Ngawphraean and Pompitsawart.

The method used in this study was from primary and secondary documents.

This study was considered to provide some concepts and understandings for each abnormal character in Sopark Suwan's psychological novels.

It was found that there were nine abnormal characters from the six psychological novels of Sopark. These abnormal characters could be classified into five categories : the psychotic character, the neurotic character, the drug - addicted character, the character who could not adjust himself and the character who had sexual division. Each of these abnormal characters had both similarly and different personality

Mallikar, the psychotic character tried to build castle in the air to escape from her real life. Her behaviors seemed to trouble others very much. Later she gradually lost self - interest as well as became forgetful confused and could not responsible for herself. But after the doctor's treatment, these problem behaviors were coped, she consciously began her simple life without confusion and could review the past happening with regret.

The neurotic characters were Chanop and Nada Chanop, supported the old generation's frame of living and resisted against the simple living of the new generation. He was a narrow - minded person and selfish. His mental disposition was uncertain. So he could not pass the Oedipus complex. He also lost mental disposition's maturity and became neurosis. He showed the expressions of displeasure and restlessness and tried to find a motherly woman as his refuge. Thus Chanop could not adjust his personlity at all.

Nada was also a polyglot. Her temper was uncertain. She was too anxious about her past that she behaved as a surrenderer. After that she felt opposed to her internal self as well as to her society. But it was suppressed for ever. Thus the unconscious mind could not bear this condition. Blindness, the regression behavior had happened to prevent other responsibilities.

As for the adequate treatments and the suppression were unfolded, she became normal.

The drug - addicted characters was kuang, Thiw and Neelawat. Kuang had uncertain disposition.

When he was oppressed by his mother, he addicted to amphetamine for his outlet as he was nervous. Gradually he was fid up with food and his health worsened. As for he was cured, he regained his health.

Thiw also had not certain mental disposition. When his nerves were strained, he drunk so much that he became an alcoholic until it

declined his health. He had lost his sexual competence and memory. His hands were shuddered, his walks were swung and his conscious was deprived. After that his blood vessels were broken. He became a deformed man who could neither speak nor be responsible for himself.

Neeclawat's mental disposition was uncertain when she disappointed, her outlet was to drink gradually until she was alcoholic. It worsened her health, her hands were shuddering. Her conscious was out of control. She became healthy after the doctor's treatment.

Andrew, the character who had failed in adjusting himself, got pleasant personality, broad - minded and gentle. He opposed to the scornfulness of other groups of people's complexion. Besides he was short - tempered and so anxious that he failed in adjusting himself in another circumstances. He used to getting frightened and torpid. According to his intelligence and the more experience he had gained. At last he could happily lead his normal life.

The characters who had sexual division were Panee and Damkurng.

Panee used to dress herself as a man. She was pessimist. She had bad impression in male group and looked down upon the female role. Her disposition was uncertain. As she was a lesbian, she passionately loved and envied her partner. When there were some resistance, she showed her reaction. Panee's personality was constant.

Dankurng was afraid that his wife would leave him. His ways of sexual intercourse were oral sex as well as necking and petting. Later he used group intercourse with violent gesture. His wife could not stand him anymore and divorced him. He remarried but failed in changing his personality.